

Tartalom

I Állásfoglalások, ajánlások és vélemények

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Régiók Bizottsága

Az RB 152. plenáris ülése, 2022.11.30.–2022.12.1.

2023/C 79/01	A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása az Európai Bizottság munkaprogramjáról és az RB 2023. évi politikai prioritásairól	1
2023/C 79/02	A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása a készségek európai évéről (2023)	8

VÉLEMÉNYEK

Régiók Bizottsága

Az RB 152. plenáris ülése, 2022.11.30.–2022.12.1.

2023/C 79/03	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az uniós bűncselekmények listájának kibővítése a gyűlöletbeszéddel és a gyűlölet-bűncselekményekkel	12
2023/C 79/04	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó uniós stratégia	17
2023/C 79/05	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az élelmezésbiztonság garantálása és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának megerősítése	23
2023/C 79/06	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az ifjúságpolitika jövője az EU-ban – Gondolatok az ifjúságpolitikáról és az ifjúság szempontjainak általános érvényesítéséről az ifjúság 2022-es európai éve kapcsán	30
2023/C 79/07	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A földrajzi és demográfiai hátrányban lévő régiók kohéziós politikai támogatásának növelése (EUMSZ 174. cikk)	36

2023/C 79/08	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kis méretű városi területek mint az igazságos átmenet kezelésének kulcsszereplői	44
2023/C 79/09	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Új európai innovációs menetrend	51

III Előkészítő jogi aktusok

Régiók Bizottsága

Az RB 152. plenáris ülése, 2022.11.30.–2022.12.1.

2023/C 79/10	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Jogszerű migráció. A képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzása	59
2023/C 79/11	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A földrajzi árujelzők rendszerének reformja	74
2023/C 79/12	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az uniós költségvetés saját forrásainak következő generációja	99

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

AZ RB 152. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2022.11.30.–2022.12.1.

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása az Európai Bizottság munkaprogramjáról és az RB 2023. évi politikai prioritásairól

(2023/C 79/01)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

tekintettel:

- az Európai Bizottság 2023. évi munkaprogramjára ⁽¹⁾,
- az Európai Bizottság és az RB közötti, 2012. februári együttműködési jegyzőkönyvre,
- a Régiók Európai Bizottsága 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó prioritásairól szóló állásfoglalására ⁽²⁾,
- az RB állásfoglalására a Régiók Európai Bizottságának az Európai Bizottság 2023. évi munkaprogramjára vonatkozó javaslatairól ⁽³⁾,
- az RB *Az EU éves jelentése a régiók és a városok helyzetéről* című jelentésére ⁽⁴⁾,

1. üdvözli, hogy az Európai Bizottság munkaprogramja nagyrészt az Európa jövőjéről szóló konferencia javaslataira épül. Mivel egyes javaslatok végrehajtásához a Szerződés módosítására lenne szükség, az RB egyetért az Európai Parlamentnek és az Európai Bizottság elnökének az EUSZ 48. cikkén alapuló konvent létrehozására irányuló felhívásával. Az RB sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy az Európai Bizottság munkaprogramja nem tartalmaz hivatkozásokat és konkrét javaslatokat az Európa jövőjéről szóló konferencia azon következtetéseire vonatkozóan, amelyek a regionális és helyi önkormányzatok által az európai demokrácia szempontjából képviselt hozzáadott érték jobb elismerését irányozzák elő;

2. üdvözli az Európai Bizottság arra vonatkozó megújított kötelezettségvállalását, hogy a fenntartható fejlődési célokat általánosan követendő célkitűzésként használja fel, különösen azért, hogy azokat integrálja az európai szemeszterbe és a minőségi jogalkotási eszközökbe. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a fenntartható helyreállítás megvalósítása és a fenntartható fejlődési célok 2030-ig történő elérése érdekében tekintse át a fenntartható fejlődési célok helyi szintű megvalósításában rejlő teljes potenciált, többek között a várható uniós önkéntes helyzetértékelés keretében is;

3. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi éghajlati vészhelyzet, a Covid19-világjárvány és Oroszország Ukrajna elleni háborúja következményei, valamint a megnövekedett élelmiszer- és energiaárak által kiváltott mostani rekord inflációs ráták és az EU határain tapasztalható, különösen a földközi-tengeri és az atlanti-óceáni térségben súlyos strukturális migrációs és

⁽¹⁾ COM(2022) 548 final.

⁽²⁾ COR-2020-01392-00-00-RES-TRA.

⁽³⁾ COR-2022-02657-00-00-RES-TRA.

⁽⁴⁾ <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/State-of-Regions-and-Cities-2022.aspx?origin=spotlight>

humanitárius válság minden eddigénél jobban megerősítik a kohézió – az Európai Unió egyik alapvető értéke – szerepét. A kohéziós politika az EU legfontosabb beruházási politikája, emellett a területi együttműködés támogatásának, valamint a szolidaritás és az integráció előmozdításának kulcsfontosságú eszköze. Ezért az RB a kohéziós szövetség (#CohesionAlliance)⁽⁵⁾ partnereivel együttműködve 2023-ban – különösen a többéves pénzügyi keret felülvizsgálata keretében – a kohéziós politika további megerősítésére és elősegítésére fog összpontosítani;

4. elkötelezi magát amellyel, hogy továbbra is teljes mértékben támogatja Ukrainát, annak régióit és településeit, és vállalja az Ukrajna újjáépítésével kapcsolatos feladatait, különösen a Városok és Régiók Európai Szövetsége Ukrajna Újjáépítéséért kezdeményezése keretében, amelyet partnerként kell elismerni az Ukrajna újjáépítését célzó platformon belül. Az RB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a platform koncepcióját, finanszírozási módozatait és irányítását még nem ismertették. Az RB kitar amellyel, hogy az újjáépítési folyamatnak biztosítania kell az integrált területfejlesztés fenntartható, zöld és digitális megközelítését, és együtt kell járnia a helyi demokráciának az Európai Unió helyi és regionális önkormányzataival kialakított szoros partnerségeken alapuló előmozdításával, valamint az átláthatóság, illetve a korrupció elleni küzdelem fokozásával. Az RB továbbá úgy véli, hogy az Ukrajna újjáépítéséhez való uniós hozzájárulás a jelenlegi többéves pénzügyi kereten túlmutató pénzügyi támogatást igényelne. A legtöbb menekültet befogadó régióknak és városoknak további uniós pénzügyi támogatásra van szükségük;

5. kötelezettséget vállal arra, hogy rendszeres két- és többoldalú ülések szervezésével – például a Városok és Régiók Európai Szövetsége Ukrajna Újjáépítéséért kezdeményezés keretében – továbbra is támogatja Ukrajna, Moldova és Grúzia szubnacionális kormányzatainak képviselőit, valamint elősegíti a partneri együttműködést és népszerűsíti üdültáborok szervezését a háború megrázkódtatásait elszenvedett gyermekek számára;

Emberközelibb Európa

6. üdvözlö az európai polgári vitacsoportok létrehozását és a helyalapú részvételi mechanizmusok fokozatos bevezetését az uniós döntéshozatal új, helyi és regionális szinten is alkalmazott elemeként, amely a finanszírozás és kapacitásépítés tekintetében megfelelő uniós támogatásban részesül. Úgy véli, hogy ez a folyamat megköveteli a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás felülvizsgálatát, valamint területi dimenzió beépítését a helyi és regionális önkormányzatok részvételi gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalatai alapján. Az RB hangsúlyozza továbbá, hogy a javaslatokkal kapcsolatban átláthatóságra és a polgároknak adott egyértelmű visszajelzésre van szükség;

7. üdvözlö, hogy az Európai Bizottság munkaprogramja hangsúlyt fektet a tényeken, a minőségi jogalkotással kapcsolatos elveken és a stratégiai előrejelzéseken alapuló, tájékozott politikai döntéshozatal szükségességére. Az Európa jövőjéről szóló konferencia javaslatai nyomán az RB emlékeztet arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok és maga az RB is hozzájárul az uniós jogszabályok ténylegességének megerősítéséhez, éspedig többek között a szubszidiaritás nyomon követése, területi hatásvizsgálatok, valamint a vidéki térségekre gyakorolt hatásokrak a RegHub hálózat és a jövőállásági platform általi felülvizsgálata révén;

8. kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepet játszanak az európai értékek védelmében és a demokráciát érintő kihívások, például a dezinformáció és a rosszhindulatú beavatkozások elleni küzdelemben. Az RB készen áll arra, hogy hozzájáruljon a demokráciavédelmi csomaghoz és a korrupcióellenes jogszabályi keret aktualizálásához. Az RB kiemeli továbbá a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepét a jogállamiság fenntartásában, és elvárja, hogy az Európa jövőjéről szóló konferencia által javasolt, a jogállamiság előmozdítását célzó éves rendezvény regionális és nemzeti szintű találkozók sorozatára épüljön;

9. határozottan támogatja az Európai Bizottságnak az egyenlőségközpontú Unió megteremtésére irányuló erőfeszítéseit, amelyek keretében – többek között az európai fogyatékosági igazolványra irányuló javaslat révén – valamennyi tagállamban biztosítani igyekeznek a fogyatékosági státusz kölcsönös elismerését. Sürgeti továbbá az Európai Bizottságot, hogy hajtson végre egy tervet az EU teljes körű digitális hozzáférhetőségének biztosítására. Az RB üdvözlö továbbá a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemre, a bérek átláthatóságára és a 2020–2025-ös időszakra vonatkozó, rasszizmus elleni uniós cselekvési terv végrehajtásának garantálására vonatkozóan bejelentett jogi kezdeményezéseket. Az RB emlékeztet továbbá arra, hogy végre kell hajtani az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló, a 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó stratégiát;

⁽⁵⁾ <https://cor.europa.eu/hu/engage/Pages/cohesion-alliance.aspx>

10. vállalja, hogy hasznosítja az ifjúság európai évének tapasztalatait, továbbá helyi és regionális szemszögből növeli a fiatalok részvételét a demokratikus életben egyrészt az ifjúságról és a demokráciáról szóló európai charta alapján, másrészt az RB fiatal választott politikusoknak szóló programjának (YEP) folytatásával, miközben szorosan összekapcsolja a fiatalokat a készségek 2023-as európai évével. Az RB üdvözli továbbá az Európai Bizottság új kezdeményezéseit, köztük a fiatalok ötletlaborját (Youth Ideas Labs) és az „egészséges életmód mindenkinek” (HealthyLifestyle4All) kezdeményezést;

11. nagy várakozással tekint az Európai Bizottságnak a gazdasági kormányzási keret felülvizsgálatáról szóló jogalkotási javaslata elé, a keretet ugyanis az éghajlati vészhelyzet, a Covid19-világjárvány és Oroszország Ukrajna elleni háborúja fényében át kell alakítani, átláthatóbbá és demokratikusabbá kell tenni, továbbá az európai szemeszterben regionális és helyi dimenzióval kell kiegészíteni. Az RB megismétli azt a kérését, hogy az adósságcsökkentés általános céljának elérésével párhuzamosan tegyenek különbséget a kiadások és a beruházások között, és új szabályok kidolgozását várja el a fenntartható növekedés olyan támogatása érdekében, amely nem rontja a helyi és regionális önkormányzatok lehetőségét a közszolgáltatásokba és infrastruktúrába való beruházásokra;

Reziliens közösségek kialakítása

12. 2023-ban új kulcsfontosságú lépéseket vár az európai oktatási térség tervezett megvalósítása érdekében, és támogatását fejezi ki a jelenlegi uniós tanulási mobilitási keret aktualizálása iránt, amelynek célja, hogy a tanulók egy inkluzív megközelítésnek köszönhetően könnyebben mozoghassanak az oktatási rendszerek között;

13. az RB üdvözli „A kultúra mozgatja Európát” elnevezésű állandó mobilitási program elindítását, ugyanakkor sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy 2023-ra nincsenek előirányozva konkrét új kezdeményezések a kultúra és a kulturális örökség területén, és kéri, hogy a 2023–2026 közötti időszakra szóló új uniós kulturális munkaterv segítse e politikák más ágazatokban való érvényesítését;

14. támogatja az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy 2023-at a régiók és városok aktív szerepvállalásával, a zöld és digitális átállásra, valamint a gazdasági helyreállításra irányuló fokozott, hatékonyabb és inkluzívabb képzés, továbbképzés és átképzés előmozdításával nyilvánítsák a készségek európai évének; hangsúlyozza továbbá annak szükségességét, hogy a határokon átnyúló és többnyelvű megoldásokat aktívan alkalmazzák az oktatás területén. Az RB továbbra is aktívan támogatni fogja az Európai Bizottság vonatkozó kezdeményezéseit, például a készségfejlesztési paktumot, valamint a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (TTMM) területéhez kapcsolódó életpályák és tanulmányok tekintetében a nők feltűnően alacsony arányának növelésére irányuló erőfeszítéseket. Az RB támogatja továbbá, hogy az Európai Bizottság fordítson kiemelt figyelmet a fokozottabb munkaerőpiaci aktivizálásra, különös tekintettel a nőkre és a fiatalokra, főként pedig a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalokra;

15. érdeklődéssel várja a munkavállalói mobilitás támogatását célzó, a szociális biztonsági rendszerek és szociális védőháló digitalizálására irányuló európai bizottsági kezdeményezést az ESSPASS-szal kapcsolatos, folyamatban lévő munkával összefüggésben;

16. kötelezettséget vállal arra, hogy hozzájárul a szociális gazdaság keretfeltételeinek fejlesztéséről szóló tanácsi ajánlásra irányuló európai bizottsági javaslathoz;

17. kéri az Európai Bizottságot, hogy továbbra is támogassa a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségének munkáját és az olyan kezdeményezéseket, mint az új európai Bauhaus, valamint a klímasemleges és intelligens városokra vonatkozó uniós küldetés, amelyek kulcsfontosságú eszközök az európai zöld megállapodás városokban és régiókban történő végrehajtásában, valamint abban, hogy a helyi és regionális önkormányzatok segítséget kapjanak az alkalmazkodási célok elérésében – különösen a szigeteken, más földrajzi és demográfiai hátrányokkal küzdő térségekben, illetve a legkülső régiókban;

18. rámutat arra, hogy a közlekedési rendszer dekarbonizációja, valamint a fenntarthatóbb és környezetbarátabb közlekedési módokra való átállás az európai zöld megállapodás alapvető pillére. Az RB ezért üdvözli az Európai Bizottságnak a közlekedés fenntarthatóbbá tételére irányuló, küszöbön álló kezdeményezéseit, különösen az árufuvarozás környezetbarátabbá tételéről szóló kezdeményezéscsomagot; ebben az összefüggésben sürgeti az árufuvarozás és a közösségi közlekedés határokon átnyúló kiépítését is a határ menti régiók jobb összeköttetése és a határokon átnyúló díjtételek és jegyfoglalások egyszerűsítése érdekében. Az RB ezenkívül arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a közszolgáltatási kötelezettségekre vonatkozó iránymutatások felülvizsgálatát összpontosítsa az uniós zöld megállapodás célkitűzéseinek végrehajtására. Az RB azt szeretné, hogy a 2023-ban közzéteendő új iránymutatások ne korlátozzák túlzott mértékben a helyi tömegközlekedési hatóságok hatáskörét, és ne vezessenek be olyan új jogi fogalmakat, amelyek jogbizonytalanságot eredményezhetnek és gátolhatják a tömegközlekedési szolgáltatásokba való jövőbeli beruházásokat és az ilyen szolgáltatások fejlesztését;

19. támogatja a REPowerEU átfogó célkitűzését, és üdvözli, hogy elismerésre kerül a helyi és regionális önkormányzatoknak a tervben betöltött fontos szerepe. Pénzügyi és technikai segítségnyújtás, ezen belül közvetlen források útján kell támogatni a helyi és regionális önkormányzatokat abban, hogy képesek legyenek megvédeni a polgárokat;

20. üdvözli az uniós villamosenergia-piac átfogó reformjának bejelentését és az Európai Hidrogénbank létrehozását annak érdekében, hogy az EU jobban felkészüljön a dekarbonizált jövőre; ennek kapcsán arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki átfogó jogalkotási javaslatot az energiaszegénységről, és ezáltal nyújtson egyértelmű iránymutatást a tagállamoknak a probléma kiváltó okainak kezelésére irányuló intézkedések kidolgozásához;
21. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fokozza a szubnacionális közigazgatási egységek digitális rezilienciájának növelésére irányuló erőfeszítéseit, hogy megvédje a kritikus uniós infrastruktúrát a fizikai és kibertámadásokkal szemben, különösen az ukrajnai háborúval összefüggésben;
22. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy működjön együtt a helyi és regionális önkormányzatokkal a glasgow-i éghajlati paktumból és az UNFCCC COP27 következtetéseiből eredő kezdeményezések végrehajtásában, és támogassa a többszintű együttműködést, valamint a regionális és helyi szinten meghatározott hozzájárulásokat. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégia ambiciózus céljainak elérése és a háztartásokra és vállalkozásokra háruló költségek minimalizálása érdekében fokozni kell a helyi irányítású éghajlatváltozási alkalmazkodás előmozdítására irányuló erőfeszítéseket;
23. készen áll arra, hogy megfeleljen a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret megvalósítása jelentette kihívásnak, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa a regionális és helyi önkormányzatok kulcsfontosságú szerepét a keret végrehajtásában. A biológiai sokféleséggel kapcsolatos célokat be kell építeni az uniós szakpolitikai döntéshozatalba annak biztosítása érdekében, hogy 2050-re megvalósuljon a természet és az emberi élet harmóniájával kapcsolatos közös elképzelés. Meg kell kettőzni a biológiai sokféleség csökkenésének sürgős válságként való kezelésére, valamint az éghajlatváltozás, a fosszilis tüzelőanyagok és a szennyezés elleni küzdelemmel kapcsolatos intézkedésekkel való szinergiák kialakítására irányuló erőfeszítéseket. Ennek fényében az RB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság munkaprogramja nem tartalmaz az uniós erdőstratégiában bejelentett, jogilag kötelező erejű javaslatot az erdővel kapcsolatos nyomon követésnek, jelentéstételnek és adatgyűjtésnek az EU-n belüli fokozására;
24. elkötelezi magát amellyel, hogy folytatja az együttműködést a szennyezőanyag-mentességi érdekelt felek platformja kapcsán, előmozdítva a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv többszintű irányítási megközelítését, beleértve a nyomon követést és egy későbbi szakaszban az uniós régiók zöld teljesítménye eredménytáblájának felállítását. Az RB kéri a REACH- és a CLP-rendelet felülvizsgálatát és megerősítését. Megismétli az óceánokról szóló, a klímarendeleettel megegyező szellemű jogszabályra irányuló felhívását. Üdvözli az uniós talajok védelmére, fenntartható kezelésére és helyreállítására irányuló új kezdeményezés bejelentését;
25. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szerepet játszanak a körforgásos gazdaságra való átállásban, a hulladékgazdálkodási politikában, valamint a harmadik felektől való függőség és a felhasználatlan nyersanyagmennyiség csökkentésében. Az RB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság munkaprogramja nem hivatkozik a „Fenntartható áruforgasztás – a javítás és az újrafelhasználás előmozdítása” elnevezésű kezdeményezésre;
26. üdvözli a kkv-kat segítő csomagot, és kéri a helyi és regionális önkormányzatok bevonását az új jogszabályok kkv-kra gyakorolt hatásának értékelésére szolgáló új szakpolitikai eszközök kidolgozásába és a meglévők fejlesztésébe;
27. várakozással tekint az egységes piac 30. évéről szóló közlemény elé, és sürgeti az EU globális vezető szerepének további kiaknázását a klímasemleges, körforgásos, technikai és demokratikus szabványok és normák EU-n kívüli rögzítése érdekében;
28. sajnálja, hogy az Európai Bizottság nem foglalkozik megfelelően azokkal a helyi és regionális gazdaságok számára káros versenytorzulásokkal, amelyek a világijárványt és az energiaválságot követően bevezetett uniós és tagállami támogatási rendszerekből, valamint abból erednek, hogy a külföldi vállalatok állami támogatásban részesülnek;
29. üdvözli az Európai Bizottság azon törekvését, hogy folytassa a digitális évtized céljainak megvalósítását és az EU rezilienciájának megerősítését a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló uniós jogszabály előírányszása révén, amelynek ki kell egészítenie a csipekről szóló, a közelmúltban elfogadott európai jogszabályt, és alapot kell biztosítania a kulcsfontosságú termékek, köztük a félvezetők Unión belüli előállításához;
30. támogatja a legális migráció stratégiai megközelítését, valamint azokat a további intézkedéseket, amelyek célja, hogy a képzések egységes elismerésével és a munkaerőpiacokhoz való hozzáférés megkönnyítésével alacsony és magas szintű képzettséggel rendelkező harmadik országbeli állampolgárokat vonzzanak az Unióba;

31. megismétli, hogy továbbra is az EU külső határain elhelyezkedő városok és régiók vannak elsőként kitéve a migrációs áramlásoknak, és erős uniós szintű támogatásra van szükségük; emlékezteti az Európai Bizottságot, hogy ne tévessze szem elől az RB-nek az új migrációs és menekültügyi paktumról szóló véleményében foglalt ajánlásokat a paktumra vonatkozó közös ütemterv helyi és regionális szinteket érintő végrehajtása során;

32. hangsúlyozza, hogy fokozni kell Európa külső biztonságát azáltal, hogy a tagállamok több támogatást kapnak az EU külső határainak védelméhez;

33. emlékeztet a schengeni térség felülvizsgált irányításáról szóló véleményében foglalt ajánlásokra, és hangsúlyozza, hogy a belső határellenőrzések csak végső eszközként, az esetleges alternatív intézkedések mérlegelését követően engedhetők meg; támogatja Bulgária, Horvátország és Románia érdemeken alapuló csatlakozását a schengeni térséghez;

34. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság munkaprogramja nem hivatkozik a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre annak ellenére, hogy az az EU Covid19 utáni fenntartható helyreállításának kulcsfontosságú uniós eszköze;

35. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az uniós polgári védelmet illetően az Európai Bizottság a tűzoltási kapacitásoknak a 2023-as erdőtűz-idény előtti megkértesítésén túl nem javasol egyértelmű tervet hosszú távú kötelezettségvállalásokra vagy intézkedésekre vonatkozóan. A helyi és regionális önkormányzatokkal megfelelően konzultálni kell, és be kell vonni őket a kapacitások beszerzésébe, fenntartásába, koordinálásába és kiépítésébe;

36. több uniós szintű kezdeményezést sürget, többek között az uniós régiók és városok általános rezilienciájának megerősítése érdekében szorgalmazza a katasztrófamegelőzési és felkészültségi intézkedések strukturáltabb támogatási mechanizmusát. Ezzel összefüggésben az RB megismétli, hogy kész regionális és helyi szinten hozzájárulni egy európai sebezhetőségi eredménytábla kidolgozásához;

37. kéri az Európai Bizottságot annak biztosítására, hogy az európai vidékfejlesztési menetrend a jelenlegi és a jövőbeli finanszírozási időszakokban valamennyi szakpolitikában megvalósuljon, és ambíciózus célokat tűzzön ki a vidéki területek innovatív dinamikájának és ellenálló képességének erősítése, az intelligens területközi együttműködés megszervezése és a polgárok helyi fejlesztési stratégiákban való részvételének ösztönzése érdekében; az „intelligens” koncepciót egy olyan integrált, holisztikus eszköznek kell tekinteni, amely összekapcsolja az intelligens falvakat, az intelligens városokat és az intelligens régiókat;

38. sajnálja, hogy az Európai Bizottság a 2023. évi munkaprogramjában említett generációs kihívások között nem említi kifejezetten a számos európai régiót érintő demográfiai kihívást, mint az egyik legnagyobb kihívást, amelyet az Európai Uniónak valamennyi szakpolitikájában figyelembe kell vennie annak érdekében, hogy lehetővé tegye a régiók közötti egyenlőtlenségek tényleges csökkentését, ami az Európai Unió kohéziós politikájának egyik fő célkitűzése;

39. arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy a világorökséget használja fel eszközként az európai vidéki térségek gazdasági és társadalmi fenntarthatóságának javítására;

40. hangsúlyozza, hogy meg kell ragadni a fenntartható uniós élelmiszerrendszerről szóló, előkészítés alatt álló keretjogszabály adta lehetőséget az élelmiszerrendszer mélyreható és strukturális felülvizsgálatára, amely a nemzetközi piacokon folyó spekulációval szemben a mezőgazdasági termelők bevételeit védi. Az állami készleteket fő piacsabályozási eszközként a piacok stabilizálására és az élelmiszerélelmiszerbiztonság megelőzését szolgáló stratégiai készletek létrehozására kell felhasználni;

41. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a lehető legnagyobb mértékben aknázza ki az élelmiszer-közbeszerzés kínálta lehetőségeket azáltal, hogy ajánlásokat fogalmaz meg a helyi és regionális önkormányzatok számára olyan, a fenntartható élelmiszer-beszerzésre vonatkozó kritériumokra, amelyek révén az iskolákban és közintézményekben előmozdíthatják az egészséges és fenntartható étrendet, támogatva ezáltal élelmiszerrendszereink rendszerszintű megváltoztatását. Az RB hangsúlyozza továbbá az élelmiszer-pazarlás csökkentésére irányuló rendszerszintű fellépés fontosságát, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az élelmiszer-veszteséggel és élelmiszer-pazarlással foglalkozó uniós platform által végzett munka alapján készítsen ajánlásokat, illetve biztosítsa a nyomon követést;

42. kéri, hogy a vetőmagokról szóló új európai jogszabály liberalizálja a saját vetőmagok használatát és forgalmazását;

43. javasolja, hogy az EU hajtja végre az Európai Parlament által a mezőgazdasági földterületek Unión belüli koncentrációjára vonatkozóan tett ajánlásokat és a FAO által elfogadott, a földművelés felelősségteljes irányítására vonatkozó önkéntes iránymutatásokat;

44. készen áll arra, hogy hozzájáruljon a mentális egészséggel kapcsolatban előkészítés alatt álló kezdeményezéshez, továbbá rámutat arra, hogy a mentális egészséget a Covid utáni időszak legfontosabb egészségügyi kihívásaként azonosította, a városok és régiók helyzetéről szóló 2022. évi jelentésében pedig példákat közölt a helyi és regionális megközelítésekre;

45. megismétli, hogy támogatja a rák elleni küzdelmet, és arra számít, hogy a dohányfüstmentes környezetről és a védőoltással megelőzhető rákos megbetegedésekről szóló ajánlastervezetek nagyobb fokú védelmet biztosítanak az európaiak számára; helyi és regionális szinten a tudatosság növelésére, valamint a legjobb megelőzési és szűrési stratégiák megosztására törekszik;

46. hangsúlyozza, hogy az európai polgároknak az Európa jövőjéről szóló konferencia zárójelentésében felsorolt egyik fő kérése a digitális uniós „egészségügyi útlevél” létrehozására irányul. Az RB elvárja, hogy az uniós jogalkotók mielőbb megállapodásra jussanak az európai egészségügyi adatterről, figyelembe véve az európai egészségügyi adatterről szóló RB-vélemény ajánlásait, valamint azt, hogy az európai egészségügyi unió nem lesz teljes az egészségügyi adatok továbbítására szolgáló szilárd keret nélkül;

Alapvető értékünk, a kohézió

47. megismétli, hogy határozottan támogatja a jelenlegi kohéziós programok hatékony, rugalmas és fenntartható végrehajtását, ami hozzájárulna az erős kohéziós politika jövőbeli biztosításához. Az RB hangsúlyozza, hogy a 8. kohéziós jelentésben megfogalmazott „ne árts a kohézióknak” elv kiemeli, hogy a kohézió az EU általános értéke. Az RB ennek kapcsán helyteleníti, hogy az Európai Bizottság 2023. évi munkaprogramja nem tartalmaz utalást sem a jelenlegi válságok aszimmetrikus területi hatására, sem pedig arra, hogy meg kell vizsgálni az uniós szakpolitikák lehetséges területi hatásait. Ez visszalépést jelent a területi hatásvizsgálatoknak és a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálatának megerősítésére vonatkozóan a 2022. évi munkaprogramban már megtett kötelezettségvállaláshoz képest. Az RB emlékeztet az Európai Parlament azon kérésére is, hogy vonják be a Régiók Európai Bizottságát a „ne árts a kohézióknak” elv kialakításába, és megerősíti, hogy kész ennek kapcsán együttműködni az Európai Bizottsággal. Az RB határozottan megismétli az Európai Bizottsághoz annak garantálására vonatkozóan intézett felhívását, hogy a hatásvizsgálatok terjedjenek ki az egyes jogalkotási kezdeményezések területileg potenciálisan eltérő hatásainak értékelésére;

48. üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy javaslatot tesz a többéves pénzügyi keret kellő időben történő felülvizsgálatára. A felülvizsgálat keretében átfogó vitát kell folytatni a következő többéves pénzügyi keret struktúrájáról és ellátottságáról, továbbra is az egyszerűsítésre, az eszközök tematikus fókuszára, valamint esetlegesen az európai strukturális és beruházási alapok teljesítési rendszerére összpontosítva;

49. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy végezzen elemzést az európai strukturális és beruházási alapok tárgyalásának, programozásának és végrehajtásának részvételi és közös irányítási modelljeiről azzal a céllal, hogy feltérképezze az EU-ban alkalmazott különféle modelleket, és optimalizálja a regionális és helyi önkormányzatok részvételét az esb-alapok végrehajtásának valamennyi szakaszában;

50. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság munkaprogramja nem javasol olyan új kezdeményezést, amely a határokon átnyúló európai mechanizmusról szóló rendelet Tanácson belüli blokkolásának kezelésére irányulna; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy tovább mélyítsék és egyszerűsítsék a határokon átnyúló együttműködést, valamint hogy a kohézió hatékonyságának fokozása érdekében vegyék azt figyelembe a jogszabályi kezdeményezésekben. Az RB ugyanakkor üdvözli a határokon átnyúló európai egyesületek státútumára vonatkozó jogalkotási kezdeményezés bejelentését, amely lehetővé teszi e szervezetek számára, hogy az együttműködést gátló akadályoktól mentesen, teljes mértékben kiaknázhassák az egységes piac előnyeit;

51. kéri, hogy az Európai Bizottság tegyen lépéseket az RB és az Európai Parlament által arra vonatkozóan tett közös ajánlás nyomán, hogy a városi paktum és a jövőbeli vidéki paktum mintájára, a főbb érdekelt felek, nevezetesen a nemzeti, regionális és helyi hatóságok, a gazdasági és társadalmi szereplők, a civil társadalom, a tudományos élet és a nem kormányzati szervezetek részvételével mozdítsa elő egy szigetekről szóló paktum és egy szigetekre vonatkozó európai menetrend kidolgozását; emlékezteti továbbá az Európai Bizottságot, hogy tanulmányt kell készíteni az Európai Unió szigeti területeinek sokrétű helyzetéről;

52. hangsúlyozza, hogy mindenképpen nyomon kell követni a legkülső régiókra vonatkozó aktualizált stratégiát, amely e régiók és az EU egészének javát szolgálja;

53. továbbra is közvetlenül hozzájárul a szociális jogok európai pillérének helyi és regionális szintű végrehajtásához, valamint a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv helyi értékeléséhez. Ennek kapcsán megismétli, hogy a GDP-n túlmutatató kiegészítő mutatókra van szükség a fenntartható jóléti gazdaságra való átállást elősegítő gazdasági, társadalmi és környezeti előrehaladás méréséhez, valamint a régiók között továbbra is fennálló jelentős különbségekre tekintettel a szociális és foglalkoztatási politikák tekintetében hatékony nyomonkövetési és adatgyűjtési mechanizmusokat is ki kell alakítani;

54. úgy véli, hogy a zöld megállapodás végrehajtásához hozzájáruló zöld taxonómiát kiegészítve az Európai Bizottságnak sürgősen javaslatot kell tennie egy szociális taxonómia létrehozására. Szociális taxonómia nélkül a befektetők és a vállalkozások nem rendelkeznek egyértelmű iránymutatással arra vonatkozóan, hogy mi tekinthető „szociális beruházásnak”. Ez megnehezíti a szociális célú tevékenységek finanszírozását az egészségügy, a szociális lakhatás és a szociális szolgáltatások terén;

55. megismétli a megfizethető, fenntartható, szociális és szükséghelyzeti lakások szélesebb körű rendelkezésre állását célzó európai lakhatási stratégiára vonatkozó felhívását. A stratégiának szerepelnie kell az európai szemeszterben, és a közberuházásokra vonatkozóan nemzeti szintű mennyiségi célokat is magában kell foglalnia;

56. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy erősítse meg egyértelmű elkötelezettségét az Igazságos és Fenntartható Átmeneti Alapnak a 2027 utáni időszakra vonatkozó új változata mellett. Hangsúlyozza, hogy jelenleg nem állnak rendelkezésre konkrét finanszírozási lehetőségek a gépjárműipari régiók számára, annak ellenére, hogy az átállási folyamat során ők is jelentős kihívásokkal néznek szembe. Megismétli azt a kérését, hogy terjesszenek elő egy olyan uniós programot, amelynek tematikus és területi hatálya a gépjárműipari régiókat is magában foglalja;

57. üdvözli az Európai Bizottság amelletti elkötelezettségét, hogy új lendületet adjon a nyugat-balkáni tagjelölt országok, valamint Ukrajna, Moldova és Grúzia csatlakozási folyamatának. Az RB be fogja vonni bővítési munkájába a két új tagjelölt ország, Ukrajna és Moldova helyi és regionális önkormányzatait, és kétoldalú struktúrák kialakítására törekszik velük. Megismétli, hogy készen áll arra, hogy 2023-ban konzultatív vegyes bizottságot hozzon létre Albániával. Továbbra is támogatja a Törökországgal folytatott párbeszédet és gyakorlati együttműködést. Az RB az EU Tanácsa cseh elnökségének felkérésére reagálva 2023 elején ismerteti a keleti partnerség jövőjével kapcsolatos, helyi és regionális szempontból megfogalmazott véleményét;

58. elkötelezi magát amellet, hogy helyi és regionális szinten szorosabb kapcsolatokat alakít ki az EU déli szomszédjaival és harmadik országokkal, különösen *A városok és régiók nemzetközi partnersége*kért fórumán keresztül, amelyet 2023-ban az Európai Bizottsággal közösen szervez;

59. ismételten kéri, hogy az Európai Bizottság hozzon intézkedéseket az RB azon kérése nyomán, hogy adjanak nagyobb területi „mélységet” az Egyesült Királyság és az EU közötti kapcsolatnak. Az RB hozzájárul a decentralizált nemzetekkel és az Egyesült Királyság helyi és regionális önkormányzataival folytatott területi együttműködés megkönnyítéséhez és fejlesztéséhez, a kereskedelmi és együttműködési megállapodás intézményi keretein túl is;

60. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, az EU Tanácsa cseh, svéd és spanyol elnökségének, valamint az Európai Tanács elnökének.

Kelt Brüsszelben, 2022. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása a készségek európai évéről (2023)

(2023/C 79/02)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

Tekintettel a készségek európai évéről (2023) szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra vonatkozó európai bizottsági javaslatra ⁽¹⁾,

1. üdvözlöi az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a 2023-as évet nyilvánítsák a készségek európai évének, és támogatja a javaslat általános célkitűzéseit, amelyek – többek között a Covid19-válságot követően és az ukrajnai háború közepette – időszerű és értékes hozzájárulást jelentenek a társadalmi, gazdasági és területi reziliencia megerősítéséhez, valamint az új, különösen a zöld és digitális átálláshoz kapcsolódó készségigények kielégítéséhez;
2. javasolja, hogy az ifjúság európai éve örökségként és az ifjúságpolitika általános érvényesítésének szellemében szorosan vonják be az ifjúsági szervezeteket a készségek európai éve tervezésébe, végrehajtásába és értékelésébe;
3. hangsúlyozza, hogy mivel nehéz megjósolni a jövőbeli munkaerőpiaci tendenciákat és az oktatás és képzés terén szükséges változások ezt követő ütemét, rendkívül fontos az összes érdekelt fél gondolkodásmódjának és magatartásának gyökeres átforgatása. Ezzel összefüggésben arra számít, hogy a készségek európai éve alkalmas legyen arra, hogy valamennyi kormányzati szinttel együttműködve olyan élénk és kreatív ökoszisztémát hozzanak létre, amelyben az emberek, és különösen a fiatalok megvitathatják és közösen megtervezhetik az átállást elősegítő oktatási és képzési válaszlehetőségeket;
4. hangsúlyozza, hogy a készségek európai évének lehetőséget kell kínálnia arra, hogy beruházzanak a készségfejlesztési politika időtállóvá tételébe. Ez – a szakmai élet egyre inkább digitalizált dimenziójával együtt – paradigmaváltást igényel a készségek terén. E tekintetben az RB hangsúlyozza, hogy ösztönözni kell és elő kell mozdítani a zöld és digitális átálláshoz szükséges megfelelő készségeket, megőrizve ugyanakkor a hagyományos készségeket és know-how-t;
5. elvárja, hogy a készségek európai éve mozdítsa elő a 2021. évi európai készségfejlesztési program végrehajtását, és váljon mérföldkövé egyrészt a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési tervben meghatározott kiemelt uniós célok elérése szempontjából, amelyek szerint 2030-ra a felnőttek legalább 60 %-ának évente részt kell vennie képzésben, és legalább 78 %-os foglalkoztatási arányt kell elérni, másrészt pedig annak lehetővé tételére és támogatására szempontjából, hogy a nők és a fiatalok belépjenek vagy visszatérjenek a munkaerőpiacra. Reméli továbbá, hogy azáltal, hogy az egyéneket készségeik és ezáltal foglalkoztathatóságuk fejlesztésére ösztönzi, a készségek európai éve a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv harmadik kiemelt céljának eléréséhez is hozzá fog járulni, azaz ahhoz, hogy legalább 15 millióval csökkenjen a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma;
6. azt várja, hogy a készségek európai évének végrehajtása hozzá fog járulni az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének és 17 fenntartható fejlődési céljának megvalósításához;
7. arra számít, hogy a készségek európai éve alkalmas lesz arra, hogy értékeljék az „Átképzés és továbbképzés” elnevezésű kiemelt kezdeményezés keretében a NextGenerationEU egyedi rendelkezései kapcsán a különböző uniós területeken elért eredményeket, valamint hogy átalakítsák az oktatási és képzési rendszereket úgy, hogy azok minden életkorban támogassák a digitális készségeket és a szakképzést;
8. rámutat arra, hogy a Covid19-válság és az Ukrajnában zajló háború következményei jelentős visszaeséseket okoztak az oktatás, a foglalkoztatás, a mentális egészség és a rendelkezésre álló jövedelem terén. E tekintetben kéri, hogy a készségek európai éve mozdítsa elő a munkanélküliség – többek között a tartós munkanélküliség és az alulfoglalkoztatottság – elleni küzdelemre irányuló intézkedéseket, és foglalkozzon az oktatásban, foglalkoztatásban vagy képzésben részt nem vevő fiatalokkal kapcsolatos kulcsfontosságú kérdésekkel, valamint az időtálló készségekkel;
9. rámutat arra, hogy a mentorálás felbecsülhetetlen értékű eszköz lehet a képzésbeli és készségbeli hiányosságok, valamint a munkanélküliségi ráták és végső soron a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére, és ezzel párhuzamosan előmozdítja a nemzedékek közötti szolidaritást. Ebben az értelemben kéri egy európai mentorálási keret kidolgozását;

⁽¹⁾ COM(2022) 526 final.

10. hangsúlyozza, hogy a szakemberhiány problémáját – többek között a távoli vagy ritkán lakott települések esetében – továbbképzés és átképzés, egész életen át tartó tanulás, digitális oktatás, képzés és az új technológiákba való beruházás révén kell kezelni. Úgy véli, hogy a zöld és egyéb életviteli készségeket kiegészítő transzverzális alapkészségek valamennyi képzési és szakképzési programba történő beépítése nagyobb társadalmi rezilienciát és egész életen át tartó foglalkoztathatóságot, illetve olyan cselekvőképes munkaerőt fog eredményezni, amely úgy érzi, hogy érdemben hozzájárul a zöld átálláshoz;

11. figyelmeztet továbbá arra, hogy a zöld és digitális átállás megvalósulásához elengedhetetlenek a közsférában foglalkoztatottak kapacitásépítésébe történő beruházások;

12. emlékeztet arra, hogy a szubszidiaritás elvének megfelelően és a többszintű kormányzás szempontjából a helyi és regionális önkormányzatokra a legtöbb tagállamban döntő fontosságú szerep hárul az oktatási és képzési politikák terén, és stratégiai szerepet töltenek be a foglalkoztatáspolitikák területén. Hangsúlyozza ezért, hogy a városok és régiók képviselik azt a kormányzati szintet, ahol az oktatási és képzési intézmények és a munkaerőpiac közötti operatív kapcsolatok a legerősebbek, és ahol ezért azokat finanszírozni kell, végre kell hajtani és nyomon kell követni;

13. hangsúlyozza egyrészt a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szerepét, másrészt pedig azt, hogy más szereplőket, köztük a magánszektor és a harmadik szektorbeli szerveket is be kell vonni az emberek munkaerőpiaci (re) integrációját biztosító intézkedések végrehajtásába. Úgy véli, hogy a készségfejlesztési és képzési rendszereknek jobban össze kell hangolniuk a generációk kompetenciáit és a munkaerőpiac gyorsan változó igényeit;

14. megfelelő intézkedéseket szorgalmaz a nem formális oktatás és az informális tanulás során elsajátított kompetenciák további elismerése, valamint annak biztosítása érdekében, hogy ezeket a kompetenciákat érvényesíteni lehessen az iskolarendszerű oktatási pályákra és a foglalkoztatásba való belépéskor vagy oda való visszatéréskor; lépéseket szorgalmaz a foglalkoztatás változó természetéhez illeszkedő transzverzális készségek, valamint a nyelvi készségek előmozdítása érdekében is;

15. megjegyzi, hogy az átképzés és továbbképzés Unión belüli elterjedtsége jelentős eltéréseket mutat, ami készséghiányhoz és strukturális munkaerőhiányhoz vezet az európai régiókban. E tekintetben kéri az Európai Bizottságot, hogy még inkább vonja be a helyi és regionális önkormányzatokat és valamennyi érintett szereplőt, mivel az egyen megoldás nem hatékony;

16. hangsúlyozza, hogy állandó párbeszédre van szükség az európai, nemzeti, regionális és helyi partnerek között a készségekkel kapcsolatos konkrét helyi és regionális igények azonosítása érdekében. Megismétli azt a kérését, hogy a készségek európai évének végrehajtása terén elért előrehaladás nyomon követése és értékelése során fordítsanak nagyobb figyelmet a területi dimenzióra;

17. elismeri, hogy az uniós kohéziós politika nagyobb hatást gyakorolhat a készségekre, különösen az Európai Szociális Alap (ESZA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) révén, elősegítve a stratégiai cselekvési területek azonosítását és megerősítését, előmozdítva a társadalmi kohéziót, segítve valamennyi polgárt abban, hogy kibontakoztassa képességeit és teljesíteni tudja szakmai elvárásait, valamint általában biztosítva az EU versenyképességére gyakorolt hosszú távú kedvező hatást;

18. úgy véli, hogy a készségek európai éve maradandó örökségének biztosítása érdekében és a készségfejlesztési politika ágazatokon átívelő jellegének elismeréseként a készségek európai évének további célkitűzése az agyelszívás minimalizálása és az agynyerés optimalizálása kell, hogy legyen, hozzájárulva ezáltal a területi kohézió fokozásához is. Emlékeztet továbbá arra, hogy további módokat kell találni a rászoruló ágazatokban, például a gondozásban és az egészségügyben az üres munkahelyek betöltésére alkalmas harmadik országokból származó munkaerő, valamint a tehetség és a hiányzó készségek vonzására, amelyek szükségesek ahhoz, hogy Európa versenyképes maradjon;

19. üdvözli, hogy az inkluzivitás fontos szerepet kap, és elismeri, hogy a készségek európai évének célkitűzései csak úgy valósíthatók meg, ha az emberek igényeit és törekvéseit a maguk sokszínűségében figyelembe veszik. Ez vonatkozik a vidéki térségekre, a peremterületekre és a kevésbé fejlett régiókra is, biztosítva, hogy senki se maradjon ki;

20. üdvözli azt a javaslatot, hogy rendezzenek nemzeti koordinátori üléseket a készségek európai éve lebonyolításának megszervezésére, biztosítva ugyanakkor, hogy a helyi és regionális önkormányzatok beleszólhassanak az év kialakításába, végrehajtásába és értékelésébe; javasolja, hogy az RB megfigyelőként vegyen részt a nemzeti koordinátorok ülésein;

21. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok számára 2023-ban és azt követően hozzáférést kell biztosítani a készségekkel kapcsolatos helyi és regionális kezdeményezések támogatását célzó uniós finanszírozási lehetőségekhez;
22. kéri, hogy a vállalkozókat és az önfoglalkoztatókat vonják be a továbbképzési és átképzési kezdeményezésekbe, mivel jelentős szerepet játszanak az innováció fellendítése, a munkahelyteremtés és a fenntartható növekedéshez való hozzájárulás terén;
23. kéri a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy szorosan működjenek együtt az oktatási intézményekkel és az iparral annak érdekében, hogy elősegítsék a helyi és regionális munkaerőpiaci igények azonosítását és hozzájáruljanak azok kezeléséhez, ezáltal növelve a fiatalok lehetőségeit a tisztességes és időtálló munkahelyekhez vezető készségek elsajátítására;
24. kiemeli, hogy a munka világának a világvárvány, valamint a digitális és zöld átállás következtében változó realitásai különösen a nőket érintették. Ezért a nemek közötti egyenlőség dimenziójának e kettős átállás során való figyelembevételét, az időtálló készségek előmozdítását és a digitális készségekhez való hozzáférést az egész életen át tartó tanulásra irányuló erőfeszítések szerves részévé kell tenni. Ezenkívül a képzési programok kialakítása és végrehajtása során is szem előtt kell tartani a nemi dimenziót, és kezelni kell a nemi elfogultság problémáját;
25. azt várja, hogy a készségek európai éve elősegíti majd az európai oktatási térség megvalósításának felgyorsítását, hogy mindenki számára garantált legyen a magas színvonalú oktatás. Az EU-nak a polgárok igényei és a munkaerőpiaci követelmények alapján fokoznia kell az oktatási és képzési rendszerek és a különböző tantervek közötti összhangot;
26. kéri, hogy a készségek európai éve megfelelő állampolgári nevelés révén fordítson kellő figyelmet az állampolgári készségekre, hogy az emberek életkortól függetlenül aktív polgárok lehessenek vagy azokká válhassanak, teljes mértékben részt vegyenek a demokratikus életben, és reziliensek legyenek a médiamanipulációval, a dezinformációval és a gyűlöletbeszéddel szemben, beleértve az online tartalmakat is;
27. hangsúlyozza, hogy sürgősen reformintézkedésekre van szükség ahhoz, hogy a szakképzés és a tanulószerveződéses gyakorlati képzés megfeleljen a jövőbeli kihívásoknak, amint azt a készségek európai évére irányuló javaslat is említi. A színvonalas szakképzéshez való hozzáférés javítása céljából ösztönözni kell a regionális ökoszisztémákat és a meglévő egyablakos ügyintézési pontokat. Az ilyen ökoszisztémák megerősítése biztosíthatja a sikeres szakpolitikai kezdeményezések szükséges folytonosságát, és hatékonyabb kapcsolódási pontokat teremthet az ESZA+ program keretében rendelkezésre álló pénzügyi támogatással;
28. hangsúlyozza, hogy az oktatást, a képzést és a szakképzést folyamatosan korszerűsíteni kell, és a rájuk vonatkozó keretet a készségekkel kapcsolatos jövőorientált szemléletnek kell meghatároznia. A helyi és regionális önkormányzatok elősegíthetik nyomonkövetési rendszerek, valamint a készségkereslet előrejelzésére és a készségek keresletének és kínálatának összehangolására irányuló mechanizmusok helyi és regionális szintű létrehozását. E tekintetben úgy véli, hogy a továbbképzés és a szakképzés rezilienssé válik azáltal, hogy integrálják őket a gazdasági, ipari és innovációs stratégiákba, többek között a fenntartható fellendüléshez, a zöld és digitális átálláshoz, valamint az intelligens szakosodáshoz kapcsolódó stratégiákba;
29. hangsúlyozza, hogy tekintettel arra, hogy a zöld átállás keretében és a kialakuló energiaválság közepette sürgősen javítani kell az épületek energiahatékonyágát, égető szükség van az építőiparban dolgozó meglévő munkaerő át- és továbbképzésére;
30. rámutat arra, hogy a kibocsátásmentes és digitalizált járművekre való átállás jelentős hatással lesz a regionális gépjárműipari ökoszisztémákra és társadalmi-gazdasági struktúrákra. Hangsúlyozza továbbá, hogy a közúti közlekedés decarbonizációja jelentős hatással lesz a gépjármű- és kiszolgálóiparban dolgozó szakosodott munkaerőre, ami 2030-ig 2,4 millió munkavállaló sürgős továbbképzését és átképzését teszi szükségessé. Ezért olyan európai keretet sürget, amely előre jelzi és kezeli az ezen ágazatban bekövetkező változásokat, hogy igazságos és méltányos átmenetet biztosítson a gépjármű- és kiszolgálóiparral rendelkező régiók számára. A regionális átalakítási terveket a helyi és regionális önkormányzatoknak szoros együttműködésben kell kidolgozniuk;
31. megjegyzi, hogy miközben a vasúti ágazat fokozódó digitalizációja és automatizációja az ikt- és kiberbiztonsági szakemberek iránti kereslet növekedését fogja eredményezni, a fennálló jelentős készséghiányt és a változó készségigényeket hatékonyan kezelni kell, többek között a vasúti ágazat strukturált gyakornoki programjai és a vasúttal kapcsolatos szakmák oktatásának előmozdítása révén;

32. emlékeztet arra, hogy a szakképzési kiválósági központok (SzKK-k) a készség-ökoszisztémák létrehozása révén a helyi üzleti beruházások katalizátoraiként működnek. Támogatják a fenntartható fellendülést, a zöld és digitális átállást, a regionális innovációt és a kkv-kra irányuló technológiai innovációt. E tekintetben hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat az említett ökoszisztémák multiplikátoraiként bevonják az SzKK-kba;

33. hangsúlyozza, hogy a társadalmi és a munka világában zajló gyors változásokra reagálva növelni kell a szakképzés rugalmasságát, fel kell gyorsítani a szakképzés digitalizációját, korszerű és innovatív tanulási módszerekre van szükség és növelni kell a tanárok és oktatók készségeibe és kompetenciáiba való beruházásokat. Hangsúlyozza a tovább- és átképzésbe való nagyobb mértékű beruházás fontosságát, különösen az oktatásban zajló digitális átállást és a munkavégzési módok változásait exponenciálisan felgyorsító Covid19-válság után, valamint az európai szintű átfogó készségfejlesztési politika fényében;

34. reméli, hogy a készségek európai évről (2023) szóló határozatot gyorsan elfogadják, hogy már 2023 elejétől lehetővé váljon a tevékenységek elindítása;

35. a fentiek fényében vállalja, hogy többek között a készségek európai évének szentelt cselekvési terve végrehajtásával hozzájárul az év célkitűzéseinek eléréséhez;

36. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, az EU Tanácsa svéd és spanyol elnökségének, valamint az Európai Tanács elnökének.

Kelt Brüsszelben, 2022. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

AZ RB 152. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2022.11.30.–2022.12.1.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az uniós bűncselekmények listájának kibővítése a gyűlöletbeszéddel és a gyűlölet-bűncselekményekkel

(2023/C 79/03)

Előadó:	Aleksandra DULKIEWICZ (PL/EPP), Gdańsk polgármestere
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Inkluzívabb és védelmezőbb Európa: az uniós bűncselekmények listájának kibővítése a gyűlöletbeszéddel és a gyűlölet-bűncselekményekkel COM(2021) 777 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

- megjegyzi, hogy a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények bűncselekménnyé nyilvánításának módjáról uniós szinten jelenleg a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdeletről szóló 2008. évi tanácsi kerethatározat (a Tanács 2008/913/IB kerethatározata ⁽¹⁾) rendelkezik. Az uniós jogszabályok hatálya alá tartozó gyűlölet-bűncselekmények listája a fajhoz, bőrszínhez, valláshoz, nemzeti vagy etnikai hovatartozáshoz kapcsolódó okokra korlátozódik;
- megjegyzi, hogy a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények egyéb – különösen a nemi, a szexuális irányultságon, az életkoron és a fogyatékonyságon alapuló – formáinak bűncselekménnyé nyilvánítása tagállamonként eltérő. Mivel a Szerződés jelenleg nem szolgáltat jogalapot egy olyan, közös büntetőjogi válaszhoz, amellyel egész Európában fel lehetne lépni a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények valamennyi formája ellen, az RB arra kéri a Tanácsot, hogy mielőbb bővítse ki az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 83. cikkének (1) bekezdése szerinti uniós bűncselekmények listáját azáltal, hogy a szubszidiaritás elvének teljes tiszteletben tartása mellett közös minimumszabályokat határoz meg a vonatkozó nemzeti büntetőjogi rendelkezésekre vonatkozóan;
- e tekintetben melegen üdvözli a gyűlöletbeszédnek és a gyűlölet-bűncselekményeknek az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdésében meghatározott bűncselekmények körébe történő felvételéről szóló tanácsi határozatra irányuló európai bizottsági javaslatot, amely az *Inkluzívabb és védelmezőbb Európa: az uniós bűncselekmények listájának kibővítése a gyűlöletbeszéddel és a gyűlölet-bűncselekményekkel* című, 2021. decemberi közlemény mellékletében található;
- rámutat, hogy a gyűlöletbeszéd, a gyűlölet-bűncselekmények, az álhírek, a dezinformáció és az összeesküvés-elméletek olyan jelenségek, amelyeket határozott fellépéssel kell kezelni. Azt is hangsúlyozni kell, hogy a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem egyben az előítéletek, a rasszizmus, a sovinizmus, a homofóbia és az antiszemitizmus elleni küzdelem is. A gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények nemcsak az egyes áldozatokat érintik, szenvedést okozva nekik és súlyosan korlátozva alapvető jogaikat és szabadságaikat, hanem a társadalom egészét is;

⁽¹⁾ A Tanács 2008/913/IB kerethatározata (2008. november 28.) a rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdeletről (HL L 328., 2008.12.6., 55. o.).

5. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a jelenség szerteágazó, mégis sajátos közömbösséggel fogadják, ami azt a veszélyt rejti magában, hogy a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények megszokottá válhatnak, sőt folyamatosan jelen lehetnek mindennapi életünkben;

Politikai ajánlások

6. elítéli a gyűlöletbeszéd beépülését a politikai konfliktusok nyelvezetébe. Aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a nyilvános vitában általánossá válnak a szélsőséges nézetek és a durva nyelvhasználat. Fennáll a veszélye annak, hogy a politikai viták agresszív nyelvezete a populisták kezében elősegíti egy olyan légkör kialakulását, amely a radikalizmus, az álhírek és a dezinformáció melegágya lehet, ez pedig gyűlölet-bűncselekményekhez vezethet;

7. tudatában van annak, hogy a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények minden korcsoportot érintenek: csak a környezet változik, amelyben megismerkednek ezzel a jelenséggel. Kéri, hogy fordítsanak kiemelt figyelmet azokra a fiatalokra, akik egyrészt különösen ki vannak téve a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekményekre való felbujtás virtuális és valós hatásainak, másrészt viszont erős szövetségesek lehetnek a jelenség elleni küzdelemben. Megjegyzi, hogy bár a gyűlöletbeszéd leggyakoribb célpontjai a menekültek, a nem heteronormatív emberek, valamint a nemzeti és vallási kisebbségek, az elmúlt években jelentősen nőtt azoknak az aránya, akiknek a médiákban és mindennapos helyzetekben kell gyűlöletbeszédrel szembesülniük;

8. megjegyzi, hogy a gyűlöletből fakadó verbális és fizikai erőszak nem kizárólag a kisebbségi közösségek számára jelent problémát. Így például egyre gyakrabban válnak gyűlöletbeszéd és gyűlölet-bűncselekmények áldozataivá hatósági személyek, azaz képviselői megbízással rendelkező vagy közfeladatot ellátó személyek, valamint intézmények. Ez különösen igaz a helyi és regionális politikusokra, például amikor a menekültek, a migránsok vagy az LMBTIQ+-személyek jogainak védelmében lépnek fel, és újabban az olyan globális fenyegetések elleni küzdelemben, mint az ukrajnai orosz agresszió vagy a Covid19-világjárvány;

9. úgy véli, hogy a politikusok és a közigazgatási szervek nagymértékben képesek befolyásolni a közvéleményt és a nyilvános vitát, ezért minden szinten arra kéri a politikai vezetőket, hogy tartózkodjanak az olyan nyelvhasználatról, amely konkrét csoportokkal szembeni gyűlöletbeszédre vagy gyűlölet-bűncselekményekre adhat okot;

10. aggodalommal jegyzi meg, hogy harmadik országok tudatosan használják a gyűlöletbeszédet, és nem riadnak vissza a gyűlölet-bűncselekmények elkövetésétől sem, hogy szervezett kampányokat folytathassanak, amelyek egyre inkább polarizálják és egyre mélyebben megosztják az Uniót. A gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények szerepet játszanak a fegyveres konfliktusok táplálásában. Nem tekinthetők többé helyi jelenségnek: globális szintű fenyegetéssé váltak. Jó példa a gyűlöletbeszédre Putyin elnök kormányának az Ukrajna elleni agresszió okairól szóló, aktuális üzenete, valamint a háború során elkövetett erőszakos cselekmények és gyűlölet-bűncselekmények nagyságrendje;

11. felhívja a figyelmet a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények globális dimenziójára, amelynek hátterében többek között az áll, hogy a digitális szolgáltatások kínálta különféle csatornákon keresztül könnyen terjeszthetők az ilyen tartalmak. Ezért üldözésük csak határokon átnyúlóan lehet hatékony. Az RB teljes mértékben egyetért az Európai Bizottság értékelésével, mely szerint az ilyen bűncselekmények súlyossága és határokon átnyúló jellege csak uniós szintű közös fellépéssel kezelhető, amely közös uniós büntető igazságszolgáltatási válaszigazgatásokat és a tagállamok közötti megerősített igazságügyi együttműködést eredményez. Az ilyen intézkedések nem lehetnek ellentétesek a szubszidiaritás és az arányosság elvével;

12. kiemeli azokat a negatív mellékhatásokat, amelyeket az interneten terjesztett gyűlöletbeszéd gyakorolhat a helyi közösségekre, megosztva az embereket és megzavarva a társadalmi kohézió folyamatát. Úgy véli, hogy a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd következményeit leginkább a helyi közösségek érzékelik;

13. aggodalommal állapítja meg, hogy a gyűlölet szította bűncselekmények nagyobb pusztító erővel, egy adott város vagy település határain is túllépve gerjeszthetik a félelmet és a megbélyegzést, és komolyabb konfliktusokká eszkalálódhatnak;

14. hangsúlyozza, hogy a regionális és helyi önkormányzatokra fontos felelősség hárul a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd elleni aktív küzdelemben, valamint a megkülönböztetés és a kirekesztés megelőzésében, gondolva itt a politikai és ideológiai indíttatású erőszakra is. Megjegyzi, hogy a tétlenség és a közömbösség a helyzet eszkalálódásához és kiéleződéséhez vezethet;

15. hangsúlyozza, hogy a polgármesterek és más regionális és helyi vezetők kulcspozícióban vannak, és közösségeikben fontos szerepet játszhatnak az ilyen incidensek korai jeleinek azonosításában. Konkrét ajánlások kidolgozását kéri a helyi és regionális önkormányzatok számára arra vonatkozóan, hogy miként lehet hatékonyan megelőzni ezt a jelenséget a helyi közösségekben, és úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat ösztönözni kell arra, hogy helyi körülményeikből kiindulva hozzanak megelőző intézkedéseket. Harmonikus együttműködést szorgalmaz a bűnüldöző hatóságokkal, amelyektől elvárható, hogy következetesen és hatékonyan küzdjenek a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények ellen;

16. ajánlja, hogy vezessenek be jogszabályokat a digitális szolgáltatásokban megjelenő gyűlöletbeszéd elleni küzdelem érdekében, hogy a közösségi média ne segítse elő sem a gyűlöletbeszéd, sem a gyűlölet-bűncselekmények terjesztését, illetve hatásuk felerősítését. A jelenleg hatályos szabályok nem elegendőek annak biztosításához, hogy az internetszolgáltatók hozzájáruljanak a szolgáltatásaikon belüli gyűlöletbeszéd elleni hatékony küzdelemhez és a gyűlöletbeszéd megelőzéséhez. Kutatások⁽²⁾ azt mutatják, hogy a digitális szolgáltatók és platformok gyakran nem érvényesítik saját közösségi iránymutatásaikat, vagy nem rendelkeznek kapacitással azok érvényesítésére;

17. megjegyzi, hogy a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály, amely jelenleg a jogalkotási szakaszban van, lehetőséget kínál arra, hogy minimumszabályokat határozzanak meg azon források átláthatósága tekintetében, amelyeket a platformoknak a dezinformációra vonatkozó jogi keretek és saját közösségi iránymutatásaik végrehajtásának biztosítása érdekében mozgósítaniuk kell. Ez a jogi aktus ösztönözheti a közvetítő szolgáltatók, a polgárok és az állam közötti kapcsolat javítását. A nagy platformok társadalmi-gazdasági potenciálja miatt nélkülözhetetlen a páneurópai szinten összehangolt fellépés, és ha érvekre van szükség, az európai egységes piac erejére lehet utalni;

18. szorgalmazza a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály uniós szintű elfogadását, majd tagállami végrehajtását. A tagállamoknak részt kell venniük a további munkában és a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály népszerűsítésében az EU-ban. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályt olyan uniós jogszabályként érdemes népszerűsíteni, amely nem konkurál a digitális szolgáltatásokra és az online véleménynyilvánítás szabadságára vonatkozó, az egyes tagállamok által elfogadandó egyedi, független szabályozásokkal;

19. felhívja a figyelmet a bűnüldöző hatóságok fontos szerepére a megelőzés, a felderítés és végső soron a büntetőeljárások folyamatában. Reméli, hogy a bűncselekmények uniós listájának a gyűlölet-bűncselekményekkel való kibővítése elősegíti, hogy következetes válasz érkezzon az ilyen bűncselekményekre, és az eljárás minden szakaszában (rendőrség, ügyészség, bíróságok) nagy jelentőséget tulajdonítsanak a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények büntetőeljárás alá vonásának. Rámutat, hogy ebben a folyamatban fontos szerepet játszanak a független bíróságok, amelyek az ítélkezési gyakorlatuk kialakítása révén meghúzzák a határt: mi az, ami még megengedhető és nem sérti a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlásával összefüggő normákat, és mi az, ami már gyűlöletbeszédnek számít. Ajánlja, hogy a jelenség megválaszolására vonatkozó szabályok az Európai Unió egész területén egységesek legyenek;

20. kéri, hogy fontolják meg egy olyan modell létrehozását, amelyben a gyűlöletbeszédet nem magánvádas panaszra, hanem közzéadásra üldözik. A szóban forgó jelenség megfékezése közérdeknek számít, és az elkövetőknek tisztában kell lenniük azzal, hogy nem kerülhetik el a büntetést. Fel kell számolni továbbá azt az akadályt, amelyet a gyűlölet-bűncselekmények elkövetőinek névtelensége jelent. Itt a bűnüldöző hatóságok fellépésére, egyúttal arra van szükség, hogy az internetszolgáltatók készek legyenek az együttműködésre;

21. hangsúlyozza, hogy egyenlőségi és emberi jogi kérdésekben az előrelépések – többek között a bűnüldöző szervek gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd elleni küzdelmének sikere – nagymértékben függenek a regionális és helyi hatóságok együttműködésétől;

22. rámutat, hogy a bűnüldöző hatóságok hatékony működését leginkább a gyűlölet-bűncselekmények bejelentésének elmulasztása akadályozza. Felhívja a figyelmet, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak és az önkormányzati tisztviselőknek ki kellene használniuk a polgárokhoz való közelségüket, és olyan intézkedéseket kellene előmozdítaniuk, amelyek felhívják a figyelmet a problémára (többek között a köztisztviselők körében), valamint arra ösztönzik az áldozatokat, hogy jelentsék be a gyűlöletbeszédet és a gyűlölet-bűncselekményeket;

23. rámutat, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak szerepet kellene vállalniuk a gyűlölet-bűncselekmények bejelentését gátló akadályok felszámolásában, például oly módon, hogy tájékoztatást nyújtanak az áldozatok jogairól és a bejelentés jogszerű módjairól, biztosítják a migránsokat arról, hogy jogállásuktól függetlenül bejelentést tehetnek, és

(²) Lásd a vonatkozó jelentést: 210831_Reset_Facebook_Bundestagswahl_EN.pdf (hateaid.org).

népszerűsítik a névtelenül vagy harmadik feleken keresztül történő bejelentést. A helyi és regionális önkormányzatoknak – a rendőrség, az egyenlőséggel és megkülönböztetésmentességgel foglalkozó helyi szervek, a szociális nem kormányzati szervezetek és más áldozatsegítő szolgálatok bevonásával – elő kell mozdítaniuk az olyan bevált gyakorlatokat és együttműködést is, amelyek az áldozatok javát szolgálják;

24. arra a következtetésre jut, hogy még a legjobb jogi megoldások sem segítenek, ha a bűnüldöző szervek nem alkalmazzák azokat, és nem vonják büntetőeljárás alá az elkövetőket. Hasonlóképpen, a bűnüldöző szervek reagálási lehetőségei korlátozottak lesznek, ha az (elektronikus úton szolgáltatásokat nyújtó) online szolgáltatók nem osztják meg a gyűlölet-bűncselekményeket elkövető és ezáltal nyilvánvalóan törvényt sértő személyek adatait;

25. a bűnüldöző szervek fellépésének kontextusában úgy véli, hogy mivel a gyűlöletbeszéd gyakran összefonódik a nyilvános és politikai vita nyelvezetével, még fontosabb, hogy a bűnüldöző szervek (különösen az ügyészség) tiszteletben tartásuk a függetlenség elvét, és ne becsüljék alá ezt a jelenséget. A gyűlöletbeszéd szabályozása, megelőzése és az ellene folytatott küzdelem, valamint az egyedi okokon alapuló védelem terén fennálló tagállami különbségek ellenére nagyon fontos az intézmények stabilitásának biztosítása. Ez először is független bíróságokat jelent, másodsor pedig olyan ügyészségeket, amelyek nincsenek nyomás alá helyezve, és képesek független döntéseket hozni az ilyen, közvérdre üldözendő bűncselekmények esetében;

26. megjegyzi, hogy számos uniós tagállamban az egyenlőséggel foglalkozó szervek megbízatása kiterjed a gyűlöletbeszédre és a gyűlölet-bűncselekményekre⁽³⁾ is, ezért fontos szerepet játszanak ebben a folyamatban. Az RB e tekintetben támogatja az Európai Bizottság tagállamokhoz intézett ajánlásait, hogy segítsék őket az egyenlőséggel foglalkozó szervek függetlenségének és hatékonyságának javításában⁽⁴⁾, és várakozással tekint a szerepük és függetlenségük további megerősítéséről szóló, küszöbön álló jogalkotási javaslat elé;

27. felhívja a figyelmet, hogy együtt kell működni olyan nem kormányzati szervezetekkel, amelyek támogatják a tudatosság növelését, valamint a gyűlöletbeszéd és a gyűlöletből fakadó erőszak elleni küzdelmet. E kulcsfontosságú érdekelt felek – köztük a helyi önkormányzatok – által szerzett tapasztalatokat fel kell használni a gyűlölet elleni fellépésben és ennek a jelenségnek a leküzdésében;

28. minden iskolának megkülönböztetés elleni oktatási programokat kellene indítania, és a készségkínálatába fel kell vennie azt, hogy miként lehet élni és boldogulni egy multikulturális – nemzeti, faji, ideológiai és vallási szempontból sokszínű – társadalomban. A gyűlöletbeszéd elleni küzdelmet célzó tevékenységeknek az oktatás szerves részét kell képezniük;

29. javasolja, hogy a gyűlöletbeszéd témáját emeljék be az általános oktatási programba, és arra biztatja a megfelelő hatáskörrel rendelkező régiókat, hogy tegyenek lépéseket ebben az irányban;

30. hangsúlyozza, hogy napjaink európai polgárainak el kell sajátítaniuk az ahhoz szükséges interperszonális készségeket, hogy se az online, se a nyilvános térben ne lépjenek túl a szólás és véleménynyilvánítás szabadságának határain;

31. ösztönzi az egyenlőségre és a megkülönböztetés megelőzésére irányuló széles körű, nyilvános, akár páneurópai kampányokat, például az Európa jövőjéről szóló konferencia nyomában;

32. kéri, hogy kapjanak támogatást az olyan regionális és helyi szervezetek és az azonos területen aktív szociális partnerek, amelyek multikulturális oktatás révén foglalkoznak a verbális és fizikai gyűlölet elleni küzdelemmel. Felhívja a figyelmet, hogy ilyen előremutató példának tekinthető a Paweł Adamowicz-díj, melyet a Régiók Bizottsága, az ICORN és Gdańsk városa hozott létre;

Következtetések

33. úgy véli, hogy az Európai Unió kezesnek tekinthető, ha arról van szó, hogy jogszabályokat alkossunk és alkalmazzunk a nyilvánosan kifejezésre juttatott gyűlölet ellen;

34. tisztában van a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények hatásainak határokon átnyúló dimenziójával, így azzal is, hogy uniós szintű közös fellépéssel kell küzdenünk ellenük. Ezért sürgeti a 2008/913/IB kerethatározat hatálya alá nem tartozó, többek között a nemi identitáson, a szexuális irányultságon, az életkoron és a fogyatékosságon alapuló

⁽³⁾ Ilyen például Lengyelországban az Ombudsmani Hivatal.

⁽⁴⁾ Az Európai Bizottság 2018. június 22-i ajánlása az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról (C(2018) 3850 final).

gyűlöletbeszéd és gyűlölet-bűncselekmények hatékony kezelését, az Európai Bizottság egyenlőségközpontú Unióra vonatkozó javaslataiban meghatározottak szerint. Fontos, hogy a Tanács a bűncselekmények listáját mielőbb kibővítse a gyűlölet-bűncselekményekkel (EUMSZ 83. cikk (1) bekezdés), így biztosítva a bűnüldöző szervek hatékony működését mind uniós, mind nemzeti szinten;

35. rámutat, hogy a gyűlöletbeszédre és a gyűlölet-bűncselekményekre csak úgy lehet válaszolni, ha átfogó jogi stratégiát dolgozunk ki az ellenlépésekre, a bejelentésre és a következetes bűnüldözésre vonatkozóan;

36. szorgalmazza a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények szankcionálására vonatkozó uniós szintű minimumszabályok megállapítását, amelyek lehetővé tennék a nemzeti jogszabályok módosítását annak érdekében, hogy bűncselekménnyé nyilvánítsák az olyan szervezetekben való tagságot, amelyek bármilyen alapon előmozdítják vagy ösztönzik a gyűlöletet és az ilyen tevékenységekben való részvételt; A világ és Európa egyetlen szegletében sem szabad teret engedni az antidemokratikus nézetek, a gyűlöletbeszéd és a másik ember ellen irányuló ellenségeskedés elfogadásának;

37. ajánlja a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatok rögzítésére és gyűjtésére szolgáló módszerek javítását, és szakértői megbeszéléseket szorgalmaz a tagállamokkal az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) égisze alatt, ami segítheti a nemzeti hatóságokat a jogszabályok gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos problémáik kezelésében, és biztosíthatja a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd hatékony felderítését, büntetőeljárás alá vonását és elítélését. Itt fontos szerepet lát a gyűlöletbeszéddel és a gyűlölet-bűncselekményekkel foglalkozó szociális intézmények és szervezetek számára is;

38. úgy véli, hogy a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények áldozatainak védelme érdekében szervezeti és jogi megoldásokra van szükség, amelyeknek támogatást kell kapniuk az uniós intézmények és szervezetek, a tagállamok, az európai helyi és regionális önkormányzatok és a civil társadalom részéről;

39. megjegyzi, hogy vékony a határ a gyűlöletbeszéd elleni küzdelem és a cenzúra között. A gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelmet szolgáló jogi megoldások kidolgozásakor gondoskodni kell a véleménynyilvánítás szabadságához való jog garantálásáról;

40. megállapítja, hogy a gyűlölet-bűncselekményeknek nincs egységes meghatározása nemzetközi szinten; ezért kéri a bírósági ítélkezési gyakorlat ennek megfelelő továbbfejlesztését, így azt, hogy hatékonyabbá tegyék a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények büntetőeljárás alá vonását. Inspirációként szolgálhat a Miniszteri Bizottság CM/Rec(2022)16 ajánlása⁽³⁾ vagy az 2008/913/IB kerethatározatban szereplő meghatározás;

41. tisztában van azzal, hogy nem szabályozhatjuk a szélsőséges politikai beszédet. A véleménynyilvánítás szabadságának meghatározása továbbra is a tagállamok hatáskörébe tartozik. Úgy véli azonban, hogy uniós normákat kell előírnunk a gyűlölet verbális és fizikai megnyilvánulása elleni küzdelemhez. Pontosan ezt a célt szolgálja az uniós bűncselekmények listájának kibővítése a gyűlöletbeszéddel és a gyűlölet-bűncselekményekkel.

Kelt Brüsszelben, 2022. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽³⁾ A Miniszteri Bizottság CM/Rec(2022)16. számú ajánlása a tagállamoknak a gyűlöletbeszéd elleni küzdelemről: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680a67955

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó uniós stratégia

(2023/C 79/04)

Előadó: Luca MENESINI (IT/PES), Lucca megye (Toszkána) elnöke

Referenciaszöveg: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó uniós stratégia

COM(2022) 141

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

1. üdvözli a fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó uniós stratégia horizontális megközelítését, amelynek célja, hogy az európai zöld megállapodás a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv és az európai iparstratégia törekvéseivel összhangban koherens keretet és jövőképet hozzon létre a textilágazat átállásához;
2. várakozással tekint a teljes textilipari ökoszisztéma zöld és digitális átállására vonatkozó ütemterv véglegesítése és közzététele elé;
3. elismeri, hogy a lehető leghamarabb olyan textiltermékeket kell forgalomba hozni az uniós piacon, amelyek tartósak és újrafeldolgozhatók, és amelyek nagyrészt újrahasznosított szálakból készülnek, nem tartalmaznak veszélyes anyagokat, és amelyeket a szociális jogoknak és a környezetnek megfelelően állítanak elő; paradigmaváltásra szólít fel a divatágazatban a ruházati cikkek túltermelésének és túlfogyasztásának megszüntetése érdekében;
4. felhívja a figyelmet az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) adataira, amelyek szerint a fogyasztás szempontjából a textiltermékek életciklusa az élelmiszerek, a lakhatás és a mobilitás után átlagosan a negyedik legnagyobb negatív hatást gyakorolja az éghajlatra és a környezetre⁽¹⁾. A textilipar 2020-ban a harmadik legerősebb nyomást gyakorolta a víz- és talajhasználatra, valamint az ötödik legerősebb nyomást a nyersanyag-felhasználásra és az üvegházhatásúgáz-kibocsátásra;
5. hangsúlyozza, hogy a textil-, divat-, bőr- és cipőipari ágazat fontos szerepet tölt be az európai iparban azzal, hogy több mint kétmillió munkavállalót foglalkoztat, és a foglalkoztatás, a gazdasági fejlődés és az innováció motorja azokban a regionális ökoszisztémákban, amelyekben jelen van; elsődleges jelentőséget tulajdonít a lineáris kitermelési rendszerről a regeneratív-körforgásos modellre való áttérésnek; úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok szerepe alapvető ebben az átállásban, különösen a) a településeké és helyi szereplőké, például szociális vállalkozásoké, hulladékgyűjtőké és civil szervezeteké a hulladékgyűjtési, hasznosítási és újrafelhasználási rendszerek kapcsán, b) a régióké a településeknek a feladataik ellátásához nyújtott támogatásuk révén, valamint c) a köz- és a magánszektoré mint a kutatási és innovációs folyamatok mozgatórugójáé;
6. elismeri, hogy a kiterjesztett gyártói felelősség hatékonynak bizonyult a hulladék elkülönített gyűjtésének és azt követő, a hulladékhierarchiával összhangban történő kezelésének javításában; kéri a társjogalkotókat, hogy uniós szinten határozzák meg, hogy mely textiltermékek tartoznak az irányelv és az abban foglalt kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer hatálya alá, és ennek során a „fast fashion”-ból származó hulladékok ártalmatlanításának magas költségeit céltzottan terheljék az okozókra;
7. üdvözli, hogy minden hulladéktermelőt köteleznek arra, hogy a textilhulladékokat legkésőbb 2025 januárjától elkülönítve gyűjtse. Emellett elvárja, hogy a hulladékokról szóló keretirányelv 2024-re tervezett felülvizsgálata vegye figyelembe a textilhulladék megelőzésére, újrafelhasználására és újrafeldolgozására vonatkozó konkrét mennyiségi célértékeket is, és a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepét is vegye tekintetbe;

⁽¹⁾ Textilipar és környezet: a tervezés szerepe a körforgásos gazdaságban (EEA, 2022).

A fogyasztási minták újragondolása

8. rámutat arra, hogy a globális textilgyártás 2000 és 2015 között csaknem megduplázódott. Mivel az EU textilteljesítményének legnagyobb részét (81 %) a ruházati cikkek teszik ki, az a tendencia, hogy a ruházati cikkeket egyre rövidebb ideig használják a kidobás előtt, nagyban hozzájárul a fenntarthatatlan túltermelési és túlfogyasztási mintákhoz;
9. kéri olyan intézkedési modellek terjesztését, amelyek előmozdítják a textilanyagok tudatos és fenntartható használatát, különös tekintettel az olyan speciális ruházattípusokra, mint a kabátok vagy a gyermekruhák, amelyeket a fogyasztók nagyobb valószínűséggel dobnak el hasznos élettartamuk vége előtt. Az ilyen intézkedések, mint például a csereprogramok (swap schemes), a fashion library-k és a tudatosságnövelő kampányok a kínált termékek minősége, higiénája vagy sokfélesége tekintetében szembesülnek a használt ruházattal kapcsolatos előítéletekhez kapcsolódó különböző akadályokkal;
10. hangsúlyozza, hogy fokozni kell az összegyűjtött textilhulladék válogatására, újrafelhasználására és újrafeldolgozására, valamint a különböző anyagok viselkedésének előrejelzésére és optimalizálására szolgáló innovatív megoldások (gépek, berendezések, digitális platformok) keresését;
11. rámutat arra, hogy a körforgásos termékek és szolgáltatások iránti piaci kereslet még mindig elégtelen, ami jelentős akadályt jelent a körforgásos üzleti modellek megvalósítása előtt; arra buzdítja a tagállami hatóságokat, valamint a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy játsszanak ösztönző szerepet azoknak a kereskedelmi modelleknek a támogatásával, amelyek a használaton, és nem a birtoklásban alapulnak, szabályozzák a textiltermékek szállítását és kereskedelmét (ideértve a hulladékáramokat is), és mozdítsák elő a normatív ösztönzőket (például a héa-csökkentést vagy a kiterjesztett gyártói felelősség elvének alkalmazását), és ezzel a vásárlás helyett a lízinget, a megosztási platformokat, a forgalomból történő kivonást és az újraértékesítést, valamint a használt cikkeket áruló üzleteket támogassák, felértékelve ezzel a javítást, az értékővelő újrahaznosítást és a karbantartást; elismeri továbbá, hogy az ilyen üzleti modellek pozitív hatást gyakorolhatnak a környezeti fenntarthatósági teljesítményre az egészségügyben, az idegenforgalomban, az építőiparban és más alapvető közszolgáltatási ágazatokban;
12. üdvözli a fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalására irányuló kezdeményezést⁽²⁾ és az abból eredő uniós szabályokat, amelyek biztosítják, hogy a fogyasztók az értékesítés helyén tájékoztatást kapjanak a textiltermékek tartósságára vonatkozó kereskedelmi jótállásról, valamint releváns információkkal lássák el őket a textiltermékek javíthatóságáról; arra buzdítja az Európai Bizottságot, hogy folytassa a környezetbarát jellegre vonatkozó állítások valamennyi típusára vonatkozó minimumkritériumok kidolgozását a környezetbarát jellegre vonatkozó állításokkal kapcsolatos kezdeményezésével összefüggésben⁽³⁾;

A körforgásos terméktervezés elterjesztése

13. elismeri, hogy a nagyobb tartósságot célzó tervezés növelheti a textil-, ruházati, bőr- és cipőipari termékek (TCLF-ágazat) élettartamát, és ezáltal csökkentheti a hulladékot és a primer nyersanyagok és vegyi anyagok általános használatát; üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló munkáját, hogy kötelező termékspecifikus környezetbarát tervezési követelményeket dolgozzon ki a textiltermékek, ruházati cikkek, bőrárúk és cipők tartósságának, újrafelhasználhatóságának, javíthatóságának, textilszál-újrahaznosíthatóságának és kötelező újrafeldolgozott szál tartalmának növelése érdekében;
14. határozottan támogatja, hogy közös fenntarthatósági normákra van szükség, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a márkákat bevonják termékeik környezeti hatásainak értékelésébe;
15. üdvözli a stratégia azon szempontjait, amelyek a TCLF-ágazat körforgásosságára vonatkozó egyértelműbb tájékoztatásra és a digitális termékútlevelekre vonatkoznak; utóbbi a körforgásos jellegre és más környezeti szempontokra vonatkozó kötelező tájékoztatási követelményeken alapul; arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tegye elérhetővé a digitális termékútlevelet valamennyi érdekelt fél és fogyasztó számára, amely információkat tartalmaz a munkakörülményekről, valamint a termékek javításának és újrafelhasználásának módjáról;
16. úgy véli, hogy a TCLF-ágazat termékeire vonatkozó minimumkövetelmények meghatározásakor a következő elveket kell követni, amelyek célja az ökológiai egyensúly egészének javítása a teljes életciklus során:

(2) COM (2022) 143 – Javaslat a fogyasztók zöld átállással kapcsolatos szerepvállalásának a tisztességtelen gyakorlatokkal szembeni hatékonyabb védelem és a hatékonyabb tájékoztatás révén történő növeléséről.

(3) Kezdeményezés a környezetbarát jellegre vonatkozó állítások alátámasztására – Európai Bizottság, Környezetvédelmi Főigazgatóság (europa.eu).

- a) a **termék minőségmegőrzési idejére és a minőségmegőrzési követelményeknek való megfelelésre vonatkozó garanciák**, valamint az újrahasználatra és az újrahasználat előkészítésére vonatkozó egyértelmű, ambiciózus és kötelező célok;
- b) a **javíthatóságra és a modularitásra vonatkozó garanciák**, beleértve a roncsolásmentes szétszerelés nehézségének értékelésére szolgáló konkrét mérőszámokat, valamint azt, hogy a termékek alapvető részei könnyen cserélhetők és javíthatók legyenek;
- c) az **újrafeldolgozhatóság garanciái**, beleértve a különböző anyagok, vegyi anyagok, színezékek és bevonatok kombinációinak az újrafeldolgozással össze nem egyeztethető típusaira vonatkozó korlátozásokat, valamint azon termékek promóciójának lehetőségét, amelyek esetében létezik rendelkezésre álló és kiforrott újrafeldolgozási technológia;
- d) a fosszilis tüzelőanyagokból újonnan előállított szintetikus szálak mennyiségének csökkentése érdekében a **fenntartható és etikus eredetű anyagokra vonatkozó garanciák**, feltéve, hogy azokat hosszabb élettartamra használják és újrahasznosíthatók;
- e) a **mikroműanyagok maximális kibocsátási szintjére vonatkozó garanciák** a gyártási és a felhasználási szakasz, valamint az életciklus vége során;
- f) arra vonatkozó garanciák, hogy az új TCLF-termékek bizonyos százaléknyi fogyasztói használat utáni textilt tartalmaznak;

17. kéri, hogy a REACH-rendeletet (*) jobban hangolják össze a körforgásosság elveivel, amelyek hatással vannak a TCLF-ágazat sajátosságaira, annak érdekében, hogy elsőbbséget élvezzenek a veszélyes vegyi anyagok használatának csökkentésére, a késztermékekben használt vegyi anyagokra vonatkozó információk terjesztésére és a nyomkövethetőség biztosítására irányuló erőfeszítések;

A helyi önkormányzatok szerepének megerősítése a körforgásos átállásban

18. úgy véli, hogy a régiók és a települések kulcsszerepet játszanak az ágazaton belüli kutatás és innováció előmozdításában, valamint a hasonló kihívások által érintett más ágazatokkal és régiókkal való szinergiák és kapcsolódások megteremtésében; kéri az Európai Bizottságot, hogy Unió-szerte mozdítsa elő a regionális innovációs klaszterek létrehozását, bővítését és összekapcsolását a körforgásos textilipar területén;

19. üdvözli az egyes európai régiókban vagy ipari körzetekben szerzett tapasztalatokat – például a helyi zöld megállapodásokat vagy a Circular Fashion Pact-et –, amelyek a TCLF-ágazat körforgásos modellre való átállásának megkönnyítését célzó, több érdekelt felet bevonó önkéntes megállapodásokon alapulnak. Ezek a modellek általános ágazati célkitűzéseket és az értéklánc minden szegmensére vonatkozóan konkrét célokat határoznak meg, amelyek választ adnak az ágazat előtt álló környezeti, társadalmi és gazdasági kihívásokra azáltal, hogy konkrét kötelezettségvállalásokat határoznak meg a termelők, a hulladékkezelők, a helyi önkormányzatok, a gyűjtő szervezetek, a nem kormányzati szervezetek és a civil társadalmi szervezetek, valamint a kutatási és technológiai központok számára;

20. elismeri, hogy az újrafelhasználási ágazatban tevékenykedő szociális vállalkozások támogatása különösen fontos a helyi, fenntartható és inkluzív munkahelyek létrehozása szempontjából (5), mivel a szociális vállalkozások helyi újrafelhasználási gyakorlatokat alakítanak ki, miközben kézzelfogható társadalmi és gazdasági előnyöket teremtenek a környező települések számára; hangsúlyozza azonban, hogy a szociális vállalkozási ágazatnak számos kihívással kell megküzdnie, hogy versenyképes legyen és folyamatosan tudjon szolgáltatásokat nyújtani;

21. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a szociális gazdaságra vonatkozó, nemrégiben elfogadott uniós cselekvési terv (6) részeként fogadjon el iránymutatásokat arra vonatkozóan, hogy miként lehet támogatni a körforgásos gazdaságot, illetve a szociális vállalkozások és más szereplők – köztük a szolgáltató- és kereskedelmi vállalkozások – közötti, erre irányuló partnerségeket, amelyek különösen a textiltermékek újrafelhasználása és javítása által kínált lehetőségeket tárják fel;

22. elismeri, hogy a TCLF-ágazat hulladékainak gyűjtésére szolgáló helyi rendszerek hatékonysága továbbra is kulcsfontosságú kihívás, és emlékeztet arra, hogy az ágazat hatékony körforgásos átállásának előmozdítása érdekében a TCLF-hulladék gyűjtésével, válogatásával és újrafeldolgozásával kapcsolatos költségek összessége a háztartási hulladék kezelési költségei alatt kell, hogy maradjon;

(*) A vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról szóló rendelet.

(5) Egy szociális vállalkozás átlagosan 20–35 munkahelyet teremt 1 000 tonna, újrafelhasználási céllal összegyűjtött textilanyagra vetítve. Forrás: OECD/Európai Bizottság (2022), Szakpolitikai tájékoztató: A szociális gazdaság körkörös gazdasághoz való hozzájárulásának lehető legjobb kihasználása és RREUSE (2021), Munkahelyteremtés az újrafelhasználási ágazatban: a szociális vállalkozások adatainak vizsgálata.

(6) COM(2021) 778 final.

23. kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki útmutató modelleket a TCLF-hulladék gyűjtésére és kezelésére szolgáló helyi rendszerek fejlesztésére, figyelembe véve az alábbiakat:

- a) a célkitűzések elérését célzó intézkedések kidolgozása előtt a polgárokkal folytatott konzultáció;
- b) a különböző szereplők közötti együttműködést elősegítő eszközök, amelyek erősíthetik a gyűjtést, az azt követő feldolgozást és az értékesítést;
- c) mechanizmusok a gyűjtés és a feldolgozás gazdasági fenntarthatóságának előmozdítására az értéklánc valamennyi szereplője számára (beleértve a kiterjesztett gyártói felelősség elveit).
- d) a helyi szereplők által biztosított, már létező és bevált újrafelhasználási és javítási gyakorlatok megőrzését és előmozdítását célzó mechanizmus;

A fenntartható termelési modellek támogatása

24. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy az EU fenntartható termékekre vonatkozó kezdeményezésébe építsen be az eladatlan árucikkek (pl. fölös készletek, eladhatatlan áru, visszavitt árucikkek, különösen az e-kereskedelem keretében visszaküldöttek) megsemmisítésének betiltását célzó intézkedéseket, valamint határozzon meg a termelési szakaszra vonatkozó célokat, amelyek segíthetik a termelési hulladék megelőzését és visszatartanak a túlermeléstől;

25. felszólít kötelező zöld közbeszerzési (?) kritériumok bevezetésére, amelyek alkalmazási körét hatásvizsgálat alapján határozzák meg, valamint a textiltermékekre vonatkozó tagállami ösztönzőkre vonatkozó követelmények bevezetésére; azt javasolja továbbá, hogy az Európai Bizottság dolgozzon ki iránymutatást a fenntartható fejlődést előmozdító köz- és egyéb beszerzésekre vonatkozó ösztönzőkről és kritériumokról;

26. kéri a tagállamokat, hogy nemzeti cselekvési tervek vagy stratégiák formájában alkossanak jogszabályokat a zöld közbeszerzés területén a nemzeti szinten alkalmazott kritériumok és az uniós vezérelvek⁽⁸⁾ nagyobb mértékű összehangolásával; szükségesnek tartja továbbá a helyi és regionális ismeretek és bevált gyakorlatok cseréjét azok átfogóbb és szélesebb körű végrehajtásának előmozdítása és megkönnyítése érdekében;

27. szorgalmazza, hogy az Unió mint a TCLF-ágazat globális értékláncának egyik fő importőre és exportőre⁽⁹⁾ globális szinten vezető szerepet töltsön be a fenntartható és körforgásos TCLF-értékláncok, valamint az innovatív technológiai megoldások és üzleti modellek előmozdítása terén. Ezt a zöld és digitális átállás biztosításával, a társadalmi kihívások kezelésével és a fenntarthatósági kötelezettségeknek való megfelelés biztosításával kell megvalósítani, valamint annak lehetővé tételével, hogy a gyártó kkv-k versenyképesek legyenek a globális keretben;

28. kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki új jogalkotási kezdeményezést a kényszermunkával – többek között gyermekmunkával – előállított termékek uniós piacon történő forgalomba hozatalának hatékony betiltása érdekében; kéri, hogy a textil-, ruházati, bőr- és cipőipari termékeket (TCLF-ágazat) foglalják bele a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágításra vonatkozó jogszabályokba. A fenntarthatósággal kapcsolatos szabályozási keretnek nemcsak a szóban forgó termékek uniós gyártóira kell vonatkoznia, hanem az EU-ban forgalmazó minden vállalkozásra, a gyártás helyszínétől függetlenül;

29. fontosnak és szükségesnek tartja, hogy a természetes anyagokat (például gyapjút) előállító és így az újrafeldolgozható textíliák előállításában jelentős szerepet játszó kisebb és nagyobb gazdaságokat egyaránt bevonják a termeléssel, gyártással és újrafelhasználással kapcsolatos folyamatokba, és támogassák őket ezekben;

(7) A zöld közbeszerzés nemcsak a TCLF-termékek fogyasztásának közszférához kapcsolódó hatásaival foglalkozik, hanem erős jelzéseket is küldhet a piac egésze számára, amelyek célja a TCLF-gyártás és a szolgáltatások terén a magánszektor által elfogadható innovatív, fenntartható és körforgásos megoldások fejlesztése és növekedése.

(8) A Közös Kutatóközpont szakmai jelentése (2020), *EU Green Public Procurement (GPP) Criteria for Textile Products and Services Guidance Document*.

(9) 2020-ban az EU-27 8,7 millió tonna textil készterméket importált 125 milliárd euro értékben. Az import volumenének 45 %-át ruházati cikkek teszik ki, melyeket a lakástextil, az egyéb textíliák és a lábbelik követik (forrás: Eurostat, 2021).

30. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy nyújtson célzott támogatást az értékláncba történő technológiai beruházásokhoz, valamint az ahhoz szükséges konkrét K+F+I fellépésekhez, hogy a textil-, bőr- és cipőipari ágazatokban a lineárisról egy körforgásosabb termelési modellre lehessen átállni; emellett ösztönzi olyan új anyagok tanulmányozását és előállítását, amelyek a különböző gyártási és újrafeldolgozási ágazatok összekapcsolása révén nyerhetők;

31. javasolja, hogy uniós szinten fogadják el a TCLF-ágazat termékeire vonatkozó – környezetvédelmi szempontok szerint alakuló díjakkal párosuló – kiterjesztett gyártói felelősség egyértelmű meghatározását és hatályát annak érdekében, hogy azonosítsák, megelőzzék, enyhítsék és megszüntessék az emberi jogokra – többek között a munkavállalói jogokra – és a környezetre gyakorolt tényleges és lehetséges káros hatásokat, illetve elvégezzék az ezzel kapcsolatos elszámoltatásokat mind a vállalatok saját működése során, mind globális értékláncaikban;

32. megjegyzi, hogy a TCLF-ágazati ökoszisztémának szüksége van magasan képzett munkaerőre ahhoz, hogy kiaknázza a digitális és zöld átmenet által kínált foglalkoztatási lehetőségeket, mivel a munkaerő mindössze 13 %-a rendelkezik magas szintű képzéssel⁽¹⁰⁾. Növelni kell a kkv-k versenyképességét, hogy meg lehessen tartani a tehetségeket, illetve hogy újakat lehessen kinevelni, valamint hogy javítani lehessen a munkakörülményeken és a termelékenységen a fenntartható nyersanyagok előállítása és az európai textilgyártás terén. A fiatal, képzett tehetségek vonzása és a kkv-k készségekkel való gazdagítása érdekében az RB támogatja a textilökoszisztémára vonatkozó nagyszabású készségfejlesztési partnerség létrehozását a továbbképzés, az átképzés, valamint a zöld és digitális készségek elsajátításának és átadásának előmozdítása érdekében, ideértve az életciklus-értékeléssel és az értéklánc értékelésével kapcsolatos ismereteket is; kéri az Európai Bizottságot, hogy a fogyasztói hulladékok kezeléséhez kapcsolódó munkahelyeket támogató eszközök kialakításánál vegye figyelembe, hogy a hulladék kötelező elkülönített gyűjtése miatt várhatóan megnövekszik az összegyűjtött TCLF-termékek mennyisége;

33. sajnálja, hogy az adatok azt mutatják, hogy a TCLF-ágazatban az alacsonyan fizetett és képzetlen munkaerőt többségében nők alkotják; meggyőződése, hogy az ellátási lánc fenntarthatóságának javítása a nemek közötti egyenlőség fontos dimenzióját is tartalmazza, és olyan intézkedéseket kér, amelyek jelentősen növelni tudják a nők magasabb pozíciókhoz való hozzáférését;

34. ösztönzi továbbá az Erasmus+ program forrásainak célzott felhasználását olyan kísérleti projektekre és kezdeményezésekre a szakképzés és a felsőoktatás területén, amelyek hozzájárulnak a textil-, ruházati, bőr- és cipőipari ágazatban szükséges zöld és digitális készségek elsajátításához, valamint ahhoz, hogy az ágazat vonzóbb legyen a fiatalok számára és ösztönözni tudja a munkavállalók mobilitását;

35. üdvözli az uniós készségfejlesztési paktumot⁽¹¹⁾, amelynek célja, hogy maximalizálja a teljes textilökoszisztéma személyzete meglévő készségeinek javításába és átképzésébe történő beruházások hatását, beleértve az ágazat divat- és kiskereskedelmi szegmensét is.

A hulladék értéké alakítása

36. megjegyzi, hogy a textilhulladék elkülönített gyűjtéséről szóló uniós rendelet 2025-ig történő végrehajtásával és a tagállamokban létrehozott gyártói felelősségi rendszerek hulladékgyűjtésre és -kezelésre gyakorolt pozitív hatásaival várhatóan alacsonyabb lesz a begyűjtött tételek aránya európai viszonteladásra, és hogy az újrafeldolgozásra elérhetővé váló, fogyasztói háztartási TCLF-hulladék aránya jelentősen növekedni fog⁽¹²⁾. Ami az EU újrafeldolgozási kapacitásának növelését illeti, az RB azt javasolja, hogy a beruházási tervezés során vegyék figyelembe az általában munkaerő-igényesebb újrahaznosítási és újrafelhasználási ágazatokra gyakorolt hatást, valamint a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás ebből eredő dinamikáját;

37. úgy véli, hogy az újrafeldolgozott szálak helyi előállítása kulcsszerepet játszhat az európai textilipari értéklánc megerősítésében. Bár a textil-újrafeldolgozási ágazat, miután kiforrottá vált és kibővült, önállóvá és nyereségesé válhat, a rövid távú átálláshoz finanszírozásra lesz szükség, többek között esetleg a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszereken keresztül, illetve más olyan támogatások révén, amelyekkel úgy lehet átalakítani a meglévő ipart, hogy az újrahasznosított termékekkel növelje kapacitásait a különböző ágazatok (ruházat, gépjárműipar, háztartási textilipari termékek, műszaki célú szövetalkalmazások stb.) számára;

⁽¹⁰⁾ Eurostat (2019), *Munkaerő-felmérés*.

⁽¹¹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=hu>

⁽¹²⁾ 2030-ig akár 1,7 millió tonna is lehet a *Scaling textile recycling in Europe – turning waste into value*, McKinsey (2021) szerint.

38. üdvözlí, hogy az unióš TCLF- ágazat kapacitásának növelése érdekében a hulladékáramok prioritási listájára a hulladékstátusz megszüínésére vonatkozó további unióš kritériumok meghatározása céljából felvették a) a külön gyűjtött és újrahasználatra előkészített ruhákat és egyéb textíliákat, b) a TCLF-hulladékból visszanyert/újrahasznosított cellulózsálakat és c) a TCLF-hulladékból visszanyert/újrafeldolgozott kevert szálakat.

Kelt Brüsszelben, 2022. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az élelmezésbiztonság garantálása és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának megerősítése

(2023/C 79/05)

Előadó:	Piotr Całbecki (PL/EPP), Kujávia-Pomeránia vajdaság elnöke
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának COM(2022) 133 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

1. elítéli az Ukrajna elleni, provokáció nélkül indított orosz agressziót;
2. határozottan támogatja Ukrajna arra irányuló erőfeszítéseit, hogy csatlakozzon az Európai Unióhoz, és – a vélemény tárgyával összefüggésben – megjegyzi, hogy ez nagyon jelentős hatással lesz az EU élelmezésbiztonságának megerősítésére;
3. üdvözlí az élelmezésbiztonság garantálásáról és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának megerősítéséről szóló európai bizottsági közleményt;
4. hangsúlyozza, hogy sürgősen foglalkozni kell az uniós országok élelmiszerrendszereinek gyengeségeivel, hogy mélyreható és strukturális változásokat lehessen elindítani és fel lehessen készülni jövőbeli válságokra;
5. emlékeztet arra, hogy az Európai Unió a mennyiség, a kalória és a használt földterület tekintetében nettó élelmiszer-importőr, és csupán az érték tekintetében nettó exportőr, elsősorban a földrajzi jelzéssel ellátott boroknak és a magasabb alkoholtartalmú szeszes italoknak köszönhetően. Helyénvalónak tartja a tagállamok arra való ösztönzését, hogy rövid távon csökkentsék a bioüzemanyag-termelést, ami növelni fogja az önellátást;
6. határozottan támogatja azt a szándékot, hogy a változatosabb regionális és helyi élelmiszer-termelés ösztönzése révén fokozzuk az EU élelmiszer-önrendelkezését és autonómiáját;
7. felhívja a figyelmet arra, hogy immár a harmadik globális élelmiszerár-válságot tapasztaljuk 15 éven belül a nemzetközi kereskedelmi árakhoz közvetlenül kapcsolódó országokban, mint például az Európai Unióban;
8. hangsúlyozza, hogy az RB az európai városok és régiók intézményi képviselőjeként kulcsszerepet játszik az ukrán partnerek támogatásának folyamatában;
9. hangsúlyozza, hogy az élelmezésbiztonság területén hozott intézkedéseket, amelyek végrehajtására a jelenlegi háború hirtelen rákényszerítette az EU-t, nemcsak a jelenlegi probléma kezelésére kellene felhasználni, hanem a közös agrárpolitika olyan strukturális átalakításaira is, amellyel javítható az életminőség és az uniós gazdaság versenyképessége, továbbá számottevő környezeti előnyök érhetők el az élelmiszer-ellátással kapcsolatos ágazatokban. Figyelembe kell venni a mezőgazdasági termelők és feldolgozók, a mezőgazdasági termelői szervezetek és különösen a kis- és közepes méretű gazdaságok reprezentatív képviselőinek igényeit. Ezek a gazdaságok évek óta a jövedelmezőségük csökkenésével, sőt elvesztésével szembesülnek az Európai Unióban, ami az ilyen üzemek és a mezőgazdasági dolgozók számának drasztikus csökkenéséhez, a vidéki térségekben kedvezőtlen társadalmi és kulturális változásokhoz, illetve az élelmiszer-minőség romlásához és a mezőgazdasági termékek árának emelkedéséhez vezetett, gondolva itt különösen azokra a termékekre, amelyek az emberi egészség, a tápérték és az íz tekintetében a legmagasabb minőségi előírásokat követik, és minimalizálják a környezeti hatásokat;
10. kéri, hogy használják ki az európai villamosenergia-piac reformjáról jelenleg folyó vitákat annak érdekében, hogy újragondolják az élelmiszerkészletek kérdését, és értékeljék a közös agrárpolitika piacorientáltságát, és kövessék az olaj példáját, amelyre vonatkozóan a tagállamok 90 nap biztonsági készlettel rendelkeznek;

11. elítéli az ukrajnai háború eszközként való felhasználását arra, hogy ne vitassák meg és ne próbálják orvosolni a KAP gyengeségeit, és ne tegyenek lépéseket az élelmiszer-termelési rendszer régóta fennálló tendenciáinak és változásainak megállítása érdekében, gondolva itt „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia végrehajtására is, mivel az európai élelmiszerrendszer instabilitása nem új jelenség, és a KAP piaci eszközeinek deregulációjából ered, ami az európai mezőgazdasági termelésben rejlő potenciál gyengüléséhez vezetett azáltal, hogy nem jutalmazta megfelelően a termelési tényezőket;
12. támogatja „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia végrehajtását, valamint a növényvédő szerek, a műtrágyák és az antimikrobiális szerek használatának csökkentésére, illetve az ökológiai gazdálkodás részarányának növelésére vonatkozó céljait, összhangban egy korábbi RB-véleménnyel⁽¹⁾. Fontosnak tartja ugyanakkor, hogy a növényvédő szerek használatának csökkentésére vonatkozó célok – legalább az ukrajnai háború idejére – ne veszélyeztessék a globális élelmezésbiztonságot. Kéri egyúttal „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia számszerűsített céljai végrehajtásában elért eredmények alapos értékelését, melyeket nyomon kell követni;
13. emlékeztet arra, hogy az elmúlt években a műtrágyák, nyersanyagai és a növényvédő szerek globális termelésének nagy része Oroszországban, Ukrajnában és Belaruszban zajlott. Az importált alapanyagoktól, például a műtrágyáktól vagy a növényvédő szerektől való függőségünk csökkentése hozzájárul élelmiszerrendszerünk rezilienciájának erősítéséhez. A termés hozam fenntartása és – hosszú távon – növelése érdekében meg kell erősíteni az innovációt és a bevált gyakorlatok alkalmazását (különösen az ökológiai célkitűzésekhez igazodó gyakorlatokat és innovációkat);
14. javasolja, hogy az Európai Bizottság tartózkodjon a zöldítési program elhagyásától, ugyanis léteznek más, hatékonyabb intézkedések, többek között a bioüzemanyag-termelés felfüggesztése;
15. kiemeli a vidéki területek stratégiai szerepét az éghajlat és az élelmezésbiztonság szempontjából, mivel a helyi élelmiszer-értékláncok stabilabb jövedelmet biztosítanak, és bevonják a kis (agrár)gazdaságokat; kéri, hogy az EMVA irányítását minden tagállamban decentralizálják a helyi és regionális agrárpolitikák végrehajtása tekintetében;
16. megismétli azt az ajánlását, hogy a fogyasztói szokásokat a sok gyümölcsöt és zöldséget tartalmazó étrendek, valamint a fenntartható termelési módszerekkel előállított helyi/regionális, friss és szezonális élelmiszerek vásárlása felé kell fordítani, csökkentve a globális hús-, zsír- és cukorfogyasztást. Átfogó intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy ezek a lehetőségek mindenki számára egyszerűen elérhetőek és megfizethetőek legyenek⁽²⁾. Az RB azt javasolja, hogy e célból az EU-n belül jelentős mértékben erősítsék meg az egészséges és fenntartható étrendet népszerűsítő meglévő európai bizottsági programokat, például az MDP-t és az ESZA+-t;
17. fenntartja továbbá, hogy a minőségi helyi élelmiszerrendszerek fejlesztése a legjobb módja annak, hogy a gazdálkodók stabil és tisztességes jövedelemhez jussanak. Ezzel összefüggésben üdvözi a szociális feltételek bevezetését a közös agrárpolitikába; úgy véli, hogy az importőröknek is meg kell felelniük az Európai Unióban ezen a területen hatályban lévő normáknak;
18. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a helyi élelmiszer- és műtrágya-beszállítók, valamint energiaszolgáltatók nagyobb mértékű bevonását az intervenció és globális készletek létrehozásába. A nemzetközi kereskedelem terén az RB javasolja az árukereskedelmi megállapodások újbóli bevezetését;
19. támogatja az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a transzeurópai közlekedési hálózatokra vonatkozó politika részeként fejlesszenek ki jobb vasúti összeköttetéseket Ukrajnával, különösen az alapvető nyersanyagok szállításának előmozdítása céljából. Ezért üdvözlendő az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz költségvetésének tervezett növelése;
20. hangsúlyozza, hogy sürgős és nagyszabású intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy az élelmiszer-gazdaságot hozzáigazítsuk az éghajlatváltozáshoz, ugyanakkor szorgalmazza a mezőgazdasági termelésre vonatkozó biztosítási rendszer megerősítését és az éghajlatváltozás káros hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozását;
21. ösztönzi az új esővíz-gazdálkodási rendszerek kutatását, új tározók építését, az öntözőrendszerek és az ivóvízhálózat felújítását, ami elősegíti a mezőgazdasági termelést, az élelmiszeripart és az élelmiszer-termelésbe történő innovatív beruházásokat;

⁽¹⁾ HL C 37., 2021.2.2., 22. o.

⁽²⁾ HL C 272., 2017.8.17., 14. o.

22. kéri, hogy az Európai Bizottság egészítse ki ezt az élelmiszerbiztonsági vészhelyzeti tervekkel kapcsolatos munkát egy olyan, hosszú távú stratégia kidolgozása és végrehajtása érdekében, amely az alapvető élelmiszerek terén regionális szintű élelmiszerbiztonságra törekszik. Ez azt jelenti, hogy a regionális közösségek képesek lennének egy bizonyos ideig a saját élelmiszer-termelésükből és a szomszédos régiók élelmiszer-termelése révén kielégíteni alapvető szükségleteiket. Ezzel összefüggésben az RB javasolja a több európai országban kidolgozott helyi élelmiszeri tervek általánossá tételét;

23. arra ösztönzi az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy kezeljék prioritásként a mezőgazdasági termékek emberi fogyasztásra történő felhasználását azáltal, hogy rugalmasabbá teszik a mezőgazdasági forrásokból származó bioüzemanyagok és metán előmozdítására irányuló politikákat annak érdekében, hogy a mezőgazdasági piacokat el lehessen különíteni az energiapiacoktól akkor, amikor az árak megugranak, túlermelés esetére ugyanakkor fenntartva ezt a fontos piacot;

24. ezzel összefüggésben kéri, hogy az Európai Bizottság a közös agrárpolitika keretében fejlessze tovább a mezőgazdasági piacok szabályozását, mivel azok élelmiszerhiány esetében teljes mértékben instabillá és elégtelenné válnak; többek között a válságkezelési intézkedések aktiválásának megkönnyítésére van szükség, és lehetővé kell tenni – a Kereskedelmi Világszervezeten belüli tárgyalások révén is – európai élelmiszer- és mezőgazdasági tartalékok létrehozását a nemzetközi mezőgazdasági árakat sújtó pénzügyi spekulációk elkerülése érdekében; a piacsabályozó politikáknak, amelyeket az agrárpolitika keretein belül vissza kell állítani, szintén a gazdálkodók számára jövedelmező árszintek fenntartására kell törekedniük, ha a jelenlegi, feszültséggel terhelt időszak véget ér, mivel a mezőgazdasági tevékenység és foglalkoztatottság megerősítése, valamint új gazdálkodók elindítása a legjobban azzal ösztönözhető, ha a gazdálkodók méltóképpen meg tudnak élni munkájukból;

25. arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy alkalmazzon anticiklikusabb (az adott mezőgazdasági üzem méretére és típusára szabott) közvetlen támogatási politikát a mezőgazdasági termelők számára annak érdekében, hogy jobban megcélozza a leginkább érintett ágazatokat, ugyanakkor elkerülje a nagy nyereséget termelő ágazatoknak nyújtott szükségtelen támogatásokat;

26. kéri, hogy az Európai Bizottság helyezzen nagyobb hangsúlyt az élelmiszer-termelés fejlesztésének ösztönzésére az olyan területekre irányuló kutatási és végrehajtási tevékenységek finanszírozása révén, mint a termelés éghajlatváltozáshoz való igazítása, a nem uniós beszállítóktól való függőség csökkentése, az előállított élelmiszerek egészségesebbé tétele és az élelmiszerek élettartamának ökológiai módszerekkel történő növelése;

27. kéri, hogy az Európai Bizottság fektessen nagyobb hangsúlyt annak ösztönzésére, hogy a mezőgazdasági termelést az ágazat energiaintenzitásának egyidejű csökkentése mellett fejlesszék. Ez lehetővé tenné, hogy a mezőgazdasági termelés hatékonysága és végső soron az élelmiszerárak lényegében függetlenné váljanak az energiaárak ingadozásától;

28. kéri, hogy az Európai Bizottság – a növekvő termelési költségek kontextusában – helyezzen nagyobb hangsúlyt a gazdálkodásnak kedvező gazdasági feltételek biztosítására oly módon, hogy a mezőgazdasági termelők támogatását az elvégzett termelés jellegéhez és az érintett termelő (termelési volumennel kapcsolatos) lehetőségeihez igazítja;

29. kéri, hogy az Európai Bizottság a hulladékokról szóló keretirányelv felülvizsgálatának keretében és az élelmiszer-pazarlással és élelmiszer-vesztéssel foglalkozó uniós platform által végzett munka alapján tűzzön ki kötelező célokat arra vonatkozóan, hogy 2030-ig a felére csökkenjen az élelmiszer-pazarlás⁽³⁾;

30. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok bevonása és fellépése kiegészíti és támogatja a nemzetközi intézkedések keretében, valamint az egyes uniós tagállamokban nemzeti szinten tett erőfeszítéseket;

31. hangsúlyozza az RB mint olyan intézmény szerepét, amelynek tagjai közvetlen partnerségben dolgoznak az ukrán városokkal és régiókkal;

Az élelmiszerbiztonságot fenyegető veszély

32. hangsúlyozza, hogy egyelőre kevésbé valószínű, hogy az ukrajnai háború következtében tényleges éhínség alakul ki Európában, ám a konfliktus egyes termékek esetén már most ellátási problémákat okozott, az éves európai élelmiszer-inflációt 2022 augusztusában 13,2 %-ra emelte, és meglehetősen széles körben a kiszámíthatatlanság érzetét keltette (a műtrágyák, a növényvédőszeres és más inputanyagok, illetve az energia költségeinek drasztikus növekedése következtében elfogadhatatlan helyzet alakulhat ki az őszi és tavaszi vetés szempontjából, és társadalmilag elfogadhatatlan mértékben emelkedhetnek tovább az élelmiszerárak), ami a regionális társadalmi-gazdasági rendszerek destabilizálódásához is vezethet;

⁽³⁾ Food waste reduction targets (europa.eu).

33. emlékeztet arra, hogy a konfliktus miatt eltűnnek a nemzetközi piacokról azok a mezőgazdasági termékek és műtrágyák, amelyek két igen jelentős exportőr országból származnak: Ukrajnából – ahol a háború miatt elégtelen a mezőgazdasági termelés, és hosszadalmas lesz a termelési potenciál újbóli felépítése is –, valamint Oroszországból, amelyet agresszorként ki kell zárni a nemzetközi kereskedelemről;

34. úgy véli, hogy az ukrajnai háború elhúzódása és az agresszor – Oroszország – gazdaságának elszigetelése valós fenyegetést jelenthet az élelmiszer-stabilitásra nézve, elsősorban az Európán kívüli régiókban, ami növeli az EU humanitárius kötelezettségeit az éhínség sújtotta régiókkal szemben, ugyanakkor súlyosbítja a migrációs nyomást ezekben a régiókban;

35. hangsúlyozza, hogy a stabil élelmiszer-ellátást fenyegető egyik legnagyobb veszély az élelmiszer-termelés koncentrációja, amit a helyi termelőkre támaszkodó élelmiszer-ellátás előnyben részesítésével kell ellensúlyozni. A magasan fejlett országok évtizedek óta harmonikusan működnek együtt az élelmiszer-termelés és -elosztás terén, ám az elmúlt évek rámutattak, hogy a politikai helyzet, valamint a fokozódó éghajlatváltozás, a természeti katasztrófák és a világjárványok hirtelen és lényegbevágóan megszakíthatják ezeket a láncokat, kiterjedt területeket zárva el az ellátástól, ezért szükségessé vált e területek élelmiszeri rezilienciájának növelése a termelés áthelyezése és minimális magán- és állami készletek felhalmozása révén;

36. ezért hangsúlyozza, hogy hosszú távú stratégiát kell kidolgozni az európai élelmiszerbiztonság megőrzése érdekében. Ennek a stratégiának az élelmiszer-termelés Európába történő áthelyezését kell eredményeznie, különösen az Európai Bizottság által aláírt szabadkereskedelmi megállapodások tükörklauzulái révén, hogy elkerülhető legyen az importtermékek európai termékekkel szembeni tisztességtelen versenye; vállalja, hogy támogatja a világ más országainak – különösen Afrikában – az élelmiszer-önrendelkezésre irányuló hasonló erőfeszítéseit;

37. hangsúlyozza, hogy az élelmiszerek rendelkezésre állása javítható, ha felelősebb módon bánunk az élelmiszerekkel, csökkentve a pazarlást. Erre nagyon sok módszer létezik. Ilyen például a túlermelés csökkentése, a betakarítási, szállítási, tárolási és feldolgozási technológiák javítása, a kiskereskedelmi és vendéglátóipari kínálatnak a valós kereslethez való igazítása, valamint a fogyasztói tudatosság növelése;

38. készen áll arra, hogy a regionális fejlesztési tervezés szintjén fellépjen a mezőgazdasági politika és az élelmiszerpolitika területi szintű összekapcsolása, ezáltal a fenntartható élelmiszerbiztonság megerősítése, az élelmiszerek minőségének javítása és negatív hatásaik csökkentése érdekében, amit az élelmiszer-termelési és élelmiszer-gazdálkodási technológiák rendszerszintű módosításával lehet elérni azáltal, hogy csökkentjük az élelmiszer-termelés környezeti hatásait, minimalizáljuk az EU külső élelmiszer-beszállítóktól való függőségét, valamint kiépítjük az élelmiszerekhez való biztonságos hozzáférést szolgáló európai szolidaritási rendszert;

39. kéri, hogy garantáljanak abszolút védelmet a földrajzi árujelzők uniós rendszerébe tartozó termékek számára. Ilyen árujelző az oltalom alatt álló eredetmegjelölés (OEM), az oltalom alatt álló földrajzi jelzés (OFJ) és a földrajzi jelzés;

40. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy helyezzen nagyobb hangsúlyt a regionális szintű élelmiszerbiztonság növelését célzó projektek finanszírozására, hogy legalább annyi időre garantálni lehessen a helyi közösségek biztonságát, amennyire a szövetséges országoknak szükségük van a segítségnyújtás megszervezéséhez. Ezt a célkitűzést úgy lehet elérni, hogy diverzifikáljuk az élelmiszer-termelést, növeljük az élelmiszer-termelésre szánt területeket, hozzáigazítjuk a mezőgazdasági területeket az éghajlatváltozáshoz, finanszírozzuk a hosszabb ideig eltartható élelmiszerek előállítására irányuló kutatást és az ilyen élelmiszerek előállításának megkezdését, illetve uniós szintű tárolási mechanizmusokat hozunk létre az olyan régiók számára, amelyek fizikai és földrajzi okokból nem képesek biztosítani az önellátást, továbbá uniós szinten garanciát vállalunk az élelmiszerbiztonságra;

Az ökológiai gazdálkodás mint az élelmiszerbiztonság javításának és a mezőgazdaság környezetre gyakorolt negatív hatásai csökkentésének egyik tényezője

41. ajánlja, hogy az élelmiszerbiztonság érdekében fordítsák vissza az élelmiszer-termelés egyre fokozódó szakosodásának tendenciáját, és ezzel együtt az élelmiszer-termelő területek koncentrációját. Ez a nagy volumenű, maximális gazdasági hatékonyságra törekvő mezőgazdasági termelésre jellemző;

42. úgy véli, hogy ez a célkitűzés az ökológiai gazdálkodás elvével összhangban végzett mezőgazdasági tevékenység arányának jelentős növelésével érhető el, előmozdítva az élő növények fejlesztését. Ez hozzá fog járulni az ásványi műtrágyák és a vegyi növényvédő szerek használatának csökkentéséhez, miközben jelentősen javítja a talaj vízkapacitását, ami mind vízhiány, mind áradások idején fontos;

43. ennek kapcsán két fő előnyt emel ki: az intenzív mezőgazdaság környezetre gyakorolt romboló hatásának jelentős csökkentését, valamint a regionális élelmiszer-ellátási autonómia növelését a helyi mezőgazdasági termelésen alapuló élelmiszer-termelési kapacitás bővítése révén (az ellátási láncok lerövidítése és a függő helyzet csökkentése az élelmiszer-termelés terén);

44. támogatja és védi a teraszos területeket és a teraszos művelést, amelyekkel enyhíthetők az éghajlatváltozás hatásai, mivel jobban elnyelik az esővizet, csökkentik a talajeróziót és az árvizek, erdőtüzek kockázatát, mérséklik a szélsőséges hőmérsékleteket, és növelik a talaj szerveszén-megkötő képességét;

45. felhívja a figyelmet, hogy az európai zöld megállapodás teljeskörű végrehajtása a mezőgazdaságban – a vitathatatlan környezeti előnyök ellenére – folyamatos nyomon követést igényel annak biztosítása érdekében, hogy elkerülhető legyen az élelmiszer-ellátás biztonságát garantáló mezőgazdasági termelés szintjének csökkenése, különösen globális szinten. Ha az ukrajnai mezőgazdasági termelés a háború miatt visszaesik, és csökken az Ukrajnából származó élelmiszer-behozatal, ami éhínséghez vezet egyes afrikai és közel-keleti országokban, az uniós országoknak mérlegelniük kell, hogy ne kompenzálják-e ideiglenesen ezt a csökkenést. Ezért számítani kell a mezőgazdasági termelés növekedésére, következésképpen az európai zöld megállapodás általános célkitűzéseinek felülvizsgálatára;

46. emlékeztet arra, hogy a nitrogén-, foszfor- és káliumműtrágyák (NPK műtrágyák) világszintű felhasználása 2000 és 2019 között 40 %-kal nőtt (a FAO szerint). Jelenleg évente több mint 200 millió tonnát tesz ki, és a rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy a műtrágyahasználat jelentősen meghaladja a szükséges mértéket. A becslések szerint a felhasznált nitrogénműtrágyák több mint felét és a foszfáttartalmú műtrágyák mintegy háromnegyedét a növények nem szívják fel, így azok vagy a talajban maradnak, vagy beszivárognak a víztestekbe, ami nagymértékben meghatározza azok ökológiai és kémiai állapotát. Az RB emlékeztet továbbá arra, hogy a víz-keretirányelv célja, hogy a víztestek legalább jó ökológiai állapotot érjenek el. Az ásványi műtrágyák élelmiszer-termelési célú túlhasználata mára a vízi környezet romlásának egyik fontos okozója, és a túlhasználatot az elfogadott közösségi vízpolitika keretében is meg kell szüntetni;

47. rámutat, hogy a műtrágya-túlhasználat több mint feléért Kína és India felelős, ami újabb példája annak, hogy ezekben az országokban a gyors gazdasági fejlődés a környezet kárára megy végbe. Az így szerzett versenyelőnyök miatt a verseny nem tekinthető tisztességesnek. Erre jobban fel kellene hívni azoknak a fogyasztóknak a figyelmét, akik a szóban forgó országokból importált árut vásárolnak;

48. elismeri, hogy az ökológiai gazdálkodás nem vezethető be egyetemlegesen, de az EU-nak arra kell törekednie, hogy következetesen végrehajtsa az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó cselekvési tervet és megvalósítsa „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiában kitűzött célokat, hogy 2030-ra a mezőgazdasági földterület 25 %-án ökológiai gazdálkodást folytassanak. Ezeknek a céloknak azonban nem szabad súlyosbítniuk az európai vidék már amúgy is nehéz gazdasági és társadalmi helyzetét, éppen ellenkezőleg: meg kellene fordítaniuk a negatív tendenciákat. Ezért az RB arra kéri az uniós intézményeket, hogy vizsgálják meg, milyen módszerekkel lehetne teljesíteni a mezőgazdasági termelés környezetvédelmi céljait. Az ambiciózus célkitűzések elérése érdekében támogatni kell a környezetbarát gazdálkodást, gondolva itt (az ökológiai gazdálkodás kritériumainak maradéktalanul megfelelő) ökológiai gazdálkodás mellett az élőhely-gazdálkodásra is (az értékes természeti jellemzőkkel rendelkező területeken működő gazdaságok támogatásával), valamint a környezetvédelem/integrált gazdálkodásra (amelynek keretében a valamely kiválasztott ökológiai intézkedéseket, például a fenntartható mezőgazdaságra, talaj- és vízvédelemre irányuló aktuális agrár-környezetvédelmi programhoz tartozó csomagokat, illetve a védősávokat alkalmazó gazdaságok kapnak támogatást). Ajánlatos az uniós mezőgazdasági kifizetéseket szorosan összekapcsolni mind a környezetvédelmi, mind pedig az élelmiszerbiztonsági célkitűzésekkel. A környezetvédelemben az EU-nak hosszú távon arra kell törekednie, hogy a területén előállított élelmiszerek a lehető legkisebb negatív hatást fejtsek ki a környezetre. Az így előállított élelmiszereknek a tápértéke is magasabb, továbbá egészségesebbek is;

Áremelkedés

49. úgy véli, hogy az emelkedő megélhetési költségek – többek között az erőteljesen növekvő élelmiszerárak – eddig nem vezettek az élelmiszer-fogyasztás olyan mértékű zuhanásához vagy csökkenéséhez, ami veszélyeztetné az életet vagy az egészséget, de rontotta a kényelemérzetet azáltal, hogy bizonyos termékekről le kell mondanunk;

50. hangsúlyozza, hogy védőintézkedéseket kell hozni a legszegényebbek számára, így ellensúlyozva az élelmiszerhez való hozzáférés nehézségeit, amelyek hosszú távon negatív egészségügyi következményekkel járhatnak; szorgalmazza különösen a marginalizált területen működő élelmiszersegély-szervezetek, iskolák és óvodák támogatását, valamint a hajléktalanok megsegítését;

51. rámutat, hogy a versenyképesség csökkenése leggyakrabban az importált mezőgazdasági termékek tisztességtelen versenyének tudható be; ezért azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy szabadkereskedelmi megállapodásaiban alkalmazzon tükörklauzulákat annak biztosítására, hogy az importált mezőgazdasági termékek megfeleljenek az Európában hatályos környezetvédelmi és szociális normáknak;

52. felhívja a figyelmet arra, hogy az áruk és szolgáltatások árának fokozatos emelkedése jelentősen csökkenti a mezőgazdasági termelés jövedelmezőségét. Egyrészt emelkednek a termelési költségek, másrészt az Európából származó drágább élelmiszerek kevésbé lesznek versenyképesek a piacokon;

53. úgy véli, hogy a mezőgazdasági tevékenységet és az élelmiszer-termelést érintő fő kockázatok forrása jelenleg az ásványi műtrágyák, az üzemanyagok (nevezetesen a dízel), a villamos energia és a növényvédő szerek nagyon magas és az utóbbi időben jelentősen megugrott ára. Ezt súlyosbítja a mezőgazdasági vízellátás évről-évre általánosabbá váló problémája, valamint a romló éghajlati viszonyok és a hirtelen bekövetkező időjárási események;

54. figyelmeztet arra, hogy a mezőgazdaság jövedelmezőségének csökkenése valós és lényeges veszélyt jelenthet az élelmezésbiztonságra nézve, mivel a mezőgazdasági tevékenység ciklikus, és nem változtatható meg egyik napról a másikra. Az állatállomány megújítása vagy a bevetett területek helyreállítása több hónapot is igénybe vehet;

55. úgy véli, hogy regionális szempontból a gyorsan emelkedő megélhetési költségek – többek között az élelmiszerárak – rendkívül komoly fenyegetést jelentenek a helyi és regionális társadalmi-gazdasági rendszerek stabilitására nézve. Ez negatív hatással lesz a munkaerőpiacra, az emberek és a helyi önkormányzatok jövedelmére, végső soron pedig növeli a szegénységet, és a helyi és regionális önkormányzatokat arra kényszeríti, hogy részt vegyenek a probléma hatásainak kezelésében. Az élelmiszerpiac instabilitása ezért sokkal szerteágazóbb következményekkel jár, és befolyásolhatja az egyes helyi és regionális önkormányzatokra ruházott feladatok megfelelő végrehajtását, valamint megingathatja a regionális gazdasági növekedés alapjait;

56. felhívja a figyelmet, hogy üzleti szempontból a vállalkozások biztos működési alapjairól való szükséges gondoskodás korlátozni fogja a fejlesztési kiadásokat, ami hatással lesz a gazdaság innovációs képességére;

A hatékony és ágazatokon átívelő alkalmazkodási fellépés fokozása, valamint a veszteségek és károk kezelése

57. felhívja a figyelmet az élelmiszer-pazarlás összetett problémájára. A pazarlás csökkentése több szempontból és több szinten is előnyös lenne, elsősorban azért, mert így kevesebb értékes erőforrásra – energiára, vízre, munkaköltségre, termőterületre és üvegházhatásúgáz-termelésre – lenne szükség az élelmiszerek előállításához, szállításához és elosztásához;

58. hangsúlyozza, mennyire fontosak az élelmiszer-pazarlás csökkentését célzó rendszerszintű intézkedések, mivel ha felelősebb módon bánunk az élelmiszerral, az kevesebb vásárláshoz fog vezetni, ami következményekkel jár a termelésre, a feldolgozásra, a szállításra, a kereskedelemre és a munkaerőpiacra nézve. Ezért tervezett átmenetre van szükség, gondoskodva egy biztonsági hálóról is;

59. elengedhetetlennek tartja a rövid és hatékony ellátási láncok létrehozását és előmozdítását a mezőgazdasági termelők és a fogyasztók között (ami alacsonyabb árakat, magas minőséget és gyors szállítást jelent). Az élelmiszer-ellátási láncok lerövidítésének a közlekedésből származó kibocsátások csökkentése révén jelentős éghajlati hatása is van;

60. felhívja a figyelmet, hogy annak érdekében, hogy a lakosságot a helyben előállított élelmiszerek fogyasztására ösztönözzük, érdemes reflektorfénybe helyezni a termelés helyét (a regionális márkák létrehozása, a megfelelő címkézés és a helyi gazdasági patriotizmus könnyebbé teheti a magasabb árak elfogadását, amennyiben azokat a termelési költségek indokolják);

61. emlékeztet arra, hogy az előrejelzések szerint a zöld megállapodás következtében jelentősen csökkenhet a növénytermesztés, és az emelkedő élelmiszerárak miatt a közvélemény vonakodhat az energetikai átállástól. Ezért biztonsági hálót alkotó intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy kedvező és megértő légkört teremtsünk a zöld megállapodás számára;

62. úgy véli, hogy ágazatokon átívelő együttműködésre van szükség a mezőgazdasági termelők, a közigazgatási szervek, a vállalkozások és a tudományos közösség között annak érdekében, hogy a mezőgazdaság éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodását célzó megközelítéseket dolgozzanak ki, gondolva itt enyhítő és alkalmazkodási intézkedésekre a fellépő vízhiány és természeti katasztrófák tekintetében azzal a céllal, hogy csökkentsük az éves mezőgazdasági termelési dinamika változékonyságát, és minimalizáljuk az esetleges további hiányosságokat és veszteségeket az élelmiszer-termelésben. Fontos, hogy ezek az intézkedések állami beruházásokat és technológiai és agroökológiai innovációt foglaljanak magukban, és a zöld megállapodással párhuzamosan működjenek, tiszteletben tartva a környezeti erőforrásokat;

63. rámutat, hogy a mezőgazdasági termelés iparosítása is fokozza az országok közötti függőséget. Ez különösen nyilvánvaló a vegyiparban. Az NPK műtrágyák világszinten legjelentősebb exportőre Oroszország. Ráadásul a termelés koncentrációja a tömeges, globális szállítás miatt rendkívül magas szénlábnymot eredményez (évente több mint 20 millió tonna műtrágya kerül szállításra a kontinensek között). A műtrágyagyártás nagyon nagy mennyiségű gázt igényel, és a globális kínálat kétharmada öt országban koncentrálódik, ami azzal a valós kockázattal jár, hogy a gázárak szabályozásával befolyásolható a műtrágyák és végső soron az élelmiszerek ára; Ezért erőfeszítéseket kell tenni a mezőgazdasági inputanyagok termelésének és beszállításának diverzifikálása érdekében;

Az uniós élelmiszer-gazdaság tájékoztatási politikájával kapcsolatos problémák

64. hangsúlyozza, hogy az élelmiszerek rendelkezésre állásával kapcsolatos dezinformáció az egyik leghatékonyabb módja a társadalmi béke megzavarásának és az emberek észszerűtlen magatartásra készítésének, ezért határozottan fel kell lépni ezekkel a fenyegetésekkel szemben, a tagállamoknak pedig képesnek kell lenniük a lakosság megnyugtatására a jövőben azáltal, hogy kellően ambiciózus élelmiszerbiztonsági vészhelyzeti terveket készítenek az Európai Bizottság 2021. november 12-i közleményében megfogalmazott ajánlások követéséhez;

65. hangsúlyozza, hogy az élelmiszer-termelésben a külső beszállítóktól való függőség csökkentését és a regionálisan előállított élelmiszerek jelentőségének növelését célzó strukturális változások magasabb élelmiszerárakat eredményezhetnek, ezért olyan átlátható és megbízható tájékoztatási politikára van szükség, amely nemcsak az ellátás biztonságára, hanem az élelmiszer-termelés környezeti költségeinek csökkentésére is figyelmet fordít;

66. ösztönzi az emberek lakóhelyéhez közel előállított, jó minőségű élelmiszerek folyamatos népszerűsítését.

Kelt Brüsszelben, 2022. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az ifjúságpolitika jövője az EU-ban – Gondolatok az ifjúságpolitikáról és az ifjúság szempontjainak általános érvényesítéséről az ifjúság 2022-es európai éve kapcsán

(2023/C 79/06)

Előadó: Tine Radinja (SI/Zöldek), Škofja Loka polgármestere

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezető megjegyzések

1. ezzel a dokumentummal új és átfogó gondolatokkal kíván szolgálni az ifjúságpolitikáról, az ifjúság szempontjainak a különböző szakpolitikai területeken átívelő általános érvényesítéséről, valamint az ifjúság Európa jövőjének építésében való tevékeny részvételéről az Európa jövőjéről szóló konferencia ajánlásaival összhangban és az ifjúság 2022-es európai évével összefüggésben, amelyet az (EU) 2021/2316 európai parlamenti és tanácsi határozat⁽¹⁾ indított el. Emellett az RB határozott ajánlást javasol az ifjúság szempontjainak általános érvényesítéséről, amely az ifjúság 2022-es európai évének egyik fő célkitűzése;
2. rámutat arra, hogy a Covid19-világjárvány miatt számos fiatal közel két évet veszített az oktatási lehetőségek, a munka, a mentális egészség és a szociális élet tekintetében. Ezért az ifjúság európai évének nemcsak azokat az áldozatokat kell elismernie, amelyeket a fiatalabb generációknak a világjárvány idején meg kellett hozniuk, hanem olyan tartós változást kell előidéznie, amely túlmutat az ifjúság európai évén. Ahogy a társadalom kilábal a világjárvány hatásaiból, a válságon való túllépéshez elengedhetetlen a fiatalok bevonása és aggályaik megértése;
3. rámutat arra, hogy az ifjúságpolitika, valamint az ifjúság szempontjainak általános érvényesítése különösen érzékeny a területi és társadalmi dimenziókra, hiszen az EU régiói között jelentős egyenlőtlenségek tapasztalhatók az alapvető szolgáltatásokhoz, az oktatáshoz, a munkahelyekhez, a lakhatáshoz és a társadalmi mobilitáshoz való hozzáférés terén, ami különbözőképpen érinti a fiatalokat. A helyi és regionális önkormányzatok számos, az ifjúságpolitika szempontjából releváns területen rendelkeznek fontos hatáskörökkel – ilyen például a lakhatás, az oktatás, a foglalkoztatás, a szegénység elleni küzdelem, a megkülönböztetés elleni küzdelem, valamint a diákok, az ifjúsági szervezetek, az ifjúsági munka, a kulturális és szabadidős tevékenységek támogatása –, ezért az uniós ifjúsági stratégia koordinálásának és végrehajtásának minden szakaszában jobban figyelembe kell venni a helyi és regionális szinteket;

Az ifjúság szempontjainak általános érvényesítéséről

4. kéri, hogy a helyi, regionális, nemzeti és európai szintű politikai döntéshozatal során általánosan érvényesítsék az ifjúság szempontjait, valamint a fiatalok jogain alapuló nézőpontot, szisztematikusan biztosítva, hogy minden szakpolitikai területen figyelembe vegyék a fiatalok szempontjait és kilátásait. Ezen túlmenően valamennyi szakpolitikai eszmecsere során konzultálni kell a fiatalokkal és ifjúsági szervezetekkel annak érdekében, hogy következetesen alkalmazzák az ifjúság szempontjainak általános érvényesítésén alapuló megközelítést, többek között a Next Generation EU finanszírozási és helyreállítási csomagjainak végrehajtására vonatkozó nemzeti tervek megvalósítása során is;
5. kéri az Európai Bizottságot, hogy vezessen be egy uniós ifjúsági tesztet, amely lehetővé tenné a szakpolitikák fiatalokra gyakorolt hatásainak értékelését. Valamennyi új politika elfogadása előtt legalább a következő három lépést kellene megtenni: érdemi együttműködés az érintett ifjúsági érdekelt felekkel – köztük az ifjúsággal foglalkozó szakértőkkel és a releváns témákkal foglalkozó reprezentatív ifjúsági szervezetekkel –, hatásvizsgálat arra vonatkozóan, hogy milyen hatással lesznek a fiatalokra a szakpolitikák, valamint intézkedések előterjesztése, amelyek enyhítenék a lehetséges kedvezőtlen hatásokat;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2316 határozata (2021. december 22.) az ifjúság európai évéről (2022)(HL L 462., 2021.12.28., 1. o.).

6. kéri az európai uniós intézményeket, valamint a nemzeti és helyi önkormányzatokat, hogy gyűjtsenek adatokat a fiatalokra vonatkozóan valamennyi szakpolitikai területen, életkor szerint következetesen lebontva. Az adatgyűjtést az ifjúsági szervezetekkel együttműködve kell végezni, és szakpolitikákat kell alkalmazni adatműveltségi készségeik fejlesztésére, lehetővé téve számukra az információkhoz való hozzáférést, valamint az információk elemzését és értelmezését a tényeken alapuló érdekképviseleti intézkedések és a változást előmozdító projektek kialakítása érdekében;
7. hangsúlyozza, hogy az ifjúságpolitikát egy horizontális megközelítés segítségével minden uniós politikába be kell építeni, ösztönözve az ágazatközi, régióközi és határokon átnyúló együttműködést;
8. olyan intézkedéseket szorgalmaz, amelyek megerősítik az ifjúsági szervezeteket és elősegítik szerepvállalásukat, mivel az erős európai ifjúsági szervezetek hozzájárulnak az állampolgári neveléshez, a demokráciával kapcsolatos ismeretek gyarapításához és a polgárok aktívabbá válásához;
9. sajnálja, hogy az elmúlt években szűkült az ifjúsági szervezetek civil mozgásterét, és elegendő és fenntarthatóbb forrásokat, valamint az ifjúsági szervezetek strukturális igényeinek megfelelő működési finanszírozást kér. Ezeket átlátható módon kell elosztani, ami támogatni fogja egy olyan, erős ifjúsági szektor kialakulását, amely biztosítja, hogy a különböző háttérű fiatalok hozzáférjenek egy biztonságos térhez, ahol aktív polgárként részt vehetnek, szerepet vállalhatnak és kibontakozhatnak;
10. kiemeli az európai régiók és települések fontosságát az uniós ifjúsági stratégia sikere szempontjából, valamint azt, hogy ezek az oktatás és a kultúra révén hozzájárulhatnak a fiatalok számára befogadó társadalom előmozdításához, és ösztönzi az uniós ifjúsági párbeszéd regionális és helyi dimenziójának megerősítését;
11. arra kéri a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy a politikai döntéshozatal során kezeljék állandó prioritásként az ifjúsággal kapcsolatos kérdéseket, és javasolja, hogy valamennyi helyi és regionális önkormányzat fogadjon el helyi ifjúsági stratégiát;
12. kéri az Európai Bizottságot, hogy erősítse meg az ifjúsági dimenziót az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programjaiban, és hozzon további intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a programokban való részvétel a fiatalok minden csoportja számára elérhető legyen, valamint hogy elősegítsék a fiatalok szerepvállalását és megfelelően támogassák őket, többek között a programokban való részvétel során; kéri a tagállamokat, valamint a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy mozgósítsanak elő tájékoztató kampányokat, bemutatókat a fiataloknak e programok előnyeit és azt, hogy azok hogyan járulnak hozzá személyes és szakmai és gazdagodásukhoz, kéri továbbá, hogy mind az iskolákban, mind az egyetemeken mozgósítsák elő a fiatalok mindkét programban való részvételét;

A foglalkoztatásról és a szociális védelemről

13. megfelelő intézkedéseket kér annak érdekében, hogy Európa-szerte biztosítsák a fiatalok jogát a tisztességes munkafeltételeket biztosító, stabil és értelmes foglalkoztatáshoz;
14. hangsúlyozza a vállalkozói ismeretek oktatásának, a szociális vállalkozásoknak és a szociális gazdaságnak az ifjúsági munkanélküliség csökkentésében betöltött pozitív szerepét, és sürgeti az európai és nemzeti szintű döntéshozókat, hogy törekedjenek a fiatal vállalkozók előtt álló akadályok felszámolására, ideértve annak akadályait is, hogy tanulmányaik mellett vállalkozókká váljanak;
15. arra kéri a tagállamokat, valamint a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy mozgósítsák elő a fiataloknak az európai intézményekhez való közeledését, és az iskolákban és az egyetemeken ösztönözzék a fiatalok tagállamok közötti mobilitását, kiemelve az e mobilitás által teremtett szakmai és személyes fejlődési lehetőségeket és azt, hogy az milyen pozitív hatással lehet az európai fiatalok fejlődésére;
16. javasolja, hogy az Európai Bizottság határozzon meg támogató, kiegészítő és összehangoló intézkedéseket, amelyek célja a foglalkoztatás bizonytalanságának csökkentése a fiatalok körében, a szociális védelemhez való jobb hozzáférés elősegítése – mindenfajta életkoron alapuló megkülönböztetési kritériumfelszámolásával, az idősebb korcsoportokkal azonos szinten –, valamint a fiatalokra érvényes minimálbérek megszüntetése;
17. javasolja az ifjúsági foglalkoztatási politika koordinációjának erősítését, különös tekintettel a megerősített ifjúsági garancia helyi és regionális állami foglalkoztatási szolgálatok általi végrehajtására;

18. kéri a fizetés nélküli szakmai gyakorlatok valamennyi tagállamban történő tényleges betiltását a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének Európai Bizottság általi felülvizsgálata keretében, valamint olyan intézkedések meghozatalát – beleértve egy uniós irányelv bevezetését is –, amelyek szavatolják, hogy a gyakornoki programok, a szakmai gyakorlatok és a tanulószereződéses gyakorlati képzések biztosítsák a jogok egy minimális szintjét a munkafeltételek – mindenekelőtt a jogszabályban meghatározott minimálbérekhez és a szociális védelemhez való hozzáférés – tekintetében;

19. hangsúlyozza a megfelelő és megfizethető gyermekgondozás fontosságát, amely lehetővé teszi a szülők, köztük a fiatal szülők számára, hogy (újra) belépjenek a munkaerőpiacra;

20. felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek javaslatokat konkrét intézkedésekre a különböző háttérű fiatalok munkaerőpiaci integrációjának javítása, a megkülönböztetés elleni küzdelem és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében. E tekintetben további koordinációra van szükség a – különösen a szegénység, a nem, a szexuális irányultság, a nemi identitás, a fogyatékoság, az alacsony iskolai végzettség vagy az etnikai kisebbségi/migráns háttér miatt – többféle akadállyal szembesülő, kiszolgáltatott helyzetben lévő fiatalok jobb elérése érdekében;

21. ismét szorgalmazza annak elismerését, hogy „az LMBTIQ-fiatalok Európában különösen kiszolgáltatott helyzetben vannak, mivel már fiatalon hátrányos megkülönböztetésnek, viktimizációnak, megbélyegzésnek és bántalmazásnak vannak kitéve; nehézségekbe ütköznek a szexuális irányultságuk családjuk és közösségeik előtti felfedése során, valamint amiatt, hogy a szakmai szolgáltatók és a társadalom szélesebb körei nem ismerik jól az LMBTI+-személyek problémáit, továbbá az LMBTIQ-személyek jelentős része mentális, testi és szexuális egészségi problémákkal is küzd”⁽²⁾; hatékony európai szintű intézkedéseket kér tehát a fiatal LMBTI+-személyek teljeskörű szerepvállalásának elősegítése érdekében;

22. hangsúlyozza, hogy a lakhatás nehéz hozzáférhetősége és magas költségei jelentős szerepet játszanak a fiatalok autonómiájának akadályozásában, ami megnehezíti az oktatási és a foglalkoztatási mobilitást, valamint csökkenti a fiatalabb generációk vásárlóerejét. Ezért kéri, hogy tekintsék prioritásnak olyan támogató intézkedések meghozatalát – többek között uniós források mozgósítása révén –, amelyek célja, hogy minden európai fiatal számára biztosítottak legyenek a megfelelő és megfizethető lakhatási feltételek;

23. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárvány miatt sok európai fiatal a szegénység és a társadalmi kirekesztés nagyobb kockázatának lett kitéve, és olyan uniós támogató intézkedéseket sürget, amelyek célja annak biztosítása, hogy válság idején a fiatalok mindig megfelelő támogatásban részesüljenek;

24. úgy véli, hogy további koordinációra van szükség a szegénységgel, a társadalmi kirekesztés kockázatával és a fiatalok szociális bizonytalanságával szembeni fellépéssel kapcsolatos bevált gyakorlatok, célkitűzések és mutatók cseréjéhez;

25. rámutat a fiatal menekültek, különösen a kísérő nélküli kiskorúak kritikus helyzetére, és támogató intézkedések elfogadását kéri, amelyek célja, hogy valamennyi fiatal menekült és családja hozzáférhessen az olyan alapvető szolgáltatásokhoz, mint az oktatás, a lakhatás, az egészségügy, és emberi jogaitak tiszteletben tartásuk;

A fiatalok fizikai és mentális egészségéről és jóllétéről

26. hangsúlyozza az egyetemes, megfizethető és jó minőségű egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés fontosságát – mind a megelőző, mind a gyógyító jellegű szolgáltatások vonatkozásában; kiemeli e tekintetben, hogy fel kell számolni azokat az akadályokat, amelyekkel a társadalombiztosítási jogviszonnyal nem rendelkező fiatalok szembesülnek;

27. hangsúlyozza, hogy nagy szükség van a megbélyegzés megszüntetésére és azon mentális egészségügyi kihívások és akadályok elismerésére, amelyekkel a fiatalok a világjárvány következtében szembesülnek, valamint hogy azonnali intézkedéseket kell hozni a fiatalok mentális egészséggel kapcsolatos szükségleteinek kezelésére;

28. holisztikus megközelítés alkalmazását javasolja a mentális egészség tekintetében a szociális jogok és gazdasági védőcsomagok előmozdítása révén, a mentális egészséget befolyásoló társadalmi-gazdasági tényezők kezelése érdekében, célzott támogatást nyújtva, továbbá alapvető szolgáltatásokat és jogokat biztosítva egyúttal a kirekesztéssel, megkülönböztetéssel és marginalizálódással szembesülő fiataloknak;

29. olyan intézkedéseket szorgalmaz, amelyek minden fiatal, köztük a legkiszolgáltatottabbak számára is megfizethetővé és hozzáférhetővé teszik a mentális egészségügyi támogatást. Kéri továbbá a mentális egészségügyi ellátás hozzáférhetőségének és finanszírozásának növelését, gondoskodva arról, hogy mindenki megkaphassa a szükséges segítséget;

⁽²⁾ Egyenlőségközpontú Unió: az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2020–2025), COR-2020-05861.

30. több beruházást szorgalmaz a már meglévő, alulról felfelé építkező közösségépítő kezdeményezések számára, ideértve az ifjúsági központokat, az ingyenes és hozzáférhető kulturális és sporttevékenységeket, valamint a mentális egészséggel foglalkozó civil társadalmi szervezetek támogatását;

31. kéri egy olyan uniós mentális egészségügyi stratégia kidolgozását, amely intézkedéseket tartalmaz a mentális egészségügyi problémák megelőzésére, az európai fiataloknak a mentális egészségükkel kapcsolatos döntésekbe való érdemi bevonására és ezen a téren való aktív szerepvállalására, valamint az élet minden szakaszában nyújtott célzott mentális egészségügyi támogatásra;

32. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a fiatalok szexuális és reprodukív egészséghez való jogainak teljeskörű védelmét, ideértve a megfizethető fogamzásgátló és menstruációs termékekhez való hozzáférést;

33. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság létrehozta az egészségfejlesztéssel, a betegségmegelőzéssel és a nem fertőző betegségek kezelésével foglalkozó irányítócsoportot; kéri azonban, hogy az irányítócsoponton belül helyezzenek még nagyobb hangsúlyt a fiatalok helyzetére;

Az érdemi részvételről

34. megismétli, hogy a fogyatékosággal élő személyek jóllétének kulcselemeként „támogatja, hogy a fogyatékosággal élő személyek, mégpedig különösen a gyermekek és a fiatalok személyiségfejlődését, mint bárki másét, a művészetekhez és a kultúrához, a szabadidős tevékenységekhez, a kikapcsolódást elősegítő tevékenységekhez, a sporthoz és a turizmushoz való hozzáférés révén segítsék elő”⁽³⁾. Az RB hangsúlyozza ennek kapcsán mindenekelőtt a sport szerepét a fogyatékosággal élő személyek integrációjában, és „sürgyeti a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a gyermekek, fiatalok és a nagyobb korlátozást jelentő fogyatékosággal élő személyek részvételét elősegítő programokat”⁽⁴⁾;

35. rámutat arra, hogy az ifjúság európai éve (2022) nagyszerű lehetőséget kínál a fiatalok demokratikus életben való érdemi részvételének ösztönzésére, és arra kell törekedni, hogy az év örökségként strukturálisan megerősödjön a demokrácia a fiatalok számára, különös tekintettel a reprezentatív ifjúsági szervezetek szerepére;

36. javasolja, hogy a fiatalokat vonják be a fiatalokra hatást gyakorló uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű szakpolitikák kialakításába, irányításába, végrehajtásába és értékelésébe, valamint a kapcsolódó hivatalos konzultációs mechanizmusokba. Emellett nyomon kell követni e kezdeményezések sikerét és végrehajtását, biztosítandó, hogy a fiatalok részvétele kézzelfogható eredményekkel járjon, vagy egyértelmű magyarázat legyen arra, hogy az ötleteket vagy kezdeményezéseket miért nem lehetett megvalósítani;

37. annak érdekében, hogy megerősítsük a fiataloknak az intézmények működésébe vetett bizalmát, és támogassuk a gondolkodást, a szabad véleménynyilvánítást, a döntéshozatalt, valamint a demokratikus elvek és az egyéni és kollektív szabadságok ismeretét, kéri, hogy valamennyi helyi, regionális, nemzeti és európai szintű illetékes hatóság hozzon létre ifjúsági tanácsokat;

38. kéri, hogy építsenek a már meglévő részvételi mechanizmusok, például az uniós ifjúsági párbeszéd eredményeire, amely teret biztosít valamennyi uniós fiatal számára ahhoz, hogy véleményt nyilvánítson releváns témákról, és közvetlenül a döntéshozókkal együttműködve befolyásolja a jogalkotási eljárásokat. Ezt a folyamatot tovább kell fejleszteni, és be kell vonni más uniós intézményeket is;

39. olyan intézkedéseket szorgalmaz, amelyek támogatják és képessé teszik a fiatalokat a fenntartható fejlődés kezelésére és az éghajlatváltozás elleni küzdelemre, valamint arra, hogy kiaknázzák a bennük rejlő lehetőségeket a társadalmakon belüli érdemi változáshoz;

40. arra kéri a tagállamokat, hogy komolyan fontolják meg, hogy valamennyi európai helyi és regionális választás esetében 16 évre csökkentsék a választójogi korhatárt, és kéri, hogy gyűjtsenek adatokat és folytassanak tudáscserét az intézményi kereteknek a fiatalok politikai részvételére gyakorolt hatásáról, például az aktív és a passzív választójog alsó korhatárára, illetve a politikai mandátumok számának korlátozására vonatkozóan;

⁽³⁾ Stratégia a fogyatékosággal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (COR-2021-01679).

⁽⁴⁾ Ugyanott.

41. kéri, hogy támogassák és hangolják össze azokat az intézkedéseket, amelyek célja a fiatalok ismereteinek bővítése az állampolgári ismeretek oktatása terén, annak biztosítása érdekében, hogy a fiatalok megismerjék a helyi közösségeiken belüli döntéshozatalt, és tudatában legyenek a demokratikus folyamatoknak, valamint emberi és polgári jogaiknak;

42. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy minden fiatal minőségi információkhoz férjen hozzá a részvételi lehetőségekre vonatkozóan, és elő kell mozdítani a tájékozott részvételt, különösen a demokratikus folyamatok tekintetében;

A befogadó társadalomról

43. támogatja a koordinációt és a bevált gyakorlatok cseréjét azon kérdést illetően, hogy a nemeknek milyen szerepük van az oktatási és foglalkoztatási pályafutásokban, hogy azonosítani lehessen az akadályokat, és javítani lehessen a nők és a lányok valamennyi oktatási és szakmai lehetőséghez való hozzáférését;

44. minden szinten támogatja a nemek közötti egyenlőség általános közpolitikai érvényesítését; megismétli továbbá, hogy „kéri a helyi és regionális önkormányzatok bevonását a nemi sztereotípiák leküzdésére irányuló, európai szintű tudatosságnövelő és kommunikációs kampány kidolgozásába és végrehajtásába, és hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani a fiatalokra, mivel ők a változás egyik kulcsfontosságú ága”⁽⁵⁾;

45. prioritásnak tartja a migráns háttérű fiatalok oktatásba és társadalmi életbe való integrálását, ezért szorgalmazza a további koordinációt, valamint az erre irányuló hatékony szakpolitikákkal kapcsolatos know-how és bevált gyakorlatok cseréjét;

46. szükségesnek tartja azon támogató intézkedések megerősítését, amelyek biztosítani hivatottak, hogy a roma fiatalok valamennyi uniós tagállamban hozzáférjenek az alapvető szolgáltatásokhoz. Az RB megerősíti ennek kapcsán azt a szilárd meggyőződését, hogy „az Európai Bizottság által [az uniós romastratégiai keretében] meghatározott négy nagyon fontos tématerület: az oktatás, foglalkoztatás, egészségügy és lakhatás köré csoportosított célkitűzések kiemelt szerepet játszanak a romák felzárkóztatási folyamatában, akár csak a szociális szolgáltatások, különösen helyi és regionális szinten”⁽⁶⁾; sürgeti továbbá a roma gyermekek jelentős támogatását az alacsony iskolázottsági szint hatékony kezelése érdekében;

47. hangsúlyozza, hogy a megkülönböztetés, a rasszizmus és az intolerancia egyéb formái elleni küzdelem alapvetően fontos az erőszakos radikalizálódás leküzdésében és annak megelőzésében, hogy a fiatalok politikai vagy vallási szélsőségek prédájává váljanak. Ezzel kapcsolatban úgy véli, hogy az oktatásnak és a civil társadalmi szervezeteknek döntő szerepet kell játszaniuk a demokratikus és humanista értékek átadásában, és hogy az e területen folytatott szorosabb uniós szintű koordináció valamennyi tagállam számára hasznos lehet;

Az ifjúsági munkáról

48. intézkedéseket szorgalmaz a minőségi ifjúsági munka helyi, regionális, nemzeti és európai szintű fejlesztésének támogatására, ideértve a fizetett és önkéntes ifjúságsegítőik magas színvonalú képzésének biztosítására irányuló szorosabb koordinációt és támogató intézkedéseket, valamint elegendő forrás elkülönítését az ifjúsági munkával foglalkozó szervezetek számára;

49. úgy véli, hogy ahhoz, hogy az ifjúsági munka minőségét, megújítását és elismerését célzó európai program sikeres legyen, nagymértékben be kell vonni a helyi és regionális önkormányzatokat. Emellett szükségesnek tartja annak biztosítását, hogy elegendő adat és közös mutató álljon rendelkezésre – többek között helyi és regionális szinten is – a kezdeményezés hatékony nyomon követésének biztosítása érdekében;

50. támogatja egy, az ifjúsági munka felfogását körülíró jogi keret létrehozását az ifjúsági munka fogalmának pontosabb meghatározása, funkcióinak és hatásköreinek egyértelmű rögzítése, valamint az ifjúságsegítőik munkájának konkrét elismerése érdekében;

51. kéri az önkéntesség további elismerését és támogatását;

⁽⁵⁾ Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia (COR-2020-02016).

⁽⁶⁾ Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer (COR-2020-05625).

Az oktatásról és képzésről

52. kéri a tagállamokat, valamint a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy koragyermekkortól fogva biztosítsák a minőségi oktatáshoz való egyetemes hozzáférést (kiemelt figyelmet fordítva a nyelvtanulásra), továbbá a fiataloknak, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő fiataloknak az oktatási rendszer valamennyi szintjén megvalósuló társadalmi befogadásával, valamint a korai iskolaelhagyás megelőzésével kapcsolatban fokozottabb koordinációt, valamint a bevált gyakorlatok cseréjét javasolja;

53. kéri, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket a kompetenciák elsajátításának szélesebb körű előmozdítása és a nem formális oktatás és az informális tanulás során koragyermekkortól fogva elsajátított kompetenciák további elismerése, valamint annak biztosítása érdekében, hogy ezeket a kompetenciákat érvényesíteni lehessen egyebek mellett az iskolarendszerű oktatási pályákra és a foglalkoztatásba való belépéskor vagy oda való visszatéréskor; kéri továbbá, hogy tegyenek lépéseket az olyan, transzverzális készségek előmozdítása érdekében, amelyek illeszkednek a foglalkoztatás változó természetéhez, valamint a nyelvi készségek javítására, mivel ezek kiemelten fontosak a fiatalok munkaerőpiaci beilleszkedési esélyeinek növelésében;

54. kéri, hogy nyújtsanak támogatást a fizetett és önkéntes ifjúságsegítőknél és ifjúsági szervezeteknek, tekintve, hogy azok kulcsfontosságú oktatási szolgáltatók a nem formális oktatás és az informális tanulás révén;

55. támogató intézkedéseket szorgalmaz, amelyek célja annak biztosítása, hogy valamennyi tanár megszerezhesse és mindig naprakészen tarthassa a szükséges pedagógiai ismereteket és magas szintű készségeket, különös tekintettel a digitális kompetenciákra, valamint hogy a társadalomban elismerjék és értékeljék foglalkozásukat, ideértve azt is, hogy a munkaerőpiac ezt anyagilag miként honorálja;

56. támogatja az oktatási tartalmak és eszközök széles körű, inkluzív és többnyelvű terjesztésére szolgáló páneurópai platformok létrehozását és a meglévők további használatát, szem előtt tartva a regionális nyelveket;

A digitális átállásról

57. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy minden fiatal hozzáférjen az új technológiákhoz és a megfelelő felszerelésekhez, amelyek mindenki számára egyenlő hozzáférést biztosítanak a lehetőségekhez;

58. javasolja, hogy határozzák meg az oktatás digitális formába való átmenetéhez szükséges releváns készségeket, kompetenciákat és normákat, beleértve azon potenciális újabb tényezők feltárását és megszüntetését is, amelyek mentén a tanárok/oktatók és a fiatalok kirekesztést szenvedhetnek el;

59. ösztönzi az átfogó digitális kompetenciák fejlesztését az ifjúsági oktatási rendszerekben, beleértve a technológia érdemi használatával kapcsolatos kompetenciákat is.

Kelt Brüsszelben, 2022. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A földrajzi és demográfiai hátrányban lévő régiók kohéziós politikai támogatásának növelése (EUMSZ 174. cikk)

(2023/C 79/07)

Előadó: Marie-Antoinette MAUPERTUIS (FR/EA) Korzika közgyűlésének elnöke

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

1. rámutat arra, hogy az EUMSZ 174. cikke értelmében az EU és tagállamai garantálják, hogy a gazdasági, társadalmi és területi kohézióra vonatkozó uniós célkitűzést (az EUSZ 3. cikkének (3) bekezdése) különösen érvényesítik a vidéki térségekben, az ipari átalakulás által érintett térségekben, és az olyan súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányban lévő régiókban, mint a legészakibb, rendkívül gyéren lakott régiók, valamint a szigeti, a határokon átnyúló és a hegyvidéki régiók. Figyelembe kell venni a nagymértékben előregedő régiókat is;
2. ragaszkodik ahhoz, hogy bár az EU kohéziós politikája kulcsszerepet játszik az EUMSZ 174. cikkének érvényesítésében, ez a megbízás kötelező az összes többi uniós politikára (különösen az európai zöld megállapodásra és a digitális menetrendre) nézve, amelyek nem áshatják alá e területek területi kohéziós célkitűzését;
3. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politikára vonatkozó megosztott irányítás elvének, sőt a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása (az EUSZ 5. cikkének (3) bekezdése) soha nem használható fel érvként az EUMSZ 174. cikke nemzeti szintű alkalmazásának aláásására;
4. üdvözli, hogy a kohéziós politika új köre új szakpolitikai célkitűzést (5. szakpolitikai célkitűzés) – „az uniós polgárokhoz közelebb álló Európa” – vezet be, amelyet a tagállamok felhasználhatnak arra, hogy a támogatást jobban a 174. cikk szerinti területekre irányítsák;
5. tudomásul veszi, hogy a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó partnerségi megállapodások és programok véglegesítése folyamatban van;
6. úgy véli, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új területfejlesztési menetrend, valamint a vidéki területekre vonatkozó új, hosszú távú jövőkép, a Vidékfejlesztési Paktum és a közelmúltban javasolt, szigetekről szóló paktum ⁽¹⁾ együttesen erős, új politikai lendületet adnak a 174. cikk szerinti területeknek;
7. úgy véli, hogy több új uniós alapot, amelyek kifejezetten vagy hallgatólagosan területi dimenzióval rendelkeznek (európai strukturális és beruházási alapok, beleértve az Igazságos Átmenet Alapot, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapot, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt), többnyire elszigetelten terveznek. Az EUMSZ 174. cikkében említett valamennyi területre vonatkozóan azonban valóban integrált megközelítésre van szükség mindezen beavatkozások tekintetében – legyenek azok akár egy tagállamon belüli, akár különböző tagállamokban található, azonos strukturális hátránnyal küzdő területek;
8. attól tart azonban, hogy ez nem elégséges, mivel a legutóbbi, 8. kohéziós jelentés az egyenlőtlenségek növekedését jelzi, különösen a tagállamokon belül, és ezek az egyenlőtlenségek aránytalanul nagy mértékben érintik a 174. cikk szerinti régiókat, amelyek strukturális hátrányai többletköltségekkel járnak számukra;
9. úgy véli, hogy újra kell értékelni az egyéb uniós politikák hatását – különös tekintettel a közlekedés, az energia, a belső piac és a verseny területére – az EUMSZ 174. cikke szerinti régiók védelmével és előmozdításával kapcsolatban. Ezeknek a régióknak az igényeit nagyon gyakran csak a politikatervezési folyamat végső szakaszában veszik figyelembe, például a regionális állami támogatási térképek meghatározásakor, nem pedig a kezdetektől fogva, például a regionális támogatásokról szóló iránymutatások kidolgozásakor;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament állásfoglalása 2021/2079(INI).

10. hangsúlyozza, hogy az EU-nak és tagállamainak meg kell felelniük az európai szociális pillér 1. fejezete 3. cikkének, valamint 3. fejezete 20. cikkének, továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartája 34. cikke (3) bekezdésének (szociális és lakhatási támogatás), 35. cikkének (egészségügyi ellátás) és 36. cikkének (az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés), az alapvető jóléthez és az alapvető jóléti szinthez való hozzáférés alapvető közszolgáltatások nyújtása révén történő biztosítása során, különösen a 174. cikk szerinti területeken;

11. javasolja, hogy minden tagállam – összhangban az európai szociális pillérrel és az Alapjogi Chartával – bocsásson rendelkezésre alapvető közszolgáltatásokat egy adott, 174. cikk szerinti területen. Ennek kapcsán figyelembe kell venni különösen az általános érdekű szolgáltatásokról szóló jegyzőkönyv⁽²⁾ rendelkezéseit is, mint például a nemzeti, regionális és helyi hatóságok széles mérlegelési jogkörét a szolgáltatások megszervezése, az egyetemes hozzáférés előmozdítása stb. terén. Szisztematikusan fel kell tárni a hatékony és fenntartható, határon átnyúló közszolgáltatások nyújtásának lehetőségeit⁽³⁾. Az Európai Bizottságnak pedig biztosítania kell a nemzeti reformprogramok, a partnerségi megállapodás, a KAP stratégiai tervek, a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek, valamint a megfelelő uniós források tagállamokban történő felülvizsgálata során, hogy ezek támogassák az ilyen alapszolgáltatások fenntartását és fejlesztését. Ezenkívül a 174. cikk szerinti területeknek nyújtott uniós és nemzeti támogatásnak kifejezetten tükröződnie kell a kohéziós jelentésben (az EUMSZ 175. cikke);

12. úgy véli, hogy az új interregionális innovációs beruházási (I3) eszköznek – amelynek kidolgozásában az RB kulcsszerepet játszott⁽⁴⁾ olyan regionális hálózatokkal együtt, mint a Vanguard kezdeményezés, az EARTO, az ERRIN vagy a CPMR – kell annak a mintának lennie, amelyen keresztül a RePowerEU kezdeményezésből és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz szerinti nemzeti tervekben származó pénzeszközöket az ugyanolyan vagy hasonló kihívásokkal küzdő területek összekapcsolására használják fel, új innovatív megoldások tesztelése érdekében, amelyek azután EU-szerte alkalmazhatók;

13. úgy véli, hogy nem szabad, hogy a vidéki térségekre, valamint a szigetekre gyakorolt hatások vizsgálata, és tágabb értelemben a területi hatásvizsgálat (ideértve a határokon átnyúló területi hatásvizsgálatot is) csak egy lehetőség legyen, amint azt a 2021. évi minőségi jogalkotási csomag is elismeri, hanem a „ne árts a kohézióknak” elv tiszteletben tartása érdekében az uniós politika kialakításának központi elemét kell képeznie. Ez biztosítja, hogy az új uniós politikák valamennyi szakpolitikai területen erősítsék a területi kohéziót, ezért az értékeléseket az Európai Bizottság Főtitkárságának kell koordinálnia, és teljes mértékben ki kell használni a jövőállósági platformot, az uniós szakpolitikák végrehajtásának felülvizsgálatát célzó regionális központok hálózatát és magát az RB-t, annak biztosítása érdekében, hogy az Európai Bizottság részletes bizonyítékokkal rendelkezzen a lehetséges helyszíni hatásokról;

14. üdvözli e tekintetben az újonnan kidolgozott első, a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálatáról szóló uniós útmutatót⁽⁵⁾ és a területi agenda kísérleti cselekvéseit⁽⁶⁾ olyan témákban, mint a területi hatásvizsgálat és az elnéptelenedés, amelyekhez az RB aktívan hozzájárult⁽⁷⁾; elkötelezi magát annak előmozdítása mellett, hogy a nemzeti kormányok felelősséget vállaljanak e kulcsfontosságú eszközök iránt, és használják azokat;

15. hangsúlyozza, hogy az EUMSZ 174. cikke jelenlegi korlátozott gyakorlati alkalmazásának fejlesztése semmilyen módon sem érintheti sem a Szerződés 349. cikkét, amely különleges védelmet biztosít a legkülső régiók számára, sem a csatlakozási szerződések által védett legészakibb ritkán lakott területek különleges kezelését;

Uniós finanszírozás a sajátos területi adottságokkal rendelkező régiók támogatására

16. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a másik négy politikai célkitűzéstől eltérően az ERFA fenntartható városfejlesztésre elkülönített 8 %-os keretén kívül (amely integrált területi beruházásokra és közösségvezérelt helyi fejlesztésre használható fel) az 5. szakpolitikai célkitűzés nem tartalmaz semmilyen területi elkülönítést. Ez a tematikus megközelítést részesíti előnyben, és bünteti az EUMSZ 174. cikke által védett, sajátos hátrányokkal küzdő területeket;

⁽²⁾ HL C 306., 2007.12.17., 158. o.

⁽³⁾ <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-2615-2020>

⁽⁴⁾ CDR 3595/2018.

⁽⁵⁾ [enrd_report_tg_rp_a_framework_of_rural_proofing_actions.pdf](#)

⁽⁶⁾ <https://territorialagenda.eu/pilot-actions/>

⁽⁷⁾ A vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálata – előrejelzési keret az ellenállóképes vidéki közösségek érdekében.

17. úgy véli, hogy minden érintett uniós programba és szakpolitikába horizontális módon be kell építeni egy kiegészítő forrásokat biztosító átfogó költségvetési elemet a demográfiai kihívás kezelésére. Különösen igaz ez az összes strukturális alapra annak érdekében, hogy jobban lehessen kezelni azokat a társadalmi, gazdasági és területi egyenlőtlenségeket, amelyeket az elnéptelenedés által érintett európai régiók tapasztalnak;

18. sürgeti az Európai Bizottságot, amely jelenleg tárgyalásokat folytat a tagállamokkal a partnerségi megállapodásról, a KAP stratégiai tervekről és a programokról, hogy szólítsa fel az érintett tagállamokat annak bizonyítására, hogy a strukturális és vidékfejlesztési alapok keretében konkrét támogatást nyújtanak a 174. cikk szerinti területeknek;

19. arra ösztönzi az érintett tagállamokat, hogy ezekben a nemzeti tervekben alkalmazzanak külön elkülönítést a 174. cikk szerinti területekre, annak érdekében, hogy határozott jelzéseként szolgáljanak az irányító hatóságok számára, hogy programjaikban hatékonyabban vegyék figyelembe ezeket a régiókat.

20. arra ösztönzi különösen a tagállamokat, hogy regionális vagy szubregionális szinten hozzanak létre egyablakos ügyintézési pontokat az EU kohéziós politikai alapjai (ERFA, ESZA+, IAA stb.) és az EMVA számára, annak érdekében, hogy az EUMSZ 174. cikkének hatálya alá tartozó területeken megkönnyítsék a kedvezményezett számára ezen alapok megértését és az azokhoz való hozzáférést;

21. javasolja az olyan területi eszközök fokozott felhasználását, mint az integrált területi beruházások és a közösségvezérelt helyi fejlesztések, hogy uniós és nemzeti forrásokat fektessenek be a területi hátrányok integrált, alulról építkező megközelítést alkalmazó leküzdésére; sürgeti azonban az Európai Bizottságot, hogy növelje a 174. cikk hatálya alá tartozó földrajzi és demográfiai hátrányokkal küzdő területeken végrehajtott területi programozási eszközök társfinanszírozási arányát, és dolgozzon ki olyan megvalósítási és eredménymutatókat, amelyek jobban megfelelnek az e területeken végrehajtott intézkedések jellegének;

22. alapvető fontosságúnak tartja, hogy a strukturális alapok alkalmazását rugalmasabbá tegyék a népességcsökkenés által legsúlyosabban érintett vidéki területeken, lehetővé téve, hogy azokat ugyanabban a projektben együttesen használják fel, tekintetbe véve az előlegeket és a pénzügyi eszközökkel való kiegészítő jellegüket;

23. úgy véli, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ugyanolyan fontos szerepet játszik a 174. cikk szerinti területeken, mivel a legtöbb nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv támogatja a strukturális reformokat, a közszolgáltatások korszerűsítését, a zöld átállást és a kkv-k támogatását. Ezért a tagállamok feladata annak biztosítása, az Európai Bizottságnak pedig annak ellenőrzése, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervberuházások figyelembe veszik-e e területek sajátos szükségleteit és hátrányait;

24. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki új mutatókat az EUMSZ 174. cikkében említett régiók földrajzi és demográfiai hátrányai súlyosságának jobb felmérésére és értékelésére. Úgy véli, hogy amint rendelkezésre állnak ilyen megbízható mutatók, azokat fel kell használni az európai strukturális és beruházási alapok következő időszakra vonatkozó elosztásának kiigazítására úgy, hogy ne csupán a GDP mutatójára támaszkodjunk akkor, amikor kompenzáljuk az EUMSZ 174. cikkében említett ilyen régiók általános növekedési nehézségeit;

25. kéri, hogy a 2027 utáni kohéziós politika tartalmazzon konkrét uniós szintű regionális célzást és specifikus forráselkülönítést a 174. cikk szerinti területekkel rendelkező régiók számára. A támogatás mértékének el kell érnie egy a partnerségi megállapodásokban rögzített küszöbértéket. Potenciálisan ennek ki kell terjednie az EU költségvetésében szereplő egyéb, területi dimenzióval rendelkező szakpolitikákra is, beleértve az Európai Helyreállítási Eszköz utódprogramjait is;

Vidéki térségek

26. ismételten hangsúlyozza, hogy az uniós politikáknak elő kell mozdítaniuk e területek vonzerejét, és az alapvető szolgáltatásokhoz és a lehetőségekhez való egyenlő hozzáférés biztosítása révén meg kell védeniük azok életminőségét és a vidéki lakosságot. Ez nem csak a kohéziós politikára vonatkozik, hanem az EU mezőgazdasági, egységes piaci, verseny-, környezetvédelmi és energiapolitikájára is;

27. úgy véli, hogy a strukturális alapoknak és a Next Generation EU-nak mint a helyreállításra irányuló terveknek arra kell szolgálniuk, hogy társadalmi-gazdasági lendületet adjanak az elnéptelenedés által érintett vidéki területeknek, mivel a világjárvány negatív hatása súlyosbíthatja a területi egyenlőtlenségeket. A digitalizációt tekintve ezeknek az eszközöknek a lakosság 100 %-a számára biztosítaniuk kell a minőségi digitális konnektivitást, a zöld átállás tekintetében pedig azt kell szolgálniuk, hogy ezeket a vidéki területeket a zöld gazdaságba, a megújuló energiákba, a fenntartható turizmusba és a körforgásos gazdaságba való beruházások és innováció helyszínévé tegyék;

28. felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy a vidéki területek számára szóló új hosszú távú jövőképen és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új területfejlesztési menetrenden túllépve sürgősen létre kell hozni egy olyan európai vidékfejlesztési menetrendet, amely a 174. cikk szerinti régiók esetében lehetővé teszi a strukturális alapok felhasználásának konkrét mutatók – a hegyvidékekre, szigetekre, vidéki területekre, demográfiailag hátrányos helyzetű és ipari régiókra stb. vonatkozó konkrét adatok – segítségével történő ellenőrzését. Ezeket a mutatókat szubregionális (például NUTS 3 és LAU) szinten kell meghatározni, ahol a legnagyobb fejlettségbeli különbségek mutatkoznak, és azokat valamennyi uniós politikában fel kell használni a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálatára („rural proofing”);

29. figyelembe veszi, hogy a vidéki lakosoknak messzebbre kell utazniuk, mint városi társaiknak, hogy elérjenek számos köz- és magánszolgáltatást, és a legtöbb szolgáltatás eléréséhez autóra vagy buszra van szükségük; amint azt a 8. kohéziós jelentés is kiemeli, hangsúlyozza a kisebb városok és különösen a települések és falvak szerepét, amelyek „regionális központként” működnek az ide szolgáltatásért érkező, környező vidéki területeken élők számára;

30. sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy Európa számos részén a települések és a közepes méretű városok strukturális hanyatlást szenvednek el a nagy kiterjedésű nagyvárosi területekhez képest, ami viszont kétszeresen érinti a vidéki térségeket és azokat a területeket, ahol városi és vidéki térségek közötti kapcsolatok nem kapnak kellő figyelmet;

31. hangsúlyozza, hogy az EU vidéki területeire vonatkozó új, 2040-ig tartó hosszú távú jövőképek, a Vidékfejlesztési Paktummal és az uniós vidékfejlesztési cselekvési tervvel közösen világosan meghatározott javaslatokat kell megfogalmaznia a tagállamokkal és a régiókkal együtt az azonnali cselekvésre, konkrét célokra és az erősebb, összekapcsoltabb, reziliensebb és virágzóbb vidéki területek és közösségek felé irányuló beruházásokra vonatkozóan;

32. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ez a növekvő vidék-város szakadék hozzájárul a politikai polarizációhoz, a demokratikus jogoktól való megfosztottság érzéséhez, valamint a nemzeti intézményekbe és különösen az EU-ba vetett bizalom hiányához, amint azt tudományos kutatások is egyre inkább bizonyítják;

33. kéri a tagállamokat, hogy a strukturális alapokból különítsenek el forrásokat a közösségvezérelt helyi fejlesztésekre és az integrált területi beruházásokra a vidéki térségekben való befektetés céljából, valamint az EMVA és a strukturális alapok ugyanazon a területeken történő beruházásaival való összhang biztosítása céljából;

34. úgy véli, hogy a vidéki térségek újjáélesztését célzó platformnak egyablakos ügyintézési pontként kell működnie, amely lehetővé teszi a vidéki közösségek, a projektgazdák és a hatóságok együttműködését, és ennek technikai és politikai szinten is meg kell valósulnia a vidéki és városi hatóságok között;

35. határozottan amellett érvel, hogy a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálata nem lehet sem jelképes, sem technokrata gyakorlat, hanem be kell ágyazni az összes területileg érzékeny uniós jogszabály kidolgozásába, és tartalmaznia kell egy részvételi elemet a vidéki területekre gyakorolt lehetséges hatások és következmények mérlegeléséhez;

36. hangsúlyozza, hogy a vidéki területekre vonatkozó hosszú távú jövőképeknek támogatnia kell a vidéki és városi partnerségek kiterjedtebb adatgyűjtését, nyomon követését és előrejelzését uniós szinten, akár az új vidéki megfigyelőközpont, akár az ESPON által nyújtott támogatás révén. A megfigyelőközpontnak adatokat és elemzéseket kell gyűjtenie a vidéki területekről a szakpolitikai döntéshozatal támogatása érdekében;

Ipari átalakulás által érintett térségek

37. úgy véli, hogy az EU ipari stratégiája és a Covid19 bebizonyította, hogy az ipart és az ipari közösségeket az EU politikai napirendjének élére kell helyezni annak érdekében, hogy a jövőben drasztikusan növekedhessen az ipar GDP-ből való részesedése;

38. rámutat, hogy a szigeti területek vidéki jellege – területi folytonossági hiányuk, összetett demográfiájuk, korlátozott területük és széttagoltságuk miatt – bizonyos sajátosságokkal és kihívásokkal jár, amelyeket a vidéki térségekre vonatkozó hosszú távú jövőképben figyelembe kell venni és kezelni kell;

39. úgy véli, hogy nemcsak az Igazságos Átmenet Alap intézkedéseit kell megfelelően beágyazni a kohéziós politika intelligens szakosodási stratégiáiba, hanem ami még fontosabb, Európa hanyatló ipari területei újraélesztésének túl kell lépnie a kohézió, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és utódprogramjai központi részévé váljon; ezeket a programokat a kohéziós politikába is be kell ágyazni, vagy legalábbis a kohéziós politikával jobb szinergiában kell végrehajtani;

40. meggyőződése, hogy ez egy lehetőség az ipari átalakulás által érintett területek számára, mivel a prioritás már nem csupán a múltbeli szerkezetátalakítások kompenzálása, hanem alkalom e régiók alulértékelt know-how-jának és erőforrásainak felhasználására az európai ipari bázis gyors helyreállítására is;

41. úgy véli, hogy e régi és új uniós alapok prioritása a versenyképesség, a továbbképzés és a környezeti helyreállítás támogatása kell, hogy legyen a kkv-k szerepének, a tudományos alapok ipari és az egyetemi eredmények piaci hasznosításának (azaz az ötletek piacra vitelének) előmozdítása, valamint az ipari kultúra fellendítése érdekében;

42. hangsúlyozza, hogy az ipari átalakulás által érintett területek rehabilitációja kiváló módja lehet az ellenőrizetlen terjeszkedés elleni küzdelemnek, a vidéki területek és a biológiai sokféleség megőrzésének, valamint az ökológiai átmenet megvalósításának is;

43. meggyőződése, hogy ezeknek az alapoknak és intézkedéseknek nem elszigetelten, hanem egyértelműen meghatározott integrált területi tervek keretében kell működniük, amelyek viszont lehetővé teszik az együttműködést ugyanazon tagállam és az EU többi részének hasonló területeivel, például a nemrégiben elindított, a klímasemleges és intelligens városokra vonatkozó uniós küldetés kezdeményezése mintájára ⁽⁸⁾;

Súlyos természeti és állandó demográfiai hátrányban lévő régiók

44. aggodalmát fejezi ki a 8. kohéziós jelentés megállapításai miatt, amely megerősíti, hogy az előrejelzések szerint 2040-re az EU lakosságának zsugorodó régióban élő aránya eléri az 50 %-ot, ami hatással lesz a közszolgáltatások elérhetőségére, a foglalkoztatási lehetőségekre és a nemzeti és uniós intézmények demokratikus legitimitására;

45. üdvözli, hogy az Európai Bizottság a 8. kohéziós jelentésben, az európai demográfiai változások hatásairól szóló jelentésben és az azt követő feltérképezési gyakorlatokban nagyobb hangsúlyt fektet a demográfiai kérdésekre;

46. úgy véli, hogy az RB által kért ⁽⁹⁾, a népességcsökkenés kezelésére készülő, „agyelszívásra” vonatkozó javaslatoknak ⁽¹⁰⁾ ezt a kérdést nemcsak a más tagállamokba irányuló migráció humántőkét érintő kérdésének kell tekinteniük, hanem elsősorban a tagállamokon belüli népességcsökkenés területi következményeire kell összpontosítaniuk;

47. hangsúlyozza, hogy az eredetileg az RB által javasolt ⁽¹¹⁾ és az (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi ERFA-rendeletbe ⁽¹²⁾ foglalt uniós strukturális és beruházási alapok céljaira megfogalmazott demográfiailag hanyatló terület első uniós szintű meghatározását a kohéziós politikán kívüli egyéb releváns alapok – különösen az Igazságos Átmenet Alap és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek – pontosabb térbeli célzására kell használni, mivel ezek az alapok mindegyike hozzájárul az integrált és helyalapú cselekvésekhez;

48. úgy véli továbbá, hogy ezt a fogalom meghatározást rendszeresen felül kell vizsgálni az e területeken fennálló problémák figyelembevétele és hatékony kezelése érdekében. Ezért azt javasolja, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy az egyes területeken ténylegesen fennálló problémák kezeléséhez jobban igazodó területi osztályozásokat alkalmazzanak, akár NUTS 3 szinten, akár egyes esetekben a szomszédos helyi közigazgatási egységek szintjén.

49. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy csak igen kevés tagállam, régió és régiócsoport dolgoz ki olyan integrált stratégiákat az elnéptelenedés ellen, amelyek integrált választ adnak a problémára, ideértve a területileg célzott nemzeti és uniós alapokat, az adózási/állami támogatási ösztönzőket és az alapvető szolgáltatások biztosítását;

50. szeretne azonban rámutatni arra, hogy a sűrűn lakott vagy nagy mértékben előregedő területek is szenvedhetnek demográfiai hátrányoktól, különösen, ha a 174. cikkben említett egyéb tényezők is érintik őket, mint például az elszigeteltség, a gazdasági tevékenységek szezonalitása és az alapszolgáltatások egész éves biztosításának szükségessége, ezért jobb adatokra van szükség szubregionális (NUTS3 és LAU) szinten;

⁽⁸⁾ A klímasemleges és intelligens városokra vonatkozó uniós küldetés | Európai Bizottság.

⁽⁹⁾ CDR 4645/2019.

⁽¹⁰⁾ Agyelszívás – a népességcsökkenéssel kapcsolatos kihívások enyhítése (közlemény).

⁽¹¹⁾ CDR 3594/2018.

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (HL L 231., 2021.6.30., 60. o.).

51. úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak túl kellene lépnie az irányító hatóságok számára készített útmutatásokon, és ezt az országspecifikus ajánlásai kulcsfontosságú elemévé kellene tennie, különösen annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok úgy használják fel az uniós forrásokat, hogy kezeljék a kihívást, és ne a meglévő dinamikát erősítsék;

Szigetek

52. a szigetjellegű állandó és megváltoztathatatlan földrajzi jellemzőnek tekinti, amely többletköltséggel jár (közlekedés, energia, hulladékgazdálkodás, közszolgáltatások, elsődleges fontosságú áruk és szolgáltatások), amelyek hátráltatják e területek fejlődését és versenyképességét, ugyanakkor különösen ki vannak téve a biológiai sokféleség csökkenésének és az éghajlatváltozásnak;

53. ezért sajnálatosnak tartja, hogy a 8. kohéziós jelentés nem igazán foglalkozott az EU szigeteinek sajátos helyzetével;

54. teljes mértékben egyetért az EU Tanácsának francia elnöksége által előterjesztett tanácsi következtetésekkel, amelyek szerint „a szigetek, a peremterületek és a távoli területek, beleértve a legkülső régiókat is, különösen komoly kihívásokkal szembesülnek, többek között a megnövekedett szállítási költségek következtében, és hangsúlyozza, hogy e területeknek arra van szükségük, hogy az átállás során inkluzív és rájuk szabott megközelítés keretében támogassák őket”;

55. határozottan üdvözli az Európai Parlament javaslatát, amely felkéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy a szigetekre vonatkozó uniós stratégiát, és annak keretében egy cselekvési tervet, amely fenntartható módon ösztönzi a növekedést és az innovációt, védi a környezetet és a szigetekeken élő embereket, valamint egy a szigetekre vonatkozó paktumot, amely többszintű, ágazatokon átívelő megközelítésen keresztül bevon minden szereplőt;

56. úgy véli, hogy az Amszterdami Paktumtól és a makroregionális stratégiáktól eltérően a szigetekre vonatkozó paktumnak, valamint a szintén kidolgozás alatt álló Vidékfejlesztési Paktumnak új jogszabályokkal, új alapokkal és kifejezetten az e területekhez kapcsolódó új szakpolitikai megközelítésekkel kell bírnia: a makroregionális stratégiák tekintetében a három „nem” szabályt is rugalmasabbá kell tenni;

57. kéri, hogy a szigetekre vonatkozó különleges adózási/állami támogatási státuszt vegyék fel ebbe a Paktumba, hogy segítsenek leküzdeni a „szigetadót”, azaz a szigetjellegből adódó állandó költségeket;

58. hangsúlyozza, hogy az energetikai átmenet akaratlanul is hátrányosan érintheti a szigetek polgárait, mivel nem tudnak olyan rugalmasan és gyorsan alkalmazkodni az ambiciózus uniós lépésekhez az éghajlatsemlegesség és a szigetekeken az alternatív energiaforrásokba való befektetések terén, ezért a Paktumnak testreszabott uniós és nemzeti szintű támogatást kell tartalmaznia;

59. kéri, hogy ez a Paktum vonja be az európai szigetrégiókat az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközbe/a közlekedési, energetikai és digitális ágazatok transzeurópai hálózataiba;

60. megismétli, hogy a digitális területi folytonosság és a digitális kohézió kulcsfontosságú eszközök a szigetek fizikai elszigeteltségének leküzdéséhez és a szigetek előtt álló egyik legnagyobb kihívás, a demográfiai problémák kezeléséhez;

61. javasolja, hogy az Európai Bizottság határozzon meg további stratégiákat és egyedi pénzügyi támogatási intézkedéseket a szigetek és a legkülső régiók számára, különös tekintettel a járványnak a szigetek turizmusára gyakorolt aránytalan hatására;

62. kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy vezessenek be digitális operatív rugalmassági politikákat az uniós szigetekeken annak biztosítása érdekében, hogy a szigetekeken lévő polgárok és vállalkozók az egész EU piacán működhessenek;

63. sürgeti az EU-t és a tagállamokat, hogy működjenek együtt az RB-vel és a helyi és regionális önkormányzatokkal a szigetek európai éve (2024) kapcsán a szigetek egyedülálló társadalmi-gazdasági, természeti és kulturális tőkéjének előmozdítása érdekében;

Határokon átnyúló régiók

64. sajnálatát fejezi ki az európai területi együttműködési programban a 2021–2027 közötti programozási időszakban elszenvedett jelentős megszorítások miatt. Ez nincs összhangban azzal a ténnyel, hogy az uniós polgárok egyharmada határ menti régiókban él, és az Interreg – amely megfelelő eszköz az EU határregiónak fejlesztésére – bizonyítottan valódi uniós hozzáadott értéket képvisel a határokon átnyúló együttműködés előmozdításában;

65. kiemeli az adminisztratív, jogi és nyelvi akadályok elterjedtségét (határokon átnyúló egészségügyi ellátás, munkavállalói mobilitás, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, amint ez a Covid19 kapcsán is világossá vált) a tagállamok között (szárazföldi és tengeri határok) és azokon belül, amelyek akadályozzák a növekedést, a társadalmi-gazdasági fejlődést, valamint a határ menti régiók közötti és azokon belüli kohéziót;

66. hangsúlyozza, hogy az Interreg hozzáadott értéke nemcsak a (gyakran periférikus) határregiók fejlesztése, hanem a határ különböző oldalain élő emberek közötti bizalomépítés is. Az emberek közötti projektek kulcsfontosságú szerepet játszanak, és további támogatást érdemelnek ⁽¹³⁾;

67. sürgeti a Tanácsot, hogy oldja fel a határon átnyúló európai mechanizmus akadályait, mivel az sokkal hatékonyabb eszköz, mint az Európai Területi Társulások Platformja, és elhárítaná a határregiók fejlődését hátráltató akadályok 50 %-át, különösen a határokon átnyúló egészségügyi ellátás területén, megakadályozva az úgynevezett „covidfencing” (a Covid19 elleni válságkezelési intézkedések) megismétlődését, amely nagymértékben aláásta a négy uniós szabadságot a világválság csúcspontján;

68. kéri „a határokon átnyúló munkavállalók európai keretrendszerének” létrehozását, ami Európa-szerte hatékonyabbá tenné a határokon átnyúló munkaerőpiacokat;

69. egyetért az Európai Bizottság megbízásából készült kutatással, amely szerint a határmenti régiók GDP-je 2 %-kal növekedne, ha a határokkal kapcsolatos jelenlegi akadályok mindössze 20 %-a elhárulna ⁽¹⁴⁾;

Hegyvidéki régiók

70. úgy véli, hogy a hegyvidéki régiók (az EU felszínének 29 %-a és lakosságának 13 %-a) olyan állandó és strukturális hátrányokkal szembesülnek, mint az éghajlatváltozással szembeni túlzott érzékenység, a lejtők hatása, a távoli fekvés és a megközelíthetőség problémái, a digitalizáció hiánya (a vidéki térségek 25 %-a még mindig nem rendelkezik internet-hozzáféréssel), a kivándorlás (különösen a fiataloké), a lakosság alacsony száma és a vállalkozások elvesztése.

71. úgy véli, hogy a vidéki térségekkel kapcsolatos hosszú távú elképzelésen belül a hegyvidéki régiókra vonatkozóan helyi alapú megközelítésre van szükség, amely figyelembe veszi a vidéki térségek sajátos jellemzőit és szükségleteit;

72. javasolja, hogy gondolják át a határon átnyúló európai mechanizmus nem vitatott elveit, és kezdjék meg egy, a határokon átnyúló akadályok szisztematikus felszámolására szolgáló eszköz kidolgozását, mivel ez szükséges a határ menti régiók életminőségének javításához;

73. úgy véli, hogy a kohéziós politika, különösen az Interreg programok hatalmas lehetőséget jelentenek a hegyvidéki régiók számára a kihívások kezelésében, valamint az innováció, az éghajlatváltozással kapcsolatos fellépések, a turizmus, az ifjúságpolitika, a foglalkoztatás és a mobilitás javításában a hegyvidéki régiókban;

74. emlékeztet a határon átnyúló európai közszolgáltatások továbbfejlesztését illető ajánlásaira ⁽¹⁵⁾ – köztük volt például egy uniós jogi keret kidolgozása, az uniós irányelvek végrehajtásának jobb összehangolása, nemzeti kapcsolattartó pontok létrehozása és a határon átnyúló közszolgáltatások hatékonyabb előmozdítása;

75. aggodalmát fejezi ki azonban amiatt, hogy nem fordítanak kellő figyelmet az EU által finanszírozott beruházásokra és a tagállamok hegyvidéki területein a közjavak biztosítására, különösen, ha azok átlépik a regionális határokat;

76. miközben ismételten hangsúlyozza, hogy a makroregionális stratégiák előmozdítják egyes konkrét területek közös kihívásainak megoldását, javítják a különböző politikai stratégiák egymást kiegészítő jellegét, és jelentősen hozzájárulnak az országok és régiók közötti területi kohézió megvalósításához, megjegyzi, hogy e stratégiákat hatékonyabban is be lehetne ágyazni az uniós politikákba, és következetesebb megközelítést kell alkalmazni a különböző nemzeti és regionális politikák között;

77. emlékeztet arra, hogy továbbra is az Alpok-régióra vonatkozó stratégia a legújabb makroregionális stratégia, de ezt a hegyvidéki régiókra vonatkozó új stratégiák követhetik, különösen pedig egy, a Kárpátokra vonatkozó stratégia. A sűrű intézményi keretre épülő és számos kezdeményezést magában foglaló Alpok-stratégia modellként szolgálhatna a hegyvidéki régiókra vonatkozó új stratégiák kidolgozásához;

⁽¹³⁾ <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-1527-2017>

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/reports/KN-08-22-344-EN-N.pdf

⁽¹⁵⁾ <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-2615-2020>

78. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság által finanszírozott kutatások azt mutatják, hogy a kohéziós politika programozása és végrehajtása között még mindig szakadék tátong, amely nem veszi kellőképpen figyelembe a hegyvidéki területek sajátosságait;

79. rámutat arra, hogy az új programozási időszakban az 5. szakpolitikai célkitűzés – „A polgárokhoz közelebb álló Európa” – különösen igazodik a sajátos területi szükségletekre, például a hegyvidéki területekre vonatkozó szubregionális stratégiákhoz. Az EUMSZ 174. cikkének hatálya alá tartozó többi terület esetében azonban az 5. szakpolitikai célkitűzésre szánt – akár csak irányadó jellegű – uniós költségvetési előirányzat hiánya aránytalanul hátrányosan érinti a hegyvidéki területeket. A hegyvidéki területeket azonban nem szabad kizárni az 1. és 2. szakpolitikai célkitűzésből, amelyekre a kohéziós politika finanszírozásának legalább 60 %-át elkülönítették, de ez egyelőre a központi és regionális hatóságok politikai akaratának kérdése;

80. megjegyzi, hogy az irányító hatóságoknak lehetőségük van a földrajzi sajátosságokkal, például hegyláncokkal rendelkező szubregionális szintek támogatására, akár az operatív programok „interregionális szakaszain” keresztül, akár a tágabb operatív programok keretében e területekre vonatkozó egyedi felhívásokon keresztül, vagy legalábbis a hegyvidéki területeken megvalósuló projektek számára többletpontok kiosztásával.

Kelt Brüsszelben, 2022. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kis méretű városi területek mint az igazságos átmenet kezelésének kulcsszereplői

(2023/C 79/08)

Előadó: Kieran McCARTHY (IE/EA) Cork város tanácsának tagja

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

1. kijelenti, hogy az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés Európa-szerte minden szinten cselekvést igényel a vidéki, a városkörnyéki és a városi területeken. A kis méretű városi területek az uniós lakosság 43 %-ának adnak otthont, és Európa városi lakosainak mintegy 66 %-a él 500 000-nél kevesebb lakosú területen. Az EU-ban mintegy 14 000 olyan kis méretű városi terület található, amelynek lakossága 5 000 és 50 000 fő között van;
2. hangsúlyozza, hogy Európa kis méretű városi területei alapesetben heterogének; elhelyezkedésüktől, területi háttérüktől, valamint gazdasági és munkaerőpiaci szerkezetüktől függően teljesen eltérő jellemzőkkel (és kihívásokkal) rendelkeznek ⁽¹⁾. Gyakran megállapítható azonban, hogy a kisebb települések a kisebb népsűrűség miatt nagyobb valószínűséggel szembesülnek azokkal a kihívásokkal, amelyek a vidéki területeket is érintik;
3. jelzi, hogy a zöld és a digitális átállás, a világjárványt követő helyreállítás, valamint a migránsok – különösen az ukrajnai háború miatt érkezők – integrációja a különböző méretű városok általános fejlődési kihívásai (például a megfizethető lakhatás, a fenntartható mobilitás, a szolgáltatásnyújtás, a demográfiai változások, az agyelszívás, a városi egészségügy, a társadalmi szegregáció, a környezeti lábnyom, az éghajlat-politika stb.) mellett a kis méretű városi területek számára további kihívásokat jelent;
4. úgy véli, hogy Európa-szerte az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés valódi kulcsa a magánfoglalkoztatás előmozdítása a vidéki területeken (a mezőgazdaságban vagy más ágazatokban); kitart amellett, hogy a közszolgáltatások (például az oktatás, az egészségügy, a hálózati összekapcsoltság vagy a mobilitás) hiánya a vidéki területeken a vidékről való elvándorláshoz vezet; ezért hangsúlyozza, hogy az ilyen szolgáltatásokat a vidéki területeken alapvető szükségletként kell nyújtani, mivel ezek nélkül minden más ágazati szakpolitika eredménytelennek bizonyul;
5. emlékeztet arra, hogy az új Lipcsei Charta kimondja, hogy a városi önkormányzatoknak képesnek kell lenniük a közjó előmozdításával kapcsolatos feladataik ellátására, és hogy a pénzügyi mozgástér, a többfunkciós feladatprofilok, a politikai legitimitás, a helyi közjólét és a területi életképesség alapvetően fontos ahhoz, hogy közszolgálati feladataikat elláthassák; egyik fő célkitűzése az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának általános csökkentése, a városoknak pedig a legmegfelelőbb eszközökkel kell hozzájárulniuk a vonatkozó nemzeti és uniós célkitűzésekhez;

⁽¹⁾ A kis és közepes méretű városi területek részletes meghatározása az ESPON TOWN projekt (2014) megállapításainak, valamint az OECD és az Európai Bizottság által készített urbanizációs osztályozás kombinációján alapul (utóbbi a városi agglomeráció nagyságából és népsűrűségéből indul ki). A kis és közepes méretű városi területek definíciójuk szerint olyan összefüggő városi agglomerációk, amelyek lakosság száma 5 000 és 50 000 közötti, népsűrűsége nagyobb mint 300 fő/km², és amelyek a helyi közigazgatási egységek urbanizációjának foka (DEGURBA) szerint nem számítanak „nagy népsűrűségű városi agglomerációnak” (HDUC) (ESPON, 2014).

6. tudomásul veszi a „kis méretű városi terület” fogalmának harmonizált módszerekkel és mutatókkal történő tervezett meghatározását⁽²⁾, melynek célja a nemzetközi összehasonlíthatóság, összhangban több európai és globális menetrend korábbi felhívásaival (új városfejlesztési menetrend – UN/HABITAT, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési célok, a Lipcsei Charta, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend stb.). Ha ezt a meghatározást használják a finanszírozás elosztására, fennáll annak a kockázata, hogy az 5 000-nél kevesebb lakosú kistélepüléseket ez hátrányosan érinti;

A népességcsökkenéssel járó kihívások

7. hangsúlyozza, hogy a 2020. évi 34 %-kal szemben 2040-ben várhatóan az EU lakosságának 51 %-a él majd csökkenő népességű régiókban, valamint azt, hogy a gyors népességcsökkenés nagyobb valószínűséggel fordul elő a vidéki, mint a városi régiókban (11 %, illetve 1 %);

8. kiemeli, hogy számos kis méretű városi terület a népességcsökkenés és a lemaradás kockázatával szembesül, így nem tudja élvezni az Európa zöld és digitális átállásából származó előnyöket;

9. sajnálattal állapítja meg, hogy a „városi területek” fogalom meghatározásának a „Tercet” rendelet keretében való bevezetésekor az Európai Bizottság nem tartotta szükségesnek hatásvizsgálat elvégzését, annak ellenére, hogy annak bevezetése messzemenő hatást gyakorolt a finanszírozás elosztására;

10. emlékeztet arra, hogy a 8. kohéziós jelentés szerint az elnéptelenedés közvetlenül érinti a közszolgáltatások nyújtását, valamint arra, hogy a vidéki térségben a kis és közepes méretű városok és települések, valamint az ezekben székhellyel rendelkező vállalkozások jelentős kihívásokkal néznek szembe;

11. ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy további fogalom meghatározások bevezetése előtt végezzen hatásvizsgálatot, különös tekintettel az EUMSZ 174. cikkének célkitűzéseire és a finanszírozás elosztására;

12. hangsúlyozza, hogy az európai strukturális és beruházási alapok elosztásának a népességi adatokon vagy a GDP-n túlmutató kritériumok alapján kell megtörténnie, és hogy figyelembe kell venni a meglévő helyi kihívásokat. Nem szabad pusztán statisztikai osztályozás alapján általánosan különbséget tenni a városi és vidéki területek között;

13. hangsúlyozza, hogy a csökkenő népességű, köztük a kis méretű városi területek helyzetét számos probléma súlyosbítja, például az elöregedő népesség, a gyenge helyi kormányzás és kapacitásépítés, az önellátás stagnálása, az egyéni jóléti és életminőségi mutatók romlása, a regionális, az EU-n belüli és a globális migráció, az intelligens zsugorodás és a digitális ökoszisztémákba való beruházás hiánya, az agyelszívás, a földterületek elhagyása, a növekvő társadalmi egyenlőtlenségek, az életminőség csökkenése, az ipari átalakulás és a bizonytalan gazdasági növekedés, valamint a nagyobb regionális központokban az urbanizáció fokozódása;

14. jelzi, hogy sok köz- és magánszolgáltatás eléréséhez a vidéki lakosoknak városi társaiknál gyakran messzebbre kell utazniuk, és a legtöbb ilyen szolgáltatás eléréséhez autót vagy buszt kell igénybe venniük. A regionális központok több szolgáltatást nyújtanak a környező területeken élők számára; a mobilitási politikát átfogóbb területi jelleggel kell végrehajtani, és közös gondolkodásra van szükség a városi, vidéki és városkörnyéki területeken. Minél kisebb egy település, annál nagyobb hatása van annak, hogy regionális központként működik, vagy azzal rendelkezik;

15. hangsúlyozza, hogy a városok és falvak központi szerepet játszanak a helyi gazdaságban, mivel fontos adminisztratív, társadalmi, közösségi és szabadidős funkciókat látnak el. Támogatják a helyi szolgáltatási klasztereket, az otthonok és munkahelyek jelentős hányadát teszik ki, és közlekedési csomópontként működnek⁽³⁾;

⁽²⁾ Az ENSZ Statisztikai Bizottsága által 2020. március 5-én jóváhagyott módszer szerint: „Ajánlás a városok, városi és vidéki területek nemzetközi statisztikai összehasonlítások céljából történő elhatárolására”, Európai Bizottság – Eurostat és Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság – ILO, FAO, OECD, UN-Habitat, Világbank.

⁽³⁾ Az OECD jelentése – Access and Cost of Education and Health Services: Preparing regions for demographic change (Az oktatáshoz és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok költségei: a régiók felkészítése a demográfiai változásra).

16. megerősíti, hogy számos peremterület, beleértve a kis méretű városi területeket is, jelenleg versenyhátrányban van a digitális összeköttetések hiánya miatt, ami megnehezíti a fejlődési potenciál kiaknázását, a munkahelyek megőrzését vagy a munkahelyteremtést, illetve a migráció csökkentését;

17. kijelenti, hogy a piacformálás összefüggésében figyelmet kell fordítani arra, hogy a közszférabeli szervezetek miképpen törekedhetnek olyan szolgáltatások támogatására, amelyek egyébként gazdaságilag nem lennének életképesek, viszont alapvetően fontosak a kis méretű városi területek számára (*);

18. úgy véli, hogy a kis méretű városi területek gyakran nem rendelkeznek elegendő kapacitással vagy tudással a kihívások kezeléséhez. Gyakran korlátozottak a pénzügyi és igazgatási kapacitások; súlyos kihívások adódhatnak az együttműködéssel kapcsolatos problémákból, valamint a döntéshozatali hatáskörök, a vezetési, alkalmazkodási és ellenálló képesség korlátozottságából, ennél fogva a stratégiai előrelátás és az innovatív megoldások kulcsfontosságúak;

19. aggodalmát fejezi ki a politikai elégedetlenség földrajza miatt; a város és vidék közötti szakadék, valamint a város- és vidékpolitika nem megfelelő összehangolása hozzájárulhat a politikai polarizációhoz;

Az igazságos átmenet kiépítése

A zöld kapacitás kiépítése

20. hangsúlyozza, hogy a kis méretű városi területek az Európa helyreállításához szükséges zöld, digitális és igazságos átmenet hajtóerői. Az éghajlatbarát funkcionális térségek támogatása nagy mértékben összekapcsolódik a városi önkormányzatok arra irányuló képességével, hogy alkalmazkodjanak az állandóan változó gazdasági feltételekhez, és újraépítsék a bizalmat;

21. ezért úgy véli, hogy célzott megközelítésre van szükség, amely pozitív jövőképet ad az adott helyen élő embereknek a jövőre nézve. Az Európai Bizottság vidéki térségekre vonatkozó, 2040-re szóló hosszú távú jövőképe hasznos lehetne ebben, a Vidékfejlesztési Paktumnak pedig átfogóan figyelembe kellene vennie a vidéki kisvárosokat is;

22. megjegyzi, hogy a folyamatban lévő változások szempontjából kihívást jelenthet a tudatosság növelésének hiánya, valamint a zöld átmenet következményeinek ellensúlyozására irányuló erős szociális támogatás hiánya. Bár a zöld átállás kapcsolódik az igazságos átmenethez, a két folyamatnak egymással egyensúlyban és összehangoltan kell működnie;

23. elismeri, hogy a városi területek, beleértve a kis helyeket is, jelentősen hozzá fognak járulni az éghajlatváltozás mérsékléséhez azáltal, hogy erőforrásokat fektetnek be a zöld átmenetre, a városi megújulásra, az épületkorszerűsítési programra és a körforgásos gazdaságra irányuló erőfeszítésekbe, a mobilitásba, az energiahatékony épületekbe, a jobb hulladékgazdálkodásba, valamint a polgárok mobilizálásába és a környezettudatos fellépések iránti tudatosság növelésébe;

24. megjegyzi azonban, hogy ahhoz, hogy a kis méretű városi területeken a zöld átállás sikeres legyen, továbbképzésre, átképzésre és szakmai ismeretekre, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás megközelítéseinek ismeretére van szükség; a kis méretű városi területeken a helyi önkormányzatoknak a hagyományos helyi közigazgatáson túlmutató feladatok ellátására képes, magasan képzett személyzettel kell rendelkezniük; az átállás folyamatában segíthet, ha a kis méretű városi területek megosztják egymással bevált gyakorlatokat;

25. úgy véli, hogy a nemzeti és uniós programok támogatják a készségfejlesztést a kis méretű városi területeken. Ehhez az új átállási folyamatok során felhasználható, elegendő számú, valamint megfelelő szakképzettségű és végzettségű emberi erőforrásra is szükség van. Hasznosíthatják az olyan uniós finanszírozási programokból származó ismeretek megosztását, mint az Innovatív városfejlesztési tevékenységek, az uniós városfejlesztési menetrenddel kapcsolatos partnerségek, az Interreg, az URBACT és a TAIEX, mivel ismert, hogy ezek nem egyenletesen oszlanak meg az európai kisvárosok között;

26. támogatja, hogy a tagállamok az energiaellátási infrastruktúrák és az építési normák jelentős megváltoztatására törekedve tegyék lehetővé a megújuló energia előállítását a kis- és középvárosokban, mivel azok jelentősen hozzá fognak járulni az éghajlatváltozás mérsékléséhez;

(*) Lásd a Horizont 2020 ROBUST projektjét, www.rural-urban.eu

27. úgy véli, hogy az EU fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének korlátozása érdekében alapvető fontosságú lehetővé tenni a régiók és városok számára, hogy erősítsék az ellenálló közösségek építésére irányuló kapacitásukat. A decentralizált energiatermelési, az energiahatékonysági és -megtakarítási tervek helyi és regionális szinten biztosítani fogják a REPowerEU terv megvalósítását;

28. megismétli, hogy a tagállamoknak a könnyűgépjárműveknek szánt, nyilvánosan hozzáférhető töltőállomások telepítése és népszerűsítése során figyelembe kell venniük az EUMSZ 174. cikkének célkitűzéseit is, és biztosítaniuk kell a töltőállomások rendelkezésre állását a kevésbé sűrűn lakott területeken is;

Igazságos átmeneti mechanizmusok kiépítése

29. kéri, hogy a klímasemlegességre való átállás által leginkább érintett települések támogatása érdekében az Igazságos Átmenet Alapot (IÁA) az előre meghatározott régiókban fekvő kis méretű városi területek támogatására irányítsák;

30. kéri, hogy az IÁA támogassa a kis- és középvállalkozásokat üzleti tevékenységük fejlesztésében, valamint egy vonzó és élénk agglomeráció kialakításában;

31. kéri a kiszolgáltatott helyzetű csoportokat vagy a rászoruló polgárokat megcélzó, társadalmi befogadással kapcsolatos projektek és fellépések támogatását, mivel szükségleteik a kis méretű városi területeken nagyobbak lehetnek, és esetleg kevésbé kapcsolódnak egymáshoz;

A digitális átállás kiépítése

32. ismételtelen hangsúlyozza, hogy a városokra vonatkozó politikáknak (például a Lipcsei Chartának) foglalkozniuk kell a digitális átállással, mivel a digitalizáció jelentős, ágazatközi elem, amely befolyásolja a városok fenntartható fejlődését a városi mobilitás, az energiahatékonyság, a távmunka és a fenntartható lakhatás, valamint a kiskereskedelmi és közszolgáltatások tekintetében;

33. emlékeztet arra, hogy a város és a vidék között jelentős digitális szakadék húzódik valamennyi uniós tagállamban, ami nagyrészt arra vezethető vissza, hogy a széles sávú szolgáltatók a gyéribben lakott területeken a digitális infrastruktúra kiépítésétől csekélyebb bevételt várhatnak. A távmunka és az IKT-alapú mobil munka közelmúltbeli térnyerése azonban a vidéki térségek jövőbeli fejlődésének egyik kulcsa lehet; hangsúlyozza ennek kapcsán, hogy az Európai Unióban mindenki számára – a vidéki és távoli területeken is – elérhető nagy sebességű internetkapcsolat előfeltétele annak, hogy a polgárok igénybe vehessék a digitális szolgáltatásokat;

34. azt ajánlja a tagállamoknak, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek, valamint az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) keretében az intelligensfalú-projektekbe befektetve valósítsanak meg olyan digitális megoldásokat, amelyek a kis méretű városi területeken optimalizálják az összeköttetéseket, a mindennapi életet és a szolgáltatásokat;

35. hangsúlyozza, hogy erősíteni kell a városi és vidéki területek közötti kapcsolatokat, amelyek szükségesek a városi területek összes típusának harmonikus fejlődéséhez, és katalizátorként szolgálhatnak a koherensebb területfejlesztéshez;

36. kéri, hogy vizsgálják meg a közszolgáltatások önkormányzati szintű összehangolásának lehetőségeit, támogassák az e-kormányzást a közigazgatási kapacitás mérséklése érdekében, és digitalizálják a szolgáltatásokat, hogy azok felhasználóbaráttá váljanak a polgárok számára;

A lakhatási kapacitás kiépítése

37. emlékeztet arra, hogy jelenleg jelentős egyenlőtlenségek vannak a megfelelő lakhatáshoz való hozzáférés és hozzáférhetőség tekintetében a városokban és a kis méretű városi területeken, különösen a fiatalok, a gyermekes családok (beleértve az egyedülálló szülőket), a migránsok és a fogyatékossgal élő személyek esetében;

38. kéri a tagállamokat, hogy mozdítsák elő az üres lakásokhoz kapcsolódó adóösztonzókat a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés támogatása, valamint annak érdekében, hogy a polgárok számára vonzóvá tegyék a kisebb, csökkenő lakosságú helyeken való tartós letelepedést;

Az új európai Bauhaus

39. elismeri az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy az új európai Bauhaus helyi kezdeményezéseire irányuló javaslatokra vonatkozó felhívás keretében különös hangsúlyt helyezzen a kis méretű városi területekre és a közepes méretű városokra; emlékeztet arra a javaslatra, hogy az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés keretében a jövőben közzéteendő pályázati felhívásokhoz kapcsolódóan jöjjön létre az új európai Bauhaus laborjait célzó utalványrendszer;

A vidéki térségekkel kapcsolatos hosszú távú elképzelés

40. emlékeztet arra, hogy az EU kiegyensúlyozottabb területi fejlődést érhet el a városi és vidéki területek közötti fokozott együttműködés támogatásával és megkönnyítésével, amely túlmutat azokon múltbeli különbségeken, amelyek megosztották a városi és vidéki területeket ahelyett, hogy összekapcsolták volna őket;

41. hangsúlyozza, hogy a vidékfejlesztési menetrendet az uniós városfejlesztési menetrend modelljét követve kell kidolgozni a „jobb finanszírozás, jobb szabályozás és jobb ismeretek” elvei alapján, és tematikus, többszintű és ágazatközi partnerségeken keresztül kell megvalósítani;

42. rámutat, hogy egyértelműen jobb koordinációra szükség van a vidéki, a városkörnyéki és a városi területekhez kapcsolódó szakpolitikai területek között; egy jobban összehangolt megközelítésnek aktívan kell keresnie a vidéki és a városi szereplők közötti együttműködésből és koordinációból származó „szinergiákat” és hozzáadott értéket, mivel ez kritikus tényező a helyi alapú innováció és kísérletezés sikeres támogatásában;

43. javasolja, hogy az Európai Bizottság építse be a kis méretű városi területek dimenzióját a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálataiba, és megismétli az RB e témában való együttműködésre vonatkozó ajánlatát. A területi és vidéki hatások alapos felmérésének a szakpolitikai döntéshozatal kötelező elemévé kell válnia;

44. ajánlja a meglévő uniós területi stratégiák – például a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend, az új Lipcsei Charta és az uniós városfejlesztési menetrenden belüli újgenerációs, a vidék- és városfejlesztési menetrendet középpontba állító partnerségek megvalósítása – keretében az együttműködés további lehetőségeinek vizsgálatát;

45. kéri a stratégiai jellegű vidék–város partnerségek előmozdítását; a kis méretű városi területek jobban előmozdíthatják a partnerségeket, és a hagyományos és innovatív ágazatokban közös célkitűzéseket érhetnek el, ha az erőforrások összevonása, a stratégiák kidolgozása és a megállapodások megkötése nagyvárosi léptékben történik;

Finanszírozás és helyreállítás

46. emlékeztet arra, hogy a helyi költségvetési autonómia és a pénzügyi kapacitások a hatékony állami beruházások biztosításának és a regionális fejlesztési politikák kialakításának kulcsfontosságú tényezői. Növelik annak lehetőségét, hogy a városi területek irányítsák saját fejlődésüket. A központilag előírt megszorítások azt kockáztatják, hogy az önálló helyi igazgatás értelmetlenné válik;

47. hangsúlyozza, hogy a településméret gyakran befolyásolja a finanszírozási képességet. A kisebb helyeken gyakori kockázat, hogy nem tudnak elegendő finanszírozást mozgósítani a vállalni kívánt feladatokhoz;

48. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politikát kulcsfontosságú, helyi szintű beruházási eszköznek kell tekinteni, amely előmozdítja az állami és magánforrások tőkeáttéti hatását;

49. kéri a tagállamokat, hogy a lakosságszámra vonatkozó további küszöbértékek mellőzésével biztosítsák, hogy a kisvárosi önkormányzatok is hozzáférhessenek a tagállami ERFA-források fenntartható és integrált városfejlesztési projektek finanszírozására fordítandó 8 %-ához;

50. támogatja az olyan integrált területi eszközök helyi közigazgatási egységek (LAU) szintjén történő alkalmazását, mint amilyeneket a kohéziós politikából és más uniós alapokból finanszíroznak a beruházások koncentrációja és a helyi körülményekhez való igazítása céljából;

51. hangsúlyozza amiatti csalódottságát, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásába nem vonták be a helyi és regionális szintű szereplőket, ami visszapattanó hatást vált ki a végrehajtási szakaszban; kiemeli ennek kapcsán, hogy nem ért egyet az Európai Bizottságnak azzal a javaslatával, hogy a REPowerEU finanszírozása érdekében csoportosítsanak át eszközöket az európai strukturális és beruházási alapokból a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközbe; ellenez minden arra irányuló kísérletet, hogy forrásokat vegyenek el a régióktól, és feltételek nélkül a nemzeti szint rendelkezésére bocsássák azokat, mivel ez ellentétes az EU elveivel és a megosztott irányításról szóló megállapodásokkal;

52. javasolja a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében olyan adatok gyűjtését, amelyek felhasználhatók a közpolitikák alacsonyabb szintű kormányzási szinten való végrehajtásában;

A területi kapacitás kiépítése

53. felhívja a tagállamokat, hogy a népességsökkenéssel és demográfiai változással küzdő területek új, az (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽⁵⁾ (ERFA-rendelet) foglalt fogalom meghatározását olyan horizontális közpolitikai kérdésként kezeljék, amely integrált és helyi alapú fellépéseket tesz szükségessé;

54. javasolja, hogy az Európai Bizottság mozdítsa elő az integrált területi beruházásokat és a közösségvezérelt helyi fejlesztéseket az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés keretében végzett, egyenrangú szereplők közötti tevékenységek révén, amelyek megfelelő eszközt jelentenek a kis és közepes méretű városok önkormányzatainak támogatásához abban, hogy szembe tudjanak nézni az olyan területi kihívásokkal, mint pl. az elnéptelenedés;

55. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy az EU-val szembeni elégedetlenség földrajzának ellensúlyozása érdekében indítson kommunikációs kampányt, amely tájékoztat arról, hogy az EU milyen hatást gyakorol a kis (városi és vidéki) helyeken élő emberek életére;

56. szorgalmazza, hogy a kis méretű városi területek számára tegyék minél egyszerűbbé a különböző európai alapok projektjeihez való hozzáférést és azok irányítását, és kéri, hogy mozdítsák elő a különböző uniós alapok összekapcsolására irányuló integrált megközelítést. E tekintetben a megosztott irányítású programokat ténylegesen decentralizálni kell, az irányító hatóságok szerepét pedig regionális szinten meg kell erősíteni annak biztosítása érdekében, hogy támogatni tudják a kisvárosok és vidéki térségek finanszírozásának alulról építkező megközelítését;

57. kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa a kis méretű városi területek közigazgatási szerveit abban, hogy betekintést nyerjenek a zöld és a digitális átállás vagy a demográfiai átmenet kihívásainak kezelésébe; ezenkívül meg kell erősíteni az Európai Bizottság által a meglévő, területeket átfogó struktúráknak (mint pl. départements, Landkreise, powiats, județe stb.) nyújtott közvetlen támogatást, hogy ezek fejleszteni tudják saját kapacitásaikat a kistelephelyeknek történő tanácsadásra, a szubszidiaritás elvével összhangban; minden helyi önkormányzatnak rendelkeznie kell uniós ügyekkel/finanszírozással foglalkozó tisztviselővel, akik támogatják ezt a munkát;

58. kéri, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok gondoskodjanak az önkormányzatoknak a projektek teljes életciklusa során nyújtandó technikai támogatásról;

59. kéri az Európai Bizottságot, hogy mérlegelje annak lehetőségét, hogy az új Európai Városfejlesztési Kezdeményezés keretében helyszíni coachingot biztosítson a kis méretű városi területek számára, és javasolja, hogy az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés keretében létrehozandó nemzeti kapcsolattartó pontok töltsenek be közvetítő szerepet a kis méretű városi területek támogatásában;

60. hangsúlyozza, hogy a kis méretű városi területek számára kihívást jelenthet a stratégiai döntéshozatalban való részvétel a korlátozott adminisztratív erőforrásaik miatt, valamint amiatt, hogy nehezen igazodnak el az olyan összetett, többszintű irányítási folyamatok terén, mint az uniós finanszírozás;

61. megjegyzi, hogy az együttműködés alapvető fontosságú a kis méretű városi területek számára. Ez magában foglalja az egymással összefüggő kérdések kezelésére irányuló együttműködést a szomszédos területekkel, vagy a „területi kritikus tömeget” megteremtő erőgyesítést;

62. hangsúlyozza, hogy az olyan jelentős társadalmi átalakulások esetében, mint a zöld és a digitális átállás, a kisebb városi térségek gyakran polgáraik és vállalkozásaik támogatására szorulnak, mivel nem rendelkeznek az ilyen társadalmi innovációs folyamatok működtetéséhez és finanszírozásához szükséges eszközökkel;

63. emlékeztet arra, hogy az elkötelezett helyi közösségek nemcsak erősítik a helyi identitást, a társadalmi innovációt és kohéziót, hanem gazdasági hanyatlás vagy átmenet idején is ösztönzik az együttműködést;

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (HL L 231., 2021.6.30., 60. o.).

Következtetések

64. arra a következtetésre jut, hogy szükség van a „kis méretű városi területek” egyértelmű, elfogadott és elismert fogalommeghatározására. E területek közigazgatási kapacitást igényelnek a többdimenziós átmenetük alakításához és hosszú távú perspektíváik fejlesztéséhez. Emellett ismeretekre, szakpolitikai koordinációra és felhatalmazásra is szükségük van az emberek, a források és az uniós finanszírozási programok mozgósításához.

Kelt Brüsszelben, 2022. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Új európai innovációs menetrend

(2023/C 79/09)

Előadó: Markku MARKKULA (FI/EPP), Helsink-i régió elnöke

Referenciaszöveg: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Új európai innovációs menetrend

COM(2022) 332 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

Miért elengedhetetlen? Az innovációs menetrend fontos szerepet játszhat az átalakulás felgyorsításában

1. üdvözlözi az új európai innovációs menetrendet, amely fellendíti az innovatív gondolkodást és ösztönzi az innovációval kapcsolatos fellépést azzal a céllal, hogy Európa vezető szerepet töltsön be a tudomány, az ipari bázis, az induló innovatív vállalkozások élénk ökoszisztémái, az innováció feltételei és a tehetségbázis terén. Az RB hangsúlyozza, hogy az EU ambiciózus innovációs politikai céljai a szétaprózódás elkerülésével és a hatások intézkedések megszervezésével érhetőek el az ipar, a tudományos élet, a társadalmi kezdeményezések, valamint a regionális és helyi önkormányzatok közötti, helyi, regionális és régióközi szintű hatékony együttműködés révén, amelynek keretében kezelni lehet többek között az éghajlatváltozás által kiváltott társadalmi kihívásokat, az egészségügyi veszélyekkel szembeni fokozott reziliencia szükségességét és a digitális transzformációt;
2. úgy véli azonban, hogy a közleménynek új területeket és részletesebb megközelítést kellett volna javasolnia az innovációhoz az európai politikákban. A számos kihívás (globalizáció, környezetvédelem, egészségügy, a népesség elöregedése, nagy kiterjedésű vidéki területek elnéptelenedése és a béke/háború alternatívája) összefüggésében az Európai Bizottságnak le kell vonnia a válságok tanulságait, nem a megszokott keretek között kell gondolkodnia, és többek között vitát kell indítania arról, hogy milyen típusú innovációra lenne szüksége egy reziliens európai társadalomnak. Különösen fontos, hogy nagyobb hangsúlyt fektessünk a társadalmi és szociális innovációra, mind az imént említettek kapcsán, mind pedig egyéb, olyan kihívásokkal összefüggésben, amelyen például a foglalkoztatás, különösen a fiatalok foglalkoztatása;
3. javasolja, hogy az Európai Bizottság haladéktalanul egészítse ki az új európai innovációs menetrendet társadalmi, szociális és energetikai kérdésekre összpontosító intézkedésekkel, és a fenntartható növekedés felé vezető társadalmi változások felgyorsítása érdekében integrálja ezeket az intézkedéseket;
4. rámutat arra, hogy a szakpolitikai intézkedéseknek egyértelmű célokat kell tartalmazniuk a két innovációs szakadék megszüntetésére: Európa az innovációs politika több területén is messze elmarad a globális vezetőktől – az Egyesült Államoktól és Ázsiától –, és az Unión belül számos régióban nem veszik eléggé figyelembe az innovativitás döntő jelentőségét, a legjobban teljesítő régiók akár kilencszer innovatívabbak, mint a legrosszabbul teljesítő régiók; Az RB emlékeztet arra, hogy innovációs eredményeik javításához nem minden régió rendelkezik azonos technikai, emberi és pénzügyi erőforrásokkal;
5. hangsúlyozza, hogy az új innovációs menetrend végrehajtásához radikálisabb intézkedésekre van szükség, mint amelyeket az EU az egész Európára kiterjedő szakpolitikai kezdeményezéseiben jellemzően elfogad, és fontosnak tartja, hogy az innovációs folyamatok szisztematikusabbak legyenek és több kockázatot vállaljanak. Kell, hogy legyen egyértelmű, reális, ambiciózus és mérhető cél: a hatás megkésztetése és a megvalósítási időszak felére csökkentése;
6. hangsúlyozza, hogy az innovációs menetrendnek egyértelműen jeleznie kell az EU egésze számára, hogy az innovációs szakadékok áthidalása és a helyi és regionális alapú innovációs ökoszisztémák előmozdítása érdekében most azonnal és hosszú távon is hatások, konkrét lépéseket kell tennünk;

7. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az innováció új hulláma – a mélytechnológiai (deep tech) innováció – az élvonalbeli tudományban, a csúcstechnológiában és a műszaki tudományokban gyökerezik, amelyek gyakran ötvözik a fizikai, biológiai és digitális szférában elért eredményeket, és képesek transzformatív megoldásokat kínálni a globális kihívásoknak való megfelelés érdekében. Az RB hangsúlyozza, hogy ennek az új hullámnak arra kell irányulnia, hogy felgyorsítsa a multidiszciplináris közös alkotási folyamatokat, amelyek az egyének és közösségek jólétének javítása érdekében fokozzák a társadalmi ⁽¹⁾ és szociális ⁽²⁾ innovációkat. Hangsúlyozza továbbá, hogy ezek a lépések határozottan figyelembe veszik az emberi szempontokat, hogy Európa jobban profitálhasson az egyetemes vállalkozói szellem fejlődéséből;

8. üdvözli a „Partnerségek a regionális innovációért” (PRI) elnevezésű kísérleti projekt elismerését, és konkrétan a PRI szerepének elismerését a régiókon átívelően összekapcsolt regionális mélytechnológiai innovációs völgyek és a régióközi innovációs beruházások előmozdításában;

9. sajnálja, hogy az Európai Bizottság elszalasztotta a lehetőséget arra, hogy rámutasson: az EKT-központokon keresztül szoros kapcsolatot kell kialakítani a helyi innovációs ökoszisztémák és az Európai Kutatási Térség között ⁽³⁾;

10. kéri az Európai Bizottságot és az uniós tagállamokat, hogy az EKT cselekvési terv részeként fokozzák az EKT-központok létrehozását annak biztosítása érdekében, hogy a K+F+I partnerségek és fellépések a helyi és regionális politikai vezetők napirendjén kiemelt területként szerepeljenek;

Miért fontosabbak most az EU innovációi és a mélytechnológia terén betöltött vezető szerepe, mint valaha?

11. kiemeli, hogy Európa képes arra, hogy globális vezető szerepet töltsön be az innováció terén az alábbi területeken: megújuló energiaforrások, alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén, akkumulátorok, digitális technológiák, drónok és mesterséges intelligencia (MI), nagy teljesítményű számítástechnika, félvezetőgyártás és -tervezés, ipari közjavak, egészségügy és élelmiszeripar, innovációs közbeszerzés, valamint az ipar és az egyetemek között az uniós programokon keresztül megvalósuló együttműködés. Az RB kiemeli továbbá, hogy az uniós vállalatok globális vezető szerepet töltenek be a nagy értékű zöld szabadalmak és az energiaigényes iparágakban érvényes zöld szabadalmak terén. Emellett a világ összes kiváló minőségű tudományos publikációjának egyötöde az EU-ban készül. Ahhoz azonban, hogy globális vezető szerepre tegyünk szert a vállalkozások és a K+F+I terén, számos ambiciózus szakpolitikai eszköz teljes körű végrehajtására van szükség;

12. hangsúlyozza, hogy a siker csak összekapcsolt helyi/regionális fellépéssel érhető el. Az RB hangsúlyozza, hogy Európa még mindig elmarad az USA és Kína mögött a teljes innovációs folyamat finanszírozása terén. A magánberuházások gyorsabban növekednek, mint máshol, de az európai kockázati tőke-befektetők az USA-hoz és Kínához képest még mindig viszonylag kockázatkerülőek, ami a jelentős beruházásokat illeti;

13. kéri, hogy vonják le a tanulságokat az elmúlt évtizedek tizenkét korábbi uniós innovációs menetrendjéből, amelyek nem változtatták meg kellőképpen az innováció rendszerét az alábbiak tekintetében:

- a célorientált kreativitás és innovációs kultúra felé történő elmozdulás,
- a viszonylag zárt klaszterektől a valódi nyitott innovációs ökoszisztémák felé való elmozdulás,
- a vállalkozó szellemű vezetői hozzáállás fejlesztése,
- egyedi iskolai programok előmozdítása, különös figyelmet fordítva a nőkre és lányokra,
- az induló vállalkozásokra való folyamatos összpontosítás a növekvő innovatív vállalkozások rovására,

⁽¹⁾ PRI Playbook – Szükséges társadalmi változások és a társadalmi innováció eszközként való alkalmazása.

⁽²⁾ A szociális innováció OECD általi meghatározása (<https://www.oecd.org/regional/leed/social-innovation.htm>).

⁽³⁾ Nem szabad megfeledkezni arról, hogy 2021 novemberében az Európai Tanács 20 kiemelt intézkedést dolgozott ki, amelyek közül az egyik („A regionális és nemzeti kutatási és innovációs ökoszisztémák kiépítése a regionális/nemzeti kiválóság és versenyképesség javítása érdekében”) kiemelte, hogy EKT-központokat kell meghatározni és kipróbálni annak érdekében, hogy Unió-szerte versenyképes kutatási és innovációs ökoszisztémák alakulhassanak ki, továbbá meg kell szüntetni a területi hiányosságokat, valamint biztosítani kell a tehetségek és a beruházások könnyebb áramlását.

- a tudásmenedzsment, a koordináció és a projektek közötti szinergiák fokozása,
- együttműködés a helyi/regionális innovációs, helyi alapú és tematikus ökoszisztémákkal,
- a jó gyakorlatoknak és a rendszerszintű átalakulás koncepcióinak összehasonlító értékelése és teljesítmény-összehasonlításon alapuló tanulása globális szinten,
- az uniós programok és más kezdeményezések közötti szinergiák és ismeretek megosztása az innovációs szakadék megszüntetése érdekében,
- európai partnerségek, többszintű kormányzás és rendszerszintű átalakulás megvalósítása;

14. a városok és régiók ösztönzése arra, hogy a súlyos társadalmi kihívásokhoz küldetésorientált megközelítést alkalmazzanak, és határozzák meg saját küldetéseiket, például a zöld megállapodás helyi szintű végrehajtására és a digitalizációra vonatkozó ütemterveket és cselekvési terveket. Ezeknek figyelembe kell venniük a regionális intelligens szakosodási stratégiákat, és uniós, nemzeti, regionális és helyi finanszírozási eszközöket kell alkalmazniuk, a köz- és magánfinanszírozási eszközöket is beleértve. Elengedhetetlen az ERFA, a Digitális Európa program és a Horizont program közötti szinergiák növelése, különösen a kkv-k, az egyetemek, a technológiai központok és a kutatási és innovációs szervezetek közötti együttműködés megerősítése érdekében. Az európai digitális innovációs központok hálózatának megerősítése segít a regionális innovációs ökoszisztémák irányításában, és európai folyosókat és hálózatokat hoz létre a globális vezető szerep érdekében;

15. utal a városok és régiók sikeres kezdeményezéseire és bevált gyakorlataira, többek között az RB-vel folytatott uniós kampányokra, például a civil párbeszédre, az innovációs táborokra, az európai vállalkozói régiókra és a Science Meets Regions („a tudomány és a régiók találkozása”) programra, amelyek megmutatták, hogy a helyi kontextusba való beágyazottság hogyan segíti elő a különböző szereplők helyi hálózataival folytatott, kihívásokra összpontosító párbeszéd kezdeményezését a társadalmi kihívások kezelése terén fennálló intézményi és szemléletbeli akadályok leküzdése érdekében;

16. emlékeztet arra, hogy a mélytechnológia a társadalmi fejlődést célozza, és figyelembe kell venni a társadalmi elfogadhatóság és hasznosság fogalmát. Ehhez növelni kell a köz- és magánberuházásokat a K+F+I területén – ami technológiasemlegességhez vezet –, és el kell kerülni bármely konkrét technológiai függőséget. Az RB hangsúlyozza, hogy a társadalmi innovációban szerepet kapnak a problémamegoldó képességek és a vállalkozói szempontok, hogy kezelni lehessen a zavarokat az értékteremtés érdekében, és el lehessen kerülni a visszalépéseket és a társadalomra háruló negatív költségeket. Ezért az innovációs menetrend végrehajtása során jobban oda kell figyelni a K+F+I valamennyi szereplőjére, többek között a polgárookra és tágabb értelemben a tudomány és a társadalom kapcsolatára, valamint a közös alkotás folyamatára;

17. rámutat arra, hogy a globális tudáshálózatok és az együttműködésen alapuló tanulás alapvető fontosságúak, és ezért a nemzetközi hálózatokban részt vevő helyi szereplők – például a globálisan összekapcsolt tudósok, vállalatok és nem kormányzati szervezetek – képesek és kötelesek a releváns ismereteket és a lehetséges megoldásokat átültetni a helyi kontextusba;

18. hangsúlyozza, hogy az intelligens szakosodási stratégiák központi szerepet játszanak a regionális innovációs ökoszisztémák megerősítésében a fenntartható gazdasági növekedés jobb ösztönzése és a társadalmi kihívások alulról felfelé építkező, együttműködésen alapuló és kontextusfüggő módon történő megoldása érdekében, a legjobban kutatott megoldásokkal. Az RB üdvözli az olyan törekvéseket – például az élkezdeményezés hálózatot –, amelyek célja, hogy az intelligens szakosodási stratégiák komplementaritásain alapuló európai ipari értékláncokat építsenek ki;

19. úgy véli, hogy az innováció irányításának ki kell használnia a vezetési és irányítási minták sokféleségét a viselkedési és vezetési gyakorlatok kialakítása céljából, hogy támogassa az átmenetet a vállalkozói gondolkodásmód és egy olyan – minden generáció számára és minden határon átnyúlóan működő – tanulásalapú társadalom felé, amely az együtt tervezés, az együttműködés, a tudásmegosztás és a tényeken alapuló döntéshozatal tekintetében egyaránt hatékony;

20. úgy véli, hogy amikor a társadalmi kihívásokra adott technológiai megoldások széles körben támogatottak és jól beváltak, mint például a zöld és digitális átállás esetében, az uniós szintnek alapvető szerepet kell játszania a bővítéshez, a megosztáshoz és a szabványosításhoz szükséges feltételek megteremtésében, a célra és a hatásra összpontosítva, elkerülve ugyanakkor a technológiai bezáródáshoz vezető szabályozást. Ez a támogatás a polgárok különféle kommunikációs eszközök révén történő szorosabb bevonásával növelhető;

21. ismételten hangsúlyozza, hogy egyre nagyobb az igény arra, hogy a régiókon és az ipari ágazatokon belül közösen hozzanak létre célzott innovációs politikákat – ez viszont gyorsabb előrelépést igényel a mélytechnológia, a zöld és digitális kettős átállás és a fenntartható fejlődési célok terén;

Az innováció jellege: helyi beágyazottságú, strukturális, transzformatív, és a hatásra összpontosít

22. megerősíti, hogy az európai innovációs politikának az európai kutatási politikával együtt biztosítania kell a magas színvonalú tudomány rendelkezésre állását az innováció fellendítése, valamint annak elősegítése érdekében, hogy a társadalom és a vállalkozások meg tudjanak birkózni azokkal a válságokkal és kihívásokkal, amelyekkel napjainkban valamennyi uniós város és régió szembesül. Az RB kiemeli, hogy az ERFA-n és az Igazságos Átmenet Alapon keresztül nyújtott európai regionális finanszírozás továbbra is fontos szerepet játszik. Az RB sürgeti a tagállami kormányokat és a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy vegyék figyelembe az Európai Bizottság nyilatkozatát⁽⁴⁾, amely szerint a megosztott irányítású kohéziós politikai alapokat és a közvetlen irányítású alapokat kezelő 2021–2027-es szabályozási keret lehetővé teszi az ERFA és a Horizont Európa közötti szinergiák megerősítését;

23. megjegyzi, hogy az Európai Bizottság és az RB közös, a kutatás, az innováció, az oktatás és a kapcsolódó szakpolitikák területére irányuló cselekvési terve, amelynek célja az egész Európára kiterjedő tudásáramlás és az együttműködésen alapuló tanulás fokozása a politikai döntéshozatalban, lehetőségeket kínál arra, hogy a kutatók, a vállalkozók és a civil társadalmi szervezetek képessé váljanak regionális kutatási és innovációs ökoszisztémáik megszilárdítására, és egy páneurópai kiválósági hálózat szerves részévé váljanak;

24. rámutat, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből (melynek célja elsősorban a Covid19 utáni helyreállítás és gazdasági megújulás) és az Igazságos Átmenet Alapból (melynek célja elsősorban a klímasemlegességre való átállás által leginkább érintett széntermelő régiók és egyéb területek támogatása) elérhető uniós finanszírozás még nem képes teljes mértékben kifejteni innovációösztönző hatását, főként mivel az alapok felhasználásával kapcsolatos folyamatok nagyon lassúak és az állami támogatásokra vonatkozó szigorú uniós szabályok hatálya alá tartoznak;

25. hangsúlyozza a helyi és regionális önkormányzatok és az RB szerepét abban, hogy lehetővé tegyék a polgárok és demokratikusan megválasztott képviselők számára, hogy befolyásolják az innováció irányát és célját, és hogy felhasználóvezérelt innovátorokként megoldásokat dolgozzanak ki. E tekintetben fontos, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat minden formában segítsük és támogassuk, és gondoskodjunk arról, hogy a helyi és regionális önkormányzatok megfelelően fel tudjanak készülni a helyi szintű innováció támogatására;

26. hangsúlyozza, hogy jobban össze kell kapcsolni az innovációs menetrendet és a minőségi jogalkotási programot az RB RegHub-hálózatának közbeszerzéssel kapcsolatos legújabb megállapításainak⁽⁵⁾ felhasználásával, a közberuházások előtt álló akadályok felszámolásával⁽⁶⁾, valamint a helyi és regionális fejlesztésnek az innovációt előmozdító innovatív szabályozási megoldások keresésébe való bevonásával. E tekintetben az „Industry and Societal Commons” megközelítés alapvető fontosságú a két menetrend integrálásához;

27. az uniós kutatási politikát, az EKT szakpolitikai menetrendjét és az EKT-fórumot illetően kéri, hogy a döntéshozatal legyen nyitottabb, és a polgárok mint aktív hozzászólók és szereplők teljes mértékben vegyék figyelembe az RB és a regionálisan összekapcsolt érdekelt felek hozzájárulását. Ez azt jelenti, hogy nagyobb figyelmet kell fordítani a tudomány és az innováció közösségi értékére az EU által kezelendő kihívások kiválasztásakor, egyúttal ki kell építeni a további fejlesztéshez és végrehajtáshoz szükséges állami támogatást;

Konkrét pontok az öt kiemelt területen

A mélytechnológia terén a növekvő innovatív vállalkozások finanszírozására irányuló kiemelt kezdeményezés

28. megjegyzi, hogy a legtöbb európai ország működő pénzügyi piaccal rendelkezik, amely a nemzeti kormányok által támogatott kockázati tőke- és magántőkepiacokon alapul, és hogy az Európai Innovációs Tanács (EIC) által javasolt, állami támogatásokat és türelmetőke-befektetéseket biztosító alapnak többletértéket kell nyújtania a piac számára, és el kell kerülnie annak megzavarását;

⁽⁴⁾ Brüsszel, 2022. 07. 05., C(2022) 4747 final – Annex to the Communication to the Commission approval of the content of a draft Commission Notice on the synergies between ERDF programmes and Horizon Europe.

⁽⁵⁾ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/report-consultation-01-public-procurement.pdf>

⁽⁶⁾ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>

29. hangsúlyozza, hogy finanszírozásra van szükség olyan kezdeményezések érdekében, amelyek kedvező feltételeket teremtenek ahhoz, hogy az új és innovatív technológiára épülő vállalatok ott verjenek gyökeret, ahol megkezdték működésüket, kihasználva a szinergiákat és további komplementaritásokat alakítva ki más helyi érdekelt felekkel, például kutatóintézetekkel és más vállalatokkal;

30. úgy véli, hogy a kutatás és az innováció közötti szilárdabb kapcsolatoknak magukban kell foglalniuk a Horizont kutatási program keretében végrehajtott projektek eredményeinek hatékony terjesztését, különös tekintettel a regionális innovációs ökoszisztémák és a tudásháromszög (kutatás, oktatás, innováció) javítására, valamint a városok, régiók és polgárok mindennapi életére, főként a foglalkoztatásra és a jólétre. Az RB hangsúlyozza, hogy a Horizont kutatási projektek eredményeit konkrétan közzé kell tenni a nyilvános hozzáférésű intézményi adatportálokon;

31. megerősíti, hogy az EIC és portfóliója Európa-szerte nem ismert az iparágak, az induló és növekvő innovatív vállalkozások és a kkv-k körében. A szolgáltatásaihoz való hozzáférésnek egyszerűbbnek és könnyebben használhatónak kell lennie;

32. szorgalmazza, hogy az EIC-alap egy katalizátor szerepét töltsse be, hosszú, de korlátozott időhorizonttal, és sürgeti, hogy a sikeres kilépéseket az első nyilvános tőzsdei bevezetések révén érjék el;

33. javasolja, hogy azokra az új vállalkozásokra és ökoszisztémákra összpontosítsanak, amelyek nagyon nagy, hosszú távú közberuházásokat igényelnek, mint például az elektromos autók akkumulátorai, a hidrogén és a félvezetők, amelyek általában nem vonzanak kellő időben közvetlen magánfinanszírozást. Az átalakító erejű beruházások „türelmes” közfinanszírozást igényelnek, szemben a magánfinanszírozással, amely főként a „piaci” innovációt ösztönzi;

34. kiemeli, hogy az „alkotó feszültség” és az „alkotó rombolás” hatékony eszközök arra, hogy figyelemre méltó újdonságok szülessenek – közös alkotással potenciális áttörést hozó kezdeményezések induljanak el. Ehhez részben uniós finanszírozásra van szükség a tehetségek és erőforrások megtartására, vonzására és átszervezésére olyan, magas színvonalú piacgazdasági kezdeményezésekből, amelyek hasonló kihívásokat kezeltek tapasztalt, hosszú távú vállalkozásorientált és/vagy köz-magán társulások segítségével;

35. emlékeztet arra, hogy Európának fel kell gyorsítania a kreatív ötletek szűrésén, a kísérletezésen, a tesztelésen, a prototípus-készítésen, a teljesítmény-összehasonlításon és a léptékváltáson alapuló teljes helyi innovációs folyamatot. Az Európai Bizottság tanúbizonyosságot tehetne innovativitásáról azáltal, hogy új finanszírozási formákat hoz létre a globális potenciállal rendelkező helyi tevékenységek kezdeti szakaszának támogatására. Ezek az uniós finanszírozási rendszerek ösztönöznék a nemzeti és regionális megvalósíthatóság finanszírozását, így többek között a kohéziós alapok aktív felhasználását;

36. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy vállaljon vezető szerepet és kezelje a részvénytőzsdék legjelentősebb strukturális problémáját azáltal, hogy lehetővé teszi a tőzsdén jegyzett társaságok számára, hogy új részvényeket bocsássanak ki, és azokat a terhet jelentő részvénykibocsátási folyamat mellőzésével értékesítsék a piacon;

37. hangsúlyozza, hogy bár minden innovációs menetrend sikere attól függ, hogy folyamatosan képes-e a régi termékeket és szolgáltatásokat új termékekkel és szolgáltatásokkal helyettesíteni, annak zavaró hatásait közös tervezéssel és közös építéssel kell kezelni a tartós elfogadás biztosítása érdekében, bevonva a helyi és regionális szereplőket is;

A mélytechnológiai innováció kísérleti tereken és közbeszerzésen keresztül történő lehetővé tételére irányuló kiemelt kezdeményezés

38. kiemeli a nyitott felfedezési folyamat (Open Discovery Process) fontosságát, és olyan kutatási bázisra és bevált módszerekre utal, amelyek a radikális rendszerszintű átalakulás során a többszintű együttműködési és kísérletezési folyamatok szervezését és irányítását szolgálják. Az RB elismeri, hogy javítani kell a szakmai képességeket és a munkahelyeket annak érdekében, hogy olyan tanulási környezetekké váljanak, amelyek megvalósítható ötleteket adnak, kedvező feltételeket teremtve a bizalomhoz és a kísérletezéshez az elfogadott jövőképpel, célokkal, stratégiákkal és cselekvési tervekkel rendelkező közös projektekben;

39. hangsúlyozza, hogy a többszintű együttműködésen alapuló megközelítés keretében a helyi problémák megoldását a legtöbb esetben a négyes spirál valamennyi szereplőjével együtt, egymással összekapcsolt módon, valós környezetben kell kidolgozni. Ez a fejlődés gyors tanuláshoz, valamint az innovációs pálya felfuttatásához és gyors korrekciójához vezet, míg

a koordináció és a nyomon követés bizonyos részei transzregionális hálózatok formájában valósulnak meg. A cél a lehetőségek felismerése és a lehetőségekhez fűződő elvárásoknak „a lehetetlen lehetővé tételére” való kiterjesztése, majd az alternatív gyakorlatok összehasonlítása, a sikeres és sikertelen kísérleti pályák értékelése és megismerése, valamint az innováció eredeti összefüggésén kívüli terjesztésének és elterjedésének ösztönzése;

40. ismételten hangsúlyozza, hogy az innováció megfelelő nyomon követése elengedhetetlen a szakpolitikák hatékony végrehajtásához. Az RB ismételten felhívja a figyelmet⁽⁷⁾ a regionális helyalapú politikák regionális innovációs eredménytáblájának használatára és továbbfejlesztésére. Az RB emlékeztet arra, hogy ez egy alapvető eszköz a regionális innovációs politikák teljesítményében bekövetkezett változások összehasonlításához és a régiók közötti teljesítmény-összehasonlításon alapuló tanulási folyamatok megszervezéséhez, így fejlesztve a regionális innovációs ökoszisztémákat és az intelligens szakosodást;

41. kiemeli, hogy a nagyszabású kísérletekhez szükség van a Horizont Európa keretében megvalósuló európai partnerségekre, az innovatív közbeszerzés alkalmazására és az Európai Innovációs Tanács (EIC) támogatására a teljes innovációs életciklus során, a kutatás korai szakaszától a koncepció igazolásáig, a technológiaátadásig, valamint a kísérletek, vállalatok és induló innovatív vállalkozások finanszírozásáig és bővítéséig, hogy az inspiráció forrásaként sikeresen megvalósuljanak a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek és a Hidrogénvölgyek;

Az európai innovációs ökoszisztémák innovációjának Unió-szerte történő felgyorsítására és megerősítésére, valamint az innovációs szakadékok kezelésére irányuló kiemelt kezdeményezés

42. javasolja, hogy a „regionális innovációs völgyek” a vezető felsőoktatási intézményekkel együtt váljanak a társadalmi és ipari változás alapvető katalizátoraivá, és tegyék lehetővé a hasonló szakosodási területekkel rendelkező régiók számára az együttműködést és a közös innovációs projektek megvalósítását. Ebben az összefüggésben átfogó, összehangolt és decentralizált programfelügyeleti és értékelési rendszerre lesz szükség;

43. megjegyzi, hogy a kitűzött célok eléréséhez a Horizont Európa (100 millió EUR) és az ERFA keretében megvalósuló régióközi innovációs beruházások (I3) (70 millió EUR) csak a kezdeti keret számára biztosítanak elegendő forrást, amelyet sokkal szélesebb körű erőfeszítésekkel és későbbi finanszírozással kell támogatni. Az RB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a regionális innovációs partnerségekhez és az európai digitális innovációs központok hálózatához hasonló kezdeményezésekre építve alakítson ki hatékony szinergiákat e finanszírozási források között;

44. üdvözli az uniós szakpolitikák regionális dimenziójának, valamint a regionális innovációs ökoszisztémáknak az előmozdítására irányuló hatékony európai bizottsági intézkedéseket, amelyeket kulcsfontosságúnak tart Európa versenyképességének megerősítéséhez és az EU stratégiai autonómiájának eléréséhez az intelligens és fenntartható növekedés szolgálatában. Az RB rámutat, hogy a vállalkozó szellemű regionális innovációs ökoszisztémák középpontjában a felsőoktatási intézmények állnak. Valamennyi felsőoktatási intézménynek, különösen az alkalmazott tudományokat oktató egyetemeknek és más hasonló, valós gyakorlati fejlesztésekkel foglalkozó felsőoktatási intézményeknek meg kell erősíteniük az innováció mozgatórugóiként betöltött szerepüket a régiókban, biztosítaniuk kell az olyannyira szükséges szakemberek képzését, új tehetségeket kell vonzaniuk a környező területekről, és lehetővé kell tenniük, hogy a fontos technológiai innovációk beépüljenek a helyi gazdaságba;

45. hangsúlyozza, hogy a szakképzés – a technikusok és más gyakorlati szakemberek képzésére összpontosítva – fontos szerepet játszik a szóban forgó innovációs menetrend végrehajtásában;

46. kiemeli az európai mélytechnológiai innovációs menetrend alapvető kihívását, amely nem rendelkezik megfelelő ösztönzőkkel, tapasztalatokkal és erőforrásokkal ahhoz, hogy bevonja az érdekelt feleket a rendszerszintű átállásba. Ösztönzőkre van szükségünk ahhoz is, hogy a legmagasabb szintű felsőoktatási intézményekben a publikációs nyomás („publish or perish”) helyett nagyobb hangsúlyt kapjon a sürgető jelentős társadalmi kihívások kezelése, valamint a mélytechnológiai innovációknak és a globális technológiaátadásnak az iparral együttműködésben történő támogatása;

47. javasolja, hogy a felsőoktatási intézmények a négyes spirál más szereplőivel közösen alakítsák ki a helyi ökoszisztémák szakmai szervezőinek szerepét és feladatköreit, ahol a kutatók, a hallgatók és a vállalatok együtt kísérleteznek új technológiákkal az új vállalkozói és innovációs kultúrában;

⁽⁷⁾ CoR-517-2020.

48. megismétli, mennyire fontos, hogy célzottan finanszírozzuk a két innovációs szakadék megszüntetésére irányuló kezdeményezéseket annak érdekében, hogy elősegítsük a globálisan kiválósági szintű, összehangolt, többszereplős partnerségeket, valamint az ezekhez való nyílt hozzáférést az alulteljesítő országokból és régiókból származó partnerek számára is. Ez kulcsfontosságú egy szilárdabb és összetartóbb uniós innovációs ökoszisztéma létrehozásához;

49. megismétli, hogy a döntéshozókat és a K+F+I szereplőket összekötő EKT-központok ideális eszközt jelentenek ahhoz, hogy teljes mértékben elismerjük a tudomány és az innováció helyi alapú megközelítésének előnyeit azoknak az új megoldásoknak a közös kidolgozása során, amelyek a jelenlegi válságokat hivatottak kezelni egy regionális, alulról felfelé építkező megközelítés keretében;

50. intézkedéseket ajánl az Enterprise Europe Network keretében mind a nemzetközi technológiátadás, mind a K+F+I terén folytatott nemzetközi technológiai együttműködés tekintetében;

A mélytechnológiai tehetségek támogatására, vonzására és megtartására irányuló kiemelt kezdeményezés

51. sürgeti egy ösztönzőket és megfelelő finanszírozást magában foglaló konkrét cselekvési terv kidolgozását, amely arra ösztönzi a felsőoktatási intézményeket, hogy aktív szerepet játszanak a jelentős társadalmi kihívások megoldásában, az európai mélytechnológiai innováció, az ipari együttműködés és az integráció előmozdításában, valamint az Európa számára szükséges tehetségek képzésében;

52. kiemeli, hogy a felsőoktatási intézmények és különösen a hallgatók a start-up és a tudományos szemlélet, valamint az egyetemek és az ipar közötti partnerségek katalizátoraként fontos szerepet töltenek be a mélytechnológiai innováció és a technológiatranszfer támogatásában; a felsőoktatási intézményeknek az európai tehetségek létrehozása, megtartása és fenntartása érdekében a mélytechnológiai innováció felgyorsításához szükséges strukturális változások mozgatórugóivá kell válniuk. E tekintetben a technológiai központok közvetítőként és segítőként fontos szerepet játszhatnak;

53. javasolja, hogy a legjobb felsőoktatási intézmények – az Egyesült Államokhoz hasonlóan – mutassanak példát mások számára a vállalkozói szellemet, az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokat, az egyetemek és az iparágak közötti együttműködést, a mélytechnológiát és a társadalmi kihívások kezelését értékelő társadalom irányába elmozduló szemléletváltásban;

54. leszögezi, hogy az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT), annak tudományos és innovációs társulásai (TIT-ek) és portfólióik még nem eléggé ismertek Európa-szerte a városok, a régiók, a diákok, a polgárok és a tudományos körök körében;

A szakpolitikai döntéshozatali eszközök javítására irányuló kiemelt kezdeményezés

55. ajánlja, hogy a „Partnerségek a regionális innovációért” (PRI) kezdeményezés, valamint a Közös Kutatóközpont, a Kutatási és Innovációs Főigazgatóság, a Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság, a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság és az RB közötti együttműködés révén mélyítsék el az innováció változó jellegének megértését a helyi és regionális politikai döntéshozatalban. Ezt az RB–JRC PRI kísérleti projektjében részt vevő területekkel együttműködésben és olyan tapasztalt, egész Európára kiterjedő, innovációorientált hálózatokkal kell megvalósítani, mint az EARTO, az ERRIN és az ENoLL;

56. megjegyzi, hogy ez a kiemelt kezdeményezés olyan cselekvési területeket tartalmaz, amelyek nagyon fontosak a régiók és a városok számára. Az RB egyetért az Európai Bizottság azon kijelentéseivel, hogy támogatja a régiókat a jobb innovációs politikák kidolgozásában és végrehajtásában, és javasolja egy olyan közös végrehajtási terv megtárgyalását, amely figyelembe veszi az innovációs menetrend és e vélemény különböző elemeit;

57. emlékeztet (minden régiót) arra, hogy az új innovációs menetrend rendkívül fontos és átfogó erőfeszítést jelent az európai együttműködést igénylő, égető társadalmi kihívások kezelését szolgáló új eszközök közös létrehozásához, és ajánlja, hogy az Európai Bizottság arra használja fel a PRI-t és más eszközöket, hogy támogassa a városokat és régiókat a regionális innovációs menetrendjeik kidolgozásában és abban, hogy a mindenkori érdekelt felekkel együtt felgyorsítsák az innovációs intézkedéseket;

58. egyetért azzal, hogy a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal támogatása érdekében meg kell határozni a kulcsfontosságú terminológiát, a mutatókat, az elismert adattaxonomiát és az összehasonlítható adatkészleteket, és ezeket alkalmazni kell, illetve az elérhetőségük, felhasználásuk és megtekintésük megkönnyítése érdekében közzé kell tenni a nyilvános hozzáférésű intézményi adatportálokon;

Következő lépések

59. javasolja, hogy a Közös Kutatóközpont (JRC) hozzon létre egy európai virtuális együttműködési környezetet olyan, a K+F+I politikákban és intézkedésekben alkalmazható módszerek, eszközök és gyakorlatok megosztására, kikísérletezésére és tesztelésére, amelyeket a tagállamok, a régiók és a települések felhasználhatnak innovációs politikáik kialakításához és végrehajtásához;
60. hangsúlyozza, hogy az innovációs menetrend folyamata megköveteli az előrehaladás és a kiigazítások rendszeres értékelését az érdekelt felekkel;
61. hangsúlyozza, hogy rendkívül fontos a főbb uniós kezdeményezések közötti szinergia és együttműködés fokozása, valamint annak bemutatása, hogy ez hogyan történik a valós gyakorlatban az új európai innovációs terv helyi és regionális szintű végrehajtása során. Ebben az EU-nak és a tagállamok kormányainak fokozniuk kell a különböző európai és nemzeti finanszírozási források szinergián alapuló felhasználását, különös tekintettel a városok és régiók innovációs bázisának megerősítésére;
62. hangsúlyozza, hogy az európai innovatív vállalkozásfejlesztés megsokszorozásához arra van szükség, hogy a politikai vezetők minden szinten az eddiginél jóval nagyobb mértékben elkötelezzék magukat a K+F+I finanszírozása mellett, és ennek segítségével Európa-szerte bővítsék az új növekedési platformokat és a befolyásos helyi alapú nyílt innovációs ökoszisztémákat. A kísérleti szakaszt a PRI kísérleti projektben részt vevő régiók és városok segítségével lehet megvalósítani;
63. javasolja, hogy mélyítsék el a rendszerszintű átalakulási folyamatok valamennyi kormányzati szinten történő végrehajtásához szükséges módszertani fejlesztéseket, amelyek mindenekelőtt a globális kihívások kezeléséhez nélkülözhetetlen, átalakító erejű innovációkra összpontosítanak. Az egyik cél az, hogy ezekben az átalakulási folyamatokban nagyobb mértékben használják fel a legjobb tudományosan megalapozott tudást. A másik cél az európai vezető szerep helyi szintű gyakorlatainak közös kialakítása a meglévő erősségek, például a zöld megállapodás, a kettős átállásra vonatkozó megközelítés és a stratégiai reziliencia megerősítése terén;
64. sürgeti, hogy nézzünk szembe a tehetségekért és a tudományos, technológiai, mérnöki, matematikai és innovációs kapacitásokért folytatott globális versennyel. Ennek kapcsán két amerikai kezdeményezésre hivatkozik: egyfelől a Nemzeti Tudományos Alapítvány (NSF) új finanszírozási kezdeményezése: az úgynevezett Regionális Innovációs Motorok programra, amely katalizálja és támogatja az innovációs ökoszisztémákat az Egyesült Államokban, másfelől az MIT Regionális Vállalkozásgyorsító Programjára (REAP), amely egy globális kezdeményezés, és segít a régióknak a gazdasági növekedés felgyorsításában és a társadalmi fejlődés előmozdításában az innovációvezérelt vállalkozások (IDE) révén;
65. hangsúlyozza, hogy az innovációs menetrend csak akkor lesz sikeres, ha elkerüljük a szétaprózódást, az intézkedéseket pedig hatékonyan végrehajtják. Európa globális vezetővé fog válni a tudomány, az ipari bázis, az induló innovatív vállalkozások élénk ökoszisztémái, az innovációt lehetővé tevő feltételek és a tehetségbázis terén, ami kedvező feltételeket teremt az európai zöld megállapodás és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai számára.

Kelt Brüsszelben, 2022. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

AZ RB 152. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2022.11.30.–2022.12.1.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – **Jogszerű migráció. A képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzása**

(2023/C 79/10)

Előadó:	Giuseppe VARACALLI (IT/Renew Europe), Gerace képviselő-testületének tagja
Referenciaszövegek:	COM(2022) 650 Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok jogállásáról COM(2022) 655 Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól COM(2022) 657 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzása

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok jogállásáról

COM(2022) 650

1. módosítás

(8) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás visszaélésszerű megszerzésével kapcsolatos kockázat megelőzése érdekében a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a harmadik országbeli állampolgárok valamennyi kategóriája esetében megfelelően figyelemmel kísérjék a jogszerű és folyamatos tartózkodásra vonatkozó követelményt. Ez a kockázat különösen releváns azok a harmadik országbeli állampolgárok esetében, akik olyan tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, amelyet az adott tagállamba irányuló bármilyen típusú befektetés alapján állítottak ki, mivel az ilyen tartózkodási engedélyek kiállítása nem függ a tagállamban való folyamatos fizikai jelenlét követelményétől, vagy a befektető csupán korlátozott ideig köteles a tagállamban tartózkodni. Az említett kockázat megelőzése érdekében a tagállamoknak meg kell erősíteniük a jogszerű és folyamatos tartózkodásra vonatkozó követelményre irányuló ellenőrzéseket, különös tekintettel a bármely típusú befektetés – például tőkeátszfer, ingatlanvásárlás vagy -bérlet, államkötvénybe való befektetés, gazdasági társaságokba való befektetés, a közjót szolgáló tevékenység javára történő adományozás vagy alapítvány, vagy az állami költségvetéshez való hozzájárulás – ellenében valamely tagállamban tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok által benyújtott, „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás iránti kérelmekre.</p>	<p>A „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás visszaélésszerű megszerzésével kapcsolatos kockázat megelőzése érdekében a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a harmadik országbeli állampolgárok valamennyi kategóriája esetében megfelelően figyelemmel kísérjék a jogszerű és folyamatos tartózkodásra vonatkozó követelményt. Ez a kockázat különösen releváns azok a harmadik országbeli állampolgárok esetében, akik olyan tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, amelyet az adott tagállamba irányuló bármilyen típusú befektetés alapján állítottak ki, mivel az ilyen tartózkodási engedélyek kiállítása nem függ a tagállamban való folyamatos fizikai jelenlét követelményétől, vagy a befektető csupán korlátozott ideig köteles a tagállamban tartózkodni. Az említett kockázat megelőzése érdekében a tagállamoknak – az illetékes helyi vagy regionális önkormányzatokkal szoros együttműködésben – meg kell erősíteniük a jogszerű és folyamatos tartózkodásra vonatkozó követelményre irányuló ellenőrzéseket, különös tekintettel a bármely típusú befektetés – például tőkeátszfer, ingatlanvásárlás vagy -bérlet, államkötvénybe való befektetés, gazdasági társaságokba való befektetés, a közjót szolgáló tevékenység javára történő adományozás vagy alapítvány, vagy az állami költségvetéshez való hozzájárulás – ellenében valamely tagállamban tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok által benyújtott, „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás iránti kérelmekre.</p>

Indokolás

Mivel a jogszerű és folyamatos tartózkodás követelménye olyan elem, amelyet a helyi és regionális önkormányzatoknak kell ellenőrizniük és felügyelniük (pl. a lakhely nyilvántartásba vételével), az eljárás bármilyen módosítását vagy az ellenőrzések „megerősítését” ezekkel az önkormányzatokkal együttműködve kell kidolgozni. Ezáltal elkerülhetőek az aránytalan adminisztratív terhek, és helyszíni tapasztalat szerezhető.

2. módosítás

(20) preambulumbekkezdés:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A harmadik országbeli állampolgárok által a valamely más tagállamban megszerzett szakmai képesítéseket az uniós polgárok képesítésével azonos módon kell elismerni. A harmadik országban megszerzett képesítéseket a 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (*) megfelelően kell figyelembe venni. Ez az irányelv nem érintheti a szabályozott szakmák gyakorlására vonatkozóan a nemzeti jogban meghatározott feltételeket.</p>	<p>A harmadik országbeli állampolgárok által a valamely más tagállamban megszerzett szakmai képesítéseket az uniós polgárok képesítésével azonos módon kell elismerni. A harmadik országban megszerzett képesítéseket a 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (*) megfelelően kell figyelembe venni, míg különleges rendelkezések lehetővé tehetik a rugalmas mérlegelést a menekültek esetében, akik esetleg nem tudnak megfelelő igazoló dokumentumot és képesítéseket alátámasztó dokumentumot bemutatni. Ez az irányelv nem érintheti a szabályozott szakmák gyakorlására vonatkozóan a nemzeti jogban meghatározott feltételeket. A tagállamok továbbra is kötelesek biztosítani a migránsok kiskorú gyermekei számára, hogy – jogállásuktól függetlenül – a tagállamok állampolgárai számára meghatározottakhoz hasonló feltételek mellett juthassanak be az oktatási rendszerbe, különös figyelmet fordítva a migráns leánygyermekre, akik nagyobb valószínűséggel maradnak le az oktatási rendszerben.</p>

Indokolás

A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (2013. június 26.) összhangban a tagállam a kérelmezők kiskorú gyermekeinek és a kiskorú kérelmezőknek a saját állampolgáraihoz hasonló feltételekkel biztosítja a részvételt az oktatási rendszerben (HL L 180., 2013.6.29., 96. o.). Ezért javasoljuk e bekezdés megtartását, mivel többször is hangsúlyozták azt az elképzelést, hogy a megfelelő integráció érdekében az első pontot azok a jogok alkotják, amelyeknek – amennyiben azokat a tagállamok állampolgárainak jogaival egyenértékűként akarjuk kezelni – sürgősszerűen magukban kell foglalniuk az oktatáshoz való jogot. Fontos emlékeztetni azokra az akadályokra, amelyekkel a lányok szembesülnek, különösen a traumatikus migrációs tapasztalatokból eredő bizonytalan és elszigetelt helyzetekben.

3. módosítás

(28) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésére vonatkozó feltételek harmonizálása erősíti a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat. Ez az irányelv azonban nem érintheti a tagállamok arra irányuló jogát, hogy a huzamos uniós tartózkodási engedélytől eltérő, az állandó vagy korlátlan érvényességű nemzeti tartózkodási engedélyeket állítsanak ki. Az ilyen nemzeti tartózkodási engedélyek nem jogosíthatnak fel más tagállamokban való letelepedésre.</p>	<p>A „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésére vonatkozó feltételek harmonizálása erősíti a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat. Ez az irányelv azonban nem érintheti a tagállamok arra irányuló jogát, hogy a huzamos uniós tartózkodási engedélytől eltérő, az állandó vagy korlátlan érvényességű nemzeti tartózkodási engedélyeket állítsanak ki. Az ilyen nemzeti tartózkodási engedélyek nem jogosíthatnak fel más tagállamokban való letelepedésre. Harmadik országbeli állampolgár rendelkezhet „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállással, nemzeti tartózkodási engedéllyel vagy egyéb állandó uniós tartózkodási engedéllyel.</p>

Indokolás

Egyértelművé kell tenni, hogy az a harmadik országbeli állampolgár, aki már rendelkezik „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” uniós jogállással, jogosult-e nemzeti letelepedési engedélyre, mivel ez további jogokat biztosít számára. Sem a jelenlegi, a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv (HL L 16., 2004.1.23., 4. o.), sem az átdolgozás nem írja elő, hogy az uniós jogállást kérelmezőnek le kell mondania nemzeti állandó tartózkodási engedélyéről. Ráadásul az uniós jog szerint a harmadik országbeli állampolgárok két különböző tartózkodási jogállással rendelkezhetnek.

4. módosítás

4. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A tagállamok megfelelő ellenőrzési mechanizmusokat alakítanak ki annak biztosítására, hogy megfelelően figyelemmel kísérjék a jogszerű és folyamatos tartózkodásra vonatkozó követelményt, különös tekintettel a bármilyen típusú befektetés alapján kiállított tartózkodási engedéllyel rendelkező és/vagy korábban azzal rendelkező harmadik országbeli állampolgárok által benyújtott kérelmekre.</p>	<p>A tagállamok – az illetékes helyi és regionális önkormányzatokkal szoros együttműködésben – megfelelő ellenőrzési mechanizmusokat alakítanak ki annak biztosítására, hogy megfelelően figyelemmel kísérjék a jogszerű és folyamatos tartózkodásra vonatkozó követelményt, különös tekintettel a bármilyen típusú befektetés alapján kiállított tartózkodási engedéllyel rendelkező és/vagy korábban azzal rendelkező harmadik országbeli állampolgárok által benyújtott kérelmekre.</p>

Indokolás

Mivel a jogszerű és folyamatos tartózkodás követelménye olyan elem, amelyet a helyi és regionális önkormányzatoknak kell ellenőrizniük és felügyelniük (pl. a lakhely nyilvántartásba vételével), az eljárás bármilyen módosítását vagy az ellenőrzések „megerősítését” ezekkel az önkormányzatokkal együttműködve kell kidolgozni. Ezáltal elkerülhetőek az aránytalan adminisztratív terhek, és helyszíni tapasztalat szerezhető.

5. módosítás

4. cikk (5) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az uniós vagy nemzeti jog alapján kiadott, hosszú távú tartózkodásra jogosító vízum vagy tartózkodási engedély birtokosaként eltöltött tartózkodási időt – beleértve a 3. cikk (2) bekezdésének a), b), c) és e) pontjában említett eseteket is – figyelembe kell venni az (1) bekezdésben említett időtartam kiszámításakor, amennyiben az érintett harmadik országbeli állampolgár olyan tartózkodási jogcímet szerzett meg, amely lehetővé teszi számára a „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzését.</p> <p>Azon személyek tekintetében, akik nemzetközi védelemben részesültek, a fennálló nemzetközi védelem alapjául szolgáló kérelem benyújtásának időpontja, és a 2011/95/EU irányelv 24. cikkében említett tartózkodási engedély megadásának időpontja közötti időtartam legalább felét, vagy ha ez az időtartam a 18 hónapot meghaladja, a teljes időtartamot figyelembe kell venni az (1) bekezdésben említett időtartam kiszámításához.</p>	<p>Az uniós vagy nemzeti jog alapján kiadott, hosszú távú tartózkodásra jogosító vízum vagy tartózkodási engedély birtokosaként eltöltött tartózkodási időt – beleértve a 3. cikk (2) bekezdésének a), b), c), d) és e) pontjában említett eseteket is – figyelembe kell venni az (1) bekezdésben említett időtartam kiszámításakor, amennyiben az érintett harmadik országbeli állampolgár olyan tartózkodási jogcímet szerzett meg, amely lehetővé teszi számára a „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzését.</p>

Indokolás

A 3. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerinti esetek kizárásával a javasolt rendelkezés jelenlegi formájában következetlen rendszert biztosít a menedékkérők számára. A menedékkérőkkel szembeni következetes bánásmód biztosítása érdekében a második bekezdést el kell hagyni.

6. módosítás

5. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A tagállamok megkövetelhetik a harmadik országbeli állampolgároktól, hogy a nemzeti jognak megfelelően feleljenek meg a társadalomba való beilleszkedésre vonatkozó követelményeknek.</p>	<p>A tagállamok megkövetelhetik a harmadik országbeli állampolgároktól, hogy a nemzeti jognak megfelelően feleljenek meg a társadalomba való beilleszkedésre vonatkozó követelményeknek. E célból erősíteni kell a migráció többszereplős irányítását. Az esetleges integrációs programokat szervező helyi és/vagy regionális önkormányzatoknak, helyi és regionális hálózatoknak, szakmai szövetségeknek és elismert magánszervezeteknek a kínált szolgáltatáshoz igazodó, megfelelő működési és pénzügyi támogatást kell kapniuk a tagállamtól. Ezeket az integrációs programokat általánosan érvényesíteni kell az oktatási, foglalkoztatási, egészségügyi, lakhatási és részvételi politikákban.</p>

Indokolás

Mivel gyakran a helyi és regionális önkormányzatok, helyi és regionális hálózatok, valamint a nonprofit egyesületek és a szakszervezetek is szerveznek nyelvtanfolyamokat, állampolgársági tanfolyamokat – az integrációs program részeként – és/vagy szakképzési tanfolyamokat, elengedhetetlen, hogy ehhez megfelelő támogatást kapjanak az államtól. Az integrációnak a vonatkozó szakpolitikákba való beépítése felgyorsítja az integrációs folyamatot, tiszteletben tartja az emberi jogok, a szolidaritás és az egyenlőség értékeit, valamint a migráció olyan átfogó megközelítését építi ki, amely kiaknázza a sokféleség előnyeit.

7. módosítás

7. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(1) A „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzéséhez az érintett harmadik országbeli állampolgár kérelmet nyújt be azon tagállam illetékes hatóságaihoz, amelyben tartózkodási hellyel rendelkezik. A kérelemhez csatolni kell a nemzeti jog által meghatározott okmányokat, amelyek bizonyítják, hogy az adott személy megfelel a 4. és 5. cikkben megállapított feltételeknek, valamint – szükség esetén – egy érvényes úti okmányt vagy annak hiteles másolatát.</p>	<p>(1) A „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzéséhez az érintett harmadik országbeli állampolgár kérelmet nyújt be azon tagállam illetékes hatóságaihoz, amelyben tartózkodási hellyel rendelkezik. A kérelemhez csatolni kell a nemzeti jog által meghatározott okmányokat, amelyek bizonyítják, hogy az adott személy megfelel a 4. és 5. cikkben megállapított feltételeknek, valamint – szükség esetén – egy érvényes úti okmányt vagy annak hiteles másolatát. Az illetékes nemzeti hatóságok a tagállam területén való jogszerű és folyamatos tartózkodás előírt időtartamának lejártát követő három hónapon belül tájékoztatják a harmadik országbeli állampolgárt a kérelmezési eljárásról.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(2) Az illetékes nemzeti hatóságok a lehető leghamarabb írásban értesítik a döntésről a kérelmezőt, de a hiánytalan kérelem benyújtásának dátumától számított hat hónapnál semmi esetre sem később. Az érintett harmadik országbeli állampolgárt e döntésről a vonatkozó nemzeti jogszabályok szerinti értesítési eljárásokkal összhangban tájékoztatni kell.</p>	<p>(2) Az illetékes nemzeti hatóságok a lehető leghamarabb írásban értesítik a döntésről a kérelmezőt, de a hiánytalan kérelem benyújtásának dátumától számított hat hónapnál semmi esetre sem később. Az érintett harmadik országbeli állampolgárt e döntésről a vonatkozó nemzeti jogszabályok szerinti értesítési eljárásokkal összhangban tájékoztatni kell.</p>
<p>Ha a kérelem alátámasztására bemutatott dokumentumok, illetve megadott információk nem megfelelőek, illetve hiányosak, az illetékes hatóságoknak tájékoztatniuk kell a kérelmezőt arról, hogy milyen további dokumentumokra, illetve információra van szükség, és észszerű határidőt kell megállapítaniuk azok bemutatására, illetve megadására. Az első albekezdésben említett határidőt fel kell függeszteni addig, amíg a hatóságok meg nem kapják a kért további dokumentumokat, illetve információt. Ha a kért további dokumentumokat, illetve információt nem nyújtják be az említett határidőn belül, a kérelem elutasítható.</p>	<p>Ha a kérelem alátámasztására bemutatott dokumentumok, illetve megadott információk nem megfelelőek, illetve hiányosak, az illetékes hatóságoknak tájékoztatniuk kell a kérelmezőt arról, hogy milyen további dokumentumokra, illetve információra van szükség, és észszerű határidőt kell megállapítaniuk azok bemutatására, illetve megadására. Az első albekezdésben említett határidőt fel kell függeszteni addig, amíg a hatóságok meg nem kapják a kért további dokumentumokat, illetve információt. Ha a kért további dokumentumokat, illetve információt nem nyújtják be az említett határidőn belül, a kérelem elutasítható.</p>
<p>Az érintett személyt tájékoztatni kell az ezen irányelv szerinti jogairól és kötelezettségeiről.</p>	<p>Az érintett személyt tájékoztatni kell az ezen irányelv szerinti jogairól és kötelezettségeiről.</p>
<p>Amennyiben nem születik döntés az e rendelkezésben előírt időszak végéig, úgy ennek esetleges következményeit az érintett tagállam nemzeti jogszabályai határozzák meg.</p>	<p>Amennyiben nem születik döntés az e rendelkezésben előírt időszak végéig, úgy ennek esetleges következményeit az érintett tagállam nemzeti jogszabályai határozzák meg.</p>
<p>(3) Amennyiben a 4. és 5. cikkben előírt feltételek teljesülnek, és a személy a 6. cikk értelmében nem jelent veszélyt, úgy az érintett tagállam megadja az érintett harmadik országbeli állampolgárnak a „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállást.</p>	<p>(3) Amennyiben a 4. és 5. cikkben előírt feltételek teljesülnek, és a személy a 6. cikk értelmében nem jelent veszélyt, úgy az érintett tagállam megadja az érintett harmadik országbeli állampolgárnak a „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállást.</p>
<p>(4) Amennyiben a huzamos uniós tartózkodási engedély iránti kérelem olyan harmadik országbeli állampolgárt érint, aki ugyanazon tagállam által az 14. cikk szerint kiállított nemzeti tartózkodási engedéllyel rendelkezik, az említett tagállam nem követeli meg a kérelmezőtől, hogy bizonyítsa az 5. cikk (1) és (2) bekezdésében előírt feltételek teljesülését, ha a nemzeti tartózkodási engedély iránti kérelemmel összefüggésben már ellenőrizték az említett feltételeknek való megfelelést.</p>	<p>(4) Amennyiben a huzamos uniós tartózkodási engedély iránti kérelem olyan harmadik országbeli állampolgárt érint, aki ugyanazon tagállam által az 14. cikk szerint kiállított nemzeti tartózkodási engedéllyel rendelkezik, az említett tagállam nem követeli meg a kérelmezőtől, hogy bizonyítsa az 5. cikk (1) és (2) bekezdésében előírt feltételek teljesülését, ha a nemzeti tartózkodási engedély iránti kérelemmel összefüggésben már ellenőrizték az említett feltételeknek való megfelelést.</p>
	<p>(5) A huzamos tartózkodási engedély iránti kérelem elutasításáról szóló határozat figyelembe veszi az eset egyedi körülményeit, és tiszteletben tartja az arányosság elvét.</p>

Indokolás

Fontos, hogy az illetékes hatóságok megfelelően tájékoztassák a huzamos tartózkodási engedély kérelmezésére jogosult személyeket erről a lehetőségről, mivel a tartózkodási engedélyt kérelmezők esetében súlyos információhiány áll fenn, ami nemcsak zavart és félreértést okoz, valamint hamis reményeket kelt a kérelmezőben, hanem túlterheli és késlelteti az adminisztratív folyamatot is. A javaslat szerint a 7. cikket – a kékkártya-irányelv átdolgozásának 7. cikke (3) bekezdésének mintájára – új, (5) bekezdéssel is ki kell egészíteni annak biztosítása érdekében, hogy a bevándorlási hatóságok arányosan és az eset egyedi körülményeit figyelembe véve járjanak el.

8. módosítás

9. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek többé nem jogosultak fenntartani a „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállást a következő esetekben:</p> <p>a) a „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás csalárd megszerzésének megállapítása;</p> <p>b) a 13. cikkben megállapított feltételek szerinti, jogszerű tartózkodást megszüntető határozat elfogadása;</p> <p>c) az Unió területétől 24 egymást követő hónapnyi időtartamon át tartó távollét esetén.</p>	<p>A huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek többé nem jogosultak fenntartani a „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállást a következő esetekben:</p> <p>a) a „huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás csalárd megszerzésének megállapítása;</p> <p>b) a 13. cikkben megállapított feltételek szerinti, jogszerű tartózkodást megszüntető határozat elfogadása;</p> <p>c) az Unió területétől 24 egymást követő hónapot meghaladó távollét esetén.</p>

Indokolás

Javasolt a „meghaladó” szó hozzáadása, hogy a szöveg összhangba kerüljön az irányelv későbbi részében foglaltakkal.

9. módosítás

14. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Állandó vagy korlátlan érvényességű nemzeti tartózkodási engedélyek</p> <p>Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon jogát, hogy az ezen irányelvnek megfelelően kibocsátott huzamos uniós tartózkodási engedélytől eltérő, állandó vagy korlátlan érvényességű tartózkodási engedélyt bocsássanak ki. E tartózkodási engedélyek nem jogosítanak fel a más tagállamban való tartózkodásra, az ezen irányelv III. fejezetében megállapítottak szerint.</p>	<p>Állandó vagy korlátlan érvényességű nemzeti tartózkodási engedélyek</p> <p>Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon jogát, hogy az ezen irányelvnek megfelelően kibocsátott huzamos uniós tartózkodási engedélytől eltérő, állandó vagy korlátlan érvényességű tartózkodási engedélyt bocsássanak ki. E tartózkodási engedélyek nem jogosítanak fel a más tagállamban való tartózkodásra, az ezen irányelv III. fejezetében megállapítottak szerint. A nemzeti állandó tartózkodási engedélyt kiállító tagállamok a harmadik országok azon állampolgárai számára, akiknek megadták az általuk biztosított „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” uniós jogállást, a nemzeti rendszerük szerinti jogokat és előnyöket biztosítják, amennyiben a nemzeti rendszerük szerinti jogok és előnyök kedvezőbbek.</p>

Indokolás

A huzamos uniós tartózkodási engedély és a nemzeti állandó tartózkodási engedélyek közötti egyenlő feltételek megteremtése érdekében a tagállamoknak a nemzeti jogálláshoz kapcsolódó jogokkal és előnyökkel megegyező jogokat és előnyöket kell biztosítaniuk az EU-ban huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok számára. A javasolt módosítás a harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való beutazásának és tartózkodásának feltételeiről és a 2009/50/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. október 20-i (EU) 2021/1883 európai parlamenti és tanácsi kékkártya-irányelv (HL L 382., 2021.10.28., 1. o.) 11. cikke (6) bekezdésének rendelkezését tükrözi.

10. módosítás

21. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A második tagállam a huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személy családtagjai részére kiállítja a megújítható tartózkodási engedélyeket, amelyek érvényességi időtartama megegyezik a huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személy számára kiállított engedélyével.</p>	<p>A második tagállam a huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személy családtagjai részére kiállítja a megújítható tartózkodási engedélyeket, amelyek érvényességi időtartama megegyezik a huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személy számára kiállított engedélyével. A tartózkodási engedély kiállítására az 1030/2002/EK rendeletben meghatározott szabályoknak és szabványos mintáknak megfelelően kerül sor. A „Megjegyzések” rovatban a tagállamok a következőket teszik hozzá: „a jogosultat ugyanazok a jogok illetik meg, mint a III. fejezet szerinti huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező polgárokat”.</p>

Indokolás

A tartózkodási engedélyen kifejezetten fel kell tüntetni, hogy azt egy második tagállamban huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy számára állították ki, különben a hatóságok, magánszervezetek és más személyek nem szereznek tudomást arról, hogy a harmadik országbeli állampolgárok jogosultak huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállásra, és élvezik az ahhoz kapcsolódó jogokat, például az egyenlő bánásmódot.

11. módosítás

24. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p style="text-align: center;">A második tagállamban biztosított elbánás</p> <p>(1) A 21. cikkben meghatározott tartózkodási engedélynek a második tagállamban történő kézhezvételét követően a huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek és családtagjaik az adott tagállamban egyenlő elbánásban részesülnek a 12. cikkben említett területeken és feltételek alapján.</p> <p>(2) A huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek és családtagjaik számára az (1) bekezdéssel összhangban biztosítani kell a munkaerőpiacra való belépést.</p> <p>A tagállamok előírhatják, hogy az alkalmazotti vagy önálló vállalkozói minőségben gazdasági tevékenységet folytató huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek és családtagjaik tájékoztassák az illetékes hatóságokat a munkáltató vagy a gazdasági tevékenység bármely változásáról. Ez a követelmény nem érinti az érintett személyek azon jogát, hogy új tevékenységet kezdjenek és végezzenek.</p> <p>A tagállamok a nemzeti joggal összhangban meghatározhatják azon feltételeket, amelyek szerint a 16. cikk (2) bekezdésének b) vagy c) pontjában említett személyek és családtagjaik alkalmazotti vagy önálló vállalkozói tevékenységet folytathatnak.</p>	<p style="text-align: center;">A második tagállamban biztosított elbánás</p> <p>(1) A 21. cikkben meghatározott tartózkodási engedélynek a második tagállamban történő kézhezvételét követően a huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek és családtagjaik az adott tagállamban egyenlő elbánásban részesülnek a 12. cikkben említett területeken és feltételek alapján.</p> <p>(2) A huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek és családtagjaik számára az (1) bekezdéssel összhangban biztosítani kell a munkaerőpiacra való belépést.</p> <p>A tagállamok előírhatják, hogy az alkalmazotti vagy önálló vállalkozói minőségben gazdasági tevékenységet folytató huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek és családtagjaik tájékoztassák az illetékes hatóságokat a munkáltató vagy a gazdasági tevékenység bármely változásáról. Ez a követelmény nem érinti az érintett személyek azon jogát, hogy új tevékenységet kezdjenek és végezzenek.</p> <p>A tagállamok a nemzeti joggal összhangban meghatározhatják azon feltételeket, amelyek szerint a 16. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett személyek és családtagjaik alkalmazotti vagy önálló vállalkozói tevékenységet folytathatnak.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>(3) A 16. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett személyek tanulmányi idejükön kívül és az érintett tagállamban a szóban forgó tevékenységre vonatkozó szabályok és feltételek szerint jogosultak munkavállalói tevékenységet folytatni, és engedélyt kaphatnak önálló gazdasági tevékenység folytatására. Minden tagállam meghatározza, hogy hetente legfeljebb hány óra, illetve évente legfeljebb hány nap vagy hónap engedélyezett ilyen tevékenység folytatására, és ez nem lehet kevesebb, mint heti 15 óra, illetve az éves szinten ennek megfelelő számú nap vagy hónap.</p>

Indokolás

A 24. cikk (2) bekezdése utolsó mondatának javasolt olvasata szerint a 16. cikk (2) bekezdésének b) pontja alapján hallgatóként egy másik tagállamba költöző, huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár munkavállalása teljes mértékben a vonatkozó nemzeti szabályoktól függene. A harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcseriprogramok vagy oktatási projektek, és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről szóló, 2016. május 11-i 2016/801/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 132., 2016.5.21., 21. o.) 24. cikke értelmében semmi sem indokolja, hogy egy olyan harmadik országbeli állampolgár, aki legalább öt éve jogszerűen tartózkodik az EU-ban, kevesebb munkavállalási lehetőséghez jusson, mint egy harmadik országbeli hallgató. Az új bekezdés az említett irányelv 24. cikkét tükrözi.

12. módosítás

27. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p style="text-align: center;">Az információhoz való hozzáférés</p> <p>(1) A tagállamok könnyen hozzáférhetővé teszik a huzamos uniós tartózkodási engedélyt kérelmezők számára,</p> <p>a) a kérelemhez szükséges bizonyító jellegű okmányokra;</p> <p>b) valamint a harmadik országbeli állampolgárokra és családtagjaikra alkalmazandó jogállásszerzési és tartózkodási feltételekre vonatkozó információkat, beleértve jogaikat és kötelezettségeiket, valamint az eljárási garanciákat is.</p> <p>(2) Amennyiben a tagállamok a 14. cikkel összhangban nemzeti tartózkodási engedélyeket állítanak ki, ugyanolyan hozzáférést biztosítanak a huzamos uniós tartózkodási engedélyre vonatkozó információkhoz, mint az ilyen nemzeti tartózkodási engedélyek esetében.</p>	<p style="text-align: center;">Az információhoz való hozzáférés</p> <p>(1) A tagállamok könnyen hozzáférhetővé teszik a huzamos uniós tartózkodási engedélyt kérelmezők számára,</p> <p>a) a kérelemhez szükséges bizonyító jellegű okmányokra;</p> <p>b) valamint a harmadik országbeli állampolgárokra és családtagjaikra alkalmazandó jogállásszerzési és tartózkodási feltételekre vonatkozó információkat, beleértve jogaikat és kötelezettségeiket, valamint az eljárási garanciákat is.</p> <p>(2) Amennyiben a tagállamok a 14. cikkel összhangban nemzeti tartózkodási engedélyeket állítanak ki, ugyanolyan hozzáférést biztosítanak a huzamos uniós tartózkodási engedélyre vonatkozó információkhoz, mint az ilyen nemzeti tartózkodási engedélyek esetében.</p> <p>(3) Ha egy harmadik ország állampolgára öt éven keresztül jogszerűen és folyamatosan tartózkodott valamely tagállam területén, az adott tagállam tájékoztatja a harmadik ország állampolgárát ezen időszak leteltéről és a 7. cikkben említett jogállás kérelmezésének lehetőségéről, amennyiben a 3., 4. és 5. cikkben vagy a 26. cikkben meghatározott feltételek teljesülnek.</p>

Indokolás

A huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek jogállását eddig nem használták ki kellőképpen, részben azért, mert nem ismertek a jogállással járó jogok és előnyök, és nincs azokról elegendő tájékoztatás. E célból ajánlott tájékoztatni a tagállamban jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat arról, hogy jogosultak lehetnek a jogállásra, és arról, hogy hogyan igényelhetik azt.

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól

COM(2022) 655

13. módosítás

(4) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Meg kell állapítani az összevont engedély iránti kérelem elbírálására irányadó eljárási szabályokat. Ezen eljárásnak – figyelemmel a tagállami közigazgatások szokásos munkamennyiségére – eredményesnek és működőképesnek, valamint az érintettek kellő jogbiztonsága érdekében átláthatónak és méltányosnak kell lennie.</p>	<p>Meg kell állapítani az összevont engedély iránti kérelem elbírálására irányadó eljárási szabályokat. Ezen eljárásnak eredményesnek és működőképesnek, valamint az érintettek kellő jogbiztonsága és a gyorsaság érdekében átláthatónak és méltányosnak kell lennie.</p>

Indokolás

Különös tekintettel arra a történelmi pillanatra, amikor a migráció egyre nagyobb jelentőséget kap, nem tekinthető helyénvalónak, hogy az összevont engedély iránti kérelmek elbírálására irányuló eljárás – amelyhez külön hivatalokra lenne szükség – más típusú gyakorlati munkákhoz képest háttérbe szoruljon.

14. módosítás

(5) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Ezen irányelv rendelkezései nem érinthetik a tagállamok azon hatáskörét, hogy a harmadik országbeli állampolgárok munkavállalási célból való tartózkodásának engedélyezését – az ilyen engedélyek számát is beleértve – szabályozzák.</p>	<p>Ezen irányelv rendelkezései nem érinthetik a tagállamok azon hatáskörét, hogy a harmadik országbeli állampolgárok munkavállalási célból való tartózkodásának engedélyezését – az ilyen engedélyek számát is beleértve – szabályozzák. A tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy a beutazási és tartózkodási engedélyek számának meghatározásakor egyeztessenek a helyi és regionális önkormányzatokkal és az illetékes helyi szervezetekkel.</p>

Indokolás

Bár a beutazási és tartózkodási kvóták meghatározása nemzeti hatáskörbe tartozik, az egyes tagállamok munkaerőpiaci helyzete régióként jelentősen eltérhet, és a nemzeti átlagadatok nem feltétlenül adnak pontos képet a munkaerőigényről. Ezért lehetőséget kell biztosítani a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy igényeiket figyelembe vegyék a beutazási és tartózkodási engedélyek számának nemzeti szintű megállapításakor. A helyi érdekelt felek, például a helyi és regionális szövetségek, a migránsok beilleszkedésével és a menekültek fogadásával foglalkozó nem kormányzati szervezetek, a menekülttanácsok stb. szintén pontos becslést adhatnak a harmadik országbeli állampolgárok befogadásának nagyságrendjéről.

15. módosítás

(15) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az ezen irányelv szerinti illetékes hatóság kijelölése nem érintheti más hatóságoknak és – adott esetben – a szociális partnereknek a kérelem elbírálásával és az arról szóló döntés meghozatalával kapcsolatos szerepét és feladatait.	Az ezen irányelv szerinti illetékes hatóság kijelölése nem érintheti más hatóságoknak – beleértve a helyi és regionális önkormányzatokat – és – adott esetben – a szociális partnereknek a kérelem elbírálásával és az arról szóló döntés meghozatalával kapcsolatos szerepét és feladatait.

Indokolás

A módosítás célja annak biztosítása, hogy a helyi és regionális önkormányzatok megőrizzék saját szerepüket és felelősségi körüket.

16. módosítás

(16) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A kérelemről hozott döntés meghozatalára vonatkozó határidő azonban nem foglalhatja magában a szakmai képesítések elismeréséhez szükséges időt. Ez az irányelv nem érinti az oklevelek elismerésére vonatkozó nemzeti eljárásokat.	A kérelemről hozott döntés meghozatalára vonatkozó határidő azonban nem foglalhatja magában a szakmai képesítések és címek elismeréséhez szükséges időt, és nem érintheti az oklevelek elismerésére vonatkozó nemzeti vagy regionális eljárásokat.

Indokolás

A képesítések elismerését különböző hatóságok végzik, ami lassíthatja az összevont engedély iránti kérelem feldolgozását. Egyes tagállamokban számos foglalkozást regionális szinten szabályoznak. E képesítések elismerése érdekében a régióknak jogszabályokat kell végrehajtaniuk.

17. módosítás

(32) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Ezen irányelv megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy megfelelő mechanizmusokat vezessenek be a munkáltatók nyomon követésére, valamint hogy hatékony és megfelelő ellenőrzéseket hajtsanak végre saját területükön. A munkáltatókat elsődlegesen a tagállamok illetékes hatóságai által elvégzendő kockázatelemzés alapján kell kiválasztani ellenőrzésre, olyan tényezők figyelembevételével, mint az ágazat, amelyben a vállalat a tevékenységét végzi, valamint a nyilvántartott korábbi jogsértések.	Ezen irányelv megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében a tagállamoknak – a helyi önkormányzatokkal és a régiókkal együttműködve – biztosítaniuk kell, hogy megfelelő mechanizmusokat vezessenek be a munkáltatók nyomon követésére, valamint hogy hatékony és megfelelő ellenőrzéseket hajtsanak végre saját területükön. A munkáltatókat elsődlegesen a tagállamok illetékes hatóságai által elvégzendő kockázatelemzés alapján kell kiválasztani ellenőrzésre, olyan tényezők figyelembevételével, mint az ágazat, amelyben a vállalat a tevékenységét végzi, valamint a nyilvántartott korábbi jogsértések.

Indokolás

Az ellenőrzések helyi önkormányzatokra és régiókra való kiterjesztésének lehetősége azt jelenti, hogy a területi rendőri erők is aktívan részt vehetnek a munkavállalók védelmében és így a munkahelyi ellenőrzésekben.

18. módosítás

5. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p style="text-align: center;">Illetékes hatóság</p> <p>(1) A tagállamok kijelölik a kérelem fogadására és az összevont engedély kiállítására illetékes hatóságot.</p> <p>(2) Az illetékes hatóság a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérelem benyújtásától számított négy hónapon belül döntést hoz a kérelem egészéről.</p> <p>Az első albekezdésben említett határidő kiterjed a munkaerőpiaci helyzet ellenőrzésére, és a 4. cikk (3) bekezdésében említett szükséges vízumok kiadására. A határidő kivételes esetben, a kérelem elbírálásának bonyolultságára tekintettel, meghosszabbítható.</p> <p>Ha nem születik döntés az e bekezdésben előírt határidőn belül, annak jogkövetkezményeit a nemzeti jog határozza meg.</p> <p>(3) Az illetékes hatóság a vonatkozó nemzeti jogszabályokban meghatározott értesítési eljárásokkal összhangban írásban értesíti a kérelmezőt a döntésről.</p> <p>(4) Amennyiben a kérelmet alátámasztó információk vagy dokumentumok a nemzeti jogban rögzített követelményekhez képest hiányosak, az illetékes hatóság írásban értesíti a kérelmezőt arról, hogy milyen kiegészítő információkra vagy dokumentumokra van szükség, és észszerű határidőt állapít meg ezek benyújtására. A (2) bekezdésben említett határidőt fel kell függeszteni addig, amíg az illetékes hatóság vagy más érintett hatóságok meg nem kapják a kért kiegészítő információkat. Amennyiben a kiegészítő információkat vagy dokumentumokat nem nyújtják be a megállapított határidőn belül, az illetékes hatóság elutasítja a kérelmet.</p>	<p style="text-align: center;">Illetékes hatóság</p> <p>(1) A tagállamok kijelölik a kérelem fogadására és az összevont engedély kiállítására illetékes hatóságot.</p> <p>(2) Az illetékes hatóság a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérelem benyújtásától számított négy hónapon belül döntést hoz a kérelem egészéről.</p> <p>Az első albekezdésben említett határidő kiterjed a munkaerőpiaci helyzet ellenőrzésére, és a 4. cikk (3) bekezdésében említett szükséges vízumok kiadására. A határidő kivételes esetben, a kérelem elbírálásának bonyolultságára tekintettel, vagy előre láthatóan súlyos politikai/társadalmi helyzetek vagy természeti katasztrófák esetén, a követelmények utólagos ellenőrzésétől függően meghosszabbítható.</p> <p>Ha nem születik döntés az e bekezdésben előírt határidőn belül, annak jogkövetkezményeit a nemzeti jog határozza meg.</p> <p>(3) Az illetékes hatóság a vonatkozó nemzeti jogszabályokban meghatározott értesítési eljárásokkal összhangban írásban értesíti a kérelmezőt a döntésről.</p> <p>(4) Amennyiben a kérelmet alátámasztó információk vagy dokumentumok a nemzeti jogban rögzített követelményekhez képest hiányosak, az illetékes hatóság írásban értesíti a kérelmezőt arról, hogy milyen kiegészítő információkra vagy dokumentumokra van szükség, és észszerű határidőt állapít meg ezek benyújtására. A (2) bekezdésben említett határidőt fel kell függeszteni addig, amíg az illetékes hatóság vagy más érintett hatóságok meg nem kapják a kért kiegészítő információkat. Amennyiben a kiegészítő információkat vagy dokumentumokat nem nyújtják be a megállapított határidőn belül, az illetékes hatóság elutasítja a kérelmet.</p> <p>(5) A munkaerőpiaci helyzet ellenőrzése elhagyható vagy felgyorsítható, ha a munkáltató olyan régióban vagy városban található, amely a tagállam illetékes hatósága számára olyan munkaerőhiányt jelzett, amelyet a nemzeti munkaerő nem tud fedezni.</p>

Indokolás

A javasolt módosítás lehetővé tenné a kérelmek gyorsabb feldolgozását az olyan régiókba érkező munkavállalók esetében, amelyek aktívan igyekeznek külföldi munkavállalókkal kezelni a munkaerőhiányt.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

1. üdvözli a legális migráció stratégiai megközelítését;
2. elismeri, hogy a legális migránsok döntő szerepet játszanak az európai gazdaságban és társadalmakban, és megfelelő politikák bevezetésével a fejlődés motorjaivá is válhatnak; hangsúlyozza, hogy a jogszerű migráció a városok növekedésének egyik fő hajtóereje, és hozzájárul a városok sokszínűbbé tételéhez és gazdasági fellendüléséhez; kiemeli továbbá a kulcsfontosságú migráns munkavállalók magas közreműködési arányát a Covid19-világjárvány idején; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a harmadik országbeli állampolgárságú munkavállalókkal szembeni egyenlő bánásmódot, különösen a munkakörülmények, az egyesülési és társulási szabadság, valamint a társadalombiztosítási ellátások tekintetében, és elengedhetetlennek tartja egyfelől a nők jogainak és a nemek közötti egyenlőség szempontjainak jobb védelmét, különösen azokban az ágazatokban, ahol a migráns nők felülreprezentáltak, másfelől a fogyatékkal élők védelmét, garantálva számukra a jogvédelmet és az ellátáshoz való hozzáférést;
3. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy koherens képet adjanak a helyi munkaerőpiac pillanatnyi és strukturális betöltetlen helyeiről és lehetőségeiről, ezért be kell őket vonni a nemzetközi tehetségek vonzásának és megtartásának többszintű irányításába a helyi munkaerőpiac igényeinek való megfelelés érdekében. E célból bővíteni kell a többszintű párbeszéd számára biztosított teret a helyi, nemzeti és uniós szintű kormányzási struktúrában;
4. hangsúlyozza, hogy a migráns munkavállalók foglalkoztatását holisztikus módon kell kezelni, a migrációs folyamat valamennyi aspektusára kiterjedően: a munkaerő-felvételtől a tényleges integrációig és végül az uniós munkaerőpiacon való szabad mozgásig. Hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a legális gazdasági migráció szintjét össze kell hangolni a tagállamok munkaerőpiaci szükségleteivel; ebbe a folyamatba a magánszektorbeli partnereket és munkáltatókat is be kell vonni, és minden képzettségű szintű migráns munkavállalót figyelembe kell venni;
5. elismeri, hogy az EU zöld és digitális gazdaságra való átállása különleges készségeket igényel, valamint a gazdaságok és a munkaerőpiacok szerkezetátalakítását, ehhez viszont további munkaerőre és új készségekre van szükség műszaki és szakoktatás és -képzés révén; kéri a regionális és helyi önkormányzatok bevonását ebbe a folyamatba, mivel ezek ismerik a legjobban a helyi és regionális munkaerőpiacok igényeit;
6. hangsúlyozza, hogy az önkormányzati és regionális szintű intézmények alapvető szerepet játszanak az összes harmadik országbeli állampolgár befogadásának elősegítésében, függetlenül azok jogállásától. Gyakran olyan progresszív politikák révén mozdítják elő a sokszínűséget és a társadalmi kohéziót, amelyek erősítik a helyi közigazgatásba vetett bizalmat, a megosztott szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférést és a társadalmi-gazdasági befogadást. Központi szerepet töltenek be a menekültek fogadásában és támogatásában, és kulcsszereppel bírnak a munkaerőpiac igényeinek azonosításában, valamint a védintézkedési eljárások megvalósítását szükségessé tevő feltételek meghatározásában (munkaerőpiaci vizsgálat), a munkaerőpiac sokszínűségének elismerésében és tiszteletben tartásában, valamint az esélyegyenlőség biztosításában mindenki számára;
7. átfogó uniós szintű adatgyűjtési módszert szorgalmaz arra vonatkozóan, hogy a különböző szakmákban és munkaerőpiacokon milyen kereslet adódik a magasan képzett munkavállalók iránt; ez szükségessé tenné az olyan kezdeményezések továbbfejlesztését, mint az EURES portál, az EuroPass, valamint az új készségfejlesztési program keretében jelenleg előirányzott intézkedések. Egyszerűsített részletszabályok kidolgozása révén olyan együttműködő csoportokat lehetne létrehozni, amelyek a gyakran a nemzeti szociális partnerek által is kifejezett tényleges piaci igényeken alapulnak;
8. üdvözli, hogy az Európai Munkaügyi Hatóság biztosítja a munkavállalói mobilitásra és a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó uniós szabályok tisztességes, egyszerű és hatékony végrehajtását, többek között információs szolgáltatás, összehangolt és közös ellenőrzések, megerősített igazgatási együttműködés, valamint a munkaerő mobilitásának előmozdítása révén, különösen az EURES által;
9. úgy véli, hogy a két irányelv átdolgozása összhangban van a szubszidiaritás és az arányosság elvével;
10. üdvözli a „Képzett és tehetséges munkavállalók” csomagban felvázolt további intézkedéseket, beleértve egy olyan uniós kísérleti tehetségkutató projekt létrehozását, amely kifejezetten az Ukrajna elleni oroszországi invázió elől menekülő embereket és a javasolt uniós tehetségbázist célozza meg;

11. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság bejelentette, hogy kiterjeszti az uniós tehetségbázist az EU-ban és a nem uniós országokban tartózkodó menekültekre, és így megnyitja az utat a munkavállalói mobilitás fenntarthatóbb és inkluzívabb megközelítése és a harmadik országok számára kidolgozott megoldások felé; emlékeztet arra, hogy ezen eszközök kidolgozása során többet kell tenni olyan méltányos munkaerő-migrációs rendszerek kidolgozása érdekében, amelyek minden munkavállaló számára tisztességes munkát biztosítanak, és amelyek állampolgárságuktól és tartózkodási helyüktől függetlenül, egyenlő feltételek mellett és a szükséges védelmi biztosítékokkal hozzáférhetőek a menekültek számára is. A meglévő jogi és igazgatási keretek továbbra is túl összetettek, és általában akadályozzák az egyensúly elérését. A túlzottan bürokratikus eljárások hatással lehetnek a menekültek munkaerőpiacra való belépésére, és ezáltal idővel egyre inkább valószínűbb, hogy be nem jelentett munkavégzéshez kell folyamodniuk, és visszaéléseknek és kizsákmányolásnak lesznek kitéve;

12. hangsúlyozza, hogy a jövőben a mobilitási projektek és a tehetséggondozó partnerségek megvalósításába be kell vonni: a helyi önkormányzatokat és a regionális önkormányzatokat, amelyek feladata a jövőbeli projektek kialakításában való részvétel; a diaszpórákat, amelyek feladata a migránsok igényeinek meghatározása és a projektek kialakításában való részvétel a származási országokban; valamint a szakmai és munkaadói szövetségeket, amelyek feladata a munkaerőpiaci igények összegyűjtése nemzeti és helyi szinten, továbbá a hatékony beavatkozások kialakításában való részvétel;

13. hangsúlyozza, hogy figyelembe kell venni a különböző érdekelt felek (migránsok, diaszpórák, helyi és regionális önkormányzatok, munkaadók és szakmai szövetségek) igényeit annak érdekében, hogy a jövőbeli projektek hatékonysága és fenntarthatósága a legális migráció hosszú távú kezelésének eszközeként biztosítható legyen; ezért kéri, hogy hozzanak létre egy munkacsoportot az Európai Bizottság, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, a Régiók Európai Bizottsága és az Európai Parlament között, melynek tevékenysége a migránsok befogadásának terén kulcsszerepet játszó érdekeltelkekkel korábban folytatott konzultációkon és párbeszédiken alapuljon; ezzel párhuzamosan szinergiák kialakítását kéri az Európai Bizottság által tervezett uniós munkaerő-migrációs platformmal, és emlékeztet arra, hogy a jövőbeli projektekben figyelembe kell venni a menekültek sérülékeny helyzetét, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsunk számukra a munkaerőpiaci lehetőségekhez, valamint hogy a szükséges jogi biztosítékok rendelkezésre álljanak;

14. támogatja egy uniós munkavállalási és utazási program létrehozását a harmadik országbeli fiatalok számára, amint azt az Európai Bizottság „A képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzása” című közleményében előirányozta; támogatja továbbá a DiscoverEU program kiterjesztését az Erasmus+-hoz társult harmadik országokon túlra, és hasonló megközelítést szorgalmaz az Európai Szolidaritási Testület tekintetében, hogy a jelenleg tervezettnél több harmadik országot vonjanak be a programba, és ezáltal a migrációhoz kapcsolódó kihívásokkal és lehetőségekkel az egész migrációs ciklus során foglalkozzanak;

15. úgy véli, hogy a COM(2022) 657, amelynek fő célja és központi eleme a képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzása, nincs megfelelően figyelembe véve a COM(2022) 650 és 655 számú, irányelvre irányuló javaslatokban, noha úgy tűnik, hogy fontos ösztönző a migrációs jelenség elemzésével kapcsolatos paradigmaváltáshoz;

16. rámutat arra, hogy az uniós munkaerőpiachoz hozzájáruló harmadik országbeli állampolgárok körében vannak olyan konkrét csoportok, amelyekre a jogszabályoknak figyelmet kell fordítaniuk, mivel azok egyre fontosabbak az európai munkaerőpiacok alapvető ágazataiban, például az egészségügyi és gondozási ágazat megerősítését célzó kezdeményezések – mint például az európai gyermekgarancia vagy az időskorúakról szóló zöld könyv – keretében, és kéri a harmadik országbeli állampolgárok célzottabb támogatását huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállásuk, EU-n belüli mobilitásuk és integrációjuk megkönnyítése érdekében, különös tekintettel a nemzetközi védelemben részesülő személyekre, akik a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyekről szóló javasolt irányelv értelmében ugyanazon szabályok hatálya alá tartoznának, mint az ezen irányelv hatálya alá tartozó bármely más harmadik országbeli állampolgár, ami nem veszi figyelembe a menekültek különleges helyzetét és kiszolgáltatottságukat;

17. rámutat arra, hogy a munkavállalói mobilitás olyan kiegészítő legális lehetőség lehet, amelyen keresztül a menekültek anélkül érhetnek el Európába vagy más célállomásokra, hogy szabálytalan útvonalakhoz kellene folyamodniuk, hiszen így biztonságos út nyílhat számukra készségeik és potenciáljuk kihasználásához azokban a régiókban, amelyek konkrét szakemberhiányt kívánnak kezelni; javasolja, hogy a nem uniós országokban tartózkodó menekülteket tekintsék a szakképzett munkavállalók további kategóriájának, míg a munkaerő-migráción alapuló további legális lehetőségek biztosítása segíthetne az európai menekültügyi rendszerekre nehezedő nyomás csökkentésében;

18. figyelmeztet arra, hogy bár az irreguláris migráció az EU-ba irányuló teljes migrációnak csak kis hányadát teszi ki, még mindig jelentős nyomást gyakorol az EU külső határain található régiókra és városokra; ezért felszólít az uniós tagállamok közötti tehermegosztás elvének megfelelő végrehajtására és az irreguláris migráció kezelésére is, többek között a menedékkérőket és a gazdasági migránsokat veszélyes utazásaik során kizsákmányoló emberkereskedők elleni küzdelem révén;

19. emlékeztet arra, hogy bizonyos kiválósági szakmák esetében (egészségügyi, mérnöki szakmák stb.) a belépést a bürokrácia egyszerűsítésével kell megkönnyíteni, míg a nem tudományos, hanem műszaki képzettséget igénylő ágazatokban – gondoljunk csak a mezőgazdaságra, az építőiparra, a közlekedésre, a gépészetre stb. – nem elegendő a piaci kínálat és a munkahelyi kereslet összehangolására törekedni, hanem más típusú együttműködést is elő kell irányozni, egyrészt a piaci kínálat és a kereslet összehangolását, másrészt a szociális partnerekkel és az érintett képzési központokkal való szorosabb együttműködést, melybe az önkormányzatokat és a régiókat is be kell vonni;

20. kéri továbbá a tagállamokat, hogy a képzett és tehetséges munkavállalók vonzása érdekében fontolják meg a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállás megszerzésének megkönnyítését a magasabb képzettséggel és a magas képzettséget igénylő munkahellyel rendelkező legális migránsok, valamint olyan, közepes képzettségű harmadik országbeli állampolgárok meghatározott kategóriái számára – természetesen a prioritási sorrend megállapítása mellett –, akik a munkaerőhiánnyal küzdő ágazatokban, például az IT és az egészségügy területén, enyhíthetik a hiányt. Ezért össze kellene állítani a munkahelyhiány jellemezte munkakörök listáját, ugyanakkor a szakképzett munkavállalókat mentesíteni kellene a munkaerőpiaci tesztelés alól;

21. javasolja egy helyi (regionális vagy nagyvárosi) készségelismerési rendszer aktiválását annak érdekében, hogy felgyorsítsák a jelenlegi nemzeti jogszabályok által garantált jogállással rendelkező harmadik országbeli állampolgárok társadalmi-gazdasági befogadásának folyamatát, függetlenül attól, hogy most érkeznek vagy már lakóhellyel rendelkeznek-e az adott országban. Ez a készségelismerési rendszer nem helyettesítené a nemzeti rendszereket, hanem kiegészítené azokat, biztosítva ezzel a regionális vagy nagyvárosi munkaerőpiacba való gyorsabb integrációt;

22. rámutat arra, hogy az Ukrajnából érkező, magasan képzett menekültek közelmúltbeli beáramlása rávilágít arra, hogy fel kell gyorsítani a készségek elismerésének folyamatát valamennyi harmadik országbeli állampolgár esetében, amint azt az európai kékkártyáról szóló új irányelv már szabályozza. A migráns munkavállalók belépését és a velük való bánásmódot szabályozó uniós politika elengedhetetlen a munkaerő-kínálat és -kereslet közötti megfelelő egyensúly biztosításához, amely jelenleg különösen kiegyensúlyozatlan, elsősorban egyes szociális szempontból fontos funkciók, például az ápolási-gondozási ágazathoz és az egészségügyi ágazathoz kapcsolódó funkciók tekintetében;

23. rámutat arra, hogy figyelembe kell venni azokat, akik a művészetek terén tehetségesek, és ezért nem tartoznak a keresett szakmai körbe, de képesek gazdagítani a fogadó állam kultúráját, hiszen olyan kulturális cseréket teremthetnek, amelyek Európa történelme során büszkeségre adtak okot;

24. javasolja olyan hosszú távú politikák végrehajtását, amelyek túlmutatnak a biztonságvezérelt intézkedéseken, előmozdítva a befogadás javítását, ugyanakkor kezelve a migráció kiváltó okait is;

25. felszólít a vállalkozói szellem előmozdítására az EU-ba irányuló migráció lehetőségeinek vállalkozások és induló innovatív vállalkozások létrehozása céljából történő bővítésével, valamint a harmadik országbeli állampolgárok vállalkozásalapításához szükséges engedélyek megkönnyítésével; rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak lehetőségük van iránymutatás nyújtására és az újonnan érkezők helyi vállalkozásokkal való összekapcsolására, valamint arra, hogy az ilyen kezdeményezéseket folyamatos uniós finanszírozással kell támogatni;

26. rámutat arra, hogy az interkulturális tudatosság növelése és a közös összetartozás érzésének kialakítása révén elő kell mozdítani a tolerancia kultúráját;

27. javasolja a migráció többszereplős irányításának megerősítését, a regionális hatóságok és a civil társadalom közötti szorosabb együttműködés támogatását a migráció, a sokszínűség és a befogadás kezelése terén, a migrációval kapcsolatos párbeszéd és együttműködés fokozását, valamint egy valóban átfogó megközelítés kialakítását a migráció valamennyi dimenziójának kezelése érdekében, az emberi jogok teljes körű tiszteletben tartása mellett.

Kelt Brüsszelben, 2022. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A földrajzi árujelzők rendszerének reformja

(2023/C 79/11)

Előadó:	Karine GLOANEC MAURIN (FR/PES) Couëtron-au-Perche új település alpolgármestere
Referenciaszöveg:	Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a borokra, a szeszes italokra és a mezőgazdasági termékekre vonatkozó európai uniós földrajzi árujelzőkről és a mezőgazdasági termékek minőségrendszereiről, az 1308/2013/EU, az (EU) 2017/1001 és az (EU) 2019/787 rendelet módosításáról, valamint az 1151/2012/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről COM(2022) 134 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a borokra, a szeszes italokra és a mezőgazdasági termékekre vonatkozó európai uniós földrajzi árujelzőkről és a mezőgazdasági termékek minőségrendszereiről, az 1308/2013/EU, az (EU) 2017/1001 és az (EU) 2019/787 rendelet módosításáról, valamint az 1151/2012/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

COM(2022) 134 final

1. módosítás

Új preambulumbekzdés a (3) preambulumbekzdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<i>A „Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára – Az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé” című, 2021. június 30-i közleményében az Európai Bizottság a virágzó vidéki területeket támogató kiemelt kezdeményezések közé sorolta a földrajzi árujelzőket, mivel hozzájárulnak a vidéki területek gazdasági diverzifikációjához.</i>

Indokolás

Számos pozitív externáliájuknak köszönhetően a földrajzi árujelzők hozzájárulnak a fenntartható vidéki növekedéshez.

2. módosítás

Új preambulumbekzdés a (3) preambulumbekzdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<i>A közös agrárpolitika (KAP) reformja keretében az uniós földrajzi árujelzők uniós rendszerébe az (EU) 2021/2117 rendelettel bevezetett változások.</i>

Indokolás

Biztosítani kell az összhangot a legújabb KAP keretében a KPSZ-rendelettel és a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 343., 2012.12.14., 1. o.) elért előrelépésekkel.

3. módosítás

Új preambulumbekzdés a (11) preambulumbekzdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p><i>Az EU minőségpolitikája a közjavak előállításához kapcsolódó közpolitika, és a fenntartható élelmiszerrendszerre való átálláshoz való hozzájárulását ebből a szempontból kell értékelni, holisztikus és többdimenziós megközelítéssel, amely magában foglalja a környezeti, gazdasági és társadalmi-kulturális fenntarthatóságot. A földrajzi árujelzők olyan eszközök, amelyek a termékleírásokba beépített mechanizmusoknak köszönhetően képesek hozzájárulni a fenntartható vidékfejlesztéshez, a vidéki gazdaság diverzifikációjához, a foglalkoztatás és a kkv-k védelméhez, az elnéptelenedés megelőzéséhez, a kulturális és társadalmi-gazdasági sokszínűség megőrzéséhez, a vidéki táj védelméhez, a természeti erőforrások fenntartható kezeléséhez és gyarapításához, a biológiai sokféleség megőrzéséhez, az állatjóléthez, az élelmiszerbiztonsághoz és a nyomon követhetőséghez.</i></p>

Indokolás

Fontos elismerni, hogy a földrajzi árujelzők hozzájárulnak a környezeti, gazdasági és társadalmi-kulturális fenntarthatósághoz, mivel elválaszthatatlanul kapcsolódnak a területhez.

4. módosítás

(12) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(12) A fenntartható élelmiszerrendszerre történő átálláshoz való hozzájárulás, valamint a fenntartható, környezet- és éghajlatbarát, az állatjólétet biztosító, erőforrás-hatékony, társadalmilag és etikailag felelős termelési módszerek iránti társadalmi igények kielégítése érdekében a földrajzi árujelzővel ellátott termékek termelőit arra kell ösztönözni, hogy a kötelező előírásoknál szigorúbb és a bevált gyakorlatokon túlmutató fenntarthatósági normákat alkalmazzanak. Ilyen egyedi követelményeket a termékleírásban lehetne meghatározni.</p>	<p>(12) A fenntartható élelmiszerrendszerre történő átálláshoz való hozzájárulás, valamint a fenntartható, környezet- és éghajlatbarát, az állatjólétet biztosító, erőforrás-hatékony, társadalmilag és etikailag felelős termelési módszerek iránti társadalmi igények kielégítése érdekében a földrajzi árujelzővel ellátott termékek termelőit arra kell ösztönözni, hogy olyan fenntarthatósági kötelezettségvállalásokról állapodjanak meg, amelyek hozzájárulnak a környezeti, gazdasági és társadalmi-kulturális fenntarthatósági célkitűzések eléréséhez. Ilyen egyedi kötelezettségvállalásokat a termékleírásban lehetne meghatározni.</p>

Indokolás

A „fenntarthatósági normáknak” nincs olyan meghatározása, amelyhez igazodni lehetne. Ezért fontos, hogy ugyanazt a terminológiát használjuk, mint a 12. cikkben, amelyben fenntarthatósági kötelezettségvállalások szerepelnek.

5. módosítás

Új preambulumbekendés a (12) preambulumbekendés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>A „fenntarthatósági kötelezettségvállalások” olyan kötelezettségvállalások, amelyek a következő környezetvédelmi, gazdasági vagy társadalmi-kulturális célkitűzések közül egy vagy több megvalósításához járulnak hozzá:</p> <p>(1) Környezetvédelmi célkitűzések, többek között a következők:</p> <ul style="list-style-type: none"> — az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás, beleértve az energiahatékonyságot és a vízfogyasztás csökkentését, — a földterületek, tájak és természeti erőforrások megőrzése és fenntartható használata, — a biokulturális sokféleség megőrzése és a ritka vetőmagok, a helyi fajták és a növényfajták megőrzése, — az állatok egészségének és jólétének kezelése és felértékelése, — a körforgásos gazdaságra való átállás; <p>(2) Gazdasági célkitűzések, többek között a következők:</p> <ul style="list-style-type: none"> — a földrajzi árujelzővel ellátott termékek termelői elfogadható jövedelmének és ellenálló képességének biztosítása, — a földrajzi árujelzővel ellátott termékek gazdasági értékének és a hozzáadott érték újraelosztásának javítása, — hozzájárulás a vidéki gazdaság diverzifikációjához, — a vidéki szerkezet és a helyi fejlődés megőrzése, beleértve a mezőgazdasági foglalkoztatást is; <p>(3) Társadalmi-kulturális célkitűzések, többek között a következők:</p> <ul style="list-style-type: none"> — földrajzi árujelzővel ellátott termékeket előállító fiatal és új termelők bevonása és támogatása, valamint a know-how és a kultúra generációk közötti átadásának elősegítése, — hozzájárulás a vidéki identitás, valamint a kulturális és gasztronómiai örökség fejlesztéséhez, — a minőségrendszerrel, az élelmiszerbiztonsággal, valamint a kiegyensúlyozott és változatos étrenddel kapcsolatos témakörökről szóló oktatás előmozdítása, — a termelők közötti koordináció javítása hatékonyabb irányítási eszközök segítségével.

Indokolás

A (12) preambulumbekzdés után fontos lenne bevezetni a fenntarthatósági kötelezettségvállalások meghatározását, és felhívni a figyelmet arra, hogy annak három pillére van: gazdasági, társadalmi és környezeti.

6. módosítás

Új preambulumbekzdés a (12) preambulumbekzdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p><i>A helyi és regionális élelmiszer-termelési rendszerek fenntarthatóbbá tétele, valamint a változatos és kiegyensúlyozott fenntartható étrendhez való hozzájárulás érdekében a földrajzi árujelzőket fel kell venni a fenntartható élelmiszer-közbeszerzések kötelező minimumkövetelményei közé.</i></p>

Indokolás

A Régiók Európai Bizottsága egyik tanulmányában⁽¹⁾ megfogalmazott ajánlásnak megfelelően ösztönözni kell a fenntartható élelmiszerek, köztük az OEM és OFJ termékek beépítését.

7. módosítás

(39) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(39) A földrajzi árujelzők bejegyzésére, módosítására és törlésére vonatkozó eljárásokat, beleértve a vizsgálatot és a felszólalási eljárást, a leghatékonyabb módon kell végrehajtani. Ez az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) által a kérelmek vizsgálatához nyújtott segítség igénybevételével érhető el. Bár szóba került az EUIPO-hoz történő részleges kiszervezés, a közös agrárpolitikával való szoros kapcsolat, valamint a bor, a szeszes italok és a mezőgazdasági termékek sajátosságainak megfelelő értékeléséhez szükséges szakértelem miatt továbbra is a Bizottság lenne felelős a bejegyzésért, a módosításért és a törlésért.</p>	<p>(39) A földrajzi árujelzők bejegyzésére, módosítására és törlésére vonatkozó eljárásokat, beleértve a vizsgálatot és a felszólalási eljárást, a leghatékonyabb módon kell végrehajtani. Ez az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) által a kérelmek vizsgálatához nyújtott segítség igénybevételével érhető el a szellemi tulajdon-jogi vonatkozásokkal kapcsolatos hatásköréhez kapcsolódóan. Az EUIPO közreműködése nem vezethet az eljárások túlterheléséhez vagy azok időtartamának meghosszabbításához. Bár szóba került az EUIPO-hoz történő részleges kiszervezés, a közös agrárpolitikával való szoros kapcsolat, valamint a bor, a szeszes italok és a mezőgazdasági termékek sajátosságainak megfelelő értékeléséhez szükséges szakértelem miatt továbbra is a Bizottság lenne felelős a bejegyzésért, a módosításért és a törlésért.</p>

⁽¹⁾ Régiók Európai Bizottsága, Soldi, R. „Sustainable public procurement of food” (2018), <https://data.europa.eu/doi/10.2863/1187>

Indokolás

A földrajzi árujelzők nem csupán szellemi tulajdon-jogok. A vidékfejlesztési politikával való szoros kapcsolatuk miatt a földrajzi árujelzőket nem szabad védjegyként kezelni. Ezért a javasolt rendeletnek egyértelművé kell tennie, hogy az EUIPO technikai segítségnyújtása csak hatáskörébe tartozó szempontok, azaz a szellemi tulajdon vizsgálatára vonatkozik.

8. módosítás

Új preambulumbekzdés a (39) preambulumbekzdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<i>Az EUIPO azzal járul hozzá a földrajzi árujelzők uniós rendszerének működéséhez, hogy a szellemi tulajdonnal kapcsolatos szakértelmét a földrajzi árujelzők oltalmával kapcsolatos feladatok ellátása során, többek között az interneten is felajánlja.</i>

Indokolás

Az EUIPO szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos technikai szakértelme és erőforrásai felbecsülhetetlen segítséget jelenthetnének a földrajzi árujelzők oltalmának megerősítéséhez. Az EUIPO ezáltal a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos szakértelemmel egészíthetné ki a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság mezőgazdasággal és vidékfejlesztéssel kapcsolatos kompetenciáit.

9. módosítás

Új preambulumbekzdés a (39) preambulumbekzdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<i>Az uniós szintű módosítások és a standard módosítások közötti megosztásnak köszönhetően a termékleírások módosítására vonatkozó egyértelmű határidők és gyorsabb eljárások hozzá fognak járulni a rendszer hatékonyságának javításához.</i>

Indokolás

A termékleírások módosítására vonatkozó eljárások 2021 decemberében elfogadott egyszerűsítése hozzájárul az adminisztratív terhek csökkentéséhez. Ez azért fontos, mert a termékleírás módosítása nagyban befolyásolja azt, hogy elfogadják-e a termelési folyamatok kiigazításait.

10. módosítás

(56) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(56) E rendelet bizonyos nem alapvető rendelkezéseinek kiegészítése vagy módosítása érdekében a Bizottságnak felhatalmazást kell kapnia arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el fenntarthatósági normák meghatározásáról és a már meglévő fenntarthatósági normák elismerési kritériumainak meghatározásáról, valamint az alábbiakról: a kísérő dokumentációra vonatkozó követelmények pontosítása vagy a dokumentációban további információk feltüntetése; az EUIPO megbízása a felsőszólalás vizsgálatával és a felszólalási eljárással, a nyilvántartás működtetésével, a termékleírás standard módosításainak közzétételével, a törlési eljárás keretében folytatott konzultációval, a kérelmezőket a földrajzi árujelzőjük doménnevként való elérhetőségéről tájékoztató rendszer létrehozásával és irányításával, a nemzetközi tárgyalások vagy nemzetközi megállapodások alapján oltalomra javasolt, a Liszszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló genfi szövege szerinti földrajzi árujelzőktől eltérő harmadik országbeli földrajzi árujelzők vizsgálatával kapcsolatos feladatokkal; az EUIPO-nak a rábízott feladatok végrehajtása során nyújtott teljesítménye nyomon követésére vonatkozó megfelelő kritériumok megállapítása; a földrajzi árujelzők feldolgozott termékek összetevőinek azonosítására szolgáló használatára vonatkozó további szabályok megállapítása; kifejezések köznevi státuszának meghatározására vonatkozó további szabályok megállapítása; az eredetmegjelölések esetében a takarmány származásával kapcsolatos korlátozások és eltérések meghatározása; az élő állatok levágásával vagy a nyersanyagok származásával kapcsolatos korlátozások és eltérések meghatározása; a növény- vagy állatfajta-megnevezések használati feltételeinek meghatározására vonatkozó szabályok megállapítása; olyan szabályok megállapítása, amelyek korlátozzák a földrajzi árujelzők és a hagyományos különleges termékek termékleírásába belefoglalható információk körét; a hagyományos különleges termékként való bejegyzésre való jogosultságra vonatkozó kritériumok további részleteinek meghatározása; további szabályok megállapítása a terméktanúsító szervek tekintetében alkalmazandó megfelelő tanúsítási és akkreditációs eljárások biztosítására; a hagyományos különleges termékek oltalmára vonatkozó további részletszabályok megállapítása; a hagyományos különleges termékekre vonatkozóan kiegészítő szabályok megállapítása az elnevezések köznevesült státuszának, a</p>	<p>(56) E rendelet bizonyos nem alapvető rendelkezéseinek kiegészítése vagy módosítása érdekében a Bizottságnak felhatalmazást kell kapnia arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el az alábbiakról: a kísérő dokumentációra vonatkozó követelmények pontosítása vagy a dokumentációban további információk feltüntetése; az EUIPO megbízása a nyilvántartás működtetésével, a termékleírás standard módosításainak közzétételével, a kérelmezőket a földrajzi árujelzőjük doménnevként való elérhetőségéről tájékoztató rendszer létrehozásával és irányításával, a nemzetközi tárgyalások vagy nemzetközi megállapodások alapján oltalomra javasolt, a Liszszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló genfi szövege szerinti földrajzi árujelzőktől eltérő harmadik országbeli földrajzi árujelzők vizsgálatával kapcsolatos feladatokkal; az EUIPO-nak a rábízott feladatok végrehajtása során nyújtott teljesítménye nyomon követésére vonatkozó megfelelő kritériumok megállapítása; az eredetmegjelölések esetében a takarmány származásával kapcsolatos korlátozások és eltérések meghatározása; az élő állatok levágásával vagy a nyersanyagok származásával kapcsolatos korlátozások és eltérések meghatározása; a növény- vagy állatfajta-megnevezések használati feltételeinek meghatározására vonatkozó szabályok megállapítása; olyan szabályok megállapítása, amelyek korlátozzák a földrajzi árujelzők és a hagyományos különleges termékek termékleírásába belefoglalható információk körét; a hagyományos különleges termékként való bejegyzésre való jogosultságra vonatkozó kritériumok további részleteinek meghatározása; további szabályok megállapítása a terméktanúsító szervek tekintetében alkalmazandó megfelelő tanúsítási és akkreditációs eljárások biztosítására; a hagyományos különleges termékek oltalmára vonatkozó további részletszabályok megállapítása; a hagyományos különleges termékekre vonatkozóan kiegészítő szabályok megállapítása az elnevezések köznevesült státuszának, a növény- és állatfajta-elnevezések használati feltételeinek, valamint a szellemi tulajdonjogokkal való kapcsolatnak a meghatározására; az egynél több nemzeti területet érintő közös kérelmekre vonatkozó további szabályok meghatározása és a hagyományos különleges termékek bejegyzésére irányuló kérelmezési eljárásra vonatkozó szabályok kiegészítése; a hagyományos különleges termékekre vonatkozó felszólalási eljárás szabályainak kiegészítése a részletes eljárások és határidők megállapítása érdekében; a</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>növény- és állatfajta-elnevezések használati feltételeinek, valamint a szellemi tulajdonjogokkal való kapcsolatnak a meghatározására; az egynél több nemzeti területet érintő közös kérelmekre vonatkozó további szabályok meghatározása és a hagyományos különleges termékek bejegyzésére irányuló kérelmezési eljárásra vonatkozó szabályok kiegészítése; a hagyományos különleges termékekre vonatkozó felszólalási eljárás szabályainak kiegészítése a részletes eljárások és határidők megállapítása érdekében; a hagyományos különleges termékek módosításának kérelmezési eljárására vonatkozó szabályok kiegészítése; a hagyományos különleges termékek törlési eljárására vonatkozó szabályok kiegészítése; a minőségre utaló választható kifejezésekre vonatkozó kritériumokkal kapcsolatos részletes szabályok megállapítása; egy további fakultatív minőségi jelölés fenntartása, megállapítva annak használati feltételeit; a „hegyvidéki termék” kifejezés használati feltételeitől való eltérés megállapítása, valamint a termelési módszerek és egyéb, a minőségre utaló választható kifejezés használata szempontjából releváns kritériumok megállapítása, különösen azon feltételek megállapítása, amelyek mellett nyersanyag vagy takarmány a hegyvidéki térségeken kívülről is származhat. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kézhez kap minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.</p>	<p>hagyományos különleges termékek módosításának kérelmezési eljárására vonatkozó szabályok kiegészítése; a hagyományos különleges termékek törlési eljárására vonatkozó szabályok kiegészítése; a minőségre utaló választható kifejezésekre vonatkozó kritériumokkal kapcsolatos részletes szabályok megállapítása; egy további fakultatív minőségi jelölés fenntartása, megállapítva annak használati feltételeit; a „hegyvidéki termék” kifejezés használati feltételeitől való eltérés megállapítása, valamint a termelési módszerek és egyéb, a minőségre utaló választható kifejezés használata szempontjából releváns kritériumok megállapítása, különösen azon feltételek megállapítása, amelyek mellett nyersanyag vagy takarmány a hegyvidéki térségeken kívülről is származhat. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kézhez kap minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.</p>

Indokolás

Fontos, hogy a rendszer egyes lényeges elemeit a rendelet határozza meg, ne pedig felhatalmazáson alapuló jogi aktusok.

11. módosítás

2. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>E rendelet alkalmazásában:</p> <p>g) „köznevesült kifejezés”:</p> <p><i>i.</i> olyan terméknév, amely – bár arra a helyre, régióra vagy országra utal, ahol a terméket eredetileg előállították vagy forgalmazták – az Unióban egy termék általánosan elterjedt elnevezésévé vált; valamint</p> <p><i>ii.</i> terméktípusokat, termékjellemzőket leíró vagy más, nem egy adott termékre utaló általános kifejezés;</p>	<p>E rendelet alkalmazásában:</p> <p>g) „köznevesült kifejezés”:</p> <p>olyan terméknév, amely – bár arra a helyre, régióra vagy országra utal, ahol a terméket eredetileg előállították vagy forgalmazták – az Unióban egy termék általánosan elterjedt elnevezésévé vált;</p>

Indokolás

A g) pont ii. alpontja új rendelkezéssel egészíti ki a köznevesült kifejezés meghatározását. Ezt a kérdést a bíróságokra kellene bízni.

12. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Módosítás
	<p>(1) <i>Az e rendeletben meghatározott intézkedések célja támogatni a kiváló minőségű termékekkel kapcsolatos mezőgazdasági és feldolgozási tevékenységeket és gazdálkodási rendszereket, és ezáltal hozzájárulni a vidékfejlesztési politika célkitűzéseinek megvalósításához.</i></p>

Indokolás

Az uniós földrajzi árujelzők fontos szerepet játszanak a vidéki területek gazdasági és társadalmi tevékenységének fenntartásában, ezért kulcsfontosságúak a területi egyensúly regionális szintű megőrzésében. Mivel az Európai Bizottság maga is elismerte, hogy a földrajzi árujelzők „a vidéki növekedés alapvető tényezői”, újra be kell illeszteni a földrajzi árujelzőkre mint a vidékfejlesztéshez hozzájáruló eszközökre való hivatkozást.

13. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(1) Ez a cím rendelkezik a földrajzi árujelzők egységes és kizárólagos rendszeréről, amely oltalomban részesíti azon borok, szeszes italok és mezőgazdasági termékek elnevezéseit, amelyek az előállítás helyéhez kapcsolódó jellemzőkkel, sajátosságokkal vagy hírnévvel rendelkeznek, és ezáltal biztosítja a következőket:</p> <p>a) az együttesen eljáró termelők felruházása a földrajzi árujelzőjük kezeléséhez szükséges hatáskörökkel és felelősséggel, beleértve a fenntartható termelésből származó termékek iránti társadalmi igények kielégítését a gazdasági, környezeti és társadalmi érték három dimenziójában, valamint a piaci működést;</p> <p>b) tisztességes versenyfeltételek a termelők számára a forgalmazási láncban;</p> <p>c) a fogyasztók megbízható tájékoztatást és garanciát kapjanak az ilyen termékek eredetiségével kapcsolatban, és könnyen azonosítani tudják őket a piacon, beleértve az elektronikus kereskedelmet is;</p>	<p>(1) Ez a cím rendelkezik a földrajzi árujelzők egységes és kizárólagos rendszeréről, amely oltalomban részesíti azon borok, szeszes italok és mezőgazdasági termékek elnevezéseit, amelyek az előállítás helyéhez kapcsolódó jellemzőkkel, sajátosságokkal vagy hírnévvel rendelkeznek, és ezáltal biztosítja a következőket:</p> <p>a) az együttesen eljáró termelők felruházása a földrajzi árujelzőjük kezeléséhez szükséges hatáskörökkel és felelősséggel, beleértve az értéktárolást és a fenntartható termelésből származó termékek iránti társadalmi igények kielégítését a gazdasági, környezeti és társadalmi érték három dimenziójában, valamint a piaci működést;</p> <p>b) tisztességes versenyfeltételek a termelők számára a forgalmazási láncban;</p> <p>c) a fogyasztók megbízható tájékoztatást és garanciát kapjanak az ilyen termékek eredetiségével kapcsolatban, és könnyen azonosítani tudják őket a piacon, beleértve a doménnév-rendszert és az elektronikus kereskedelmet is;</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>d) a földrajzi árujelzők hatékony bejegyzése, figyelembe véve a szellemi tulajdonjogok megfelelő védelmét; valamint</p> <p>e) hatékony végrehajtás és forgalmazás az egész Unióban és az elektronikus kereskedelemben, biztosítva a belső piac integritását.</p>	<p>d) a földrajzi árujelzők hatékony bejegyzése, figyelembe véve a szellemi tulajdonjogok megfelelő védelmét az egységes piacon és az Unió digitális piacán;</p> <p>e) hatékony végrehajtás és forgalmazás az egész Unióban, valamint a doménnév-rendszerben és az elektronikus kereskedelemben, biztosítva a belső piac integritását;</p> <p>f) a földrajzi árujelzővel ellátott termékekhez kapcsolódó hozzáadott érték megosztása az egész értékláncon annak érdekében, hogy a termelők stabilizálni tudják áraikat, és befektethessenek termékeik minőségébe és hírnevébe.</p>

Indokolás

Ahogy az a KPSZ 172b. cikke a földrajzi árujelzővel ellátott borok esetében bevezette, hangsúlyozni kell, hogy a földrajzi árujelzőknek az a célja, hogy a minőségük és hírnevük javítása érdekében a lánc teljes hosszán hozzáadott értéket teremtsenek.

14. módosítás

12. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(1) A termelői csoport megállapodhat olyan fenntarthatósági kötelezettségvállalásokban, amelyeket a földrajzi árujelzővel ellátott termék előállításánál során be kell tartani. Az ilyen kötelezettségvállalásoknak az a célja, hogy a termék olyan fenntarthatósági előírásokat teljesítsen, melyek az uniós vagy nemzeti jog követelményeinél szigorúbbak, és szociális, környezetvédelmi vagy gazdasági szempontból jelentős mértékben túlmutatnak a bevált gyakorlatokon. Az ilyen kötelezettségvállalásoknak egyedinek kell lenniük, figyelembe kell venniük a földrajzi árujelzővel ellátott termékek esetében alkalmazott meglévő fenntartható gyakorlatokat, és hivatkozhatnak a meglévő fenntarthatósági rendszerekre.</p> <p>(2) Az (1) bekezdésben említett fenntarthatósági kötelezettségvállalást bele kell foglalni a termékleírásba.</p> <p>(3) Az (1) bekezdésben említett fenntarthatósági kötelezettségvállalások nem érintik a higiéniai, biztonsági és versenyszabályoknak való megfelelésre vonatkozó követelményeket.</p>	<p>(1) A termelői csoport megállapodhat olyan gazdasági, környezetvédelmi vagy társadalmi fenntarthatósági kötelezettségvállalásokban, amelyeket a földrajzi árujelzővel ellátott termék előállításánál során be kell tartani. Az ilyen kötelezettségvállalásoknak egyedinek kell lenniük, figyelembe kell venniük a földrajzi árujelzővel ellátott termékek esetében alkalmazott meglévő fenntartható gyakorlatokat, és hivatkozhatnak a meglévő fenntarthatósági rendszerekre.</p> <p>(2) Az (1) bekezdésben említett fenntarthatósági kötelezettségvállalásokat bele lehet foglalni a termékleírásba és/vagy azokat külön kezdeményezések keretében lehet kidolgozni.</p> <p>(3) Az (1) bekezdésben említett fenntarthatósági kötelezettségvállalások nem érintik a higiéniai, biztonsági és versenyszabályoknak való megfelelésre vonatkozó követelményeket.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(4) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 84. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, amelyekben fenntarthatósági normákat határoz meg a különböző ágazatokban, és kritériumokat állapít meg azon meglévő fenntarthatósági normák elismerésére vonatkozóan, amelyek betartását a földrajzi árujelzővel ellátott termékek termelői vállalhatják.</p> <p>(5) A Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogadhat el, amelyekben meghatározza a fenntarthatósági kötelezettségvállalások harmonizált megjelenítését. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat az 53. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.</p>	

Indokolás

A fenntarthatósági kritériumok nem határozhatók meg felhatalmazáson alapuló jogi aktusokkal. Ezeket a rendeletben kell meghatározni, és lehetőséget kell biztosítani a termelői csoportok számára annak eldöntésére, hogy az elfogadott fenntarthatósági kötelezettségvállalásokat a termékleírásokba foglalják-e bele, vagy azokat más módon közlik.

15. módosítás

17. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(2) A vizsgálat időtartama nem haladhatja meg a 6 hónapot. A 6 hónapos időtartam túllépése vagy valószínűsíthető túllépése esetén a Bizottság írásban tájékoztatja a kérelmezőt a késedelem okairól.</p>	<p>(2) A vizsgálat időtartama nem haladja meg a 6 hónapot. A 6 hónapos időtartam túllépése vagy valószínűsíthető túllépése esetén a Bizottságnak írásban kell tájékoztatnia a kérelmezőt a késedelem okairól.</p>

Indokolás

Az Európai Bizottság általában nem tartja be a rendeletben előírt 6 hónapos határidőt, és a termelőket vagy a tagállamokat soha nem tájékoztatják a késedelem okairól (holott a rendelet rendelkezik erről a lehetőségről). Egyértelművé kell tenni, hogy a vizsgálat időtartama nem haladhatja meg a 6 hónapot.

16. módosítás

17. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(5) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 84. cikknek megfelelően olyan felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, amelyek kiegészítik e rendeletet az EUIPO e cikkben meghatározott feladatokkal történő megbízására vonatkozó szabályokkal.</p>	

Indokolás

Egyértelműen jelezni kell, hogy a bejegyzési kérelmek vizsgálata a Bizottság feladata. A szellemi tulajdonnal kapcsolatos kérdésekben a Bizottság számíthat az EUIPO technikai támogatására. A szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos hatáskörök ezen megosztását azonban a jogalkotási javaslatban kell egyértelműen meghatározni, nem pedig felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban.

17. módosítás

19. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(10) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 84. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy e rendeletet kiegészítse a felszólalási eljárásra, a nemzeti hatóságok és a jogos érdekekkel rendelkező személyek észrevételeinek hivatalos benyújtására vonatkozó részletes eljárásokkal és határidőkkel – amelyek nem indítják meg a felszólalási eljárást –, valamint az e cikkben meghatározott feladatok az EUIPO-ra történő átruházására vonatkozó szabályokkal.</p>	

Indokolás

Egyértelműen jelezni kell, hogy a felszólalási eljárás lefolytatása a Bizottság feladata. Abban az esetben, ha feladatokat ruháznak át az EUIPO-ra, a feladatokat a jogalkotási javaslatban kell egyértelműen meghatározni, nem pedig felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban.

18. módosítás

25. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(5) A standard módosítás a termékleírás átmeneti megváltoztatására vonatkozó átmeneti módosítás, amely kötelező egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések közjogi hatóságok általi elrendeléséből fakad, vagy az illetékes hatóságok által hivatalosan elismert természeti katasztrófák vagy kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt szükséges átmeneti módosítás.</p>	<p>(5) A standard módosítás a termékleírás átmeneti megváltoztatására vonatkozó átmeneti módosítás, amely kötelező egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések közjogi hatóságok általi elrendeléséből fakad, vagy az illetékes hatóságok által hivatalosan elismert természeti katasztrófák vagy kedvezőtlen időjárási viszonyok vagy egy rendkívüli geopolitikai esemény következményei miatt szükséges átmeneti módosítás.</p>

Indokolás

A közelmúlt eseményei rávilágítottak arra, hogy a termékleírások ideiglenes módosításának lehetővé tétele érdekében célszerű lenne figyelembe venni az olyan geopolitikai helyzeteket, mint a háború.

19. módosítás

25. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(8) Ha egy bejegyzett földrajzi árujelző termékleírásának uniós módosítására irányuló kérelem standard módosításokat vagy átmeneti módosításokat is tartalmaz, a Bizottság csak az uniós módosítást vizsgálja meg. Minden standard módosítást vagy átmeneti módosítást be nem nyújtottnak kell tekinteni. Az ilyen kérelmek vizsgálata során a javasolt uniós módosításokra kell összpontosítani. A Bizottság vagy az érintett tagállam szükség esetén felszólíthatja a kérelmezőt, hogy a termékleírás egyéb elemeit is módosítsa.</p>	<p>(8) Ha egy bejegyzett földrajzi árujelző termékleírásának uniós módosítására irányuló kérelem standard módosításokat vagy átmeneti módosításokat is tartalmaz, a Bizottság csak az uniós módosítást vizsgálja meg. Minden standard módosítást vagy átmeneti módosítást be nem nyújtottnak kell tekinteni. Az ilyen kérelmek vizsgálata során a javasolt uniós módosításokra kell összpontosítani. Az Európai Bizottság azt is értékeli, hogy egy földrajzi árujelző termékleírásának uniós módosítása nem gyengíti-e más lehetséges, már meglévő földrajzi árujelzőket vagy eredet-megjelöléseket.</p>

Indokolás

Kockázatos lenne annak lehetővé tétele, hogy az Európai Bizottság a benyújtott módosítási kérelmen túlmutató módosításokat kérjen a termékleírásban.

20. módosítás

26. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(6) <i>A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 84. cikknek megfelelően olyan felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, amelyek kiegészítik e rendeletet az EUIPO-nak az (5) bekezdésben meghatározott feladatokkal történő megbízására vonatkozó szabályokkal.</i>	

Indokolás

Nem fogadható el, hogy ezeket a feladatokat az EUIPO-ra ruházzák át.

21. módosítás

27. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) A földrajzi árujelzők uniós nyilvántartásába bejegyzett földrajzi árujelzők a következőkkel szemben élveznek oltalmat:	(1) A földrajzi árujelzők uniós nyilvántartásába bejegyzett földrajzi árujelzők és az Unióban nemzetközi megállapodások alapján oltalomban részesített földrajzi árujelzők a következőkkel szemben élveznek oltalmat:

Indokolás

A két- vagy többoldalú megállapodások alapján oltalomban részesített földrajzi árujelzőket nem szabad automatikusan felvenni az uniós nyilvántartásba.

22. módosítás

27. cikk (1) bekezdés a) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a) a földrajzi árujelző bármely közvetlen vagy közvetett kereskedelmi célú felhasználása a bejegyzés hatálya alá nem tartozó termékek esetében, amennyiben az említett termékek az említett elnevezés alatt bejegyzett termékekhez hasonlóak, vagy amennyiben az elnevezés használata az oltalom alatt álló elnevezés hírnevét kihatározza, gyengíti vagy csorbítja;	a) a földrajzi árujelző bármely közvetlen vagy közvetett kereskedelmi célú felhasználása a bejegyzés hatálya alá nem tartozó termékek esetében, amennyiben az említett termékek az említett elnevezés alatt bejegyzett termékekhez hasonlóak, vagy amennyiben az elnevezés használata az oltalom alatt álló elnevezés hírnevét kihatározza, gyengíti vagy csorbítja, abban az esetben is, amikor e termékeket összetevőként használják;

Indokolás

A rendeletjavaslat 28. cikkében szereplő, összetevőként használt földrajzi árujelzők oltalmáról szóló új rendelkezésekkel való összhang érdekében célszerű újra beilleszteni az összetevőként használt földrajzi árujelzőkre való hivatkozást.

23. módosítás

27. cikk (1) bekezdés b) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>b) bármely visszaélés, utánzás vagy utalás, még abban az esetben is, ha feltüntetik a termék vagy szolgáltatás valós eredetét, vagy ha az oltalom alatt álló nevet lefordítják vagy azt olyan típusú kifejezések egészítik ki, mint a „féle”, „fajta”, „módszer”, „mint ahogyan ... készül”, „utánzat”, „íz”, „mint” és hasonlók;</p>	<p>b) bármely visszaélés, utánzás vagy utalás, még abban az esetben is, ha abban tagállamok vagy hatóságok is részt vesznek, és abban az esetben is, ha feltüntetik a termék vagy szolgáltatás valós eredetét, vagy ha az oltalom alatt álló nevet lefordítják, átdolgozzák vagy átírják, vagy azt olyan típusú kifejezések egészítik ki, mint a „féle”, „fajta”, „módszer”, „mint ahogyan ... készül”, „utánzat”, „íz”, „mint” és hasonlók, abban az esetben is, amikor e termékeket összetevőként használják;</p>

Indokolás

Az oltalmat a többi tagállam és a hatóságok minden olyan intézkedésével szemben is meg kell erősíteni, amely formálisan a jogszerűség határain belül marad, de arra irányul, hogy kihasználja a földrajzi árujelző népszerűségét.

24. módosítás

27. cikk (1) bekezdés c) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>c) bármely egyéb, a termék származására, eredetére, jellegére vagy alapvető tulajdonságaira vonatkozó a belső vagy a külső csomagoláson, az adott termékhez kapcsolódó reklámanyagon, dokumentumon vagy webhelyen található tájékoztatásban elhelyezett hamis vagy megtévesztő megjelölés, valamint a termék származását illetően hamis benyomást keltő dobozba történő csomagolás;</p>	<p>c) bármely egyéb, a termék származására, eredetére, jellegére vagy alapvető tulajdonságaira vonatkozó a belső vagy a külső csomagoláson, az adott termékhez kapcsolódó reklámanyagon, dokumentumon vagy webhelyen található tájékoztatásban vagy a doménnevekben elhelyezett hamis vagy megtévesztő megjelölés, valamint a termék származását illetően hamis benyomást keltő dobozba történő csomagolás;</p>

25. módosítás

27. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(2) Az (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában a földrajzi árujelzőre történő utalás különösen akkor merül fel, ha valamely kifejezés, megjelölés, egyéb jelölés vagy csomagolóeszköz az észszerű körülményekkel eljáró fogyasztó szemében közvetlen és egyértelmű kapcsolatot mutat a bejegyzett földrajzi árujelzővel ellátott termékkel, ezáltal kihasználva, gyengítve vagy csorbítva a bejegyzett elnevezés hírnevét.</p>	

Indokolás

A földrajzi árujelzőkről szóló jelenlegi uniós rendeletek nem határozzák meg az utalás fogalmát. Az Európai Unió Bírósága tágan értelmezte az utalás fogalmát, ami nem tükröződik a javasolt cikkben. Jobb, ha az Európai Unió Bíróságára hagyjuk, hogy az utalás kérdését továbbra is eseti alapon vizsgálja.

26. módosítás

27. cikk (7) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(7) <i>Ha a földrajzi árujelző olyan összetett elnevezés, amely köznevesültnek minősülő kifejezést tartalmaz, e kifejezés használata nem minősül az (1) bekezdés a) és b) pontjában említett magatartásnak.</i>	

Indokolás

Ez a rendelkezés számos oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel ellátott bor esetében veszélyes lehet.

27. módosítás

Új bekezdés – 27. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	(8) <i>A tagállamok megteszik a szükséges igazgatási és jogi lépéseket az adott tagállamban előállított vagy forgalmazott termékekre vonatkozó, oltalom alatt álló eredetmegjelölések és az oltalom alatt álló földrajzi jelzések (1) bekezdésben említett jogszerűtlen használatának megelőzése és megszüntetése érdekében.</i> <i>E célból a tagállamok az egyes tagállamok által meghatározott eljárásokkal összhangban kijelölik az ilyen intézkedések meghozataláért felelős hatóságokat.</i>

Indokolás

Fontos lenne újra bevezetni ezt az 1151/2012/EU rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében szereplő rendelkezést.

28. módosítás

28. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) A termék-összetevőt jelölő földrajzi árujelző nem használható a kapcsolódó feldolgozott termék étel- és ital-összetevőjében, kivéve, <i>ha a termelők kétharmadát képviselő</i> termelői csoporttal <i>erről megállapodás</i> születik.	(2) A termék-összetevőt jelölő földrajzi árujelző nem használható a kapcsolódó feldolgozott termék étel- és ital-összetevőjében, kivéve a termelői csoporttal <i>kötött megállapodás</i> esetét, <i>amely előírhatja a használatára vonatkozó minimumfeltételeket. Az ilyen összetevőként történő felhasználás pénzügyi ellentételezést vonhat maga után a földrajzi árujelzővel ellátott terméket használó feldolgozó részéről.</i>

Indokolás

Meg kell említeni, hogy a termelői csoportok meghatározhatják a földrajzi árujelzővel jelölt termékük összetevőként való használatára vonatkozó minimumkövetelményeket, valamint pénzügyi hozzájárulást vagy visszatérítést kérhetnek annak érdekében, hogy fedezni tudják a szokásos tevékenységeik működtetésével és irányításával járó megnövekedett költségeket.

29. módosítás

28. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(3) <i>A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 84. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy e rendeletet további szabályokkal egészítse ki a földrajzi árujelzőknek az e cikk (1) bekezdésében említett feldolgozott termékek összetevőinek megnevezésére való használatára vonatkozóan.</i>	

Indokolás

Az összetevőként használt földrajzi árujelzőkre vonatkozó új szabályokat ebben a rendeletben meg kellene határozni.

30. módosítás

29. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(3) <i>A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 84. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy e rendeletet további szabályokkal egészítse ki az e cikk (1) bekezdésében említett elnevezések köznevesült státuszának meghatározására vonatkozóan.</i>	

Indokolás

A köznevesülésre vonatkozó további szabályokat adott esetben a rendeletben kellene megállapítani, nem pedig felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban.

31. módosítás

32. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) A termelői csoportot az érdekelt felek – mezőgazdasági termelők, mezőgazdasági beszállítók, köztes feldolgozók és végső feldolgozók – kezdeményezésére kell létrehozni, a nemzeti hatóságok által meghatározott módon és az érintett termék jellegének megfelelően. A tagállamok ellenőrzik, hogy a termelői csoport átlátható és demokratikus módon működik-e, és hogy a földrajzi árujelzővel ellátott termék valamennyi termelője rendelkezik-e tagsági joggal a csoportban. A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy köztisztviselők és más érdekelt felek, például fogyasztói csoportok, kiskereskedők és beszállítók is vegyenek részt a termelői csoport munkájában.	(1) A termelői csoportot az érdekelt felek kezdeményezésére kell létrehozni, és a csoport termelőkből és/vagy feldolgozókból állhat, az illetékes nemzeti hatóságok által meghatározott módon és az érintett termék jellegének megfelelően. A tagállamok ellenőrzik, hogy a termelői csoport átlátható és demokratikus módon működik-e, és hogy a földrajzi árujelzővel ellátott termék valamennyi termelője rendelkezik-e tagsági joggal a csoportban.

Indokolás

A termelői csoportokba tartozó kategóriák az értéklánc típusától függően és tagállamonként eltérőek, ezért a legjobb, ha a meghatározást a termelőkre és a feldolgozókra korlátozzuk. Másfelől nehezen érthető, hogy milyen hozzáadott értéket képvisel az, ha a termelői csoport tagjai között olyan szereplőket is felsorolnak, akik nem vesznek részt a termelési folyamatban.

32. módosítás

32. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(2) A termelői csoport különösen a következő hatásköröket és felelősségi köröket gyakorolhatja:</p> <p>a) a termékleírás kidolgozása és olyan belső ellenőrzések irányítása, amelyek biztosítják, hogy a földrajzi árujelzővel ellátott termék előállításának lépései megfeleljenek az említett termékleírásnak;</p> <p>b) jogi lépések megtétele az oltalom alatt álló földrajzi árujelző, illetve a hozzá közvetlenül kapcsolódó szellemtulajdon-jogok megfelelő jogi védelmének biztosítása érdekében;</p> <p>c) fenntarthatósági kötelezettségvállalásokról történő megállapodás, függetlenül attól, hogy azokat belefoglalják-e a termékleírásba vagy külön kezdeményezésként állapodnak meg róluk, beleértve az e kötelezettségvállalásoknak való megfelelés ellenőrzésére és a kötelezettségvállalások nagyközönség előtt kellően ismertté tételére vonatkozó szabályokat, különösen a Bizottság által biztosított információs rendszerben;</p> <p>d) intézkedések meghozatala a földrajzi árujelző teljesítményének javítása érdekében, beleértve a következőket:</p> <p>i. kollektív marketing- és reklámkampányok kidolgozása, szervezése és lebonyolítása;</p> <p>ii. olyan tájékoztatás és promóciós tevékenységek, amelyek célja a földrajzi árujelzővel ellátott termék jellemzőinek megismertetése a fogyasztókkal;</p>	<p>(2) A termelői csoport különösen a következő hatásköröket és felelősségi köröket gyakorolhatja:</p> <p>a) a termékleírás kidolgozása és olyan tevékenységek irányítása, amelyek biztosítják, hogy a földrajzi árujelzővel ellátott termék előállításának lépései megfeleljenek az említett termékleírásnak;</p> <p>b) jogi lépések megtétele az oltalom alatt álló földrajzi árujelző, illetve a hozzá közvetlenül kapcsolódó szellemtulajdon-jogok megfelelő jogi védelmének biztosítása érdekében;</p> <p>c) fenntarthatósági kötelezettségvállalásokról történő megállapodás, függetlenül attól, hogy azokat belefoglalják-e a termékleírásba vagy külön kezdeményezésként állapodnak meg róluk, beleértve az e kötelezettségvállalásoknak való megfelelés ellenőrzésére és a kötelezettségvállalások nagyközönség előtt kellően ismertté tételére vonatkozó szabályokat, különösen a Bizottság által biztosított információs rendszerben;</p> <p>d) a bevált gyakorlatok megosztása, valamint a termelők figyelmének felhívása a 12. cikkben meghatározott fenntarthatósági kötelezettségvállalásokra. Ez többek között a rendelkezésre álló pénzügyi támogatásról való tájékoztatás, valamint eszközök és cselekvési tervek kidolgozása formájában valósulhat meg;</p> <p>e) intézkedések meghozatala a földrajzi árujelző teljesítményének javítása érdekében, beleértve a következőket:</p> <p>i. kollektív marketing- és reklámkampányok kidolgozása, szervezése és lebonyolítása;</p> <p>ii. olyan tájékoztatás és promóciós tevékenységek, amelyek célja a földrajzi árujelzővel ellátott termék jellemzőinek megismertetése a fogyasztókkal;</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>iii. elemzések készítése a földrajzi árujelzővel ellátott termék gazdasági teljesítményéről, termelésének fenntarthatóságáról, tápértékéről és érzékszervi profiljáról;</p> <p>iv. a földrajzi árujelzőre és a vonatkozó uniós szimbólumra vonatkozó információk terjesztése; valamint</p> <p>v. tanácsadás és képzés a jelenlegi és jövőbeli termelők számára, többek között a nemek közötti egyenlőségről és annak általános érvényesítéséről;</p> <p>e) a hamisítás és a földrajzi árujelző termékleírásnak meg nem felelő termékek jelölésére történő feltételezett, a belső piacon történő csalárd használata elleni küzdelem, a földrajzi árujelző használatának a belső piacon és a földrajzi árujelzőket oltalomban részesítő harmadik országbeli piacokon – többek között az interneten – történő nyomon követésével és szükség esetén a jogérvényesítésért felelős hatóságok tájékoztatása a rendelkezésre álló bizalmas rendszerek felhasználásával.</p>	<p>iii. elemzések készítése a földrajzi árujelzővel ellátott termék gazdasági teljesítményéről, termelésének fenntarthatóságáról, tápértékéről és érzékszervi profiljáról;</p> <p>iv. a földrajzi árujelzőre és a vonatkozó uniós szimbólumra vonatkozó információk terjesztése; valamint</p> <p>v. tanácsadás és képzés a jelenlegi és jövőbeli termelők számára, többek között a nemek közötti egyenlőségről és annak általános érvényesítéséről;</p> <p>f) a hamisítás és a földrajzi árujelző termékleírásnak meg nem felelő termékek jelölésére történő feltételezett, a belső piacon történő csalárd használata elleni küzdelem, a földrajzi árujelző használatának a belső piacon és a földrajzi árujelzőket oltalomban részesítő harmadik országbeli piacokon – többek között az interneten – történő nyomon követésével és szükség esetén a jogérvényesítésért felelős hatóságok tájékoztatása a rendelkezésre álló bizalmas rendszerek felhasználásával.</p>

Indokolás

A nem elismert termelői csoportok nem rendelkeznek elegendő kapacitással ezen új feladatok elvégzéséhez. Inkább azáltal, hogy új feladatokat ruháznak át az elismert termelői csoportokra, ösztönözni lehetne a legaktívabb, el nem ismert termelői csoportokat arra, hogy elismertetésre törekedjenek, és ezzel összefüggésben javítsák struktúrájukat.

33. módosítás

32. cikk (2) bekezdés – új, g) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>g) intézkedések hozatala a termékek értékének növelése érdekében, és szükség esetén lépések megtétele olyan intézkedések elkerülésére vagy megakadályozására, amelyek veszélyeztetik vagy veszélyeztethetik az e termékekről kialakult képet;</p>

Indokolás

A földrajzi árujelzőre létrejött termelői csoportok szerepének és hatáskörének megerősítése érdekében újra be kell vezetni az 1151/2012/EU rendelet 45. cikke (1) bekezdése f) pontjának rendelkezését.

34. módosítás

33. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(1) A (3) bekezdésben foglalt feltételeknek megfelelő termelői csoportok kérésére a tagállamok nemzeti jogokkal összhangban egyetlen termelői csoportot jelölnek ki elismert termelői csoportként minden egyes, a területükről származó, bejegyzett vagy bejegyzési kérelem tárgyát képező földrajzi árujelző, illetve olyan terméknév vonatkozásában, amely bejegyzési kérelem tárgyát képezheti.</p> <p>(2) Egy termelői csoport a földrajzi árujelzővel ellátott termék termelőinek legalább kétharmada között létrejött előzetes megállapodás alapján jelölhető ki elismert termelői csoportnak, és az elismert termelői csoportot alkotó termelőknek a termékleírásban említett földrajzi területen az adott termék termelésének legalább kétharmadát kell képviselniük. Kivétekként a 8. cikk (2) bekezdésében említett hatóságot és a 8. cikk (3) bekezdésében említett egyetlen termelőt elismert termelői csoportnak kell tekinteni.</p> <p>(3) A 32. cikk (2) bekezdésében említett hatáskörökön és felelősségi körökön kívül az elismert termelői csoport a következő hatásköröket és felelősségi köröket is gyakorolhatja:</p>	<p>(1) A termelői csoportok kérésére a tagállamok nemzeti jogokkal összhangban egyetlen termelői csoportot jelölnek ki elismert termelői csoportként a területükről származó egy vagy több földrajzi árujelző vonatkozásában.</p> <p>(2) Egy termelői csoport akkor jelölhető ki elismert termelői csoportnak, ha:</p> <p>a) rendelkezik egy minimális taglétszámmal és/vagy a forgalmazható termékek egy, az érintett tagállam által meghatározandó minimális mennyiségét vagy értékét fedi le azon a területen, ahol működik. E rendelkezések nem akadályozzák meg azon termelői csoportok elismerését, amelyek kisüzemi termeléssel foglalkoznak; aa) nem gyengít más lehetséges, már meglévő földrajzi árujelzőket vagy eredetmegjelöléseket;</p> <p>b) elegendő bizonyítékot szolgáltat arra vonatkozóan, hogy tevékenységét mind az idő, mind pedig a hatékonyság és a tagjainak nyújtott humán, anyagi és technikai támogatás szempontjából képes végrehajtani;</p> <p>c) hatásköreit és felelősségi köreit a kizárások elkerülése és az elismert csoport demokratikus irányításának lehetővé tétele érdekében a termelési folyamatban részt vevő gazdasági szereplők csoportjainak tisztességes és kiegyensúlyozott képviselőitől vonatkozó, az érintett tagállam által meghatározott vagy meghatározandó kritériumok tiszteletben tartásával gyakorolja.</p> <p>(3) A 32. cikk (2) bekezdésében említett hatáskörökön és felelősségi körökön kívül az elismert termelői csoport a következő hatásköröket és felelősségi köröket is gyakorolhatja:</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>a) kapcsolattartás a szellemi tulajdon érvényesítésével és a hamisítás elleni küzdelemmel foglalkozó szervezetekkel, valamint részvétel a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével foglalkozó hálózatokban mint a földrajzi árujelző jogosultja;</p> <p>b) jogérvényesítési intézkedések meghozatala, beleértve az intézkedés iránti kérelmek vámhatóságokhoz történő benyújtását az olyan intézkedések megelőzése vagy ellensúlyozása érdekében, amelyek károsak vagy károsak lehetnek a termékeikről kialakult képre nézve;</p> <p>c) javaslatétel a nemzeti hatóságoknak arra vonatkozóan, hogy az 1308/2013/EU rendelet 166a. cikkének megfelelően fogadjanak el kötelező szabályokat a földrajzi árujelzővel ellátott termékek kínálatának szabályozására vonatkozóan;</p> <p>d) a földrajzi árujelzőnek az Unió joghatóságán kívül eső internetes doménnév-rendszerekben való oltalma céljából az érintett védjegyrendszertől függően olyan egyéni, együttes vagy tanúsító védjegy lajstromozása, amely egyik szembetűnő elemeként földrajzi árujelzőt tartalmaz, és a vonatkozó termékleírásnak megfelelő termékre korlátozódik.</p>	<p>a) kapcsolattartás a szellemi tulajdon érvényesítésével és a hamisítás elleni küzdelemmel foglalkozó szervezetekkel, valamint részvétel a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével foglalkozó hálózatokban mint a földrajzi árujelző jogosultja;</p> <p>b) jogérvényesítési intézkedések meghozatala, beleértve az intézkedés iránti kérelmek vámhatóságokhoz történő benyújtását az olyan intézkedések megelőzése vagy ellensúlyozása érdekében, amelyek károsak vagy károsak lehetnek a termékeikről kialakult képre nézve;</p> <p>c) javaslatétel a nemzeti hatóságoknak arra vonatkozóan, hogy az 1308/2013/EU rendelet 166a. cikkének megfelelően fogadjanak el kötelező szabályokat a földrajzi árujelzővel ellátott termékek kínálatának szabályozására vonatkozóan;</p> <p>d) a földrajzi árujelzőnek az Unió joghatóságán kívül eső internetes doménnév-rendszerekben való oltalma céljából az érintett védjegyrendszertől függően olyan egyéni, együttes vagy tanúsító védjegy lajstromozása, amely egyik szembetűnő elemeként földrajzi árujelzőt tartalmaz, és a vonatkozó termékleírásnak megfelelő termékre korlátozódik;</p> <p>e) az 1308/2013/EU rendelet 172a. cikke szerinti standard értékmegosztási záradékok megállapítása, beleértve a piaci prémiumokat és veszteségeket is, az érintett termékek vagy más áruk vonatkozó piaci ára bármilyen változásának meghatározásával;</p> <p>f) szabályok megállapítása a földrajzi árujelzővel ellátott termékek összetevőként való felhasználására vonatkozóan, különös tekintettel a következőkre: i. a földrajzi árujelzővel ellátott termékük összetevőként való használatára vonatkozó minimumfeltételek meghatározása; ii. pénzügyi hozzájárulás vagy költségtérítés igénylése a földrajzi árujelzővel ellátott terméket összetevőként használó feldolgozótól; iii. ellenőrzési és felügyeleti tevékenységek végzése az EU teljes belső piacán;</p> <p>g) <u>európai bizottsági konzultáció keretében vélemény megfogalmazása a nemzetközi kereskedelmi egyezményekről szóló tárgyalások keretében az elnevezések védelme kapcsán.</u></p>
<p>(4) A (2) bekezdésben említett hatásköröket és felelősségi köröket a földrajzi árujelzővel ellátott terméket előállító termelők legalább kétharmadának előzetes megállapodásával kell meghatározni, és a megállapodásban részt vevő termelőknek a termékleírásban említett földrajzi területen az adott termék termelésének legalább kétharmadát kell képviselniük.</p>	<p>(4) A tagállamok ellenőrzéseket végeznek a (2) bekezdésben megállapított feltételek teljesítésének biztosítása érdekében. Amennyiben az illetékes nemzeti hatóságok megállapítják, hogy e feltételek nem teljesültek, a tagállamok megsemmisítik a termelői csoport elismerésére vonatkozó határozatot.</p>
<p>(5) A tagállamok ellenőrzéseket végeznek a (2) bekezdésben megállapított feltételek teljesítésének biztosítása érdekében. Amennyiben az illetékes nemzeti hatóságok megállapítják, hogy e feltételek nem teljesültek, a tagállamok megsemmisítik a termelői csoport elismerésére vonatkozó határozatot.</p>	

Indokolás

A jelenlegi megfogalmazás nem veszi figyelembe a tagállamok jogi helyzetének sokféleségét. A jogalkotási javaslatnak általános elveket kell meghatároznia arra vonatkozóan, hogy a földrajzi árujelzőre létrejött csoportot hogyan ismerheti el valamely tagállam úgy, hogy a nemzeti sajátosságokat és az ágazatok közötti különbségeket is figyelembe vegyék. Végül kulcsfontosságú, hogy az elismert csoport reprezentativitására vonatkozó kritériumok egyensúlyt biztosítsanak a döntéshozatalban a csoport különböző tagjai között.

35. módosítás

33. cikk, új (6) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>(6) Kellően indokolt esetekben a tagállamok objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján dönthetnek úgy, hogy az (1) bekezdésben meghatározott feltételek teljesülnek az e rendelet hatálybalépése előtt hatályos nemzeti szabályok alapján nemzeti szinten már elismert termelői csoportok tekintetében, és hogy ez nem káros a belső piac megfelelő működésére nézve.</p>

Indokolás

Egyes tagállamokban már létezik elismert termelői csoportokat magában foglaló rendszer.

36. módosítás

34. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(1) Az országkód szerinti felső szintű doménnevek Unióban letelepedett nyilvántartói valamely jogos érdekekkel vagy jogokkal rendelkező természetes vagy jogi személy kérésére, megfelelő alternatív vitarendezési eljárást vagy bírósági eljárást követően visszavonhatják az adott országkód szerinti felső szintű doménnev alatt bejegyzett doménneveket vagy átruházhatják azokat az érintett földrajzi árujelzővel ellátott termékek elismert termelői csoportjára, amennyiben az ilyen doménnevet a jogosult úgy jegyeztette be, hogy nem rendelkezett a földrajzi árujelzővel kapcsolatos jogokkal vagy jogos érdekekkel, vagy ha a doménnevet rosszhiszeműen jegyeztették be vagy rosszhiszeműen használják, és használata ellentétes a 27. cikkel.</p>	<p>(1) Az (EU) 2022/xxx rendelet 1. cikkével összhangban a következő kötelezettségek vonatkoznak a kapuőrök által az Unióban letelepedett vagy ott tartózkodó végfelhasználók és az üzleti felhasználók részére nyújtott vagy kínált alapvető platformszolgáltatásokra, függetlenül a kapuőrök vagy az üzleti felhasználók telephelyétől vagy tartózkodási helyétől és a szolgáltatásnyújtásra egyébként alkalmazandó jogtól.</p> <p>A doménnevek nyilvántartóinak hivatalból vagy valamely jogos érdekekkel vagy jogokkal rendelkező természetes vagy jogi személy kérésére, megfelelő alternatív vitarendezési eljárást vagy bírósági eljárást követően vissza kell vonniuk a bejegyzett doménneveket vagy át kell ruházniuk azokat az érintett földrajzi árujelzővel ellátott termékek elismert termelői csoportjára vagy az érintett földrajzi árujelző származási helye szerinti tagállamra, amennyiben az ilyen doménnevet a jogosult úgy jegyeztette be, hogy nem rendelkezett a földrajzi árujelzővel kapcsolatos jogokkal vagy jogos érdekekkel, vagy ha a doménnevet rosszhiszeműen jegyeztették be vagy rosszhiszeműen használják, és használata ellentétes a 27. cikkel.</p>

Indokolás

A 34. cikk csak az országkód szerinti felső szintű doménekre (ccTLD-k) vonatkozik az Unióban. Ez a rendelkezés nem alkalmazandó a ccTLD-ken kívüli doménnevek esetében. A megfogalmazást ezért összhangba kell hozni a digitális piacokra vonatkozó jogszabályok szövegével.

37. módosítás

34. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) Az országkód szerinti felső szintű doménnevek Unióban letelepedett nyilvántartói biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett doménnevek bejegyzésével kapcsolatos viták rendezésére létrehozott alternatív vitarendezési eljárások olyan jogokként ismerjék el a földrajzi árujelzőket, amelyek megakadályozhatják a doménnevek rosszhiszemű bejegyzését vagy használatát.	(2) A doménnevek nyilvántartói biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett doménnevek bejegyzésével kapcsolatos viták rendezésére létrehozott alternatív vitarendezési eljárások olyan jogokként ismerjék el a földrajzi árujelzőket, amelyek megakadályozhatják a doménnevek rosszhiszemű bejegyzését vagy használatát.

38. módosítás

A 45. cikk után új cikk illesztendő be

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>1. Az EUIPO azzal vehet részt a földrajzi árujelzők uniós rendszerének működtetésében, hogy az e rendeletben meghatározott esetekben és módon technikai segítséget nyújt az Európai Bizottságnak úgy, hogy nem lépi túl a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos hatásköreit.</p> <p>2. Az EUIPO közreműködése nem vezethet az eljárások túlterheléséhez vagy azok időtartamának meghosszabbodásához.</p> <p>3. Az EUIPO a következő feladatok ellátásában támogathatja az Európai Bizottságot:</p> <p>a) a szellemi tulajdonnal kapcsolatos kérdésekben segítségnyújtás a kérelmek vizsgálatához a földrajzi árujelzők bejegyzési és módosítási eljárásaiban, valamint a felszólalási eljárásokban;</p> <p>b) a termékleírás standard módosításainak közzététele;</p> <p>c) a földrajzi árujelzők oltalma, beleértve az interneten is;</p> <p>d) a földrajzi árujelzők nyilvántartásának működtetése;</p> <p>e) olyan figyelmeztető rendszer bevezetése és kezelése, amely tájékoztatja a kérelmezőket arról, hogy földrajzi árujelzőjük doménnévként rendelkezésre áll.</p>

Indokolás

A rendeletjavaslat 5. fejezete a megfelelő hely, ahol egyértelműbbé lehet tenni és átláthatóan fel lehet sorolni, hogy az EUIPO milyen típusú feladatokban segítheti a Bizottságot. Az EUIPO ezáltal a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos szakértelemmel egészíthetné ki a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság mezőgazdasággal és vidékfejlesztéssel kapcsolatos kompetenciáit.

39. módosítás

47. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(1) Amennyiben a Bizottság az e rendeletben meghatározott felhatalmazásával élve feladatokat ruház az EUIPO-ra, arra is felhatalmazást kap, hogy a 84. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy kiegészítse ezt a rendeletet az ilyen feladatok végrehajtásában elért teljesítmény nyomon követésére vonatkozó kritériumokkal. E kritériumok többek között a következők lehetnek:</p> <p>a) a mezőgazdasági tényezők vizsgálati folyamatba való integrálásának mértéke;</p> <p>b) a vizsgálatok minősége;</p> <p>c) a földrajzi árujelzők különböző forrásokból származó vizsgálatainak koherenciája;</p> <p>d) a feladatok hatékonysága; valamint</p> <p>e) a felhasználói elégedettség.</p> <p>(2) Legkésőbb öt évvel a feladatok EUIPO-ra történő első átruházását követően a Bizottság jelentést készít e feladatok EUIPO általi ellátásának eredményeiről és tapasztalatairól, és benyújtja azt az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.</p>	<p>(1) Amennyiben a Bizottság az említett feladatok ellátásához igénybe veszi az EUIPO segítségét, arra is felhatalmazást kap, hogy a 84. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy kiegészítse ezt a rendeletet az ilyen feladatok végrehajtásában elért teljesítmény nyomon követésére vonatkozó kritériumokkal. E kritériumok többek között a következők lehetnek:</p> <p>a) a vizsgálatok minősége;</p> <p>b) a földrajzi árujelzők különböző forrásokból származó vizsgálatainak koherenciája;</p> <p>c) a feladatok hatékonysága;</p> <p>d) a feldolgozási idő csökkentése a kérelmek vizsgálata során; valamint</p> <p>e) a felhasználói elégedettség.</p> <p>(2) Legkésőbb öt évvel a feladatok EUIPO-ra történő első átruházását követően a Bizottság jelentést készít e feladatok EUIPO általi ellátásának eredményeiről és tapasztalatairól, és benyújtja azt az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.</p>

Indokolás

Az EUIPO által e feladatok ellátásához nyújtott hozzájárulás a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos szempontokra korlátozódik, és közreműködését az eljárások időtartamának csökkenése szempontjából is értékelni kell.

40. módosítás

48. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(3) A következő mezőgazdasági termékek nem viselhetnek oltalom alatt álló eredetmegjelölést vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzést:</p>	<p>3. A következő mezőgazdasági termékek nem viselhetnek oltalom alatt álló eredetmegjelölést vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzést:</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>a) olyan termékek, amelyek természetüknél fogva nem forgalmazhatók a belső piacon, és csak az előállításuk helyén vagy annak közelében – például éttermekben – fogyaszthatók;</p> <p>b) olyan termékek, amelyek az 5. cikk (2) bekezdésében említett szabályok sérelme nélkül ellentétesek a közrenddel vagy a közérkölcst elfogadott elveivel, és nem hozhatók forgalomba a belső piacon.</p>	<p>olyan termékek, amelyek az 5. cikk (2) bekezdésében említett szabályok sérelme nélkül ellentétesek a közrenddel vagy a közérkölcst elfogadott elveivel, és nem hozhatók forgalomba a belső piacon.</p>

Indokolás

Mivel a kizárható termékek típusa nincs egyértelműen meghatározva, ez a cikk diszkriminatív rendelkezésnek minősülhet.

41. módosítás

60. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(2) A vizsgálat időtartama nem haladhatja meg a 6 hónapot. A 6 hónapos időtartam túllépése vagy valószínűsíthető túllépése esetén a Bizottság írásban tájékoztatja a kérelmezőt a késedelem okairól.</p>	<p>(2) A vizsgálat időtartama nem haladja meg a 6 hónapot. A 6 hónapos időtartam túllépése vagy valószínűsíthető túllépése esetén a Bizottságnak írásban kell tájékoztatnia a kérelmezőt a késedelem okairól.</p>

Indokolás

Az Európai Bizottság általában nem tartja be a rendeletben előírt 6 hónapos határidőt. Egyértelművé kell tenni, hogy a vizsgálat időtartama nem haladhatja meg a 6 hónapot.

42. módosítás

84. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(2) A Bizottságnak a 12. cikk (4) bekezdésében, a 14. cikk (2) bekezdésében, a 15. cikk (6) bekezdésében, a 17. cikk (5) bekezdésében, a 19. cikk (10) bekezdésében, a 23. cikk (7) bekezdésében, a 25. cikk (10) bekezdésében, a 26. cikk (6) bekezdésében, a 28. cikk (3) bekezdésében, a 29. cikk (3) bekezdésében, a 34. cikk (3) bekezdésében, a 46. cikk (1) bekezdésében, a 46. cikkben, a 47. cikk (1) bekezdésében, a 48. cikk (6) bekezdésében, a 48. cikk (7) bekezdésében, a 49. cikk (4) bekezdésében, az 51. cikk (3) bekezdésében, az 55. cikk (5) bekezdésében, az 56. cikk (2) bekezdésében, a 73. cikk (10) bekezdésében, a 69. cikk (4) bekezdésében, a 70. cikk (2) bekezdésében, az 58. cikk (3) bekezdésében, a 62. cikk (10) bekezdésében, a 67. cikk (3) bekezdésében, a 68. cikk (6) bekezdésében, a 76. cikk (4) bekezdésében, a 77. cikk (1) bekezdésében, a 78. cikk (3) bekezdésében és a 78. cikk (4) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása 7 éves időtartamra szól [az e rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdődő hatállyal]. A Bizottság legkésőbb 9 hónappal a hétéves időtartam letelte előtt jelentést készít a felhatalmazásról. A felhatalmazás hallgatóságosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra, amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb 3 hónappal minden egyes időtartam letelte előtt.</p>	<p>(2) A Bizottságnak a 15. cikk (6) bekezdésében, a 23. cikk (7) bekezdésében, a 25. cikk (10) bekezdésében, a 34. cikk (3) bekezdésében, a 46. cikk (1) bekezdésében, a 46. cikkben, a 47. cikk (1) bekezdésében, a 48. cikk (6) bekezdésében, a 48. cikk (7) bekezdésében, a 49. cikk (4) bekezdésében, az 51. cikk (3) bekezdésében, az 55. cikk (5) bekezdésében, az 56. cikk (2) bekezdésében, a 73. cikk (10) bekezdésében, a 69. cikk (4) bekezdésében, a 70. cikk (2) bekezdésében, az 58. cikk (3) bekezdésében, a 62. cikk (10) bekezdésében, a 67. cikk (3) bekezdésében, a 68. cikk (6) bekezdésében, a 76. cikk (4) bekezdésében, a 77. cikk (1) bekezdésében, a 78. cikk (3) bekezdésében és a 78. cikk (4) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása 7 éves időtartamra szól [az e rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdődő hatállyal]. A Bizottság legkésőbb 9 hónappal a hétéves időtartam letelte előtt jelentést készít a felhatalmazásról. A felhatalmazás hallgatóságosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra, amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb 3 hónappal minden egyes időtartam letelte előtt.</p>

Indokolás

A szöveg nagy szabadságot adna az Európai Bizottságnak arra, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokkal változtasson a földrajzi árujelzőkkel kapcsolatos politikán. Ez nem fogadható el, mivel a kulcskérdéseket a rendelet szövegében és együtt döntési eljárás keretében kell rögzíteni.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. üdvözlöi az Európai Bizottság jogalkotási javaslatát, és sürgeti az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy vegyék figyelembe a földrajzi árujelzők rendszerében a közös agrárpolitika (KAP) legutóbbi reformja során bevezetett jelentős fejlesztéseket;
2. emlékeztet arra, hogy a földrajzi árujelzők a vidékfejlesztési politika alapvető elemei, amelyek hatással vannak a régiók gazdasági és társadalmi tevékenységére;
3. e tekintetben sajnálja, hogy a rendeletjavaslatban a „vidékfejlesztési politika keretében meghatározott célkitűzések elérésének” megemlézése a javaslat preambulumbekzdései közé szorult, noha korábban a rendelet első cikkében szerepelt;
4. támogatja a valamennyi ágazatra vonatkozó egységes eljárási szabályok létrehozását a következetesség biztosítása és a földrajzi árujelzők rendszerének érthetőbbé tétele érdekében, és azt ajánlja, hogy az egyes ágazatok sajátosságainak megőrzése érdekében ne tegyenek további lépéseket;
5. támogatja az Európai Bizottság azon javaslatát, hogy a regionális vagy helyi közjogi szervek segíthetnek a kérelem előkészítésében és a földrajzi árujelzők bejegyzési eljárásában, mivel az hivatalos formába önti a régióknak a földrajzi árujelzők bejegyzési eljárásának előkészítésében és előkészítő lépéseiben való közreműködését;
6. emlékeztet arra, hogy a földrajzi jelzéseket nemcsak szellemi tulajdon-jogoknak, hanem a vidékfejlesztési politika alapvető elemének is kell tekinteni;
7. ezért úgy véli, hogy a mezőgazdasággal és a vidékfejlesztéssel kapcsolatos szakértelme miatt továbbra is a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságnak kell foglalkoznia a bejegyzési kérelmek értékelésével, a felszólalással és a földrajzi árujelzők törlésével, valamint a termékleírások módosításaival;
8. úgy véli, hogy a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos technikai szakértelme és erőforrásai miatt az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) azzal vehetne részt a földrajzi árujelzők uniós rendszerének működtetésében, hogy technikai segítséget nyújt az Európai Bizottságnak a szellemi tulajdon-jogi szempontokat érintő ügyekben, és a segítségnyújtásának módját a jogalkotási javaslatban kell egyértelműen meghatározni, nem pedig felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban;
9. hangsúlyozza, hogy az EUIPO bejegyzési, termékleírás-módosítási és felszólalási eljárásokban való részvételének a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos hatáskörére kell korlátozódnia, és nem vezethet az eljárások túlterheléséhez vagy azok időtartamának meghosszabbodásához;
10. megjegyzi azonban, hogy a Számvevőszék jelentése ⁽²⁾ szerint az EUIPO közreműködése nem csökkentette az eljárás időtartamát;
11. hangsúlyozza az egyértelmű határidők biztosításának és a termékleírás-módosítási eljárások felgyorsításának fontosságát, amelyek nagyban befolyásolják a termelési folyamatok kiigazításainak elfogadását;
12. megjegyzi továbbá, hogy az EUIPO valódi szakértelemre tett szert a földrajzi árujelzők területén, és igen hatékony eszközökkel rendelkezik, amelyek nagy hasznára lehetnek a földrajzi árujelzők ellenőrzésében és előmozdításában, valamint a csalás elleni küzdelemben;
13. azt ajánlja, hogy két éven belül, és a földrajzi jelzések bejegyzésének az EUIPO általi teljes átvétele fényében értékeljék ezt a részleges hatáskör-átruházást annak megállapítása érdekében, hogy szükség van-e a rendelet módosítására;
14. tekintettel a földrajzi jelzések területi dimenziójára, kívánatosnak tartja a Régiók Bizottsága bevonását az értékelési rendszerbe;

⁽²⁾ 06/2022. sz. különjelentés: Uniós szellemi tulajdon-jogok – A védelem nem teljes mértékben megbízható.

15. elismeri, hogy a származási területtel való szoros kapcsolatuknak köszönhetően a földrajzi árujelzők hozzájárulnak a környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatósághoz, valamint a változatos és kiegyensúlyozott érendhez;
16. támogatja, hogy önkéntes fenntarthatósági kötelezettségvállalásokat építsenek be a földrajzi árujelzőkbe, amelyek meghatározását a rendeletben kell pontosítani, lehetővé téve a termelői csoportok számára, hogy a fenntarthatósági normákat a területükhöz igazítsák;
17. üdvözli, hogy az Európai Bizottság arra kívánja ösztönözni a földrajzi árujelzővel ellátott termékek termelőit, hogy a termelői csoportokon belül hatékonyan együttműködjenek egymással, és hogy nagyobb hatáskört kíván biztosítani e csoportok számára, mivel a földrajzi árujelzők rendszerében fontos az erős közös irányítás;
18. sajnálja, hogy az Európai Bizottság javaslatának jelenlegi megfogalmazása a kétszintű reprezentativitás előírásával nagy zavart kelt a különböző termelői csoportokkal, azok hatáskörével és felelősségi körével kapcsolatban, és úgy véli, hogy a jelenlegi megfogalmazás nem veszi figyelembe a tagállamok jogi helyzetének sokféleségét;
19. támogatja a földrajzi árujelzők oltalmának megerősítését, különösen az interneten történő védelem és az online platformokon történő értékesítés, valamint a földrajzi árujelzők doménnévrendszerben történő rosszhiszemű bejegyzésével és használatával szembeni védelem tekintetében;
20. támogatja az összetevőként használt földrajzi árujelzőkkel kapcsolatos pontosításokat;
21. javasolja, hogy a földrajzi árujelzőket továbbra is védjék a kereskedelmi megállapodásokban, mivel azok 74,76 milliárd EUR-s forgalmi értéket képviselnek, és az EU teljes agrár-élelmiszeripari exportjának 15,5 %-át teszik ki;
22. figyelembe véve, hogy a kis és közepes földrajzi árujelzők az EU-ban lévő összes földrajzi árujelző 48 %-át teszik ki, viszont a földrajzi árujelzővel történő értékesítések összértékének csupán 0,5 %-át adják⁽³⁾, javasolja, hogy nyújtsanak megfelelő támogatást ahhoz, hogy a termelők fedezni tudják a termelési költségeket, és ezáltal elkerüljék a tanúsítás elhagyását;
23. úgy véli, hogy a minőségre utaló választható kifejezések közül érdemes lehet fenntartani a „szigeten folytatott gazdálkodásból származó termék” kifejezés újbóli bevezetésének lehetőségét, és fontolóra venni a „legelőről származó tej, sajt és hús” kifejezés bevezetését azon termékek esetében, amelyek kapcsán garantált, hogy a legeltetési időben az állatok takarmányának több mint 80 %-a a legelőkről származik;
24. javasolja, hogy gyorsítsák fel a „hegyvidéki termék” minőségre utaló választható kifejezés bevezetését, és emlékeztessék a tagállamokat az ezen kifejezés által kínált lehetőségekre, valamint a bevezetésének nyomon követésére;
25. elismeri, hogy a földrajzi árujelzők az „UNESCO Világörökség”⁽⁴⁾ cím elnyerésében is meghatározó tényezők lehetnek, és a vidéki térségek fejlesztése érdekében szinergiát javasol e két cím között, ami lehetővé teszi, hogy a kulturális örökség hozzáadott értéket biztosítson a mezőgazdasági értékláncok és ezáltal a terület egész gazdasága számára.

Kelt Brüsszelben, 2022. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽³⁾ Európai Bizottság (2021. február), Study on economic value of EU quality schemes, geographical indications (GIs) and traditional specialities guaranteed (TSGs).

⁽⁴⁾ Régiók Európai Bizottsága (2022. március), „How can local and regional authorities use World Heritage agricultural landscapes as a tool for enhancing the economic and social sustainability of rural areas? Case studies and recommendations for successful knowledge transfer”.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az uniós költségvetés saját forrásainak következő generációja

(2023/C 79/12)

Előadó:	Nathalie SARRABEZOLLES (FR/PES), Finistère megye tanácsának tagja
Referenciaszövegek:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az uniós költségvetés saját forrásainak következő generációja COM(2021) 566 final Javaslat tanácsi határozatra az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről szóló (EU, Euratom) 2020/2053 határozat módosításáról COM(2021) 570 Javaslat tanácsi rendeletre a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló (EU, Euratom) 2020/2093 rendelet módosításáról COM(2021) 569

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Javaslat tanácsi határozatra az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről szóló (EU, Euratom) 2020/2053 határozat módosításáról

COM(2021) 570

1. módosítás

(3) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (*) létrehozott uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer az Unió éghajlat-politikájának központi részét képezi. Mivel a kibocsátáskereskedelem szorosan kapcsolódik az Unió éghajlat-politikai célkitűzéseivel, helyénvaló az érintett bevételek egy részét az uniós költségvetéshez rendelni .	A 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (*) létrehozott uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer az Unió éghajlat-politikájának központi részét képezi. Mivel a kibocsátáskereskedelem szorosan kapcsolódik az Unió éghajlat-politikai célkitűzéseivel, a szén-dioxid-kibocsátás pedig határokon átnyúló jellegű, helyénvaló lehet elgondolkodni azon, hogy az alábbi szigorú feltétel mellett az érintett bevételek egy részét az uniós költségvetéshez rendeljék: mindez nem befolyásolhatja hátrányosan a nemzeti hatóságok azzal kapcsolatos pénzügyi kapacitását, hogy teljesítsék a zöld megállapodás célkitűzéseit;

Indokolás

Azzal, hogy tagállami szintről uniós szintre csoportosítanak át az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerből származó bevételeket, a tagállamok – a kisebb bevételek miatt – esetleg kevésbé tudnak éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedésekbe befektetni.

2. módosítás

(5) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A kibocsátáskereskedelemről származó hozzájárulásokra gyakorolt túlzottan regresszív hatás elkerülése érdekében meg kell állapítani a jogosult tagállamok maximális hozzájárulását. A 2023 és 2027 közötti időszakban azon tagállamok jogosultak, amelyek vásárlóerő-egységben mért és a 2020. évi uniós adatok alapján számított egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelme nem éri el az uniós átlag 90 %-át. A 2028–2030 közötti időszakra vonatkozóan a 2025. évi egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelmet kell használni. A maximális hozzájárulást a tagállamok kibocsátáskereskedelmen alapuló összes saját forrásban való részarányának és az Unió bruttó nemzeti jövedelmében való részarányának összevetésével kell megállapítani. Minimális hozzájárulást kell előírni minden olyan tagállam számára, amelynek az ETS-alapú saját források teljes összegében való részaránya nem éri el az Unió bruttó nemzeti jövedelmében való részarányának 75 %-át.</p>	<p>A kibocsátáskereskedelemről származó hozzájárulásokra gyakorolt túlzottan regresszív hatás elkerülése érdekében meg kell állapítani a jogosult tagállamok maximális hozzájárulását. A 2023 és 2027 közötti időszakban azon tagállamok jogosultak, amelyek vásárlóerő-egységben mért és a 2018–2020 közötti időszakra vonatkozó uniós adatok alapján számított egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelme nem éri el az uniós átlag 90 %-át. A 2028–2030 közötti időszakra vonatkozóan a 2023–2025 közötti időszakra vonatkozó egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelmet kell használni. A maximális hozzájárulást a tagállamok kibocsátáskereskedelmen alapuló összes saját forrásban való részarányának és az Unió bruttó nemzeti jövedelmében való részarányának összevetésével kell megállapítani. Minimális hozzájárulást kell előírni minden olyan tagállam számára, amelynek az ETS-alapú saját források teljes összegében való részaránya nem éri el az Unió bruttó nemzeti jövedelmében való részarányának 75 %-át.</p>

Indokolás

A kohéziós politika általános gyakorlata, hogy átlagosan három évre vonatkozó GNI-adatokat használnak a régiók és tagállamok fejlettebb, kevésbé fejlett vagy átalakulóban lévő régiókként történő besorolásához. Javasoljuk, hogy ezt a módszert használják az ETS-alapú saját forrásra alkalmazott visszatérítési mechanizmus kiszámításához.

3. módosítás

(6) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az (EU) [XXX] európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁵⁾ az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer kiegészítése és az uniós éghajlat-politika hatékonyságának biztosítása érdekében létrehozza az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust. Mivel ez a mechanizmus szorosan kapcsolódik az Unió éghajlat-politikájához, indokolt, hogy a tanúsítványok értékesítéséből származó bevételek egy része saját forrásként az uniós költségvetés részét képezze.</p>	<p>Az (EU) [XXX] európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁵⁾ az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer kiegészítése és az uniós éghajlat-politika hatékonyságának biztosítása érdekében létrehozza az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust. Mivel ez a mechanizmus szorosan kapcsolódik az Unió éghajlat-politikájához, illetve figyelembe véve, hogy a szén-dioxid-kibocsátások és az ipari értékláncok határokon átnyúló jellegűek, indokolt, hogy a tanúsítványok értékesítéséből származó bevételek egy része saját forrásként az uniós költségvetés részét képezze.</p>

Indokolás

A szén-dioxid-kibocsátás és az ipari értékláncok határokon átnyúló jellege megnehezíti, hogy az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusból származó bevételeket egyes tagállamokhoz rendeljék, és határozottan amellet szól, hogy ezeket a bevételeket uniós szinten osszák el.

4. módosítás

(7) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>2021 októberében a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet és a G20-ak adóalap-erőzítővel és nyereségátcsoportosítással foglalkozó inkluzív kerete megállapodásra jutott arról, hogy a 10 %-os nyereségességi küszöböt meghaladó nagy multinacionális vállalatok a reziduális nyereségük 25 %-át juttassák vissza a részt vevő piaci joghatóságokhoz (a továbbiakban: az OECD/G20 inkluzív kerete megállapodásának 1. pillére). A saját forrást [az adóztatási jogok újraelosztásáról szóló globális megállapodás végrehajtásáról szóló irányelv szerint] a multinacionális vállalatok reziduális nyereségének a tagállamokhoz visszajuttatott részére alkalmazott egységes lehívási kulcsnak kell képeznie.</p>	<p>2021 októberében a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet és a G20-ak adóalap-erőzítővel és nyereségátcsoportosítással foglalkozó inkluzív kerete megállapodásra jutott arról, hogy a 10 %-os nyereségességi küszöböt meghaladó nagy multinacionális vállalatok a reziduális nyereségük 25 %-át juttassák vissza a részt vevő piaci joghatóságokhoz (a továbbiakban: az OECD/G20 inkluzív kerete megállapodásának 1. pillére). A saját forrást [a többoldalú egyezmény hatálybalépése révén, illetve az adóztatási jogok újraelosztásáról szóló globális megállapodás végrehajtásáról szóló irányelv szerint] a multinacionális vállalatok reziduális nyereségének a tagállamokhoz visszajuttatott részére alkalmazott egységes lehívási kulcsnak kell képeznie.</p>

Indokolás

Pontosítani kell, hogy ennek az új saját forrásnak a létrehozása az OECD/G20 megállapodás első pillérének működőképessé tételét célzó többoldalú egyezmény megkötésétől függ.

5. módosítás

1. cikk

Az (1) bekezdés d) pontja a következőképpen módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(2a) Az (1) bekezdés e) pontjától eltérve, a 2030-as pénzügyi évig a következők alkalmazandók:</p> <p>a) ha egy tagállamnak az (1) bekezdés e) pontjának alkalmazásából származó teljes bevételben való részaránya alacsonyabb, mint az Unió bruttó nemzeti jövedelmében való részarányának 75 %-a, akkor a tagállam a bruttó nemzeti jövedelemben való részaránya 75 %-ának és az (1) bekezdés e) pontjának alkalmazásából származó teljes bevételnek a szorzatával egyenlő összeget bocsátja rendelkezésre;</p> <p>b) egy tagállamnak az (1) bekezdés e) pontjának alkalmazásából származó teljes bevételben való részaránya nem haladhatja meg a tagállamnak az Unió bruttó nemzeti jövedelmében való részaránya 150 %-át azon tagállamok esetében, amelyek egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelme a 2023–2027 közötti időszakra vonatkozóan a 2020. évi adatok, a 2028–2030 közötti időszakra vonatkozóan pedig a 2025. évi adatok alapján számítva nem éri el a vásárlóerő-egységben mért uniós átlag 90 %-át.</p>	<p>(2a) Az (1) bekezdés e) pontjától eltérve, a 2030-as pénzügyi évig a következők alkalmazandók:</p> <p>a) ha egy tagállamnak az (1) bekezdés e) pontjának alkalmazásából származó teljes bevételben való részaránya alacsonyabb, mint az Unió bruttó nemzeti jövedelmében való részarányának 75 %-a, akkor a tagállam a bruttó nemzeti jövedelemben való részaránya 75 %-ának és az (1) bekezdés e) pontjának alkalmazásából származó teljes bevételnek a szorzatával egyenlő összeget bocsátja rendelkezésre;</p> <p>b) egy tagállamnak az (1) bekezdés e) pontjának alkalmazásából származó teljes bevételben való részaránya nem haladhatja meg a tagállamnak az Unió bruttó nemzeti jövedelmében való részaránya 150 %-át azon tagállamok esetében, amelyek egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelme a 2023–2027 közötti időszakra vonatkozóan a 2018–2020 közötti időszakra vonatkozó adatok, a 2028–2030 közötti időszakra vonatkozóan pedig a 2023–2025 közötti időszakra vonatkozó adatok alapján számítva nem éri el a vásárlóerő-egységben mért uniós átlag 90 %-át.</p>

Indokolás

A kohéziós politika általános gyakorlata, hogy átlagosan három évre vonatkozó GNI-adatokat használnak a régiók és tagállamok fejlettebb, kevésbé fejlett vagy átalakulóban lévő régiókként történő besorolásához. Javasoljuk, hogy ezt a módszert használják az ETS-alapú saját forrásra alkalmazott visszatérítési mechanizmus kiszámításához.

Javaslat tanácsi rendeletre a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendelet módosításáról

COM(2021) 569

6. módosítás

(3) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben ⁽¹⁴⁾ meghatározott, az épületekre és a közúti közlekedési ágazatra vonatkozó uniós kibocsátáskereskedelem bevezetése rövid távú társadalmi hatásokkal járhat. E kihívás kezelése érdekében az (EU) [XXX] final európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁵⁾ létrehozta a Szociális Klímaalapot, amelyet a többéves pénzügyi kereten belül, az Unió általános költségvetéséből kell finanszírozni. A 3. fejezet (Természeti erőforrások és környezet) kötelezettségvállalási előirányzatainak felső határát és a kifizetési előirányzatok felső határát ezért a 2025., 2026. és 2027. évre vonatkozóan ki kell igazítani.</p>	<p>A 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben ⁽¹⁴⁾ meghatározott, az épületekre és a közúti közlekedési ágazatra vonatkozó uniós kibocsátáskereskedelem bevezetése rövid távú társadalmi hatásokkal járhat. E kihívás kezelése érdekében az (EU) [XXX] final európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁵⁾ létrehozta a Szociális Klímaalapot, amelyet a többéves pénzügyi kereten belül, az Unió általános költségvetéséből kell finanszírozni. A 3. fejezet (Természeti erőforrások és környezet) kötelezettségvállalási előirányzatainak felső határát és a kifizetési előirányzatok felső határát ezért a 2024., 2025., 2026. és 2027. évre vonatkozóan ki kell igazítani.</p>

Indokolás

A Szociális Klímaalapot egy évvel azelőtt el kell indítani, hogy a kibocsátáskereskedelmi rendszert kiterjesztik a közlekedési és építőipari ágazatra, hogy így elegendő idő álljon rendelkezésre a kiszolgáltató helyzetben lévő háztartások, mikro- és kisvállalkozások, valamint a mobilitást igénybe vevők számára az alkalmazkodáshoz.

7. módosítás

Új preambulumbekendés a (3) preambulumbekendés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p><i>A 3. fejezet felső határára célszerű lenne bevezetni egy, a szén-dioxid-ár ingadozását ellensúlyozó automatikus kiigazítást, hogy éves szinten meg lehessen emelni a Szociális Klímaalap előirányzatait, ha a mobilitási és építőipari ágazatban megnőnek a szén-dioxid-árak.</i></p>

Indokolás

Biztosítani kell a Szociális Klímaalap költségvetésének megerősítését arra az esetre, ha az ETS2-ágazatokban magasabb lesz a szén-dioxid ára annál, mint amit az Európai Bizottság eredetileg feltételezett.

8. módosítás

1. cikk, a 4b. cikket beillesztő új (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>A szöveg a következő 4b. cikkel egészül ki:</p> <p>„4b. cikk</p> <p>A szén-dioxid-ár kiigazítására szolgáló mechanizmus</p> <p>(1) 2024-től kezdődően, az $n-1$. évre vonatkozó előzetes beszámolóban a költségvetési rendelet 245. cikkének (3) bekezdésével összhangban történő benyújtását követően a 3. fejezet kötelezettségvállalási előirányzatainak kiadási felső határát és a folyó évre vonatkozó kifizetési előirányzatok felső határát ki kell igazítani felfelé, ha az ETS2-ágazatokban magasabb lesz a szén-dioxid ára annál, mint amit az Európai Bizottság eredetileg feltételezett.</p> <p>(2) Az éves kiigazítást az ETS2-ágazatok EU27 szintű szén-dioxid-árának $n-1$. évi átlagos szintje alapján számítják ki.”</p>

Indokolás

Biztosítani kell a Szociális Klímaalap költségvetésének megerősítését arra az esetre, ha az ETS2-ágazatokban magasabb lesz a szén-dioxid ára annál, mint amit az Európai Bizottság eredetileg feltételezett.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság azt javasolja, hogy vezessenek be három új saját forrást az uniós költségvetéshez, de továbbra is komolyan aggódik amiatt, hogy nem készült hiteles hatásvizsgálat arról, hogy milyen költségekkel járnak ezek az intézkedések az európai vállalatok és fogyasztók számára;
2. hangsúlyozza, hogy nemcsak azért kell új forrásokat létrehozni, hogy vissza lehessen fizetni a helyreállítási eszközökből származó adósságot, hanem azért is, hogy tartósan meg lehessen erősíteni az uniós költségvetés pénzügyi autonómiáját, és hogy csökkenteni lehessen a tagállamok „méltányos megtérülés” jellegű hozzáállását. A saját forrásokat úgy kell kialakítani, hogy az fenntartható legyen a tagállami költségvetések számára;
3. megjegyzi, hogy a nem újrafeldolgozott csomagolási hulladéokra vonatkozó első saját forrást, amely 2021. január 1. óta van érvényben, nem arra irányozták elő, hogy közvetlenül a műanyag hulladék újrahasználatába és újrafeldolgozásába fektessék be. Azt kéri, hogy az EU ambiciózusabban törekedjen a műanyagok használatának csökkentésére és a műanyagok újrafeldolgozására;
4. megjegyzi, hogy az, hogy a 2021. december 16-i intézményközi megállapodásban lefektetett ütemtervvel összhangban 2023-ban bevezetik a saját források első kosarát, pozitív üzenetet fog küldeni a pénzügyi piacok befektetőinek és a hitelminősítő intézeteknek. Emlékeztet arra, hogy az új saját forrásoknak mindenképpen elegendő bevételt kell generálniuk ahhoz, hogy biztonságosan, a következő többéves pénzügyi keret uniós programjainak veszélyeztetése nélkül lehessen törleszteni az NGEU-s adósságot;

Az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus

5. támogatja a globális éghajlat-politikai fellépés ösztönzése érdekében az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus (CBAM) létrehozására benyújtott javaslatot. A CBAM-et be kell építeni egy, az átállásra vonatkozó szélesebb körű uniós ipari stratégiába;

6. rámutat arra, hogy idővel csökkenhet a szén-dioxid-piacból és a szén-dioxid-vámból származó jövedelem, mivel az európai gazdaság dekarbonizációt hajt végre, más harmadik országok pedig fokozatosan hasonló szén-dioxid-ármechanizmusokat vezetnek be;
7. úgy véli, hogy a mechanizmus hasznos eszköz az EU számára a szén-dioxid-kibocsátás globális csökkentésének elősegítésére, azonban számos aggályt is felvet, mert például előre nem látható hatása lehet az uniós piacokra, többek között a kkv-kra és a mezőgazdaságra. Az Európai Bizottságnak szorosabban nyomon kell követnie a mechanizmus végrehajtását és annak piaci hatásait, és minderről részletesebben be kell számolnia az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak;
8. hangsúlyozza, hogy a CBAM hatálya alá tartozó ágazatokban fokozatosan meg kell szüntetni a kibocsátási egységek kiosztását⁽¹⁾, és helyette valamennyi kibocsátási egységet árverésre kell bocsátani, hogy hosszú távon biztosítva legyen a WTO-kompatibilitás;

Új ETS-alapú saját forrás

9. támogatja azt a javaslatot, hogy olyan új saját forrásokat hozzanak létre, amelyek egy megreformált uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerre (ETS) épülnek. Hangsúlyozza, hogy mivel a szén-dioxid-kibocsátás határokon átnyúló jellegű, és a kibocsátásokkal összefüggésbe hozható negatív externáliák nem csak a kibocsátó országokra korlátozódnak, mindenképpen indokolt, hogy a kibocsátáskereskedelmi tanúsítványokból származó aukciós bevételek uniós szintre kerüljenek. Hangsúlyozza, hogy azt viszont el kell kerülni, hogy emiatt a tagállamok kevésbé tudják finanszírozni nemzeti éghajlatváltozási programjaikat;
10. alapvetően fontos, hogy enyhítsük azokat a kedvezőtlen társadalmi és területi hatásokat, amelyek abból adódnak, hogy a kibocsátáskereskedelmi rendszert kiterjesztik az épületekre és a közlekedési ágazatra (ETS2). Az RB úgy véli, hogy az Európai Bizottság arra irányuló javaslata, hogy hozzanak létre egy Szociális Klímaalapot, amelyet az ETS2-ből származó bevételek 25 %-ának megfelelő összeggel finanszíroznának, közel sem lenne elegendő a rengeteg lakásfelújítással és a közúti közlekedés villamosításával járó költségek ellensúlyozására. Az RB hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat mindenképpen teljes mértékben be kell vonni a kibocsátáskereskedelmi rendszer forrásainak és a Szociális Klímaalapnak a kezelésébe. Az RB azt ajánlja, hogy a Szociális Klímaalapot építsék be a kohéziós politika közös rendelkezésekről szóló rendeletébe, hogy az irányító hatóságok és a kedvezményezettek számára egyszerűbbé váljon az alap helyi irányítása. Prioritásként kell kezelni azt, hogy a meglévő beruházási és kohéziós eszközök jobban és gyorsabban működjenek, ahelyett, hogy olyan új alapokat hoznának létre, amelyek eltérő szabályokkal és az energiaforrások támogathatóságára vonatkozó jelenlegi szabályok megkerülésének kockázatával feleslegesen megkettőzik a meglévő mechanizmusokat és célkitűzéseket;
11. úgy véli, hogy a technológiai, szabályozási és piaci változások kezelése érdekében a CBAM-nek dinamikusnak kell lennie, és rendszeresen felül kell vizsgálni az ágazati hatályát, valamint azt, hogy milyen kibocsátásokra terjed ki, figyelembe véve a mechanizmus helyi és regionális hatását. Készen áll arra, hogy támogassa a CBAM területi hatásainak értékelését;
12. támogatja azt az elképzelést, hogy a Szociális Klímaalapot saját forrásokból finanszírozzák ahelyett, hogy erre az ETS2-ből származó bevételeket különítenék el címzett bevételekként. Megjegyzi, hogy egy elkülönítési mechanizmus megnehezítené a hosszú távú tervezést, mivel az éves összegek kiszámíthatatlanok és volatilisak lennének;
13. felhívja a figyelmet arra, hogy a kibocsátáskereskedelmi rendszeren (ETS) alapuló saját források az új saját források első kosarából származó teljes bevétel 71 %-át fogják kitenni. Az ETS-alapú saját forrás fenntartása ezért kulcsfontosságú a csomag hitelessége szempontjából;
14. aggodalmát fejezi ki azonban amiatt, hogy nagyon magas szén-dioxid-árak esetén előfordulhat, hogy a Szociális Klímaalap forrásai nem lesznek elegendők. Az RB támogatja azt az elképzelést⁽²⁾, hogy létrehozzanak egy, a szén-dioxid-ár ingadozását ellensúlyozó automatikus kiigazítást a Szociális Klímaalap éves költségvetésének megerősítése érdekében arra az esetre, ha az ETS2-ágazatokban megemelkednének a szén-dioxid-árak;
15. úgy véli, hogy a Szociális Klímaalapot 2024-ben, azaz egy évvel azelőtt el kell indítani, hogy a kibocsátáskereskedelmi rendszert kiterjesztik a közlekedési és építőipari ágazatra, hogy így elegendő idő álljon rendelkezésre a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások, mikro- és kisvállalkozások, valamint (külön figyelmet szentelve a mobilitásszegénységnek) a mobilitást igénybe vevők számára az alkalmazkodáshoz;

⁽¹⁾ Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer értelmében a vállalatoknak a szén-dioxid-kibocsátásukat fedező kibocsátási egységeket kell beszerezniük. Az ingyenes kiosztás a kibocsátási egységek kiosztásának átmeneti módszere, szemben az alapértelmezett módszerrel (árverés). Az ingyen kiosztott kibocsátási egységek azonban továbbra is az összes rendelkezésre álló kibocsátási egység több mint 40 %-át teszik ki.

⁽²⁾ A Költségvetési Bizottság véleménytervezete a következő témában: Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Szociális Klímaalap létrehozásáról (COM(2021) 568 – C9-0324/2021 – 2021/ 206 (COD), 2022. február 9.).

Az OECD és a G20-ak közötti megállapodás „első pilléréen” alapuló saját forrás

16. üdvözli azt az európai bizottsági javaslatot, hogy az OECD/G20-ak nemzetközi adóügyi megállapodásának első pillérére építve hozzanak létre egy új saját forrást. Megjegyzi azonban, hogy ennek az új saját forrásnak a létrehozása attól függ, hogy 2022 folyamán sikerül-e véglegesíteni az OECD/G20-ak többoldalú egyezményét;

17. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy készüljön fel arra az eshetőségre, hogy egyes nagy joghatóságok, különösen az Egyesült Államok nem ratifikálják az egyezményt. Úgy véli, hogy ebben az esetben az EU-nak tovább kell haladnia és javaslatot kell tennie egy uniós digitális szolgáltatási adóra, amely átmeneti megoldásként működne mindaddig, amíg nem születik globálisabb megoldás a nagy multinacionális vállalatok adóztatására;

18. emlékeztet arra, hogy a globális adózásról szóló 2021. évi OECD/G20 megállapodás előirányozta, hogy 2022 elejére lezárják a többoldalú egyezménnyel kapcsolatos előkészítő munkát. Úgy látja, hogy a végrehajtás megrekedt, mivel az OECD még nem véglegesítette a többoldalú egyezmény szövegét. Aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az amerikai felidei választások nyomán előálló politikai változás miatt az Egyesült Államok esetleg nem írja alá és nem ratifikálja az egyezményt;

Egyéb lehetséges saját források

19. rámutat arra, hogy az Európai Bizottság becslései szerint a javasolt három új saját forrás összege 2026 és 2030 között évente összesen akár a 17 milliárd eurót is elérheti. Megjegyzi, hogy ez az összeg nem lesz elegendő az NGEU adósságának visszafizetéséhez (15 milliárd euró/év) és a Szociális Klímaalap finanszírozásához (9,7 milliárd euró/év). Hangsúlyozza, hogy ezért további új saját forrásokra lesz szükség. Kiemeli a területi hatásvizsgálatok fontosságát, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ezt vegye figyelembe az új saját források előterjesztésekor;

20. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy az Európai Bizottság javaslata értelmében a tagállamok átcsoportosíthatnak el nem költött forrásokat az európai strukturális és beruházási alapokból vagy a KAP-ból a REPowerEU tervhez. Úgy véli ugyanis, hogy ez azzal a kockázattal jár, hogy aláássák a kohéziót az EU-ban. Ismét leszögezi, hogy az új politikákat új pénzügyi eszközökkel kell finanszírozni;

21. megjegyzi, hogy az uniós költségvetési rendszer jövőbeli reformjához olyan uniós saját források kellene, amelyek elősegítik a versenyképes körforgásos gazdaságra való méltányos átállást. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye fontolóra az európai zöld megállapodásban előterjesztett Ex-Tax-javaslatokat, melyek értelmében a munkát terhelő adókról át kellene térni a szennyezés és az erőforrás-felhasználás megadóztatására. Ez a fajta adóügyi szemléletváltás a „szennyező fizet”, a „munka kifizetőddé tétele” és a „senkit sem hagyunk magára” elvek alkalmazására épül. Az ilyen elvek alkalmazása összehangolná az adópolitikákat többek között az európai zöld megállapodás és a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv céljaival;

22. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy haladéktalanul dolgozzon ki javaslatokat új saját forrásokra. Nagyon ígéretesnek tartja azt az elképzelést, hogy a 2023-ra tervezett „Vállalkozás Európában: Társaságiadó-keret (BEFIT)” elnevezésű javaslatra építve létrehoznának egy olyan új forrást, amely a nagyobb vállalatokhoz kapcsolódik. Úgy látja, hogy egyes tanulmányok szerint az OECD/G20 megállapodás végrehajtása évi több mint 80 milliárd euróval növelheti a társasági adóból származó bevételeket Európában ⁽³⁾;

23. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság létre akarja hozni a „RebuildUkraine” eszközt, amely a tervek szerint az ukrajnai újjáépítés uniós támogatására szolgáló legfontosabb jogi eszköz lesz. Kiemeli, hogy az új feladatokhoz új pénzügyi források kellene, és üdvözli, hogy az Európai Bizottság bejelentette, hogy a háború által teremtett további igények kielégítéséhez a jelenlegi többéves pénzügyi keretben rendelkezésre álló eszközöknél jóval több kell, valamint hogy új finanszírozási forrásokat kell találni;

⁽³⁾ Barake, Mona et al 2021: Revenue Effects of the Global Minimum Tax: Country-by-Country Estimates, Európai Adóügyi Megfigyelőközpont, 2. megállapítás, 2021. október.

24. határozottan üdvözlí, hogy az Európai Bizottság az új ETS-rendszerre vonatkozó javaslatához és a CBAM létrehozásáról szóló rendelettervezethez szubszidiaritásértékelő táblázatot is csatolt. A javaslatok uniós hozzáadott értékével és az éghajlatváltozás területén az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 191–193. cikke által az EU-ra ruházott hatáskörökből eredő intézkedések végrehajtásával kapcsolatosan megfogalmazott indokolás összhangban van az RB saját értékelésével, mely szerint a javaslatok teljes mértékben összhangban vannak a szubszidiaritás elvével.

Kelt Brüsszelben, 2022. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU